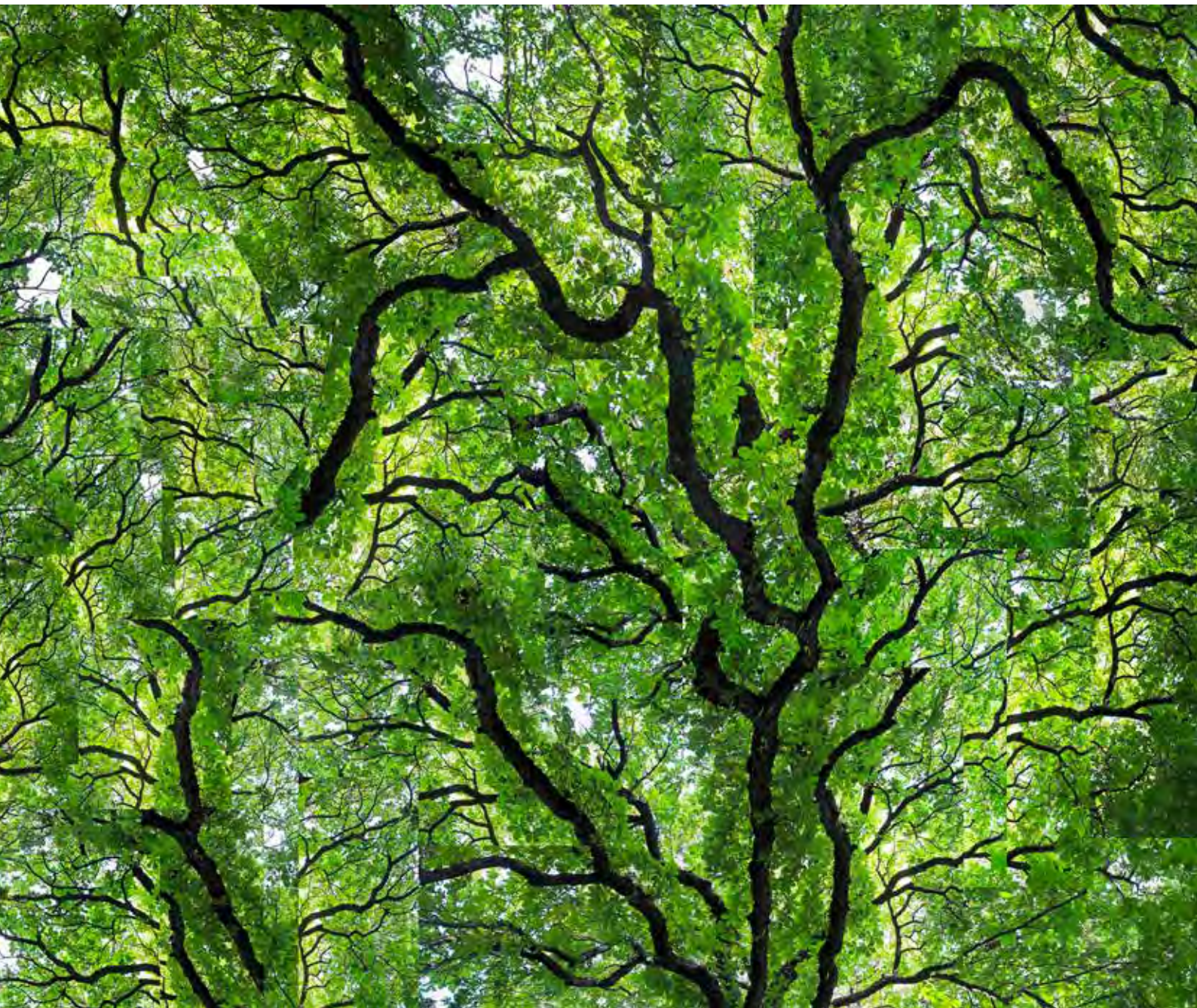

Med kvalitet som kriterium

Gjennomgang av tilskuddsordningen for private høyskoler

Til Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet oppnevnte 1. desember 2016 en ekspertgruppe for å gjennomgå tilskuddsordningen for private høyskoler. Hovedhensikten med gjennomgangen er å gi et bilde av hvordan tilskuddsordningen har virket over tid og å komme med forslag til eventuelle endringer i ordningen.

Ekspertgruppen avgir med dette sin rapport. Anbefalingene i rapporten er enstemmige.

Oslo, 2. juni 2017

Liv Reidun Grimstvedt
leder

Marius Eriksen
Ingunn Moser
Stein Olav Romslo
Ingunn Tepstad

Sekretariat:
Audun Digerud Berg
sekretariatsleder

Jan Fredrik Schøyen
Sheila Ahmed Solberg
Pernille Ziegler

Innhold

1	INNLEDNING	6
1.1	Ekspertgruppens mandat	7
1.2	Avgrensning	8
1.3	Ekspertgruppens sammensetning og sekretariat	8
2	RAMMEBETINGELSER	9
2.1	Lov om universiteter og høyskoler	10
2.2	Kunnskapsdepartementets styring av sektoren	12
2.3	Prop. 44 L (2016–2017)	14
2.4	Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten	14
2.5	Endringer i studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften	16
2.6	Dagens kriterium for å søke tilskudd	17
2.7	Tilsyn	19
3	BESKRIVELSE OG TILSTANDSVURDERING	20
3.1	Utdanning	22
3.2	Studentundersøkelser	33
3.3	Forskning	37
3.4	Bevilgningsutvikling	43
3.5	Økonomi	50
3.6	Personal	60
4	FINANSIERING AV PRIVATE HØYSKOLER MED STATSTILSKUDD	63
4.1	Rammefinansiering	63
4.2	Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler	63
4.2.1	Basis	64
4.2.2	Resultatbasert finansiering	64
4.3	Utviklingen i resultatbasert uttelling for private høyskoler	66
4.3.1	Utviklingen i utdanningsinsentivene 2003–17	66

4.3.2	Utviklingen i forskningsinsentivene 2003–17	68
4.3.3	Forholdet mellom basis og resultatbasert andel 2003–17	68
4.4	Tilskuddsprosentsats	70
4.4.1	Ekspertgruppens anbefaling	71
5	TILSKUDDSDORDNINGEN – KAP. 260 POST 70	72
5.1	Alternative innretninger for etablering av tilskuddsordning	73
5.1.1	Tilskuddsordning med årlig behandling i budsjettprosessen	73
5.1.2	Rettighetsbasert tilskuddsordning	73
5.1.3	Ekspertgruppens anbefaling	74
5.2	Tilskuddsordning for bygg og infrastruktur	74
5.2.1	Bakgrunn	74
5.2.2	Ordninger for byggforvaltning ved statlige universiteter og høyskoler	74
5.2.3	Tilskuddsordningen for studentboligbygging	79
5.2.4	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	80
5.2.5	Vurdering av modeller	81
5.2.6	Alternativer	81
5.2.7	Ekspertgruppens anbefaling	82
6	VURDERING AV KRITERIER FOR TILSKUDD	83
6.1	Drøfting av mulige kriterier	84
6.1.1	Forskning og internasjonalisering	84
6.1.2	Samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft	85
6.1.3	Faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud	86
6.1.4	Størrelse	87
6.1.5	Helhetlig økonomisk vurdering	87
6.1.6	Institusjonsakkreditering	88
6.1.7	Ekspertgruppens anbefaling	94
7	EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER	96
8	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	98
8.1	Utredningsinstruksen	99

VEDLEGG

Forkortelser

Private høyskoler¹

MF	Det teologiske menighetsfakultet
BI	Handelshøyskolen BI
VID	VID vitenskapelige høyskole
ATH	Ansgar Teologiske Høyskole
BDM	Barratt Due musikk institutt – Høyskoleavdelingen og Unge talenter ²
BAS	Bergen Arkitekthøyskole
DMMH	Dronning Mauds Minne, Høyskole for barnehagelærerutdanning ³
FIH	Fjellhaug Internasjonale Høyskole
HLB	Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling
HD	Høyskolen Diakonova ⁴
HLT	Høyskolen for Ledelse og Teologi
HK	Høyskolen Kristiania
LDH	Lovisenberg diakonale høyskole
MHS	Musikkteaterhøyskolen
NLA	NLA Høyskolen
NDH	Norges dansehøyskole
RSH	Steinerhøyskolen
W-ACT	Westerdals – Oslo School of Arts, Communication and Technology ^{5,6}

Universiteter og statlige høyskoler

AHO	Arkitektur- og designhøyskolen i Oslo
HINN	Høyskolen i Innlandet
HiM	Høyskolen i Molde, vitenskapelig høyskole i logistikk
HiOA	Høyskolen i Oslo og Akershus
HiVo	Høgskulen i Volda
HiØ	Høyskolen i Østfold

---

¹ Oversikten inneholder forkortelser for nåværende private høyskoler med statstilskudd. I innledningen på vedlegget til rapporten finnes en oversikt over forkortelsene for tidligere institusjonsnavn.

² I rapporten omtales institusjonen som Barratt Due musikk institutt.

³ I rapporten omtales institusjonen som Dronning Mauds Minne Høyskole.

⁴ VID vitenskapelige høyskole og Høyskolen Diakonova tar sikte på en sammenslåing fra 1. januar 2019.

⁵ I rapporten omtales institusjonen som Westerdals Oslo ACT.

⁶ Høyskolen Kristiania – Ernst G. Mortensen Stiftelse og Anthon B. Nilsen Skoledrift AS har inngått avtale om at Høyskolen Kristiania kjøper aksjene i Westerdals Oslo ACT med overdragelse 29. mars 2017.

HSN	Høgskolen i Sørøst-Norge
HVL	Høgskulen på Vestlandet
KHiO	Kunsthøgskolen i Oslo
NHH	Norges handelshøyskole
NIH	Norges idrettshøgskole
NMBU	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NMH	Norges musikkhøgskole
NTNU	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
NU	Nord Universitet
SH	Samisk høgskole
UiA	Universitetet i Agder
UiB	Universitetet i Bergen
UiO	Universitetet i Oslo
UiS	Universitetet i Stavanger
UiT	Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet

1 Innledning

Private høyskoler har en viktig rolle og et sentralt samfunnsmandat i det norske høyere utdanningssystemet. Private høyskoler utgjør et viktig alternativ og supplement til de statlige utdanningstilbudene ved at de blant annet utdanner en betydelig andel av kandidatene til velferdsstatens yrker. Private institusjoner utfyller det offentlige utdanningstilbudet på flere viktige områder og skaper valgfrihet og ulike alternative studietilbud. Enkelte av de private høyskolene har også et grunnlag for sin virksomhet basert på et alternativt pedagogisk ståsted eller et religiøst verdigrunnlag.

Private og statlige institusjoner konkurrerer om studenter, tilsatte og forskningsmidler, noe som i økende grad bidrar til at utdanningene rettes mot studentenes ønsker og samfunnets behov. Der de statlige i større grad henter sin eksterne kapital fra Forskningsrådet, Horisont2020 (EUs forsknings- og innovasjonsprogram) samt bidrag og oppdrag rettet mot privat og offentlig virksomhet, er flere av de private høyskolene avhengig av studentbetaling. Slik betaling kan ikke de statlige hente inn fra sine studenter.

De private høyskolene har til dels lange historiske tradisjoner, som går tilbake til midten av 1800-tallet. Private aktører hadde en pionérolle innenfor utdanning til helse- og velferdsyrker. Revisjonen av universitets- og høyskoleloven i 2005 markerte et viktig skille med tanke på likebehandling av private og statlige institusjoner. Da fikk sektoren et felles lovverk. Også etableringen av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) og akkreditering av studietilbud og institusjoner har betydd mye for legitimiteten til og kvalitetsutviklingen i private høyskoler. I dag har private høyskoler blitt en integrert del av det samlede norske utdanningstilbudet, og det stilles de samme faglige kravene til de private som til de statlige utdanningsinstitusjonene i samme institusjonskategori. Regelverket åpner for at private også kan opprette universitet med de samme faglige kravene til kvalitet og kvalitetsutvikling som de statlige.

Private høyskolars ønske om større likeverdighet med statlige institusjoner, også økonomisk, har som forutsetning at de samme kravene gjelder for hele sektoren. Ekspertgruppen er derfor opptatt av at det skal stilles like krav til kvalitet ved de statlige og de private høyskolene, og at finansierings- og tilskuddsordninger fremmer og stimulerer til fortsatt kvalitetsutvikling.

Ekspertgruppen har diskutert tilskuddsordningen for private høyskoler med bakgrunn i signaler som har kommet frem i flere av stortingsmeldingene den siste tiden, som strukturmeldingen (Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*) og kvalitetsmeldingen (Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*).

Boks 1.1 Stortingsmeldinger om struktur og kvalitet i høyere utdanning

I 2015 la regjeringen frem Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*. Målet med meldingen er å styrke kvaliteten på utdanning og forskning ved å legge til rette for sterkere fagmiljø. Reformen har to hovedgrep: Det ene er å skjerpe kravene for å opprette master- og doktorgradsprogrammer for å sørge for at de har større bredde og forankres i sterkere fagmiljø. Det andre er å endre strukturen i universitets- og høyskolesektoren og samle ressursene på færre, men sterkere institusjoner. Sammenslåingsprosessene i sektoren fører til at mange av institusjonene er mer sammensatte og rår over et større personale og mer statlig bevilgning. Det gir institusjonene økte strategiske muligheter og større handlingsrom. Videre legger strukturendringene til rette for å konsolidere miljøer som tidligere har vært små eller i uhensiktsmessig konkurranse om ressursene. Utdanningene kan dermed basere seg på enda sterkere fagmiljø og en større bredde av kompetanse. Styrene ved sammenslåtte institusjoner har ansvaret for at sammenslåingen gir nye samarbeidskonstellasjoner, får konsekvenser for den samlede studieporteføljen og åpner for innovasjon og nytenkning av innholdet i de enkelte programmene.

Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* er en del av regjeringens langsiktige satsing på kvalitet på alle nivåene i kunnskapssektoren og tar for seg hvordan kvaliteten i høyere utdanning kan bli bedre. Med kvalitetsmeldingen gir regjeringen universiteter og høyskoler flere verktøy for å heve kvaliteten på utdanningene de tilbyr. Ett av hovedmålene med meldingen er at studentene får en utdanning som gjør dem klare for arbeidslivet. I meldingen lanseres en nasjonal konkurransearena for økt kvalitet i utdanning. Videre ønsker regjeringen at universiteter og høyskoler skal få på plass et meritteringssystem som gjør at de beste underviserne får den anerkjennelsen de fortjener. Det åpnes for øvrig for at utdanningsinstitusjonene i større grad selv kan få sette opptakskrav til utdanningene. For at alle studenter skal få brukt hele sitt potensial, ønsker regjeringen å stimulere til utvikling av tilbud for de mest talentfulle og motiverte studentene. Videre ønsker regjeringen å få samlet data og vurderinger av studiekvaliteten på studiene i en egen portal. For øvrig forventer regjeringen at institusjonene har ambisiøse mål for studentutveksling.

1.1 Ekspertgruppens mandat

Ekspertgruppen som ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet 1. desember 2016, ble gitt følgende mandat:

- Ekspertgruppen skal foreta en gjennomgang av hvordan dagens budsjетtramme for tilskudd til private høyskoler er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud. Gruppen skal komme med eventuelle forslag til endringer i fordelingen av midler mellom institusjoner og utdanningstilbud, og under dette eventuelt vurdere en særskilt ordning med tilskudd til bygg og infrastruktur ved private høyskoler.
- Ekspertgruppen skal vurdere hvilke kriterier som skal legges til grunn for søknad og tilsagn om statstilskudd til akkrediterte utdanningstilbud ved private høyskoler. Dette inkluderer kriterier for innlemming av nye private høyskoler i tilskuddsordningen.
- Ekspertgruppen skal vurdere om det er hensiktsmessig å i større grad differensiere mellom private institusjoner når det gjelder statlig finansiering.

1.2 Avgrensning

Gruppen ble bedt om å ta hensyn til følgende:

- Arbeidet skal legge til grunn universitets- og høyskoleloven og forskrifter fastsatt med hjemmel i loven.
- Forslagene til ny regulering av tilskudd og egenbetaling ved private høyskoler må legges til grunn. Lovendringene vil bli fremmet for Stortinget i 2017.
- Vurderinger og anbefalinger må ta utgangspunkt i at kriteriene for tilskudd skal kunne ligge fast over tid.
- Det endrede finansieringssystemet for universiteter og høyskoler fra 2017. Indikatorene og satsene i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet skal ligge fast, dvs. etter Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2017. Imidlertid kan tilskuddsprosentsatsen for indikatorer for studiepoeng, kandidater og utveksling vurderes.
- Forslagene skal kunne håndteres innenfor uendrede budsjetttrammer og må ikke i seg selv kreve bevilgningsendringer.
- Økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser av forslagene må utredes, jf. utredningsinstruksen.

1.3 Ekspertgruppens sammensetning og sekretariat

Ekspertgruppen ble oppnevnt med følgende sammensetning:

- Liv Reidun Grimstvedt, prorektor Høgskulen på Vestlandet (leder)
- Ingunn Moser, rektor ved VID vitenskapelige høgskole
- Marius Eriksen, divisjonsdirektør ved Handelshøgskolen BI
- Ingunn Tepstad, kontorsjef ved Bergen Arkitekthøgskole
- Stein Olav Romslo, student ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Ekspertgruppens sekretariat har bestått av følgende personer:

- Audun Digerud Berg, seniorrådgiver, Kunnskapsdepartementet (sekretariatsleder)
- Jan Fredrik Schøyen, avdelingsdirektør, Kunnskapsdepartementet
- Sheila Ahmed Solberg, seniorrådgiver, Kunnskapsdepartementet
- Pernille Ziegler, seniorrådgiver, Kunnskapsdepartementet

Boks 1.2 Prosess for arbeidet med rapporten

Ekspertgruppen hadde sitt første møte 7. desember 2016 med statssekretær Bjørn Haugstad tilstede for å orientere om mandatet for arbeidet. Det har vært gjennomført fem heldagsmøter i gruppen.

Ekspertgruppen inviterte i samarbeid med Nettverk for private høyskoler (NPH) til workshop i begynnelsen av mai 2017 for å motta innspill fra de private høyskolene til arbeidet med gjennomgangen av tilskuddsordningen. Nærmere 40 personer fra private høyskoler, ekspertgruppen og sekretariatet deltok på samlingen. 14 private høyskoler var representert, og av disse var det både private høyskoler med statstilskudd og private høyskoler uten statstilskudd.

Ekspertgruppens leder orienterte om arbeidet så langt og gjorde kort rede for data som belyser tilstanden i sektoren på utdannings- og forskningsområdene. Videre ble det satt opp stasjoner med følgende tema: institusjonsakkreditering som kriterium for tilskudd, tilskuddsordning for bygg og infrastruktur og finansieringssystemet for private høyskoler med vekt på redusert tilskuddsprosentsats. Etter diskusjoner på stasjonene ble innspill løftet i plenum. Ekspertgruppen sitter igjen med et inntrykk av at gruppens anbefalinger jevnt over ble godt mottatt. Det var få deltakere som ga uttrykk for motforestillinger eller kom med alternative løsninger. Se ekspertgruppens drøftinger av kriterier i kapittel 6. Ekspertgruppen mener det er grunnlag for å si at diskusjonene bar preg av utbredt forståelse for ekspertgruppens valg, blant annet sett i lys av det foreliggende handlingsrommet.

2 Rammebetingelser

Kunnskapsdepartementet har en felles overordnet styring av universitets- og høyskolesektoren, der private og statlige institusjoner er omfattet av en felles lov, sektormål, finansieringssystem, akkrediteringssystem og kvalitetsstilsyn. Departementet har fastsatt fire overordnede sektormål som er felles for høyere utdanning, fagskoleutdanning og forskning, jf. Prop. 1 S (2016–2017):

- Høy kvalitet i utdanning og forskning
- Forskning og utdanning for velferd, verdiskapning og omstilling
- God tilgang til utdanning
- Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Departementet legger til grunn at målene skal være langsiktige og gi en ramme som institusjonene kan utvikle egne strategier og planer innenfor. I tillegg til sektormålene setter departementet nasjonale styringsparametre under sektormålene på områder der institusjonene skal ha særskilt oppmerksomhet på resultatutviklingen, jf. boks 1.3. De nasjonale styringsparametrene er ikke heldekkende for resultater som bidrar til måloppnåelsen, men signaliserer resultatområder som vil ha særskilt oppmerksomhet i styringen fra departementet. Departementet har i 2016 etablert en tilsynsenhet, som skal sikre bedre oppfølging og kontroll av de økonomiske forholdene ved de private høyskolene, jf. omtale under kapittel 2.7.

Boks 1.3 Sektormål og nasjonale styringsparametre for private høyskoler

Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning

- andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid
- andel mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid
- andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år
- skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten
- faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter
- antall publiseringspoeng per faglig årsverk
- verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk
- andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter

Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

- andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning
- bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk
- andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk
- andel forskningsinnsats i matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag (MNT-fag)

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

- kandidattall på helse- og lærerutdanningene

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

- antall studiepoeng per faglig årsverk
- andel kvinner i dosent- og professorstillinger

2.1 Lov om universiteter og høyskoler

Det har vært en utvikling de siste årene mot en stadig større grad av likebehandling mellom statlige og private høyskoler og universiteter. Dette kommer tydelig frem i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter som regulerer *både* statlige og private institusjoner.

Likebehandlingen innebærer blant annet følgende:

- Det blir stilt samme krav til private institusjoner som til statlige, blant annet når det gjelder studenters rettigheter og plikter.
- Private høyskoler kan bli akkreditert som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet etter opprettelsen av NOKUT i 2003. Institusjonene kan dermed få faglige fullmakter til å endre og opprette nye studietilbud uten å måtte søke om godkjenning av NOKUT.

I forbindelse med universitets- og høyskoleloven i 2005 ble det fremhevet at de private institusjonene utgjør et «viktig alternativ» som utfyller og likestilles med det statlige tilbudet innenfor høyere utdanning. Tidligere lovgivning og politikk ga de private institusjonene en mer begrenset rolle ved siden av de statlige institusjonene. Etter privathøyskoleloven, lov 11. juli 1986 nr. 53 om private høyskoler, var det et krav at for å kunne søke om statstilskudd, måtte den private høyskolen være opprettet på et religiøst eller etisk grunnlag, være opprettet som et faglig-pedagogisk alternativ eller utfylle det offentlige utdanningstilbudet der det var udekket behov. Disse kravene ble fjernet i den nye universitets- og høyskoleloven i 2005. Alle private høyskoler med NOKUT-akkrediterte studietilbud kan nå søke om statstilskudd.

Dagens lov stiller ikke krav til organisering for private høyskoler utover at institusjonen må ha et styre som øverste organ. Stortinget har vedtatt en kommende lovendring som innebærer at private høyskoler må være organisert som enten aksjeselskap eller stiftelse, jf. omtale om Prop. 44 L (2016–2017) i kapittel 2.3.

Den nevnte lovproposisjonen medfører også endring i reguleringene som stiller krav til bruk av tilskudd og egenbetaling, dokumentasjon med mer. Inntil disse lovendringene trer i kraft 1. januar 2018, er det universitets- og høyskoleloven § 8-3 som regulerer statstilskudd. Første ledd videreføres slik det står i dag, mens andre og tredje ledd vil bli endret fra slik det er i dag:

§ 8-3 Statstilskudd

1. Private universiteter og høyskoler som tilfredsstillter de krav som oppstilles i denne lov, kan etter søknad til Kongen kjennes berettiget til statstilskudd til dekning av driftskostnader for utdanninger som er akkreditert av NOKUT.
2. Styret ved private universiteter og høyskoler skal hvert år avlegge årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten og budsjett for kommende år.
3. Departementet fører tilsyn med private universiteter og høyskoler som mottar statstilskudd. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om årsregnskap og tilsyn i forskrift.

Universitets- og høyskoleloven ble endret i 2016, slik at studietilbud fra nye tilbydere nå bare kan akkrediteres dersom studietilbudet minst fører til en bachelorgrad (universitets- og høyskoleloven § 3-1).⁷ Tidligere kunne også kortere studietilbud akkrediteres av NOKUT. Institusjoner som allerede har akkrediterte studietilbud, kan imidlertid fortsatt søke om akkreditering av studietilbud på minimum 30 studiepoeng.

§ 7-1 Egenbetaling

Universitets- og høyskoleloven § 7-1 regulerer egenbetaling fra studentene ved statlige og private høyskoler:

1. Statlige universiteter og høyskoler kan ikke kreve egenbetaling fra studenter for ordinære utdanninger som fører frem til en grad eller yrkesutdanning. Departementet kan i særskilte tilfeller, etter søknad, godkjenne unntak fra denne bestemmelse.

---

⁷ 22. april 2016 nr. 5 (ikrafttreden 1. juni 2016 iflg. resolusjon. 22 apr. 2016 nr. 408)

2. Private universiteter og høyskoler skal la statlige driftstilskudd og egenbetaling fra studentene komme studentene til gode. Institusjoner som mottar statstilskudd, kan ikke gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående.
3. Departementet kan fastsette forskrift om universiteter og høyskolars adgang til å ta egenbetaling fra studenter og om adgangen til å kreve inn andre utgifter knyttet til studiene.

Med hjemmel i § 7-1 tredje ledd har departementet fastsatt forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler. I forskriften § 4-1 er det fastsatt følgende om egenbetaling ved private høyskoler:

Private institusjoner kan ta egenbetaling fra studenter. Egenbetaling fra studentene skal komme studentene til gode. Beregningsgrunnlaget for egenbetalingen kan ta utgangspunkt i virksomheten som helhet over tid.

Det er ikke fastsatt øvrige reguleringer om størrelsen på egenbetaling de private høyskolene kan ta fra studentene.

2.2 Kunnskapsdepartementets styring av sektoren

Private høyskoler kan søke innen 1. november om statstilskudd for budsjettåret to år etter. Kunnskapsdepartementet forvalter tilskuddsordningen til private høyskoler over kap. 260 post 70 under programkategori 07.60.

Kunnskapsdepartementet sender ett felles tilskuddsbrev til private høyskoler. For de statlige institusjonene sender departementet individuelle tildelingsbrev. Sammen med det årlige tilskuddsbrevet til private høyskoler sender departementet et vedlegg med rapporteringskrav som skal inngå i årsrapporten for private høyskoler, jf. boks 1.4. Innen 15. mars hvert år må universiteter og høyskoler med statstilskudd sende en årsrapport til Kunnskapsdepartementet. Årsrapporten skal være et strategisk dokument som gir god informasjon til departementet om institusjonens resultater, mål og planer. I tilskuddsbrevet til private høyskoler og fagskoler er det fastsatt at midlene skal benyttes til den NOKUT-akkrediterte delen av virksomheten. Tilskuddsbrevet presiserer at dersom det drives annen økonomisk aktivitet innenfor samme rettssubjekt, skal det dokumenteres at denne virksomheten holdes regnskapsmessig adskilt gjennom segmentregnskap. Videre fremgår det at tilskuddet skal benyttes til utdanning og forskning innenfor rammene av lov om universiteter og høyskoler og øvrige forutsetninger i tilskuddsbrevet.

Boks 1.4 Kunnskapsdepartementets forvaltning av statstilskuddet til private høyskoler

I henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten skal Kunnskapsdepartementet som tilskuddsforvalter kontrollere at tilskuddsmottakerne oppfyller vilkår som er stilt for tilskuddet og at statstilskudd i sin helhet benyttes etter formålet. Statstilskuddet skal etter universitets- og høyskoleloven § 8-3 brukes til dekning av driftskostnader for utdanninger som er akkreditert av NOKUT. I tillegg har departementet fastsatt sektormål som gjelder hele universitets- og høyskolesektoren inkludert de private høyskolene, jf. boks 1.3.

Kunnskapsdepartementets forvaltning av statstilskudd skjer hovedsakelig gjennom følgende virkemidler:

- Tilskuddsbrev: I brevet formidles blant annet formål, tilskuddsbeløp, forutsetninger og eventuelle vilkår for bruken av statstilskudd, krav til rapportering, kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer.
- Foreløpig årsregnskap, årsrapport og halvårlig regnskapsrapport
- Gjennomgang og kontroll av årsrapporter: Departementet vurderer om statstilskuddet brukes etter fastsatte krav og vilkår. Vurderingen er basert på følgende tre områder: rapportering, resultater og måloppnåelse og etterlevelse av lover og regler. Departementet benytter også den årlige Tilstandsrapporten for høyere utdanning og data fra Norsk senter for forskningsdata (NSD) ved Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).
- Felles årlig dialogmøte mellom departementet og private høyskoler
- Oppfølging: basert på avvik og risiko som avdekkes i vurderingene følger departementet opp enkelte tilskuddsmottakere gjennom brev og møter.

Tilskuddsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige oppdragsdokument til institusjonene og er hovedkanalen for formidling av forventninger for det aktuelle budsjettåret. Brevet viser også hvilke vilkår og forutsetninger som departementet stiller og som mottakerne aksepterer ved å ta i bruk midlene. Styret må derfor gjøre seg godt kjent med tilskuddsbrevets innhold. Eventuelle endringer eller ytterligere tilskudd vil bli formidlet gjennom supplerende tilskuddsbrev. Tilskuddsbrevet består av regjeringens prioriteringer, mål, budsjett for neste år, andre forutsetninger og krav samt rapportering og resultatoppfølging

Årsrapporten fra den enkelte private høyskole skal være et strategisk dokument som gir god informasjon til departementet om institusjonens resultater, mål og planer. Dokumentet bør vise hva institusjonen har lyktes med, hva som er sentrale utfordringer, og hvordan disse skal møtes. Årsrapporten skal inneholde følgende: styrets beretning, introduksjon til virksomheten og hovedtall, resultatrapportering, styring og kontroll i virksomheten, vurdering av fremtidsutsikter og foreløpig årsregnskap. Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon av betydning for departementets oppfølging og kontroll.

2.3 Prop. 44 L (2016–2017)

I Dokument 1 (2014–2015) *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013* peker Riksrevisjonen på at Kunnskapsdepartementets oppfølging av tilskuddsforvaltningen kan bedres. En ekspertgruppe oppnevnt av departementet foreslår i rapporten *Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste* (2014) tydeligere og strengere økonomisk regulering av og mer tilsyn med private høyskoler og private fagskoler. Som en oppfølging av rapporten foreslår regjeringen å endre regelverket for bedre å sikre at tilskudd fra staten til private høyskoler og fagskoler *kommer studentene til gode*. I Prop. 44 L (2016–2017) *Endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning (organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv.)* foreslås en ny regulering av tilskudd og egenbetaling. I mars 2017 behandlet Stortinget Prop. 44 L (2016–2017) og vedtok Innst. 225 L (2016–2017). Loven skal etter planen tre i kraft 1. januar 2018.

Kunnskapsdepartementet foreslår i Prop. 44 L (2016–2017) å tydeliggjøre kravene til bruk av statlig tilskudd og egenbetaling, herunder hva som ligger i lovens vilkår om at tilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode. Hensikten med lovforslagene er å støtte opp om arbeidet med å styrke kvaliteten i utdanningstilbudene, og å bidra til at institusjonene drives profesjonelt og innenfor forutsigbare og ryddige rammer. Departementet ønsker å legge til rette for solid drift, klare ansvarsforhold og åpenhet om virksomhetenes økonomi og aktiviteter.

Følgende endringer som berører private høyskoler, er vedtatt, jf. Innst. 225 L (2016–2017) og Lovvedtak 70 (2016–2017):

- Det stilles krav om et økonomisk skille mellom den akkrediterte utdanningsvirksomheten og annen virksomhet som drives i samme rettssubjekt.
- Dagens utdelingsforbud for private høyskoler og fagskoler som mottar tilskudd, videreføres og presiseres. Det gjelder ikke for institusjoner som ikke mottar tilskudd.
- Øvrige krav til bruk av midlene i drift, handel med nærstående med mer skal gjelde tilsvarende for de private institusjonene som ikke mottar tilskudd.
- Det oppstilles krav til hvilke organisasjonsformer som kan benyttes. NOKUT-akkreditert utdanning må drives innenfor et aksjeselskap eller en stiftelse.
- Det vil bli stilt nye krav til rapportering, krav til regnskapet og krav til dokumentasjon ved tilsyn og reaksjoner som kan benyttes ved brudd på regelverket.

2.4 Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten

Finansdepartementet har fastsatt et økonomiregelverk av 2003 for statlig økonomistyring.⁸ Regelverket består av *Reglement for økonomistyring i staten* og utdypende *Bestemmelser om økonomistyring i staten*. Finansdepartementet har også utarbeidet veilederen *Om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten*.

Reglement for økonomistyring har som formål å sikre følgende:

- Statlige midler brukes og inntekter oppnås i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.
- Fastsatte mål og resultatkrav oppnås.
- Statlige midler brukes effektivt.

---

⁸ Det er foretatt endringer i økonomireglementet i 2010 og 2013.

- Statens materielle verdier forvaltes på en forsvarlig måte.

Bestemmelsene om økonomistyring i staten gir retningslinjene for tildelinger til underliggende virksomheter og tilskudd til andre aktører. Kapittel 6 i bestemmelsene tar for seg forvaltning av tilskuddsordninger. Ifølge bestemmelsene skal følgende inngå i utforming av en tilskuddsordning:

- Mål for ordningen: Departementet skal i tilknytning til bevilgningsforslag utarbeide formuleringer som tydeliggjør hva staten ønsker å oppnå med tilskuddsordningen (målet) og hvilken målgruppe den tar sikte på.
- Kriterier for måloppnåelse: Departementet skal fastsette hvilke opplysninger som skal innhentes fra tilskuddsmottaker eller eventuelt andre kilder, for å belyse måloppnåelsen.
- Tildelingskriterier, herunder beregningsregler: Departementet skal utarbeide kriterier for tildeling. For tilskuddsordninger der tildeling gis på grunnlag av kvantifiserbare kriterier eller med en prosentandel av budsjett eller regnskap, skal det fastsettes beregningsregler.
- Oppfølging og kontroll: Departementet skal sørge for at det blir fastsatt regler om nødvendig kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen.
- Evaluerings: Departementet har ansvar for at tilskuddsordninger blir evaluert.

I tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70 er det et krav om at kun institusjoner med studietilbud akkreditert av NOKUT kan søke om statstilskudd. Etter endringer i Lov om universiteter og høyskoler, jf. Prop. 44 L (2016–2017) og Innst. 225 L (2016–2017), er det vedtatt forhold som kan også defineres som kriterier for å motta statsstøtte. Eksisterende lovkrav om at private høyskoler som mottar statstilskudd, ikke kan ta ut utbytte, er presisert ytterligere i nye lovbestemmelser. I tillegg er det et nytt krav om at virksomheten må være organisert som et aksjeselskap eller stiftelse.

Det er likevel et mulig tolkningsrom for hvordan tildelingskriterier i en tilskuddsordning skal utformes. Kunnskapsdepartementet har omtalt alle tilskuddsmottakerne med foreslått tilskuddsbeløp i den årlige budsjettproposisjonen fra Kunnskapsdepartementet, Prop. 1 S, slik det er formulert i unntaksbestemmelsene for tilskuddsbevilgning, omtalt under pkt. 6.4.2 i de nevnte bestemmelsene:

Når tilskuddsmottaker er navngitt i selve bevilgningsvedtaket eller er omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses øremerket for vedkommende, kan departementet gjøre unntak fra hovedelementene i prosedyrebestemmelsene på følgende punkter:

- *pkt. 6.2.1.1 c, krav om å formulere tildelingskriterier, herunder beregningsregler*
- *pkt. 6.2.1.2, krav om utforming av regelverk*
- *pkt. 6.3.2, krav om kunngjøring*

2.5 Endringer i studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften

Akkreditering av studier og institusjoner er regulert i universitets- og høyskoleloven. Etter universitets- og høyskoleloven er akkreditering en «faglig bedømming av om en høyere utdanningsinstitusjon og de studier denne tilbyr, fyller standarder og kriterier gitt av departementet og NOKUT» (§3-1). I tillegg til universitets- og høyskoleloven reguleres akkreditering av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) og av NOKUTs utfyllende forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften).

En institusjon som tilbyr ett eller flere akkrediterte studier, kan kalle seg høyskole. Studieakkreditering medfører at studenten får rettigheter i Statens lånekasse for utdanning og at studenten kan få studiepoeng for gjennomført utdanning.

Det finnes to hovedtyper private høyskoler: private høyskoler med akkrediterte studietilbud og private høyskoler med institusjonsakkreditering. Det er mulig å oppnå institusjonsakkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet, men blant de private institusjonene finnes det i dag kun høyskoler og vitenskapelige høyskoler.

Regjeringen varslet i Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet* skjerpede krav for etablering av master- og doktorgradsstudier og for akkreditering som vitenskapelig høyskole og universitet. Stortinget sluttet seg til at det var ønskelig å videreføre ordningen med at institusjonene kan søke om å endre institusjonskategori. Regjeringens uttalte mål er å legge til rette for økt kvalitet i høyere utdanning og forskning.

Som en del av oppfølgingen av strukturmeldingen, Meld. St. 18 (2014–2015), ble universitets- og høyskoleloven og studiekvalitetsforskriften endret i 2016. I universitets- og høyskoleloven slås det nå fast at NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Tidligere skulle NOKUT evaluere institusjonenes kvalitetssikringssystem. Videre er loven blant annet endret slik at studietilbud fra nye tilbydere bare kan akkrediteres dersom studietilbudet minst fører til en bachelorgrad, jf. omtale i kapittel 2.1. Endringene i studiekvalitetsforskriften innebærer i store trekk strengere krav til etablering av master- og doktorgradsprogrammer og skjerpede krav for akkreditering som vitenskapelig høyskole og universitet. Kravene til fagmiljø på master- og doktorgradsstudier er skjerpet sammenlignet med tidligere. Det stilles krav om at fagmiljøet skal være bredt, ha relevant kompetanse og dekke fag, emner og kunnskapsområder som studietilbudet består av. Videre innebærer endringene i studiekvalitetsforskriften en styrking av NOKUTs arbeid med å videreutvikle kvaliteten i høyere utdanning. NOKUT skal fastsette utfyllende kriterier for institusjonens kvalitetsarbeid i forskrift, og institusjonene skal selv gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. For øvrig er det en innstramming i kravet for akkreditering som høyskole, ettersom institusjonen nå skal ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år, mot tidligere to år. Endringen er ment å sikre at institusjonen har tilstrekkelig kompetanse og erfaring før den kan oppnå utvidede fullmakter.

Med utgangspunkt i endringene i universitets- og høyskoleloven og i studiekvalitetsforskriften har NOKUT utarbeidet en ny studietilsynsforskrift, som trådte i kraft 9. februar 2017. Det er to hovedtrekk ved den nye studietilsynsforskriften som er verdt å merke seg: Tidligere krav for akkreditering av studietilbud fokuserte i stor grad på at institusjonen skulle kunne legge til rette for at det ble gitt utdanning av høy kvalitet. I ny forskrift er kravene justert slik at studentenes læring står i sentrum, altså at institusjonen ikke bare skal legge til rette for utdanning av høy kvalitet, men at man gjennom oppfyllelse av kravene gir utdanning av høy kvalitet. Dette er gjort ved at man i forskriften stiller tydeligere krav til sammenheng mellom organisering,

gjennomføring og progresjon i studietilbudet. Det er også kommet inn krav om faglig ledelse som har ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studietilbudene. Videre er det i ny studietilsynsforskrift kommet inn konkrete krav til institusjonenes interne kvalitetsarbeid. I tidligere forskrift var det derimot var krav til NOKUTs evaluering av institusjonenes interne kvalitetssikringssystem. Kravene til institusjonenes interne kvalitetsarbeid er også tydeligere knyttet opp mot akkrediteringskravene, ved at det skal finnes ordninger for systematisk kontroll av om alle krav til studietilbudsakkreditering er oppfylt.

Eksisterende institusjoner skal oppfylle de nye standardene og kriteriene for institusjonsakkreditering innen utgangen av 2018. Den samme overgangsperioden gjelder for tilpassing av eksisterende mastergradsstudier og doktorgradsstudier.

Se vedleggstabell V2.1 og V2.2 med dagens bestemmelser for akkreditering av studietilbud og akkreditering som høyskole i tråd med studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften.

2.6 Dagens kriterium for å søke tilskudd

For å kunne søke om tilskudd i dagens tilskuddsordning over kap. 260 post 70 må institusjonene ha ett eller flere studietilbud som er akkreditert av NOKUT, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3. I tråd med studietilsynsforskriften til NOKUT er det en rekke konkrete krav som må oppfylles for å få akkreditert et studietilbud. Dette er krav direkte knyttet til studietilbudet (§ 2-2 *Krav til studietilbudet*) og til fagmiljøet tilknyttet studietilbudet (§ 2-3 *Krav til fagmiljø*). Kravene gjelder blant annet innhold i studietilbudet, læringsutbytte, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, internasjonalisering, forskning og fagmiljø, jf. vedleggstabell V2.1. Nedenfor følger en omtale av utvalgte krav knyttet til studietilbud og fagmiljø som legges til grunn ved akkreditering av studietilbud i henhold til studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften. Deretter er det en omtale av kravet om systematisk kvalitetsarbeid, som er en grunnleggende forutsetning for å bli akkreditert.

Krav til studietilbudet

Sentralt i kravene for akkreditering av studietilbud ligger at alle studietilbud skal ha et definert læringsutbytte (studietilsynsforskriften § 2-2). Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet. Videre skal også studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur være tilpasset læringsutbyttet for studiet. Et annet vesentlig krav til akkreditering av studietilbud er at studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning (og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid). Videre skal studiet være «faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv». Her forutsetter NOKUT at institusjonen har vurdert rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel eller behov og samlet kapasitet ved samme eller lignende studietilbud ved egen og andres institusjoner. Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1 500-1 800 timer per år for heltidsstudier.⁹ Når det gjelder internasjonalisering, skal studietilbudet «ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart». Studietilbud som fører frem til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling.

---

⁹ Ifølge ECTS (European Credit Transfer and Accumulation Systems) skal en heltidsstudent med dette arbeidsomfanget normalt kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.

Krav til fagmiljøet

På bakgrunn av strukturmeldingen er det utarbeidet nye bestemmelser knyttet til akkreditering av mastergradsstudier og doktorgradsstudier i studiekvalitetsforskriften (§ 3-2 og § 3-3). I tillegg til kravet om fagmiljøets dokumenterte resultater er det i disse bestemmelsene spesielt fremhevet at studietilbudet skal ha tilstrekkelig faglig bredde, og at fagmiljøene skal være av høy kvalitet. Når det gjelder studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå, er kravene til fagmiljøenes dokumenterte resultater regulert i studiekvalitetsforskriften. For studietilbud på bachelorgradsnivå gjelder kun den generelle bestemmelsen i studietilsynsforskriften (§ 2-3), som omtales i det følgende.

I henhold til studietilsynsforskriften skal fagmiljøet ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker fag og emner som inngår i studietilbudet.¹⁰ Det er videre et krav i tråd med studietilsynsforskriften at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en «relevant utdanningsfaglig kompetanse». Til denne bestemmelsen påpeker NOKUT at institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen.¹¹ Videre skal studietilbudet ha en «tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet».

Det er i studietilsynsforskriften satt flere kvantitative krav knyttet til ansatte som er tilknyttet studietilbudet. Minst 50 prosent av årsverkene skal være ansatte i hovedstilling ved institusjonen, og av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i «de sentrale delene av studietilbudet».¹² I tillegg er det ulike krav til fagmiljøets kompetansenivå etter hvilket nivå studietilbudet er på.

Fagmiljø tilknyttet studietilbud som fører frem til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet. Fagmiljøet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til «dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå».

Krav til systematisk kvalitetsarbeid

Det at institusjonen skal ha et tilfredsstillende kvalitetsarbeid, er en grunnleggende forutsetning for at et studietilbud skal bli akkreditert. NOKUT vurderer ikke krav til kvalitetsarbeid som en selvstendig øvelse i akkrediteringsprosessen. Med kvalitetsarbeid menes her det arbeidet som utføres gjennom et system for kvalitetssikring, jf. merknadene til studietilsynsforskriften. Både i studiekvalitetsforskriften (§ 2-1 og § 2-2) og i studietilsynsforskriften (§ 4-1) stilles det krav til institusjonens systematiske kvalitetsarbeid.

Institusjonene må i tråd med studiekvalitetsforskriften gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine, og representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. NOKUT skal føre

---

¹⁰ Med fagmiljø menes her personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet, jf. merknader til studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften. Se vedleggstabell V2.1.

¹¹ Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne sammenhengen universitets- og høyskolepedagogikk og -didaktikk, samt kompetanse til å utnytte teknologi for å fremme læring, jf. merknader til studietilsynsforskriften.

¹² Med hovedstilling menes at institusjonen er hovedarbeidsgiver for den ansatte.

tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid og gi institusjonene råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn av den enkelte institusjon. For institusjoner uten institusjonsakkreditering kan NOKUT «velge å føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid ved å føre tilsyn med de akkrediterte studietilbudene».

I studietilsynsforskriften er det følgende krav til systematisk kvalitetsarbeid:

- Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.
- Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.
- Institusjonen skal ha ordninger for å systematisk kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillende oppfyller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling.
- Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.
- Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.
- Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

Institusjonene må ha oppmerksomhet på at utdanningskvaliteten samsvarer med de nevnte kravene. Ved kvalitetssvikt kan institusjonen miste akkreditering for et studium, eventuelt institusjonsakkrediteringen. I slike tilfeller må institusjonen ta ansvar for studentene de har på studiet, slik at de kan fortsette på godkjent studium.

2.7 Tilsyn

Private høyskoler forvalter store ressurser og får et betydelig tilskudd over statsbudsjettet, jf. omtale i kapittel 3. Kunnskapsdepartementet etablerte en egen tilsynsenhet i 2016 på bakgrunn av et behov for å styrke arbeidet med økonomisk tilsyn og sikre bedre oppfølging og kontroll med at regelverket følges, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Departementet vil også vurdere fremtidig organisering av tilsynet med private høyskoler og fagskoler, jf. Prop. 44 L (2016–2017).

Departementet har i Prop. 44 L (2016–2017) fremmet forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven som skal bidra til tydeligere regelverk, mer åpenhet og bedre grunnlag for tilsyn og kontroll med at midlene benyttes i tråd med regelverket, samtidig som institusjonene ikke pålegges uforholdsmessige og ressurskrevende administrative byrder. Stortinget har vedtatt forslagene i tråd med departementets tilrådning, jf. Lovvedtak 70 (2016–2017). Departementet skal utarbeide forslag til forskrifter til de foreslåtte lovbestemmelsene, som etter planen skal sendes på høring i juni 2017.

Kunnskapsdepartementet har et overordnet sektoransvar for utdanninger som er godkjent eller akkreditert som fagskoleutdanning eller høyere utdanning av NOKUT. Alle institusjoner som tilbyr akkrediterte utdanninger, er selv ansvarlig for kvaliteten i utdanningene de tilbyr, men NOKUT fører tilsyn med kvalitetsarbeidet, jf. § 2-2 i studiekvalitetsforskriften. NOKUT fungerer dermed som et tilsynsorgan for den faglige delen av virksomheten ved institusjonene.

3 Beskrivelse og tilstandsvurdering

I Norge er det i 2017 totalt 26 private høyskoler.¹³ 16 av disse høyskolene har akkrediterte studietilbud, syv har institusjonsakkreditering som privat høyskole og tre har institusjonsakkreditering som privat vitenskapelig høyskole, jf. boks 1.5. De private institusjonene tilbyr utdanninger innenfor blant annet helse- og sosialfag, teologi, markedsføring, økonomi, arkitektur, landbruk, musikk, kunst, lærer- og barnehagelærerutdanninger, dans, IKT og kommunikasjon.

I statsbudsjettet for 2017 er det bevilget totalt 1,36 mrd. kroner i statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet over kap. 260 post 70 til følgende 18 private høyskoler:

- Det teologiske menighetsfakultet
- Handelshøyskolen BI
- VID vitenskapelige høyskole
- Ansgar Teologiske Høyskole
- Barratt Dues musikk institutt
- Bergen Arkitekt høyskole
- Dronning Mauds Minne
- Fjellhaug Internasjonale Høyskole
- Høyskolen Kristiania
- Høyskolen Diakonova
- Høyskolen for landbruk og bygdeutvikling
- Høyskolen for Ledelse og Teologi
- Lovisenberg diakonale høyskole
- Musikkteaterhøyskolen
- NLA Høyskolen
- Norges dansehøyskole
- Steinerhøyskolen
- Westerdals Oslo ACT

Følgende åtte private høyskoler har akkrediterte studietilbud, men mottar ikke statstilskudd:

- Atlantis medisinske høyskole
- Bjørknes høyskole
- Høyskolen for dansekunst
- Noroff
- Norsk barnebok institutt
- Norsk gestalt institutt

---

¹³ Antallet er hentet fra NOKUTs oversikt over private høyskoler med akkrediterte studietilbud og private høyskoler med institusjonsakkreditering.

- NSKI Høyskole
- Skrivekunstakademiet

Boks 1.5 Private høyskoler med institusjonsakkreditering

Oversikten nedenfor viser hvilke private institusjoner som har akkreditering som høyskole eller vitenskapelig høyskole.

Det teologiske menighetsfakultet ble akkreditert som vitenskapelig høyskole i 2004.

Handelshøyskolen BI ble akkreditert som vitenskapelig høyskole i 2008.

VID vitenskapelige høyskole: Diakonhjemmet Høyskole ble akkreditert som høyskole i 2005. Misjonshøyskolen ble akkreditert som vitenskapelig høyskole i 2008. Haraldsplass diakonale høyskole ble akkreditert som høyskole i 2011. Høyskolen Betanien ble akkreditert som høyskole i 2014. Diakonhjemmet Høyskole, Misjonshøyskolen, Haraldsplass diakonale høyskole og Høyskolen Betanien ble sammenslått til VID vitenskapelige høyskole i 2016.

Ansgar Teologiske Høyskole ble akkreditert som høyskole i 2011.

Dronning Mauds Minne Høyskole ble akkreditert som høyskole i 2008.

Høyskolen Diakonova: Stiftelsen Diakonova ble akkreditert som høyskole i 2014.

Høyskolen Kristiania: Markedshøyskolen ble akkreditert som høyskole i 2009. Oslo Markedshøyskolen, Norges Kreative Fagskole og Norges Helsehøyskole ble sammenslått til Høyskolen Campus Kristiania i 2012 (fra 2015 Høyskolen Kristiania).

Lovisenberg diakonale høyskole ble akkreditert som høyskole i 2011.

NLA Høyskolen: Norsk lærerakademi – bachelor- og masterstudier ble akkreditert som høyskole i 2007. Norsk lærerakademi – bachelor- og masterstudier og Norsk lærerakademi, Lærerhøyskolen ble sammenslått til NLA Høyskolen i 2010.

Westerdals Oslo ACT: Norges informasjonsteknologiske Høyskole ble akkreditering som høyskole i 2008. NISS Høyskole og Norges informasjonsteknologiske Høyskole ble sammenslått med Westerdals Oslo ACT i 2014. Se fotnote fem side fem.

I det følgende belyses utviklingen for de private høyskolene innenfor utdanning, forskning, økonomi, personal/kompetanse og internasjonalisering. Kartleggingen av tilstanden i den private høyskolesektoren utgjør et viktig grunnlag for vurderingen av endrede kriterier for å komme inn under tilskuddsordningen for private høyskoler. Den følgende tilstandsvurderingen omtaler blant annet resultatene innenfor de nasjonale styringsparametrene. Se boks 1.3 for oversikt over de nasjonale styringsparametrene. Datagrunnlaget er i hovedsak fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) ved Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Boks 1.6 Sammenslåinger ved private høyskoler

Oversikten nedenfor gjelder større sammenslåinger i perioden 2006–17 mellom private høyskoler med statstilskudd i dag.

Høyskolen Kristiania

- 2008: sammenslåing mellom Oslo Markedshøyskole og Norsk Reiselivshøyskole til Campus Kristiania - Markedshøyskolen
- 2012: sammenslåing mellom Markedshøyskolen, Norges Kreative Fagskole og Norges Helsehøyskole til Høyskolen Campus Kristiania (fra 2015 Høyskolen Kristiania)
- 2014: sammenslåing mellom Westerdals Høyskole, NISS Høyskole og Norges informasjonsteknologiske Høgskole til Westerdals Oslo ACT
- 2017: meddelt sammenslåing mellom Høyskolen Kristiania og Westerdals Oslo ACT til Høyskolen Kristiania. Se fotnote fem på side fem.

NLA Høgskolen

- 2010: sammenslåing mellom Norsk lærerakademi, Lærerhøgskolen og Norsk lærerakademi – bachelor- og masterstudier til NLA Høgskolen
- 2013: sammenslåing mellom NLA Høgskolen, Høgskolen i Staffeldtsgate og Mediehøgskolen Gimlekollen til NLA Høgskolen

VID vitenskapelige høgskole

- 2006: sammenslåing mellom Diakonhjemmet høgskole og Rogaland Høgskole til Diakonhjemmet høgskole
- 2016: sammenslåing mellom Diakonhjemmet høgskole, Høgskolen Betanien, Misjonshøgskolen og Haraldsplass diakonale høgskole til VID vitenskapelige høgskole

3.1 Utdanning

Søkere

Det har vært en gradvis økning i kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass i norsk høyere utdanning. I 2016 var det i gjennomsnitt to kvalifiserte søkere per studieplass ved statlige institusjoner og 1,4 kvalifiserte søkere per studieplass ved private institusjoner, jf. tabell 3.1. Følgende private høyskoler er med i Samordna opptak og ligger dermed til grunn for tallene i tabellen: Det teologiske menighetsfakultet, VID vitenskapelige høgskole, Ansgar Teologiske Høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole, Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Høyskolen Diakonova, Lovisenberg diakonale høgskole, NLA Høgskole. Resten av de private høyskolene har kun lokale opptak. Veksten i antallet kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass har vært

større for de private høyskolene enn for de statlige institusjonene i perioden 2012–16, men fremdeles er det flere søkere per studieplass til universiteter og statlige høyskoler.

Tabell 3.1 Kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass 2012–16, gjennomsnitt. Statlige og private institusjoners andel av førstevalgssøkerne i prosent

	2012		2013		2014		2015		2016	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Statlige inst.	1,8	96,9	1,8	96,9	1,8	96,7	1,9	96,5	2,0	96,4
Private inst.	1,0	3,1	1,0	3,1	1,2	3,3	1,3	3,5	1,4	3,6
Gj.snitt	1,7	100	1,8	100	1,8	100	1,9	100	2,0	100

Merknad: Kun private høyskoler som er med i Samordna Opptak er inkludert i tallene for private institusjoner.
Kilde: NSD

Studenter

Antallet registrerte studenter i norsk høyere utdanning har økt den siste tiårsperioden, blant annet på grunn av økte ungdomskull og fordi en større andel av befolkningen tar høyere utdanning. I 2016 var totalt 254 000 studenter registrert ved høyere utdanningsinstitusjoner, og av disse var omtrent 40 000 studenter ved de private høyskolene med statstilskudd, jf. tabell 3.2. Studentene ved private institusjoner utgjør om lag 16 prosent av det totale antallet studenter. Antall registrerte studenter ved private høyskoler har i perioden 2007–16 økt med 64 prosent. Økningen for de statlige institusjonene var 29 prosent.

Handelshøyskolen BI, som har om lag 20 700 studenter, er den desidert største av de private institusjonene. Handelshøyskolen BI er den tredje største institusjonen i universitets- og høyskolesektoren, der NTNU er Norges største institusjon med om lag 37 400 studenter, fulgt av Universitetet i Oslo med rundt 27 600 studenter.

Med unntak av Høgskulen for Landbruk og bygdeutvikling og Norges danskehøyskole har de private høyskolene hatt økning i antall studenter i den siste tiårsperioden. Det har i denne perioden blitt flere større institusjoner målt i studenttall på grunn av sammenslåinger.

Tabell 3.2 Antall registrerte studenter høstsemesteret (egenfinansiert) 2000–16

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	876	929	914	1 115	1 107	1 097	1 103	1 241	1 204	1 264
BI	14 215	14 470	14 896	14 545	20 021	22 001	21 631	20 094	20 759	20 738
VID	3 147	3 301	3 328	3 077	3 164	3 218	3 315	3 190	3 440	3 385
ATH	172	183	195	190	196	200	201	244	223	252
BDM	86	77	79	77	90	83	80	92	83	91
BAS	144	126	147	133	146	151	145	148	149	164
DMMH	800	838	915	1 052	1 140	1 155	1 160	1 223	1 208	1 367
FIH	104	85	98	99	79	100	121	138	147	147
HLB	44	59	71	69	57	30	26	34	49	28
HD	493	497	539	512	505	567	533	564	605	699
HLT	45	46	64	125	175	333	316	320	282	247
HK	957	1 128	1 225	1 146	1 318	1 557	2 006	2 345	3 990	6 214
LDH	698	729	754	721	796	758	728	786	897	920
NLA	1 827	1 649	1 699	1 957	1 909	1 862,5	1 931	1 973	2 113	2 299
NDH	100	99	85	76	89	88	87	82	81	84
RSH	172	153	154	174	194	162	185	230	257	251
W-ACT	489	458	558	634	594	1 329	1 506	1 669	1 810	1 793
Private inst.	24 369	24 827	25 721	25 702	31 580	34 692	35 074	34 373	37 297	39 943

Merknad: Når det gjelder økningen i studenttallet i DBH for Høgskolen Kristiania fra 2014 til 2015 henger det blant annet sammen med at høyskolen begynte å registrere studentene ved institutt for helsefag og kreativitet og innovasjon. Økningen fra 2015 til 2016 henger blant annet sammen med at høyskolen nå registrerer alle studenter ved virksomheten, ikke bare fra institutt for markedsføring og institutt for ledelse og organisasjon.

Kilde: NSD

Når det gjelder studentflyt mellom institusjoner, viser DBH-tallene fra perioden 2014–16 at det er omtrent samme antall studenter som går fra statlige institusjoner til private institusjoner og motsatt vei, ca. 3 200.¹⁴ Studentmobiliteten mellom de private institusjonene utgjør ca. 500 studenter. Studentmobiliteten har økt betydelig fra 2013–15, da tilsvarende tall var omtrent 2 200 studenter mellom statlige og private institusjoner og ca. 300 studenter mellom private institusjoner. I perioden 2014–16 har Handelshøgskolen BI størst studentmobilitet av de private høyskolene med 1 610 studenter til andre institusjoner og 1 245 studenter fra andre. Deretter følger NLA Høgskolen, Høgskolen Kristiania og VID vitenskapelige høgskole som andre private høyskoler med høy studentmobilitet. Handelshøgskolen BI har størst mobilitet med statlige institusjoner som NTNU, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Norges handelshøgskole, Høgskolen i Oslo og Akershus og Høgskolen i Sørøst-Norge, men også med Høgskolen Kristiania. Studentflyten er størst mellom institusjoner i samme region. Eksempelvis har Dronning Mauds Minne Høgskole høyest studentmobilitet med NTNU, mens Det teologiske menighetsfakultet har mest studentflyt med Universitetet i Oslo og Høgskolen i Oslo

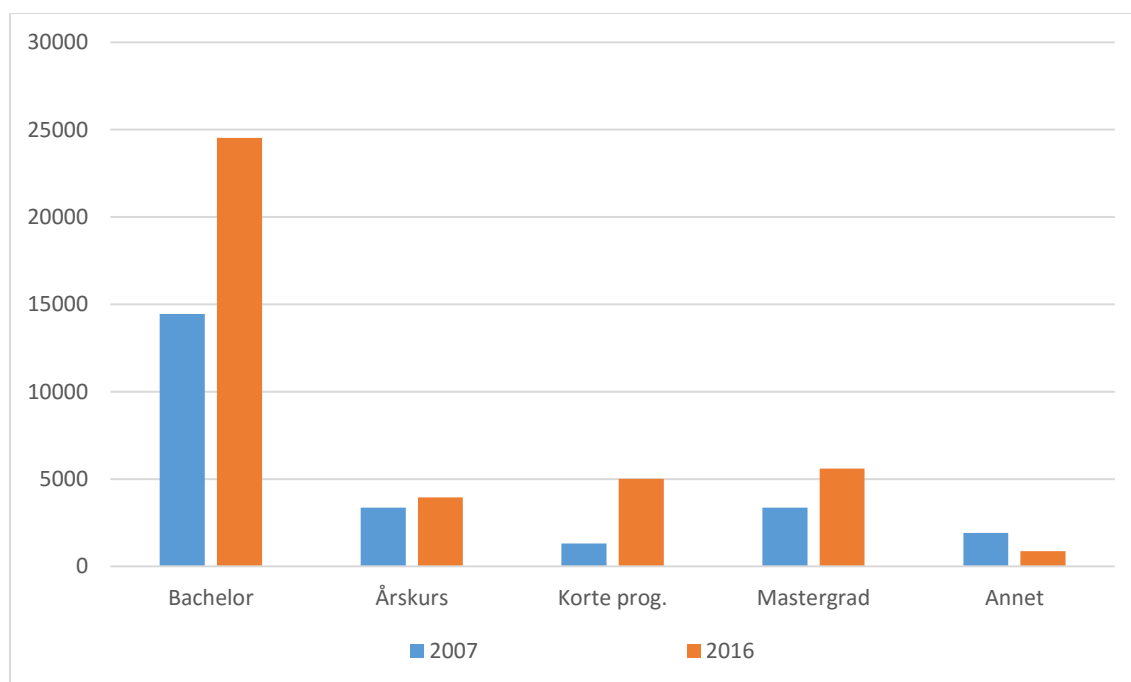
¹⁴ Med studentflyt menes her antallet unike personer som er registrert på en annen institusjon i 2016 sammenlignet med i 2014.

og Akershus. Se vedleggstabell V3.1 med oversikt over studentflyt mellom høyere utdanningsinstitusjoner i perioden 2014–16.

Utvikling i type studieprogram

Ved private høyskoler er det først og fremst antallet studenter på korte programmer (mindre enn 60 studiepoeng) som har økt i perioden 2007–16, en økning på hele 285 prosent, jf. figur 3.1. Økningen for de statlige institusjonene var åtte prosent. Antallet årskursstudenter (60 studiepoeng) ved private høyskoler har i samme periode økt med 18 prosent, mens økning for de statlige institusjonene var 25 prosent. Antallet bachelorstudenter ved private høyskoler har økt med 70 prosent og de statlige institusjonene med 26 prosent. Antallet mastergradsstudenter har i tiårsperioden økt med 67 prosent for de private høyskolene og tilsvarende 63 prosent for de statlige institusjonene.

Figur 3.1 Antall registrerte studenter fordelt på type studieprogram 2007 og 2016

Merknad: Årskurs har 60 studiepoeng og korte programmer har mindre enn 60 studiepoeng.

Kilde: NSD

I tillegg til de vitenskapelige private høyskolene har følgende private høyskoler mastergradsprogram:¹⁵ Ansgar Teologiske Høgskole (2006), Dronning Mauds Minne Høgskole (2015), Fjellhaug Internasjonale Høgskole (2011), Lovisenberg diakonale høgskole (2009), Høgskolen Diakonova (2011), Bergen Arkitektshøgskole (før 2003), Høgskolen Kristiania (Campus Kristiania 2012 og NITH 2011), NLA Høgskolen (før 2003), Steinerhøgskolen (2005). Følgende private høyskoler har ikke mastergradsutdanning, men kun bachelorprogram og kortere studietilbud: Atlantis medisinske høgskole, Barratt Due musikk institutt, Bjørknes høyskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Høgskolen for dansekunst, Høgskolen

¹⁵ Året høyskolene fikk mastergradsprogram er oppført i parentes. Opplysningene er fra NOKUT og går tilbake til 2003. De vitenskapelige høyskolene hadde allerede doktorgradsutdanning i 2003.

for Ledelse og Teologi, Musikkteaterskolen, Norges dansehøyskole, Norsk barnebokinstitut, Norsk gestaltinstitut, Noroff høyskole, NSKI høyskole og Skrivekunstakademiet. Se vedleggstabell V3.2 med oversikt over når de private høyskolene fikk akkrediteringene for ulike studieprogram.

Studiepoeng

Studenter ved private institusjoner avlegger i gjennomsnitt 43,5 studiepoeng, noe som er lavere enn i statlig sektor, men forskjellen er avtagende. Det er store variasjoner mellom de enkelte private høyskolene, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Nye studiepoeng per registrerte student i høstsemesteret, heltidsekvivalenter (egenfinansiert) 2007–16. Antall

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	42,1	41,2	44,0	38,7	43,0	40,5	42,2	37,6	42,2	39,0
BI	36,1	36,0	38,2	40,6	41,8	39,5	39,4	40,6	41,1	41,5
VID	51,3	50,1	50,9	55,2	58,4	55,9	55,0	55,0	52,2	53,3
ATH	46,7	43,2	35,4	43,3	37,5	38,6	41,4	41,0	47,8	45,7
BDM	42,7	60,7	49,3	53,6	41,4	50,2	51,5	43,5	51,1	49,2
BAS	51,3	61,9	48,2	54,1	52,6	50,1	83,4	54,5	53,0	54,3
DMMH	58,8	52,1	50,3	55,1	50,9	48,1	52,5	52,4	54,1	51,2
FIH	64,2	61,0	44,0	49,6	56,0	56,8	42,8	40,3	39,6	37,7
HLB	34,8	30,5	23,0	26,3	36,0	72,7	64,4	35,3	38,0	51,0
HD	55,9	50,4	49,7	50,9	56,1	56,3	56,8	56,9	54,0	51,6
HLT	51,0	42,2	39,5	37,6	30,4	24,5	31,3	53,0	59,9	53,4
HK	51,3	51,1	55,1	61,3	54,2	51,7	48,4	49,6	51,5	37,0
LDH	52,8	47,0	47,6	52,1	50,8	61,0	55,4	51,2	45,9	52,2
NLA	46,9	52,6	47,4	44,6	48,6	50,8	49,3	46,3	45,7	47,0
NDH	48,4	46,1	62,0	64,4	49,2	54,7	54,8	58,2	58,0	54,0
RSH	59,4	56,3	45,6	48,1	47,6	55,4	44,6	38,1	40,2	46,8
W-ACT	47,8	52,8	43,9	43,7	48,7	49,0	49,0	48,2	51,9	54,5
Private inst.	41,7	41,4	42,3	44,6	45,4	43,8	43,9	44,3	45,1	43,5
Statlige inst.	46,0	44,9	44,4	44,7	45,8	45,7	45,5	45,7	45,4	45,5
Gj.snitt	45,4	44,4	44,1	44,7	45,8	45,5	45,2	45,5	45,4	45,2

Merknad: Det høye tallet for Bergen Arkitektthøgskole i 2013 henger sammen med at høyskolen la om eksamensordningen.

Kilde: NSD

Antallet studiepoeng per faglige årsverk er en nasjonal styringsparameter som sammen med andre parametre gi en indikasjon på effektiviteten ved den enkelte institusjonen. Handelshøyskolen BI, Høyskolen Kristiania og Bergen Arkitekthøgskole skiller seg ut i sektoren med å ha om lag 2 000 studiepoeng per faglige årsverk, jf. tabell 3.4. Ved å utelate disse tre institusjonene, som trekker opp gjennomsnittet betraktelig for de private høyskolene, er gjennomsnittet i 2016 739,5 studiepoeng per faglige årsverk for de private høyskolene totalt, noe som ligger nærmere gjennomsnittet for den statlige sektoren.

Tabell 3.4 Antall studiepoeng per faglig årsverk 2012–16

	2012	2013	2014	2015	2016
MF	622,4	619,3	624,5	661,6	627,7
BI	2 082,1	2 039,5	2 185,8	2 175,6	2 253,6
VID	873,9	891,4	817,1	829,8	865,8
ATH	535,4	558,3	675,7	732,5	871,8
BDM	355,9	325,1	385,2	229,3	352,0
BAS	910,8	2 281,1	1 076,0	1 734,1	1 916,1
DMMH	561,5	613,1	597,2	593,5	629,0
FIH	329,9	470,7	505,0	425,4	356,5
HLB	512,9	364,1	218,5	207,9	250,0
HD	1 169,7	925,4	1 077,1	950,7	1 162,1
HLT	1 027,4	1 152,1	1 657,7	1 859,8	1 244,0
HK	2 209,5	2 439,5	2 231,3	2 802,4	2 376,1
LDH	811,4	633,1	688,6	739,5	747,4
NLA	714,5	720,7	670,9	700,7	779,3
NDH	373,0	378,1	378,5	398,4	424,1
RSH	564,1	451,7	451,2	503,7	620,9
W-ACT	1 019,1	1 089,8	1 185,6	1 247,9	1 422,8
Private inst.	1 246,5	1 248,4	1 270,9	1 306,8	1 385,0
Statlige inst.	458,7	463,2	465,6	458,3	448,5
Gj.snitt	501,8	506,5	509,1	504,0	498,1

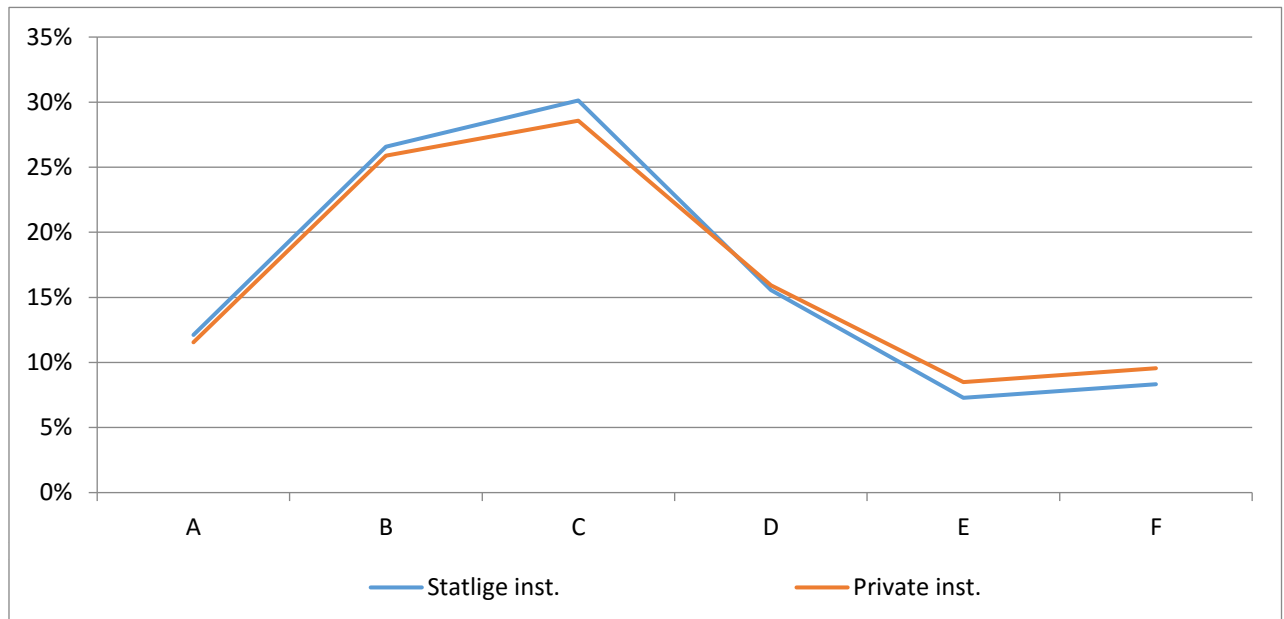
Merknad: Tall for Høyskolen Kristiania gjelder kun instituttene for markedsføring, ledelse og organisasjon. Institusjonene er bedt om å ikke rapportere personer tilsatt på timebasis (timelærere, hjelpelærere etc.). Disse skal dermed ikke ligge til grunn for tallene for faglige årsverk.

Kilde: NSD

Karakterfordeling og strykprosent

Karakterfordelingen blant de private institusjonene totalt sett samsvarer godt med de statlige institusjonene, jf. figur 3.2. Vedleggstabell V3.3 viser hvordan karakterfordelingen varierer mellom de ulike private institusjonene. Karakterforskjeller mellom institusjoner og fagfelt kan ha flere forklaringer, slik som ulik kvalitet i undervisningen, eller ulikheter i studentmassen, men kan også skyldes ulik praksis i karaktersettingen.

Figur 3.2 Karakterfordeling A-F, private og statlige institusjoner 2016

Strykprosenten er i gjennomsnitt noe høyere for de private institusjonene enn for de statlige institusjonene, jf. tabell 3.5. Strykprosenten varierer fra år til år. I 2016 utpeker Det teologiske menighetsfakultet og Handelshøyskolen BI seg med relativt høy strykprosent. Ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling er nesten alle eksamenene bestått den siste tiårsperioden.

Tabell 3.5 Strykprosent 2007–16

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	6,0	6,4	7,3	9,1	8,0	8,4	7,1	8,7	11,8	10,4
BI	10,8	10,4	9,4	9,2	10,0	10,3	10,3	10,0	9,8	10,5
VID	5,2	5,3	4,0	3,4	3,7	4,8	4,5	5,6	4,3	3,6
ATH	7,2	7,6	13,8	8,9	11,0	10,7	8,8	10,4	8,5	8,9
BDM	0,8	0,9	1,5	6,4	1,7	2,1	3,1	4,6	3,2	2,9
BAS	0	0	0	12,5	7,3	3,8	4,4	5,6	5,5	2,2
DMMH	1,1	1,0	2,7	3,2	3,3	5,3	4,9	4,4	5,6	4,8
FIH	1,8	0,8	0,4	4,5	3,0	3,7	3,6	4,7	5,9	6,6
HLB	0	0	0	1,4	0	0	0,7	0	0	0
HD	2,3	4,4	3,3	4,7	5,1	4,7	4,4	5,6	4,5	5,4
HLT	12,8	14,1	11,4	7,5	5,3	10,0	11,7	10,1	6,4	7,2
HK	7,3	5,8	6,8	5,0	5,2	6,9	7,4	7,5	7,9	6,9
LDH	5,9	1,9	7,0	6,8	6,5	6,2	8,9	8,3	6,6	4,3
NLA	6,8	5,7	6,2	6,8	6,0	4,3	4,4	4,6	4,4	5,1
NDH	0,7	0,6	5,0	0,9	0,4	1,2	1,8	0,2	3,8	2,1
RSH	0	0	0	0	0	0	0	0	16,9	4,3
W-ACT	8,2	4,9	8,1	9,0	10,0	6,7	7,0	5,7	4,8	4,9
Private inst.	8,6	7,9	7,6	8,2	8,7	8,8	8,8	8,7	8,4	8,7
Statlige inst.	7,9	7,5	7,4	7,3	7,4	7,6	7,8	7,8	7,7	7,7
Gj.snitt	8,0	7,6	7,4	7,5	7,6	7,8	8,0	8,0	7,9	7,9

Merknad: Fra og med 2015 bruker Steinerhøyskolen bokstavkarakterer i tillegg til godkjent/ikke godkjent. Før 2015 er alle eksamener ved Steinerhøyskolen innrapportert som godkjent.

Kilde: NSD

Gjennomføring på normert tid

Andelen bachelor- og mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid, er en nasjonal styringsparameter. Bakgrunnen er at andelen studenter som gjennomfører på normert tid, er for lav.

For private institusjoner sett under ett er gjennomføringsgraden på normert tid i underkant av 50 prosent på bachelor- og mastergradsnivå. Tallene for gjennomføring øker betydelig hvis vi legger til ett år ut over normert tid. Det er stor variasjon mellom de private høyskolene når det gjelder gjennomføring på normert tid for bachelorkandidater og mastergradskandidater, jf. tabell 3.6 og tabell 3.7.

Tabell 3.6 Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet høsten 2012 for treårige bachelorutdanninger organisert som fulltidsstudium.

Institusjon	Høst 2012	Vår 2015		Vår 2016	
	Opptakskull	Fullført grad	% fullført grad	Fullført grad	% fullført grad
MF	85	24	28,2	30	35,3
BI	3 606	1 255	34,8	1 833	50,8
VID	497	309	62,2	357	71,8
Sum PVH	4 188	1 588	37,9	2 220	53,0
ATH	40	9	22,5	13	32,5
DMMH	299	173	57,9	201	67,2
FIH	41	18	43,9	22	53,7
HD	111	81	73	93	83,8
HLT	169	17	10,1	19	11,2
HK	686	355	51,7	379	55,2
LDH	211	127	60,2	146	69,2
NLA	245	101	41,2	125	51
NDH	33	25	75,8	28	84,8
RSH	20	4	20	7	35
W-ACT	408	210	51,5	243	59,6
Sum PH	2 263	1 120	49,5	1 276	56,4
Statlige inst.	34 036	15 529	45,6	19 148	56,3

Merknad: Tabellen tar høyde for tall fra Handelshøyskolen BI som ikke er i DBH, og som dermed ikke er inkludert i grunnlaget for *Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2017*.

Kilde: NSD

Tabell 3.7 Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet høsten 2013 for toårige masterutdanninger organisert som fulltidsstudium.

Institusjon	Høst 2013	Vår 2015		Vår 2016	
	Opptakskull	Fullført grad	% fullført grad	Fullført grad	% fullført grad
MF	90	38	42,2	49	54,4
BI	518	60	11,5	374	72,2
VID	39	20	51,3	23	59
Sum PVH	647	118	18,2	446	68,9
BDM	1	0	0	0	0
FIH	13	9	69,2	12	92,3
HK	30	21	70	21	70
NLA	26	3	11,5	10	38,5
W-ACT	17	10	58,8	11	64,7
Sum PH	87	43	49,4	54	62,1
Statlige inst.	9 721	4 877	50,2	6 704	69,0

Merknad: Tabellen tar høyde for tall fra Handelshøyskolen BI som ikke er i DBH, og som dermed ikke er inkludert i grunnlaget for *Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2017*.

Kilde: NSD

DBH-tallene viser at flere studenter ved de private institusjonene gjennomfører i henhold til avtalt utdanningsplan for perioden 2013–16 enn hva som er tilfellet for studenter ved de statlige institusjonene, jf. vedleggstabell V3.4.

Studentutveksling

Utenlandske studenter utgjør litt under ti prosent av det samlede studenttallet ved norske universiteter og høyskoler. I 2016 var det totalt 24 300 utenlandske studenter i Norge. Andelen utenlandske studenter av totalt antall registrerte studenter har økt de siste ti årene totalt sett, og økningen i andelen har vært størst ved de private institusjonene, jf. tabell 3.8.¹⁶ Likevel ligger andelen utenlandske studenter fortsatt noe lavere ved private høyskoler enn ved statlige institusjoner.

Tabell 3.8 Utenlandske studenter av alle registrerte studenter 2007–16. Prosent

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Private inst.	0,8	0,8	4,5	4,5	6,6	6,5	7,1	8,3	8,7	8,1
Statlige inst.	7,4	7,9	7,8	8,1	8,4	8,8	9,5	9,9	10,3	9,9
Gj.snitt	6,6	7,0	7,4	7,7	8,2	8,5	9,1	9,7	10,0	9,6

Merknad: Tabellen viser prosentandel egenfinansierte utenlandske studenter (høstsemester), eksklusive studenter på studieprogrammer for forskerutdanning. Utenlandske studenter inkluderer personer uten studierett.

Kilde: NSD

¹⁶ I DBH er utenlandske studenter definert som «personer som studerer ved universiteter og høyskoler i Norge, og som har utenlandsk statsborgerskap».

Følgende private høyskoler har rapportert i DBH at de har fremmedspråklige studieemner i 2016: Det teologiske menighetsfakultet (36), Handelshøyskolen BI (255), VID vitenskapelige høyskole (8), Bergen Arkitektøyskole (2), Dronning Mauds Minne Høyskole (2), Høyskolen for Ledelse og Teologi (20), Høyskolen Kristiania (1), NLA Høyskolen (12), Steinerhøyskolen (5) og Westerdals Oslo ACT (9).

Som i den statlige sektoren har det totalt sett vært en økning i antallet ut- og innreisende utvekslingsstudenter ved private høyskoler de siste ti årene. Andelen utvekslingsstudenter er samlet sett lavere i den private høyskolesektoren enn i den statlige delen av sektoren.

Tabell 3.9 Utvekslingsstudenter 2016. Antall

	Utreisende		Innreisende	
	Erasmusstudenter	Andre	Erasmusstudenter	Andre
MF	2	2	8	1
BI	174	303	340	336
VID	10	19	12	5
ATH	-	2	-	-
BDM	1	-	1	-
BAS	8	4	13	4
DMMH	12	21	13	5
FIH	-	1	-	-
HD	-	9	-	-
HK	-	56	-	-
LDH	2	32	3	-
NLA	3	7	1	3
NDH	1	-	2	-
W-ACT	30	5	21	1
Private inst.	243	461	414	355
Statlige inst.	2 000	3 557	5 575	1 823
Sum	2 243	4 018	5 989	2 178

Merknad: Antall avsluttede utvekslingsopphold av minst tre måneders varighet på Erasmus+ (omfatter Erasmus+, Erasmus Mundus, Erasmus, Erasmus Link, LLP Erasmus og LLP Øvrig), samt andre avtaler. Individbaserte avtaler, kvotestudenter og studenter på forskerutdanning holdes utenom.

Kilde: NSD

Andelen utreisende utvekslingsstudenter gjennom Erasmus + av totaltallet på studenter er en nasjonal styringsparameter. EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus+, er et virkemiddel for mobilitet og internasjonal erfaring. Fra og med 2017-budsjettet får institusjonene derfor ekstra uttelling for utreisende Erasmus+-studenter i finansieringssystemet. Totalt 2 243 norske studenter dro på utveksling gjennom Erasmus+ i 2016, noe som er en

betydelig økning fra året før. Handelshøyskolen BI står for mesteparten av studentutvekslingen i den private sektoren, noe som også gjelder for Erasmus+-studenter, jf. tabell 3.9.

Kandidattall på helsefag- og lærerutdanningene

Helsefag og lærerutdanning er fagområder der det er kritisk at institusjonene oppfyller samfunnets behov for kvalifisert arbeidskraft. Kunnskapsdepartementet har derfor satt måltall for utdanningene og utarbeidet en egen nasjonal styringsparameter for kandidattall på helse- og lærerutdanningene.

For helsefagene er måltallene i det store og hele oppfylt i perioden 2012–16, mens måltallene for lærerutdanningene i mer varierende grad er oppfylt. Innenfor helsefagutdanningene er det for de private høyskolene satt kandidatmåltall for ABIOK-utdanning, sykepleierutdanning, vernepleierutdanning og ergoterapeututdanning.¹⁷ I 2016 oppfylder VID vitenskapelige høgskole, Høyskolen Diakonova og Lovisenberg diakonale høgskole kandidattallene totalt sett for helsefagutdanningene. Det er imidlertid enkelte utdanninger ved et par av institusjonene der kandidatmåltallene ikke oppfylles.

Innenfor kategorien lærerutdanning er det for de private høyskolene satt kandidatmåltall for barnehagelærerutdanning, GLU (grunnskolelærerutdanning)1-7, GLU 5-10, barnehagelærerutdanning, PPU (praktisk-pedagogisk utdanning) og PPU-Y (for yrkesfag). I 2016 oppfyller ikke Steinerhøyskolen, Barratt Due musikk institutt og NLA Høyskolen kandidatmåltallene, mens Dronning Mauds Minne Høgskole gjør det.

3.2 Studentundersøkelser

Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter, skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten og andelen mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning, er nasjonale styringsparametere fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

Data for faglig tidsbruk blant studentene og data om hvordan studentene oppfatter kvaliteten i studieprogrammene, finnes i studiebarometeret. NOKUT har siden 2013 årlig gjennomført studiebarometeret, som er en nasjonal spørreundersøkelse om opplevd studiekvalitet blant norske studenter. Formålet med undersøkelsen er å gi læresteder, studenter, studiesøkere, myndigheter og andre aktører informasjon om studiekvalitet og styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning. Studiebarometeret ble gjennomført for fjerde gang høsten 2016, og nesten 29 000 studenter deltok. Undersøkelsen dekker så godt som alle norske universiteter og høyskoler, og totalt inngår omtrent 1 800 studieprogram.

Sysselsetting i relevant arbeid er en indikator på om utdanningen er relevant i arbeidslivet. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) gjennomfører spørreundersøkelse blant personer med mastergrad omtrent et halvt år etter at de har fullført utdanningen. NIFU har siden 1972 utført undersøkelser blant kandidater fra universiteter og høyskoler om deres tilpasning på arbeidsmarkedet, kalt kandidatundersøkelsen. Undersøkelsen innebærer blant annet kartlegging av omfang av sysselsetting, arbeidsledighet, hvor kandidatene arbeider, hva slags yrke de har, og hva de tjener. De senere årene har kandidatundersøkelsen også inneholdt spørsmål om vurdering av utdanningens kvalitet og

---

¹⁷ ABIOK-utdanninger er videreutdanninger i anestesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie.

relevans. Kandidatundersøkelsen blir gjennomført hvert annet år, og sist gang i 2015. De lange tidsseriene gir god informasjon om tilpasning og tendenser for mastergradskandidater fra statlige institusjoner. De private høyskolene som utdanner mastergradskandidater, er inkludert i kandidatundersøkelsen. Handelshøyskolen BI ønsker imidlertid ikke å delta i disse undersøkelsene. NIFUs oversikt inkluderer kun resultater fra undersøkelsen for læresteder der minst 15 kandidater har besvart spørreskjemaet. Av de private høyskolene er det kun Det teologiske menighetsfakultet som tilfredsstillende denne betingelsen for 2011, 2013 og 2015. Undersøkelsen viser at over 80 prosent av mastergradskandidatene ved Det teologiske menighetsfakultet er sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning i disse tre årene. Andelen for det enkelte året er høyere enn gjennomsnittet for de statlige institusjonene.

Tidsbruk

Krav til studentene og engasjementet deres er blant faktorene som påvirker læringen til studentene. Dersom studentene skal utnytte eget læringspotensial fullt ut, krever det at de investerer tilstrekkelig tid og energi i utdanningen. Dataene fra studiebarometeret viser at tidsbruken varierer betydelig mellom studentene ved de ulike private høyskolene, jf. tabell 3.10. Ved Bergen Arkitekthøgskole og Barratt Due musikk institutt rapporterer studentene henholdsvis 60 timer og 50 timer per uke på faglig tidsbruk. Ved de statlige institusjonene er det også institusjoner med kunstfaglig tilbud som har studenter som bruker mest tid på studiene (Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Kunsthøgskolen i Oslo og Norges musikkhøgskole). Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling skiller seg fra de øvrige private høyskolene med tidsbruk på kun 18,7 timer per uke. Ansgar Teologiske Høgskole og Fjellhaug Internasjonale Høgskole har også faglig tidsbruk blant heltidsstudentene på mindre enn 30 timer per uke, med henholdsvis 28,3 timer, 28,5 timer.

Tabell 3.10 Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter 2014–16

	2014	2015	2016
MF	29,1	29,1	30,7
BI	30,8	31,8	32,6
VID	34,3	35,4	34,3
ATH	28,4	23,8	28,3
BDM	43,8	33,1	50,3
BAS	58,8	53,0	60,0
DMMH	30,5	32,3	31,5
FIH	28,2	34,8	28,5
HLB	-	-	18,7
HD	38,8	33,7	35,3
HLT	33,7	34,5	41,4
HK	30,2	30,9	30,8
LDH	40,6	37,4	40,7
NLA	28,0	31,6	31,4
ND	45,8	37,9	36,2
RSH	37,8	39,7	37,5
W-ACT	37,8	38,1	36,0
Private institusjoner	32,1	33,1	33,4
Statlige institusjoner	34,5	35,1	35,5
Gj.snitt statlige og private institusjoner	34,2	34,8	35,3

Merknad: Til grunn for tallet for Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling ligger rapportering fra kun fem studenter ved institusjonen.

Kilde: Studiebarometeret (NOKUT)

Studenttilfredshet

På spørsmål om hvordan studentene opplever studiekvaliteten, kommer det frem gjennom studiebarometeret at studentene ved de private institusjonene oppfatter kvaliteten som noe høyere enn det studentene ved de statlige institusjonene gjør. Ved Steinerhøyskolen, Norges danskehøyskole og Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling vurderer studentene kvaliteten som høyest, sammenlignet med både statlige og private institusjoner, jf. tabell 3.11.

Tabell 3.11 Studentenes oppfatninger av studiekvaliteten 2013–16

	2013	2014	2015	2016
MF	4,42	4,42	4,38	3,98
BI	4,15	4,24	4,17	4,18
VID	4,27	4,37	4,35	4,25
ATH	4,05	4,41	4,59	4,22
BDM	4,88	4,50	4,13	4,00
BAS	4,64	4,41	4,46	4,32
DMMH	4,36	4,09	3,95	4,30
FIH	4,55	4,69	4,23	4,53
HLB	-	-	-	4,60
HD	4,05	4,16	4,21	4,37
HLT	-	3,96	4,50	4,13
HK	4,36	4,15	4,20	4,14
LDH	4,52	4,22	4,41	4,16
NLA	4,15	4,21	4,19	4,13
NDH	4,67	4,57	4,40	4,75
RSH	4,86	4,57	4,37	4,81
W-ACT	4,05	4,28	4,31	4,07
Private institusjoner	4,26	4,25	4,23	4,19
Statlige institusjoner	4,06	4,02	4,05	4,05
Gj.snitt for statlige og private institusjoner	4,08	4,05	4,08	4,07

Merknad: Til grunn for tallet for HLT (Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling) ligger rapportering fra kun fem studenter ved institusjonen.

Kilde: Studiebarometeret (NOKUT)

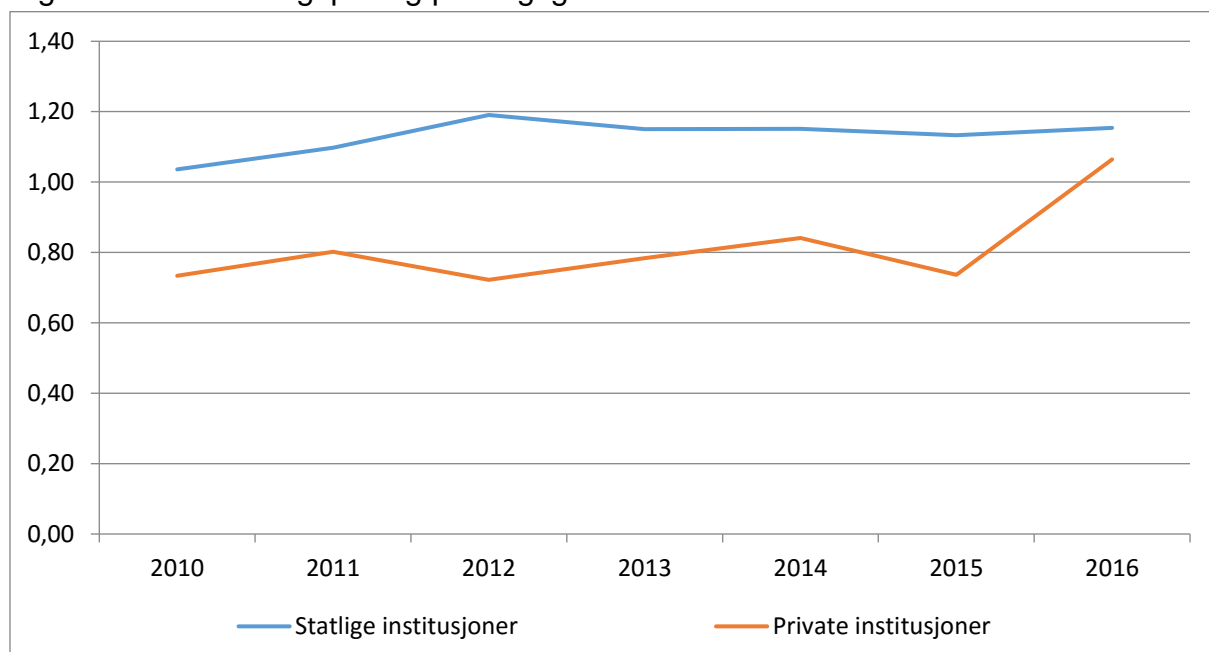
3.3 Forskning

Publisering

Publiseringspoeng er et uttrykk for volum og kvalitet på den vitenskapelige publiseringen. Antallet publiseringspoeng per faglige årsverk er en nasjonal styringsparameter. Størstedelen av de private høyskolenes publisering er konsentrert om de tre vitenskapelige høyskolene Handelshøyskolen BI, Det teologiske menighetsfakultet og VID vitenskapelige høyskole samt NLA Høgskolen og Westerdals Oslo ACT. Disse fem høyskolene står for ca. 80 prosent av de private høyskolenes publiseringspoeng.

De private institusjonene har fra 2015 hatt en betydelig økning i antall publiseringspoeng per faglige årsverk og er stadig nærmere gjennomsnittet for statlig sektor, jf. figur 3.3. Mens hver faglig ansatte ved statlige institusjoner publiserte to prosent mer enn året før, var tilsvarende tall for de private 45 prosent. Denne veksten kom etter en relativ flat publiseringsutvikling hos de private institusjonene siden 2010. Av private høyskoler uten kunstfaglig profil var det i 2016 bare Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling som ikke hadde vitenskapelig publisering. En rekke private høyskoler har fra 2015 til 2016 hatt en økning i publiseringspoeng per faglige årsverk. Det teologiske menighetsfakultet er blant de ti statlige og private institusjonene som har hatt størst økning i publiseringspoeng. I 2016 har Det teologiske menighetsfakultet flest publiseringspoeng per faglige årsverk i sektoren og ligger godt over gjennomsnittet for sektoren totalt, jf. tabell 3.12. Mens antall publiseringspoeng ved Det teologiske menighetsfakultet er 2,52 poeng per faglig årsverk, er det til sammenligning 1,21 poeng per faglige årsverk ved NTNU i 2016. Seks private høyskoler har mer enn 1,21 publiseringspoeng per faglige årsverk i 2016.

Figur 3.3 Publiseringspoeng per faglige årsverk 2010–16. Antall

Merknad: Basert på ny beregning av publiseringspoeng
Kilde: NSD

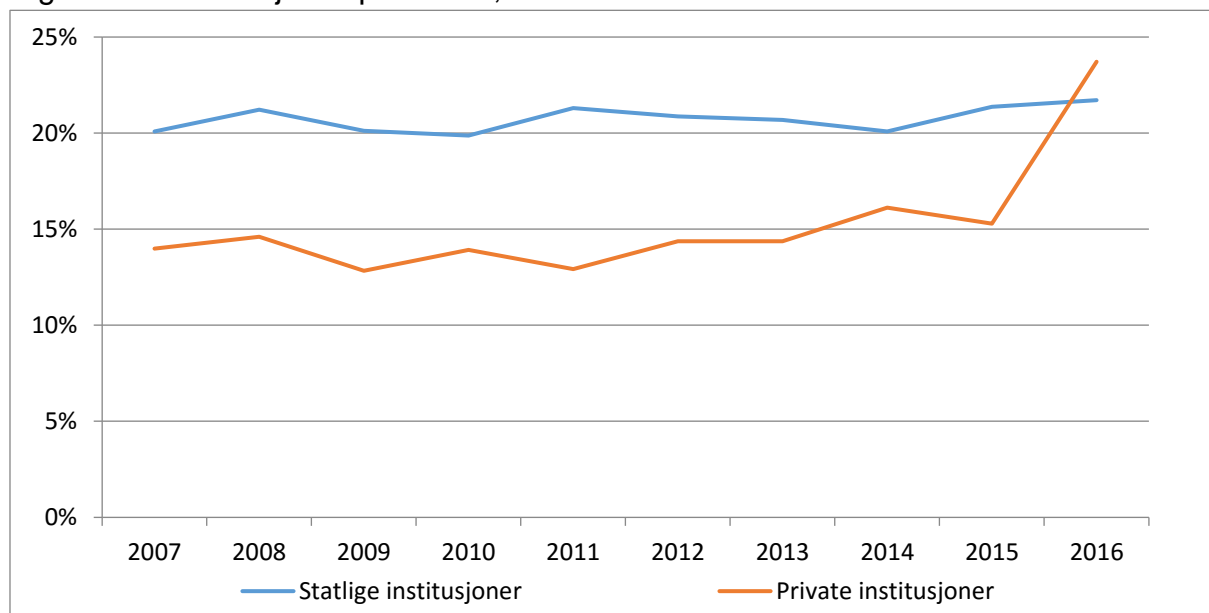
Tabell 3.12 Antall publiseringspoeng per faglige årsverk per institusjon 2010–16.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	1,45	2,16	1,58	1,69	1,95	1,80	2,52
BI	0,78	0,82	0,85	0,73	1,10	0,72	1,31
VID	0,73	0,74	0,70	0,84	0,96	0,76	0,78
ATH	0,94	1,10	1,08	1,78	1,19	0,97	1,10
DMMH	0,58	0,51	0,44	0,76	0,51	0,72	0,58
FIH	0,64	1,75	1,90	2,14	2,23	1,52	1,80
HLB	0,19	1,50	0,29	0	0	0,43	0
HD	0,57	0,14	0,31	0,34	0,21	0,49	1,64
HLT	0	0	0,75	0,41	0,55	1,46	1,53
HK	1,60	1,10	0,80	0,63	0,63	0,65	0,55
LDH	0,51	0,53	0,36	0,43	0,33	0,24	0,46
NLA	0,40	0,48	0,53	0,80	0,39	0,56	0,84
NDH	0	0,46	0	0	0	0	0,08
RSH	0,11	0,29	0,51	0,07	0,07	0,28	0,96
W-ACT	1,25	0,82	0,29	0,60	0,41	0,59	1,22
Private inst.	0,73	0,80	0,72	0,78	0,84	0,74	1,06
Statlige inst.	1,04	1,10	1,19	1,15	1,15	1,13	1,15
Sum	1,02	1,08	1,16	1,13	1,13	1,11	1,15

Kilde: NSD

Nivå 2 omfatter de mest prestisjefulle publikasjonskanalene, og publisering her gir høyere uttelling enn annen publisering i finansieringssystemet. Nivå 2-kanalene skal stå for om lag 20 prosent av den samlede publiseringen, og tallene viser at sektoren ligger omtrent på det nivået den skal være for nivå 2-publisering. Figur 3.4 viser at de private institusjonene har hatt en kraftig økning i publisering på nivå 2 fra 2015 til 2016. I 2016 har de private institusjonene publisert 23,7 prosent av sine forfatterandeler på nivå 2 i motsetning til 15,3 prosent året før. Økningen er først og fremst knyttet til enkelte institusjoner, som NLA Høgskolen, Westerdals Oslo ACT, Lovisenberg diakonale høgskole, Handelshøyskolen BI og VID vitenskapelige høgskole. De statlige institusjonene har også hatt en økning og ligger nå på det høyeste nivået de siste ti årene med 21,7 prosent forfatterandel av publikasjoner på nivå 2. Det er imidlertid naturlig at andelene varierer mellom institusjonene, og tallene kan særlig svinge ved små institusjoner fra et år til neste. Se vedleggstabell V3.5 med en oversikt over forfatterandeler på nivå 2 ved den enkelte institusjon.

Figur 3.4 Publikasjoner på nivå 2, 2007–16. Prosent

Kilde: NSD

Tildelinger fra Forskningsrådet, EU og annen bidrag- og oppdragsaktivitet (BOA)

Bidraginntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk og andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglige årsverk er nasjonale styringsparameter. Bakgrunnen er blant annet at det er behov for sterkere koblinger mellom forskning, høyere utdanning og arbeidsliv for økt innovasjon. Bidraginntekter fra Forskningsrådet gir, sammen med andre bidrags- og oppdragsinntekter, en indikasjon på samspillet mellom institusjonene og verden omkring. Omfanget av inntekter fra Forskningsrådet er også en indikator på forskningskvalitet.

Forskningsrådet er en beskjeden finansieringskilde for private høyskoler. Av 3,062 mrd. kroner som gikk fra Forskningsrådet til universitets- og høyskolesektoren i 2016, gikk om lag 18 mill. kroner til de private høyskolene. Av de private høyskolene var det foruten de tre vitenskapelige høyskolene kun Dronning Mauds Minne Høgskole som mottok midler fra Forskningsrådet i 2016. Dette bildet er relativt stabilt over tid. Handelshøgskolen BI mottok mest totalt av de private høyskolene i 2016, og det var om lag 9,5 mill. kroner. Per faglige årsverk mottok Det teologiske menighetsfakultet mest, 70 400 kroner, jf. tabell 3.13. Dette beløpet er likevel under halvparten av gjennomsnittet for de statlige institusjonene, der det er 152 000 kroner per faglig årsverk.

De private høyskolene deltar i liten grad i EUs rammeprogrammer for forskning. I 2016 var det kun Handelshøgskolen BI som mottok midler fra EUs forskningsprogrammer, og det var 160 000 kroner, noe som tilsvarer 0,03 prosent av totalen i universitets- og høyskolesektoren. Innenfor øvrige EU-midler, som hovedsakelig er utdanningsmidler og regionale midler, er imidlertid de private institusjonenes uttelling noe høyere. I 2016 mottok VID vitenskapelige høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole og Norges dansehøgskole denne typen EU-midler. Samlet utgjorde dette 1,2 mill. kroner, eller om lag to prosent av universitets- og høyskolesektorens tildeling fra EU-kilder utenom rammeprogrammene. Per faglige årsverk utgjør de private institusjonenes EU-tildeling 1 200 kroner mot 25 800 kroner i den statlige delen av sektoren, jf. tabell 3.14.

Tabell 3.13 Tildeling fra Forskningsrådet per faglig årsverk 2007–16 (i 1000 kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	14,4	10,5	3,1	9,0	3,0	0,7	0	0	16,9	70,4
BI	46,7	63,8	58,2	68,5	79,8	62,0	0	0	34,2	28,2
VID	1,5	3,5	7,6	12,8	15,4	25,8	14,6	16,5	16,8	14,4
BAS	0	0	0	0	9,2	0	0	0	0	0
DMMH	1,7	0,9	1,4	6,4	1,9	6,5	25,1	20,0	23,2	16,2
NLA	0,8	1,0	1,8	1,5	0	0	0	0	0	0
Private inst.	17,1	23,2	22,2	27,5	30,9	25,2	4,3	4,4	16,3	16,3
Statlige inst.	125,8	117,5	127,0	128,2	125,9	124,2	124,8	133,4	142,8	152,4
Gj.snitt sektoren	120,3	112,8	121,7	123,0	120,9	118,8	118,2	126,4	136,0	145,2

Kilde: NSD

Tabell 3.14 Tildeling fra EU per faglig årsverk 2007–16 (i 1 000 kroner)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
BI	1,8	0,3	0	0	0	0	0	0	1,2	0,5
VID	0	5,1	0	0	0	0	0,6	1,9	4,5	5,8
ATH	0	1,2	0	0	0	0	0	0	0	0
DMMH	1,9	2,8	0	0	0	0	0	0	0	1,4
HLB	0	0	0	0	0	0	0	0	40,5	0
NDH	0	0	0	0	0	0	0	3,2	5	8,9
Private inst.	0,7	1,3	0	0	0	0	0,1	0,3	1,4	1,2
Statlige inst.	11,0	10,0	12,2	11,4	15,1	15,3	15,8	20,9	22,3	25,8
Gj.snitt sektoren	10,4	9,5	11,6	10,8	14,3	14,4	14,9	19,8	21,2	24,5

Kilde: NSD

Når det gjelder BOA-inntekter utenom forskningsfinansiering fra Forskningsrådet og EU, skiller ikke de private institusjonene seg vesentlig fra de statlige institusjonene.¹⁸ Mens de private høyskolene i 2016 hadde BOA-inntekter på 120 700 kroner per faglige årsverk, var tilsvarende tall for de statlige institusjonene 143 800 kroner, jf. tabell 3.15. Tallet for de private høyskolene er betydelig høyere enn tidligere år, mens de statlige institusjonene har hatt en liten nedgang. Variasjonen mellom de private institusjonene i nivået på BOA-inntekter per faglig

¹⁸ Med bidragsfinansiert aktivitet menes prosjekter hvor institusjonen henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder til sine egne aktiviteter, uten at det foreligger krav om motytelse fra institusjonen når avtale om støtte inngås. Med oppdragsfinansiert aktivitet forstås prosjekter institusjonen utfører mot betaling fra ekstern(e) oppdragsgiver(e) når det foreligger et krav om motytelse fra institusjonen når avtale/kontrakt inngås. Studieavgifter er dermed ikke klassifisert som en del av BOA-inntektene.

årsverk er betydelig større enn blant de statlige institusjonene. Fem av de private høyskolene har ikke rapportert slike inntekter i 2016, og det er Ansgar Teologiske Høgskole, Barratt Due musikk institutt, Høgskolen for Ledelse og Teologi, Norges danskehøgskole og Westerdals Oslo ACT. Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har den klart høyeste verdien på denne parameteren i hele universitets- og høyskolesektoren, med 717 000 kroner per faglig årsverk. Handelshøgskolen BI ligger også høyere enn flere av de statlige institusjonene.

Tabell 3.15 Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk 2009–16
(i 1 000 kroner)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	68,1	60,0	39,4	37,9	46,4	47,6	48,0	39,9
BI	234,5	125,7	84,3	99,4	155,0	119,1	103,7	278,6
VID	126,0	127,2	132,2	166,8	86,4	86,1	134,0	77,9
ATH	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
BDM	60,2	0,0	0,0	0,0	44,0	23,9	0,0	0,0
BAS	87,7	0,0	228,5	85,3	174,7	156,4	245,9	152,3
DMMH	120,6	164,9	48,8	81,4	82,8	115,0	177,9	177,4
FIH	1 403,0	0,0	251,9	0,0	0,0	2,3	1,8	30,9
HLB	210,4	131,1	361,6	644,7	620,9	703,9	0,0	716,6
HD	18,9	12,0	26,0	0,0	5,9	10,1	3,4	4,5
HLT	0,0	351,0	317,4	131,1	0,0	0,0	0,0	0,0
LDH	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	30,3	0,0	3,7
NLA	180,4	45,8	52,3	54,9	65,2	15,5	93,9	37,7
NDH	142,4	0,0	0,0	16,7	1,4	3,2	9,3	0,0
RSH	0,0	0,0	235,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,0
W-ACT	270,6	0,0	0,0	0,0	23,7	37,2	0,0	0,0
Private inst.	168,4	91,1	76,8	79,1	87,2	73,8	83,3	120,7
Statlige inst.	138,0	149,2	152,4	144,2	158,6	154,1	156,7	143,8
Gj.snitt sektoren	139,5	146,2	148,4	140,7	154,6	149,8	152,8	142,5

Merknad: Frem til og med 2015 har Handelshøgskolen BI hatt en avvikende definisjon av BOA-inntekter.
Kilde: NSD

Forskningsinnsats i MNT-fag

Andel forskningsinnsats i MNT-fag er en nasjonal styringsparameter. Forskningsinnsats i MNT-fagene har særlig betydning for fremtidig verdiskaping og for å gjøre det mulig å opprettholde velferdsnivået i Norge. Flere av de langsiktige prioriteringene i langstidsplanen for forskning og høyere utdanning, Meld. St. 7 (2014–2015), er innrettet mot å styrke forskningsinnsatsen i disse fagene. FoU-undersøkelse som Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) gjennomfører annethvert år, viser at Westerdals Oslo ACT er den eneste private høyskolen som deltar på denne parameteren.

Forskningsinnsatsen i MNT-fag er ved denne høyskolen oppgitt til 100 prosent, noe som henger sammen med at den resultatbaserte finansieringen til Westerdals Oslo ACT kun er knyttet til den tidligere NITH-delen (Norges informasjonsteknologiske høyskole) av høyskolen. NITH har kun MNT-fag, og dermed går alle FoU-utgiftene til MNT-fag.

Doktorgradsutdanning

Andelen av et gitt årskull som har disputert innen seks år etter oppstartsåret for doktorgradsprogrammet er en nasjonal styringsparameter. Måltallene for gjennomføring for ph.d.-kandidater som ble vedtatt i behandlingen av Meld. St. 30 (2008–2009) *Klima for forskning*, jf. Innst. S. nr. 354 (2008–2009), er ikke nådd og er noe av bakgrunnen for denne styringsparameteren.

I 2016 var det 1 410 personer som avla doktorgraden i Norge, noe som er det laveste antall avlagte grader på fem år, jf. tabell 3.16. Nedgangen henger blant annet sammen med at Forskningsrådet finansierer færre doktorgrader. Antallet avlagte doktorgrader vil trolig øke igjen, blant annet som følge av opptrappingen av rekrutteringsstillinger i langstidsplanen for forskning og høyere utdanning.

De tre vitenskapelige høyskolene har doktorgradsutdanning, men samlet står disse tre for en beskjeden del av avlagte doktorgrader i Norge. 20 av 1410 som disputerte i 2016, avla graden ved en av disse tre institusjonene, tilsvarende 1,4 prosent av totalen. Doktorgradsutdanningen deres er innenfor økonomi og administrasjon (Handelshøyskolen BI) og teologi (Det teologiske menighetsfakultet, VID vitenskapelige høyskole). På disse områdene er de likevel betydelige aktører nasjonalt, med henholdsvis en fjerdedel av doktorgradene innenfor økonomi og administrasjon og halvparten av teologidoktorgradene i 2016. De private institusjonene har gjennomgående noe dårligere gjennomstrømming i doktorgradsutdanningen enn de statlige. Andel fullførte innen seks år etter opptak på doktorgradsprogram har ved statlige institusjoner ligget mellom 60 og 70 prosent de fire siste årene. Tallet for de private er mellom 50 prosent og 60 prosent.

Ettersom det totalt sett ikke er mange avlagte doktorgrader ved private høyskoler, vil det være naturlige svingninger fra et år til det neste. Dette gjelder også andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år, jf. tabell 3.17.

Tabell 3.16 Avlagte doktorgrader, fordelt på institusjon, 2007–16. Antall

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	6	5	6	6	7	4	3	5	11	5
BI	6	7	8	8	12	9	9	13	8	12
VID	2	2	1	1	3	5	1	3	5	3
Private inst.	14	14	15	15	22	18	13	21	24	20
Statlige inst.	1 016	1 231	1 133	1 170	1 307	1 443	1 511	1 427	1 412	1 390
Sum	1 030	1 245	1 148	1 185	1 329	1 461	1 524	1 448	1 436	1 410

Kilde: NSD

Tabell 3.17 Andel disputerte av personer tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere, 2011–16. Prosent

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	80	60	50	37,5	60	56,3
BI	-	50	33,3	66,7	45,5	66,7
VID	60	25	75	33,3	33,3	0
Private inst.	70	47,6	55,6	52,2	50	59,4
Statlige inst.	66,2	65,7	63,8	65,3	66,1	67,9
Sum	66,3	65,5	63,7	65,2	65,9	67,8

Kilde: NSD

Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk

Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk er en nasjonal styringsparameter. Handelshøyskolen BI er den eneste private høyskolen som har uttelling på denne parameteren, og verdien av Horisont 2020-kontraktene per FoU-årsverk har gått noe ned for institusjonen fra 2014 til 2016. Det er hovedsakelig de største universitetene som har uttelling av en viss betydning. I regjeringens EU-strategi fra 2014 er det satt som mål at hele Norges andel av utlyste midler (returandel) fra Horisont 2020 skal øke fra i underkant av 1,7 prosent i 7. rammeprogram til to prosent. I mars 2017 ligger returandelen på 1,82 prosent.

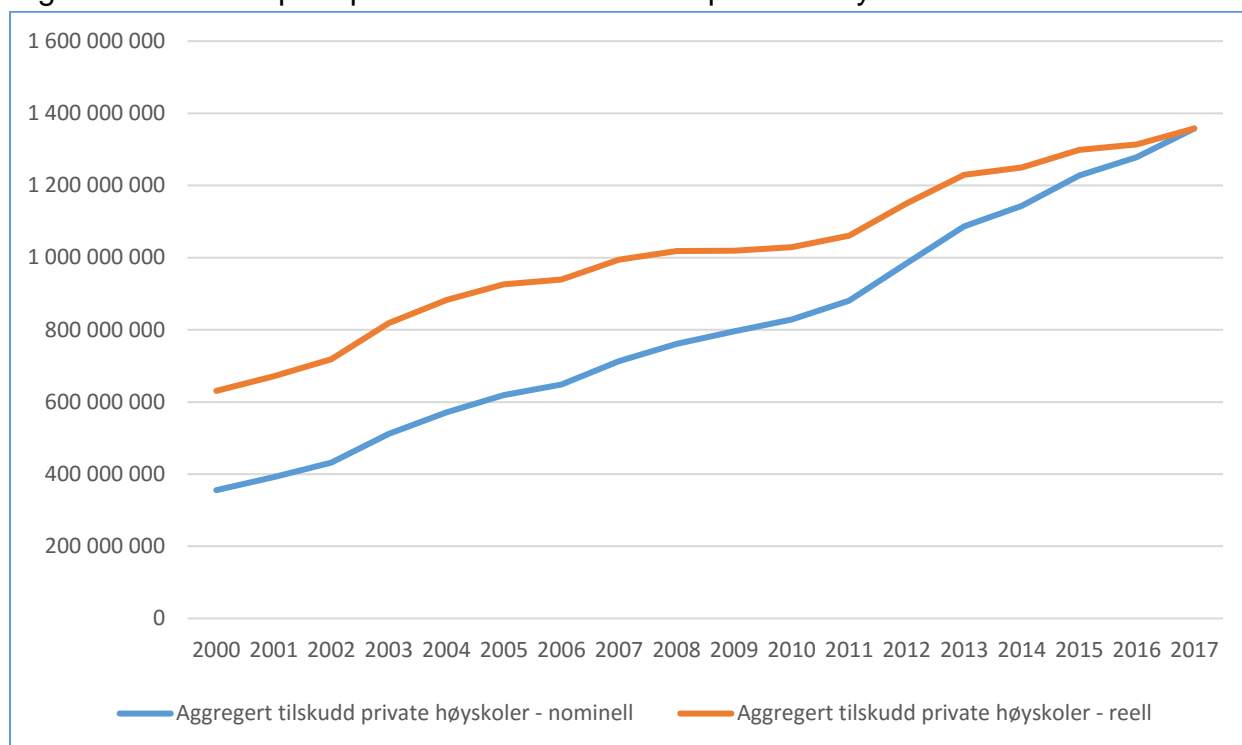
3.4 Bevilgningsutvikling

Ekspertgruppen er bedt om å foreta en gjennomgang av hvordan dagens budsjettramme for tilskudd til private høyskoler er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud.

Det har vært en vesentlig vekst i tilskuddet til private høyskoler de siste årene. Den samlede budsjettrammen til private høyskoler har økt fra 356 mill. kroner i statsbudsjettet for 2000 til 1 358 mill. kroner i 2017. Det er en vekst på 282 prosent i nominelle tall. Prisjustert til 2016-kroner var den samlede budsjettrammen i 2000 på 631 mill. kroner. Det er en vekst på 115 prosent, eller en realvekst på 4,7 prosent årlig. Figur 3.5 viser utviklingen i det samlede tilskuddet til private høyskoler fra Kunnskapsdepartementet i denne perioden i nominelle og

reelle tall. Vedleggstabell V3.6 viser en oversikt over statstilskudd fordelt på de ulike komponentene for hvert enkelt budsjettår fra 2000 til 2017.

Figur 3.5 Kunnskapsdepartementets tilskudd til private høyskoler 2000–17

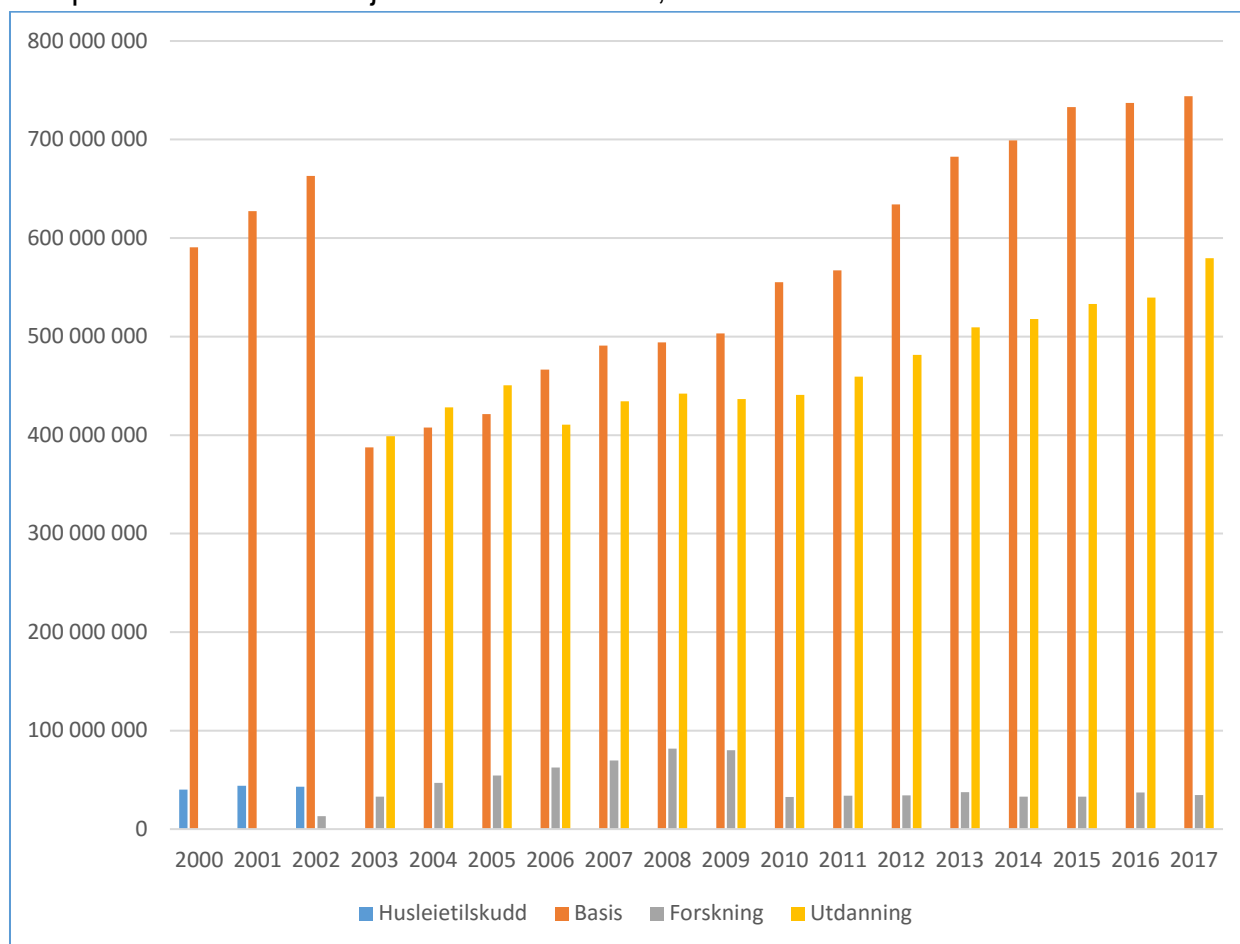

Kilde: Kunnskapsdepartementet

I statsbudsjettene for 2000 til 2002 utgjorde den samlede budsjettrammen til de private høyskolene et basistilskudd og et mindre husleietilskudd til enkelte institusjoner. I statsbudsjettet for 2003 ble de private høyskolene implementert i utdanningskomponenten (avlagte 60-studiepoengsenheter og utvekslingsstudenter) i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

I statsbudsjettet for 2002 ble tildelte rekrutteringsstillinger synliggjort som en egen komponent av bevilgningen. I perioden 2003–09 utgjorde bevilgningene til enkelte private høyskoler en strategisk forskningskomponent, hvor store deler av denne delen av bevilgningen var knyttet til rekrutteringsstillinger. Etter 2010 er tildelte rekrutteringsstillinger fra departementet lagt inn i basiskomponenten. Figur 3.6 viser utviklingen i det samlede tilskuddet til private høyskoler fra Kunnskapsdepartementet fordelt på de ulike komponentene i reelle tall.

Figur 3.6 Kunnskapsdepartementets tilskudd til private høyskoler fordelt på ulike komponenter i statsbudsjettene for 2000–17, reelle tall

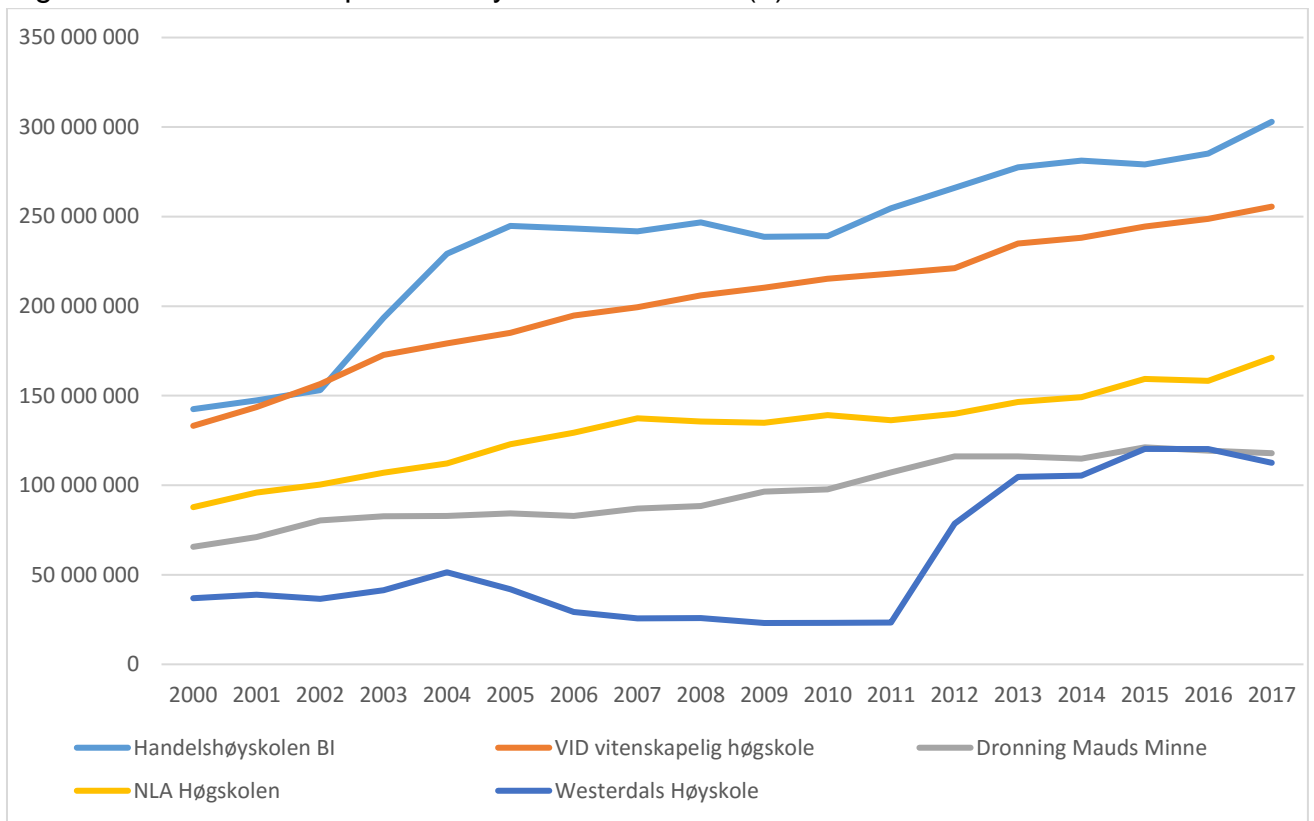

Kilde: Kunnskapsdepartementet

I perioden 2003–17 har økningen i basisbevilgningen for de private høyskolene vært på 92 prosent. I samme periode har økningen i utdanningsinsentivene (avlagte 60-studiepoengsenheter og utvekslingsstudenter) og forskningsinsentivene vært på henholdsvis 45 og fem prosent. Den samlede økningen for private høyskoler i perioden 2003–17 har vært på 66 prosent. Bevilgningsutviklingen har variert mellom de ulike institusjonene. I figur 3.7, 3.8 og 3.9 er sammenslåingene ved de private høyskolene lagt til grunn.

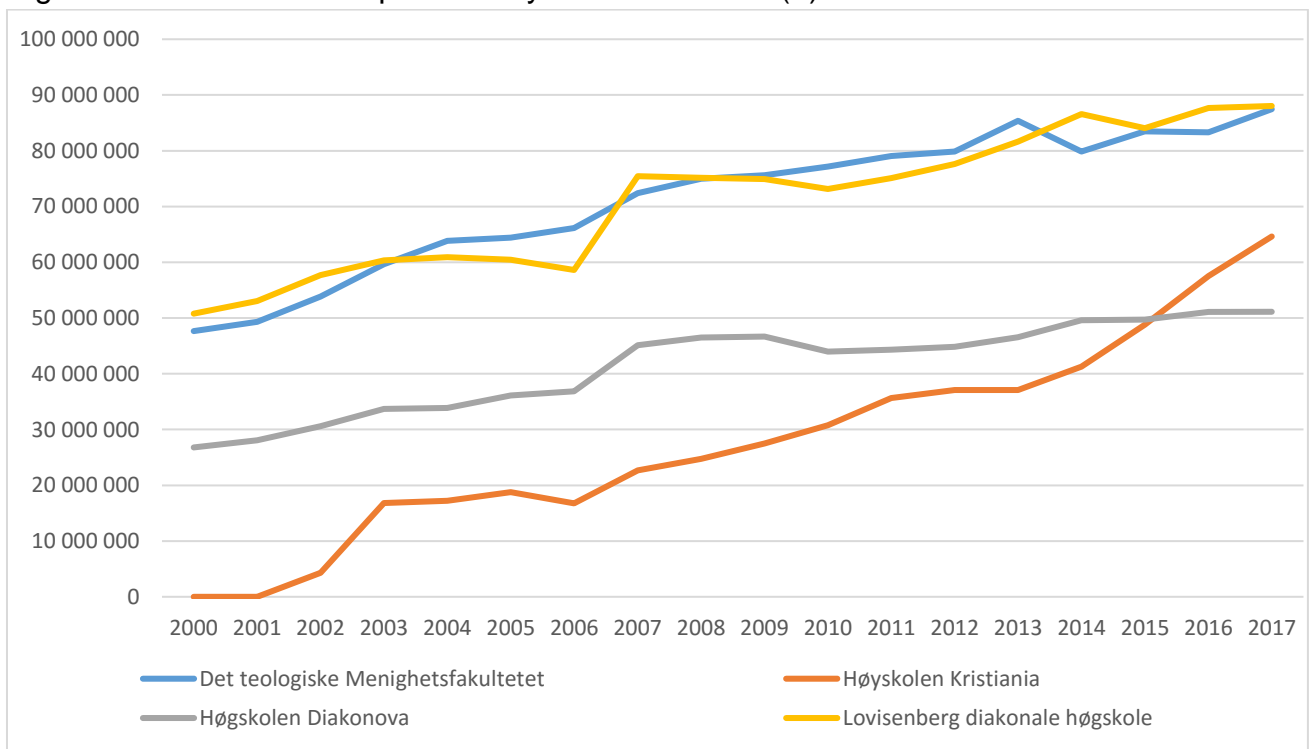
Bevilgningsutvikling per institusjon 2000–17

Figur 3.7 Statstilskudd private høyskoler 2000–17 (1) i kroner

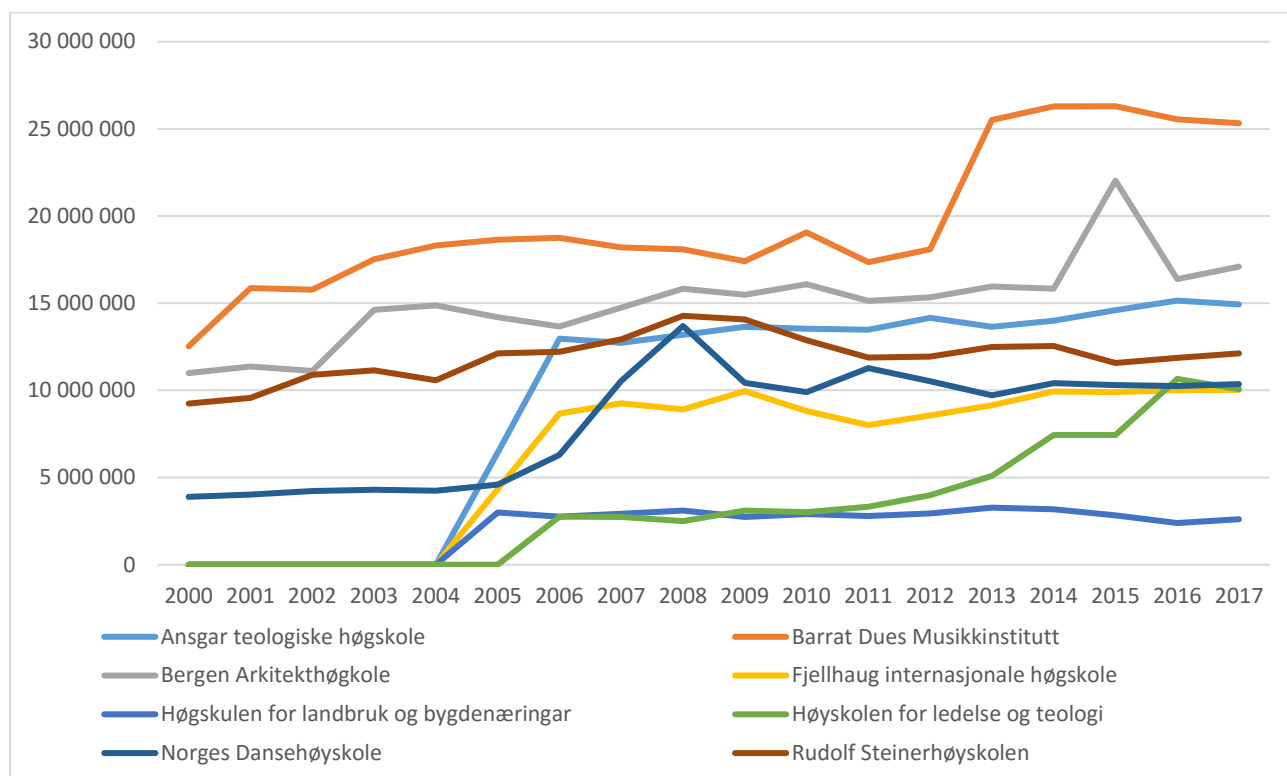
Kilde: Kunnskapsdepartementet

Figur 3.8 Statstilskudd til private høyskoler 2000–17 (2) i kroner

Kilde: Kunnskapsdepartementet

Figur 3.9 Statstilskudd til private høyskoler 2000–17 (3) i kroner

Merknad: Den norske eurytmihøyskole vedtok å nedlegge studietilbudet fra og med 1. august 2015 og er dermed ikke med i denne oversikten. Stortinget vedtok å bevilge 4 mill. kroner til Musikkteaterhøyskolen i statsbudsjettet for 2017. Musikkteaterhøyskolen er ikke med i denne oversikten.

Kilde: Kunnskapsdepartementet

Tilskudd til ulike studietilbud

Ekspertgruppen ble bedt om å foreta en gjennomgang av hvordan statstilskuddet er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud. Gruppen har foretatt en bred gjennomgang av hvilke studietilbud som Kunnskapsdepartementet har innplassert i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet som grunnlag for uttelling, jf. vedleggstabell V3.7 som viser alle studietilbudene ved private høyskoler i 2016, og hvor mange studiepoeng som er avlagt ved de ulike studietilbudene.

I statsbudsjettet for 2003 ble det tildelt midler for avlagte studiepoeng ved 58 studieprogrammer i 2001 ved 21 private høyskoler. For 2016 har Kunnskapsdepartementet innplassert totalt 322 studieprogram i de seks finansieringskategoriene (A-F) for avlagte studiepoeng i finansieringssystemet. Tabell 3.18 viser hvor mange studieprogram de private institusjonene har innrapportert avlagte studiepoeng for i 2016.

Det er Kunnskapsdepartementet som avgjør om studieprogrammene skal gi uttelling i finansieringssystemet, og dermed utgjøre grunnlagsmaterialet for statsbudsjettet for 2018. I de tilfellene hvor departementet ikke har godkjent enkelte studietilbud, er det i all hovedsak en grad av eksternt finansiering. Det er to institusjoner hvor kun deler av studietilbudet er innplassert i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet, Høyskolen Kristiania og Westerdals Oslo ACT.

Høyskolen Kristiania er en sammenslåing av tidligere Markedshøyskolen, Norges Kreative Høyskole, Norges Helsehøyskole, NKS Nettstudier. For Høyskolen Kristiania er det kun studieprogrammer fra tidligere Markedshøyskolen, nåværende Institutt for markedsføring og Institutt for ledelse og organisasjon, som gir uttelling. Kunnskapsdepartementet har ikke innplassert studieprogrammer ved Institutt for kreativitet og innovasjon, Institutt for helsefag og avdeling for fagskolestudier.

Westerdals Oslo ACT er en sammenslåing av tidligere Norges Informasjonsteknologiske Høgskole (NITH), NISS Høyskole og Westerdals høyskole, men det er kun NITH som er implementert i finansieringssystemet. Kunnskapsdepartementet innplasserte ikke studieprogrammene ved NISS Høyskole og Westerdals høyskole da disse institusjonene fikk akkreditert studietilbud over en periode fra 2011 til 2014 og ble flyttet fra voksenopplæringsfeltet til høyere utdanningskapitlet over statsbudsjettet.

VID vitenskapelige høyskole har i 2016 flest studieprogram med totalt 86, hvorav Kunnskapsdepartementet har innplassert 84 av disse i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet. Norges dansehøyskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling og Bergen Arkitekthøgskole har kun ett studieprogram hver som er grunnlaget for statstilskuddet.

I 2001 ble det avlagt 8 244 egenfinansierte studiepoengsenheter ved private høyskoler. I 2016 var tilsvarende tall 23 076. I 2001 ble det avlagt 142 studiepoengsenheter per studieprogram aggregert på hele sektoren, mens tilsvarende tall for 2016 var 72. Det betyr at det er om lag dobbelt så mange studieprogram per avlagt studiepoengsenhet i 2016 som i 2001.

Tabell 3.18 Antall studieprogram ved private høyskoler med statstilskudd i 2016

	Gir tilskudd	Gir ikke tilskudd
MF	20	
BI	37	1
VID	86	2
ATH	12	
BDM	3	
BAS	1	
DMMH	28	2
FIH	6	1
HLB	1	
HD	6	
HLT	2	
HK	18	20
LDH	8	1
NLA	68	5
NDH	1	
RSH	9	
W-ACT	16	28
Sum	322	60

Kilde: NSD

Tilskudd til studieplasser og rekrutteringsstillinger

Kunnskapsdepartementet tildelte midler til 7 365 nye studieplasser i perioden 2006–17. Videre opptrapping for studiepllassene med nye kull innebærer midler til 29 470 studieplasser. Av de 7 365 studiepllassene er 400 studieplasser tildelt private høyskoler. Andelen av midlene departementet har tildelt til studieplasser, utgjør 5,4 prosent til de private høyskolene. Midlene som tildeles legges i basisdelen av rammebevilgningen til institusjonene. Tabell 3.19 viser fordelingen av tildelte studieplasser. Kunnskapsdepartementet definerer en studieplass som 60-studiepoengsenheter (SPE), og som svarer til en heltidsekvivalent.

Tabell 3.19 Antall studieplasser det er tildelt statstilskudd til i perioden 2006–17

	2006	2009	2011	2012	2015	2016	2017	Sum
DMMH	20	20		15				55
BI			80					80
VID		25	15	20	5	30		95
HD			5		5	5		15
LDH			10	10	20	5		45
NLA						40	70	110
Sum	20	45	110	45	30	80	70	400

Kilde: Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet tildelte midler til 1 771 nye rekrutteringsstillinger i perioden 2005–17. Av disse er midler til 49 rekrutteringsstillinger tildelt private høyskoler. Andelen av midlene departementet har tildelt til rekrutteringsstillinger utgjør 2,7 prosent til de private høyskolene. Midlene som tildeles legges i basisdelen av rammebevilgningen til institusjonene. Tabell 3.20 viser fordelingen av tildelte rekrutteringsstillinger.

Tabell 3.20 Antall rekrutteringsstillinger det er tildelt statstilskudd til i perioden 2005–17

	2005	2006	2008	2009	2014	2015	2016	2017	Sum
MF		4	1	1	1			2	9
BI	1		2	1	3		2	2	11
VID			3	1	2	4	5	3	18
DMMH				1		1	1		3
LDH						1			1
NLA						3	3		6
W-ACT							1		1
Sum	1	4	6	4	6	9	12	7	49

Kilde: Kunnskapsdepartementet

3.5 Økonomi

Denne delen gir en oversikt over finansiering og økonomistyring av private høyskoler som mottar statstilskudd i perioden 2007–16.

Økonomisk risikovurdering av private høyskoler med statstilskudd

For å analysere institusjonenes økonomiske situasjon er følgende fire indikatorer benyttet: driftsmargin, egenkapitalandel, likviditetsgrad og finansieringsgrad I.

- Driftsmargin viser lønnsomheten i forhold til inntektene.

$$\text{driftsmargin} = \frac{\text{driftsresultat}}{\text{driftsinntekter}} * 100 \%$$

- Egenkapitalandelen viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital.

$$\text{egenkapitalandel} = \frac{\text{egenkapital}}{\text{totalkapital}} * 100 \%$$

- Likviditetsgraden viser virksomhetens evne til å betale kortsiktig gjeld. Den bør minimum være 1.

$$\text{likviditetsgrad} = \frac{\text{omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$$

- Finansieringsgrad 1 viser i hvilken grad anleggsmidlene (eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, som inkluderer bygninger, tomt, kontormaskiner og lignende) er langsiktig finansiert. Den bør være mindre enn 1.

$$\text{finansieringsgrad 1} = \frac{\text{anleggsmidler}}{(\text{langsiktig gjeld} + \text{egenkapital})}$$

Et flertall av de private institusjonene vurderes å ha en god eller middels god økonomi. Noen få institusjoner har en svak økonomisk nå-situasjon og må utvikle strategier for å bygge opp en bærekraftig økonomi. Datagrunnlaget er basert på foreløpig regnskap for 2016, jf. tabell 3.21 og vedleggstabell V3.8.

Tabell 3.21 Fire økonomiske indikatorer for private høyskoler 2016

	Driftsmargin (%)	Egenkapital som andel av totalkapitalen (%)	Likviditetsgrad	Finansieringsgrad 1
MF	0,8	48	0,9	1
BI	8,2	30	1,6	0,9
VID	-1,6	43	1,3	0,4
ATH	-9,2	72	1,3	0,9
BDM	3,2	27	0,7	1,2
BAS	4,1	83	4,2	0,3
DMMH	4,7	30	1,2	1
FIH	-22,7	83	0,6	1,1
HLB	0,1	33	2,5	0,1
HD	0,2	37	1,6	0
HLT	7,8	53	2	0,1
HK	5,3	86	6,8	0,1
LDH	0,9	38	1,4	0,5
NLA	2,9	30	1,1	0,8
NDH	-2,9	-69	0,9	12,5
RSH	0,7	28	0,5	2,4
W-ACT	-2,2	48	1,2	0,8

Kilde: NSD

Finansielle ressurser

Universiteter og høyskoler hadde i 2016 samlede driftsinntekter på om lag 43,8 mrd. kroner, hvorav inntektene til de statlige institusjonene utgjorde om lag 40,7 mrd. kroner. De samlede driftsinntektene for de private institusjonene var på om lag 3,0 mrd. kroner. Totale driftsinntekter for hele sektoren økte med 1,8 mrd. kroner fra 2015, en realvekst på 1 prosent fra 2015 til 2016.

I 2016 utgjorde de totale driftskostnadene i sektoren 43,8 mrd. kroner, og av dette var 2,89 mrd. kroner knyttet til de private institusjonene. De totale lønnskostnadene utgjorde totalt 28 mrd. kroner i sektoren, hvorav 1,7 mrd. kroner var ved de private institusjonene. For sektoren sett under ett utgjorde lønnskostnadene 64 prosent av de totale driftsinntektene.

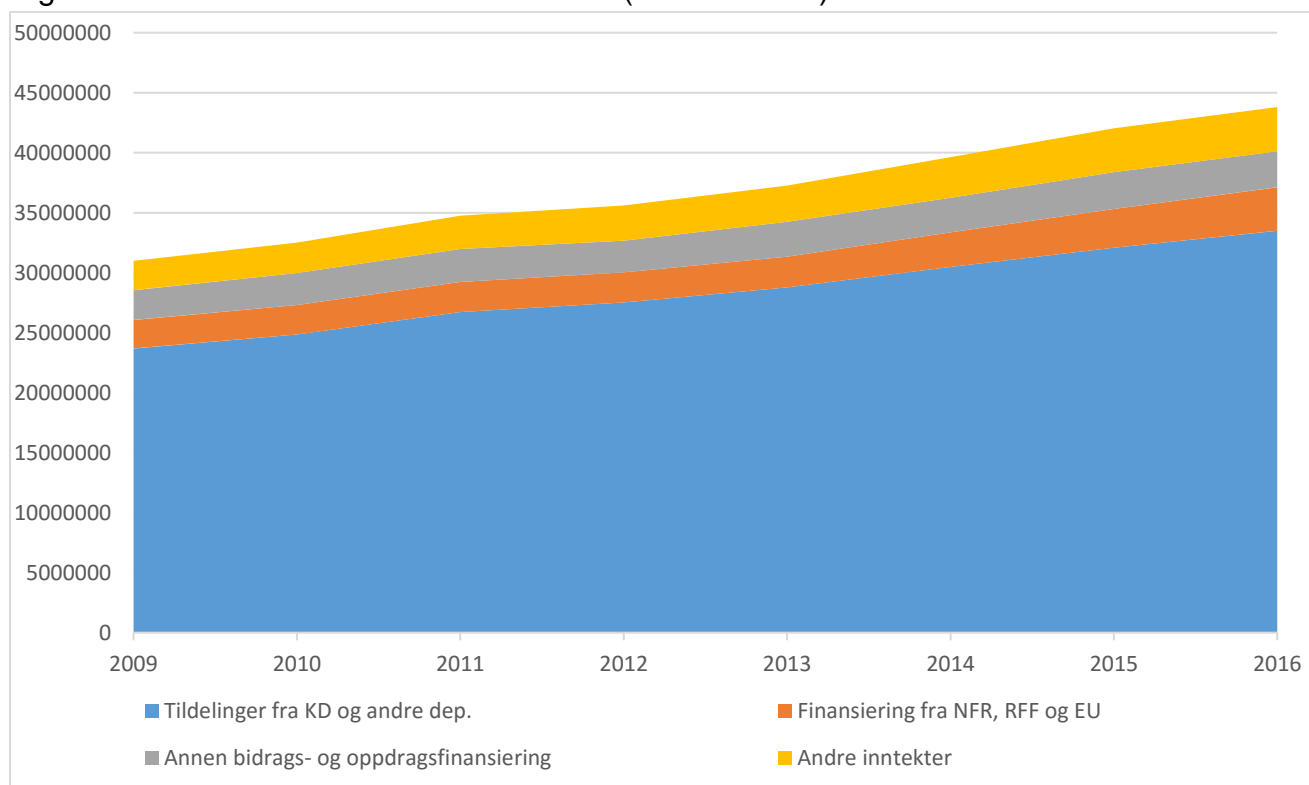
Andre driftskostnader utgjorde om lag 1 mrd. kroner for de private institusjonene i 2016. Dette tilsvarer 33 prosent av driftsinntektene. Til sammenligning utgjorde andre driftskostnader 21,4 prosent av driftsinntektene for statlige institusjoner og var om lag 8,7 mrd. kroner. Andre driftskostnader inkluderer blant annet vedlikehold og ombygging av leide lokaler, kostnader til drift av eiendom og lokaler, reparasjon og vedlikehold og leie av maskiner, kjøp av konsulenttjenester, og reiser og diett.

Statlige institusjoner investerte for om lag 4 mrd. kroner i 2016, noe som var om lag 9,7 prosent av driftsinntektene. Husleie som andel av driftsinntekter var 4 prosent for selvforvaltende institusjoner og 14,7 prosent for de øvrige statlige institusjonene.

Ved utgangen av 2016 hadde universiteter og statlige høyskoler en samlet avsetning fra tildelinger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer på om lag 3,1 mrd. kroner mot 3,3 mrd. kroner i 2015. Øvrige avsetninger utgjorde 1,85 mrd. kroner i 2016 mot 1,91 mrd. kroner i 2015.

Det samlede årsresultatet for private høyskoler var om lag 102 mill. kroner, og den totale egenkapitalen for de private var om lag 1,1 mrd. kroner i 2016. Totalt tildelt statlig finansiering for både statlige og private institusjoner i 2016 var 33,5 mrd. kroner, noe som utgjorde 76 prosent av de totale driftsinntektene på 43,8 mrd. kroner. Tildelingen fra Kunnskapsdepartementet til statlige institusjoner var 32,2 mrd. kroner, noe som utgjorde 79 prosent av de totale driftsinntektene. Statstilskuddet til de private institusjonene var 1,27 mrd. kroner, noe som utgjorde 42 prosent av de totale inntektene til de private institusjonene. jf. vedleggstabell V3.9. Statlige tildelinger er den viktigste finansieringskilden for universiteter og statlige høyskoler. I den private sektoren er det til dels store variasjoner i hva som er den viktigste finansieringskilden. Utviklingen i størrelsen på de ulike finansieringsmidlene har vært jevn de siste åtte årene, jf. figur 3.10.

Figur 3.10 Finansielle ressurser 2009–16 (1 000 kroner)

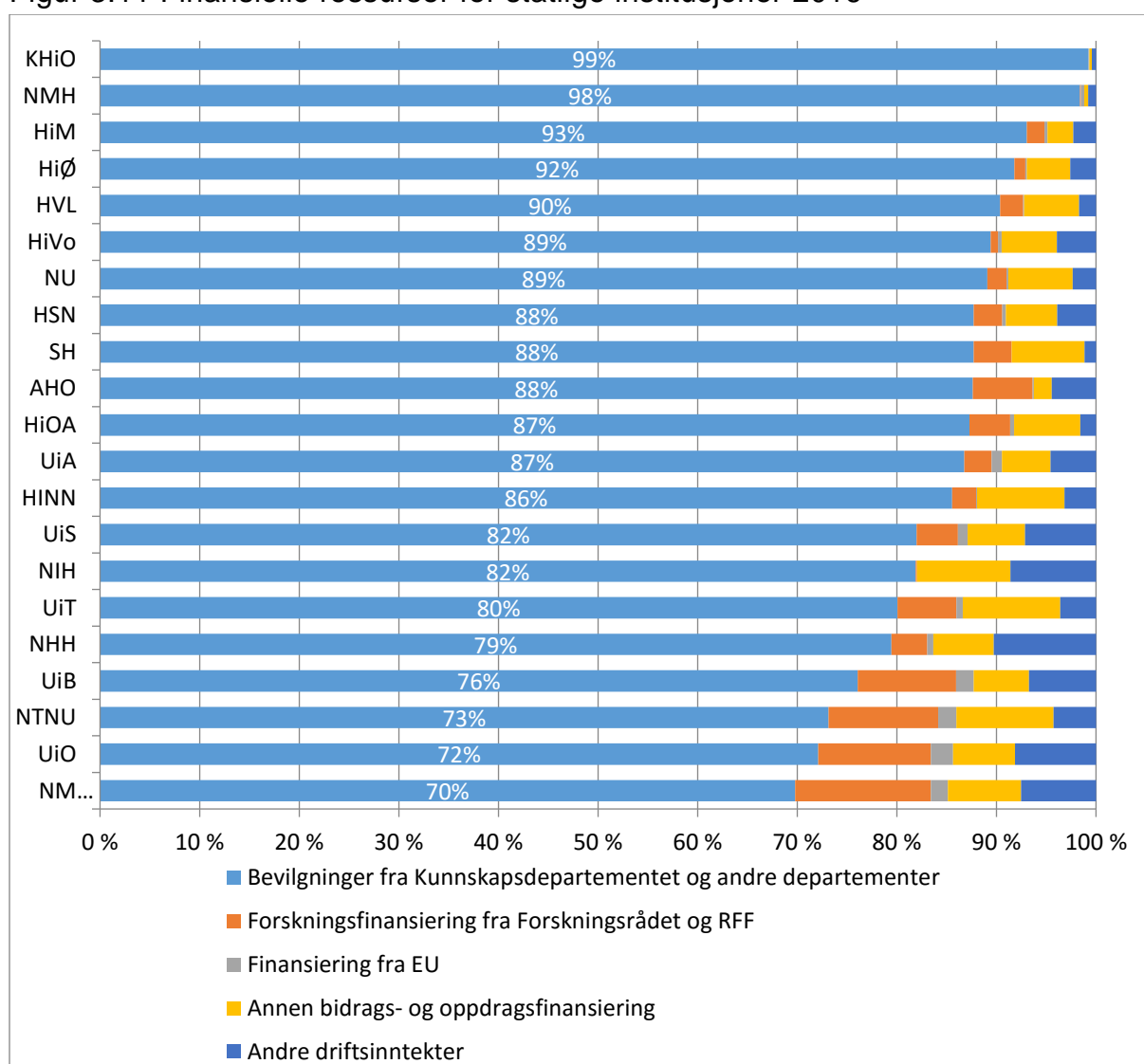
Kilde: NSD

Driftsinntektene ved universiteter og statlige høyskoler er betydelig høyere enn ved private høyskoler. Driftsinntektene ved de statlige institusjonene utgjorde 93 prosent av de totale driftsinntektene, mens driftsinntektene ved de private institusjonene utgjorde kun 7 prosent av de totale driftsinntektene til hele sektoren. Til sammenligning studerte 84 prosent av studentene ved universitetene og de statlige høyskolene høsten 2016, mens 16 prosent studerte ved de private institusjonene. Dette gjenspeiler at den statlige universitets- og høyskolesektoren i Norge er vesentlig større enn den private.

Figur 3.11 viser fordeling av inntektskildene for universiteter og statlige høyskoler. Bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer utgjorde hoveddelen av inntektene. Bevilgningen som andel av de totale inntektene varierte fra 70 prosent (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet) til 99 prosent (Kunsthøgskolen i Oslo). Midler fra Norges forskningsråd (NFR) og regionale forskningsfond (RFF) utgjorde i gjennomsnitt syv prosent av de totale inntektene. Midler fra EU utgjorde én prosent, bidrags- og oppdragsfinansiering utenom EU, NFR og RFF fra blant annet andre offentlige etater og næringsliv utgjorde i gjennomsnitt syv prosent av inntektene. Øvrige driftsinntekter utgjorde i gjennomsnitt fem prosent av de totale inntektene.

Midler fra EU til forskning og utdanning utgjorde den minste delen av inntektene til de statlige institusjonene. Alle kildene til statlige institusjoners inntekter har vært stabile fra 2009 til 2016.

Figur 3.11 Finansielle ressurser for statlige institusjoner 2016

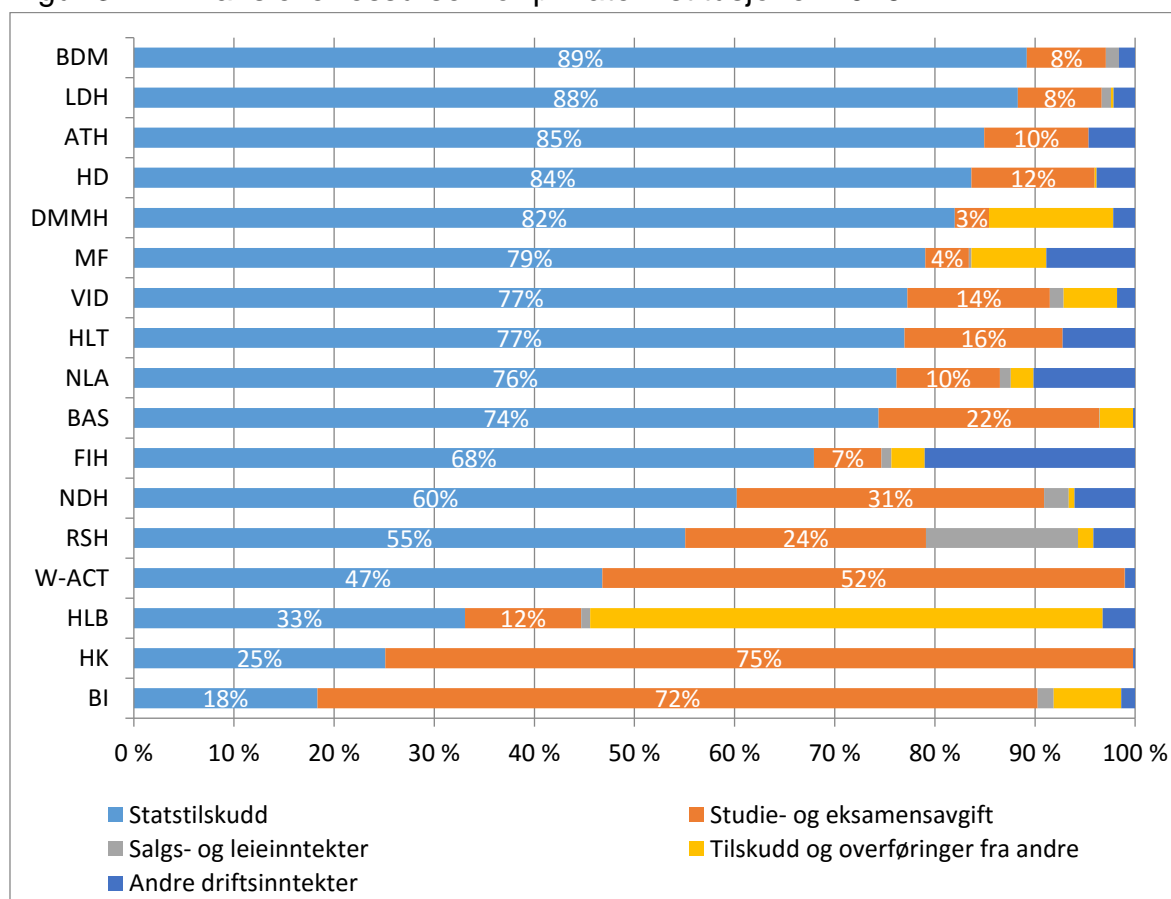
Kilde: NSD

Figur 3.12 viser fordeling av inntektskildene for private høyskoler. De samlede driftsinntektene for de private institusjonene var på om lag 3 mrd. kroner i 2016, en realøkning på ca. én prosent fra 2015. Handelshøgskolen BI stod for omtrent halvparten av de samlede driftsinntektene blant private høyskoler. De fleste private høyskolene har statstilskudd som hovedinntektskilde og er

dermed lik den statlige sektoren på dette området. Av de private høyskolene er Handelshøyskolen BI, Høyskolen Kristiania og Westerdals Oslo ACT minst avhengige av statstilskudd og har studieavgifter som hovedinntektskilde, jf. vedleggstabell V3.10. Handelshøyskolen BI er den største private institusjonen med 20 738 studenter og 765 ansatte dernest Høyskolen Kristiania med 6 214 studenter og 232 ansatte og VID vitenskapelige høgskole med 3 385 studenter og 275 ansatte i 2016.

Statstilskudd fra departementer utgjorde hoveddelen av driftsinntektene for flertallet av de private høyskolene. Det ble bevilget totalt om lag 1,27 mrd. kroner i statstilskudd til private institusjoner i 2016. Statstilskuddet utgjorde 42 prosent av de totale driftsinntektene for de private institusjonene, sammenlignet med 79 prosent for de statlige institusjonene. Handelshøyskolen BI mottok det største tilskuddet på om lag 277 mill. kroner i 2016, men dette utgjør den minste andelen av driftsinntekter i prosent (18 prosent). Etter Handelshøyskolen BI er det VID vitenskapelige høgskole som mottar mest i statstilskudd. I 2016 var det 242 mill. kroner, som utgjorde 77 prosent av driftsinntektene for institusjonen.

Figur 3.12 Finansielle ressurser for private institusjoner 2016

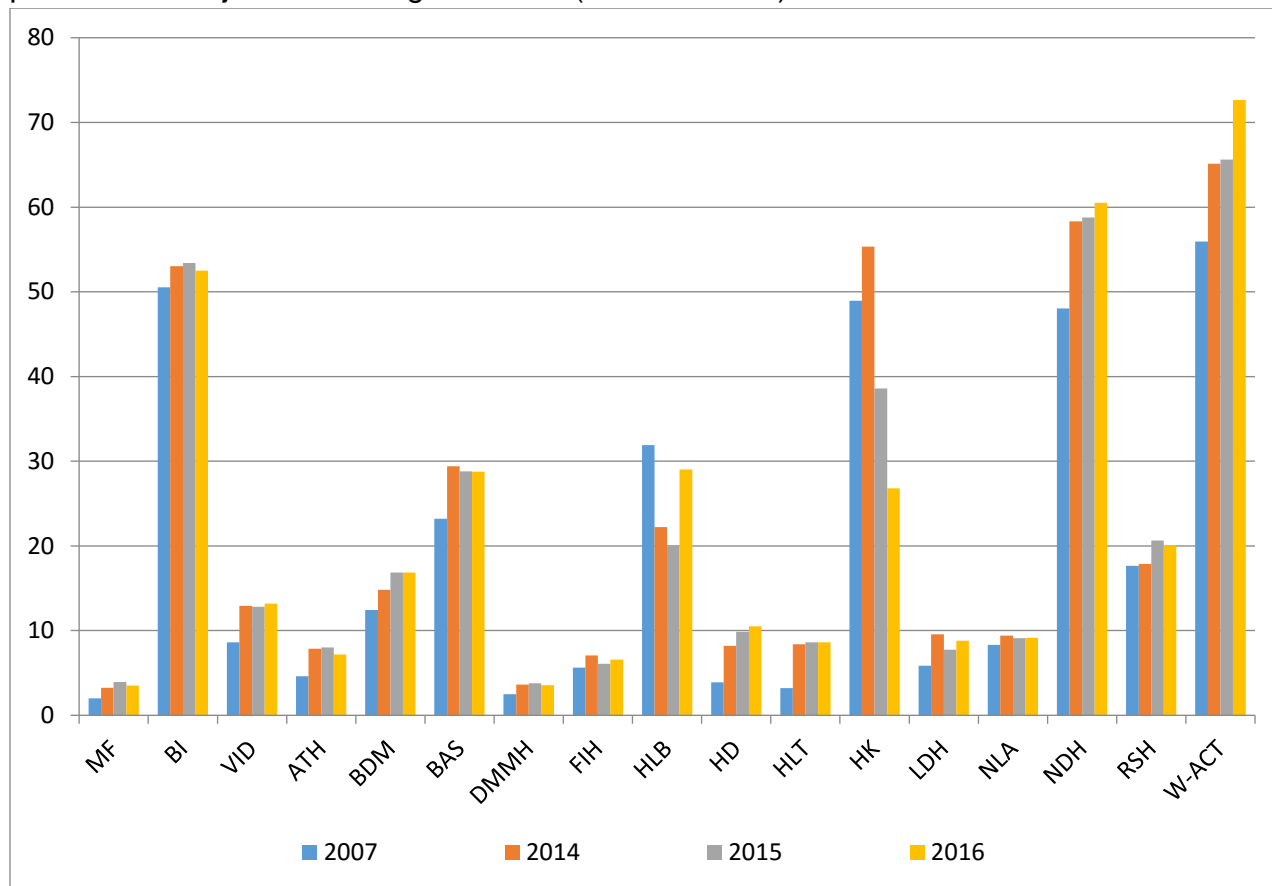

Kilde: NSD

Figur 3.13 viser at tre av de 17 private høyskolene med statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet har studie- og eksamensavgifter som hovedinntektskilde, dvs. skolepenger på mer enn 50 prosent av driftsinntektene. De tre private høyskolene er Handelshøyskolen BI, Høyskolen Kristiania og Westerdals Oslo ACT. De øvrige private høyskolene, med unntak av Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, har statstilskudd som

hovedinntekt. For Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling er hoveddelen av inntektene fra oppdrag og salg.

Figur 3.13 Studie- og eksamensavgifter per studieår per registrerte student for private institusjoner 2007 og 2014–16 (i 1000 kroner)

Merknad: Høgskolen Kristiania (HK): Studenttallet inkluderer Helse og Kreativitet f.o.m. 2015. Studie- og eksamensavgifter kun for Markedsføring, ledelse og organisasjon for hele perioden.

Kilde: NSD

Studentene ved private høyskoler med statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet betalte 37 500 kroner i gjennomsnitt i studie- og eksamensavgifter i 2016, og utelates Handelshøgskolen BI er gjennomsnittet 21 300 kroner. Det er stor variasjon mellom de private høyskolene når det gjelder hvor mye studentene betaler i studie- og eksamensavgifter. Westerdals Oslo ACT, Norges dansehøgskole og Handelshøgskolen BI hadde de høyeste studieavgiftene per studieår per student, på mer enn 52 000 kroner i gjennomsnitt i 2016, jf. vedleggstabell V3.11.

Samlede inntekter fra studie- og eksamensavgifter ved private høyskoler var om lag 1,5 mrd. kroner i 2016. Dette tilsvarer en reell økning på om lag 20 prosent fra 2010, mens antallet studenter ved private høyskoler har økt med 55 prosent i samme periode. Samlede inntekter fra studie- og eksamensavgifter ved private høyskoler utgjorde ca. 49 prosent av driftsinntektene i 2016, jf. vedleggstabell V3.12.

De øvrige inntektskildene er fra salgs- og leieinntekter, tilskudd og overføringer fra andre (midler fra EU, NFR og RFF og andre bidrags- og oppdragsinntekter) og andre driftsinntekter, og utgjør til sammen ni prosent av totale driftsinntekter i 2016. Fra 2009 til 2016 har inntekter

fra Norges forskningsråd stort sett ligget på én prosent, mens andelen annen bidrags- og oppdragsfinansiering har gått ned fra syv til fire prosent.

Lønn og sosiale utgifter utgjør den største kostnaden til universiteter og høyskoler. I 2016 utgjorde de totale lønnskostnadene i sektoren 28 mrd. kroner, noe som er 64 prosent av de totale driftsinntektene, jf. vedleggstabell V3.13. Fra 2015 til 2016 økte det totale antallet årsverk med 3,6 prosent, jf. vedleggstabell V3.14.

Andelen lønnskostnader av totale driftsinntekter til universiteter, statlige vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler har hatt en svak økning i perioden 2007–16. De store svingningene i 2009 og 2010 skyldes endringer i bevilgningene fra Kunnskapsdepartementet til Kunsthøgskolen i Oslo i forbindelse med anskaffelse av utstyr. De absolutte lønnskostnadene var imidlertid på omtrent samme nivå. Lønnskostnader til statlige institusjoner varierte fra 62 mill. kroner (Samisk høgskole) til 5,3 mrd. kroner (NTNU) i 2015.

Andel lønnskostnader til private vitenskapelige høyskoler og private høyskoler har også vært stabil i perioden 2007–16 og var på om lag 58 prosent i 2016. Lønnskostnader til de private institusjonene varierte i 2016 fra 4,7 mill. kroner (Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling) til 804 mill. kroner (Handelshøgskolen BI), jf. vedleggstabell V3.15.

Egenkapital

I 2010 var den samlede egenkapitalen på 494 mill. kroner i den private sektoren, mens den i 2016 er 1,1 mrd. kroner, jf. vedleggstabell V3.16. Dette er en økning på ca. 135 prosent på seks år.

Egenkapitalen for Handelshøgskolen BI var om lag 757 mill. kroner i 2016, noe som utgjorde ca. 30 prosent av totalkapitalen, jf. tabell 3.22. Når det gjelder egenkapitalandel, hadde Fjellhaug Internasjonale Høgskole den høyeste andelen egenkapital med 83 prosent ved utgangen av 2016. Fjellhaug Internasjonale Høgskole har gått med underskudd i 2010–11 og 2013–14. I 2015 skjøt eier inn midler til høgskolen, som dermed fikk en balansert økonomi. Den gjennomsnittlige egenkapitalandelen var omtrent 34 prosent for de private høyskolene.

Tabell 3.22 Egenkapital i 1000 kroner og egenkapital som andel av totalkapitalen 2007-16

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	21 975	22 825	22 685	23 204	22 770	24 657	25 351	26 464	27 334	28 274
%	49,1	46,3	44,3	46,4	46,9	48,1	46,8	47,9	49,1	48,1
BI	488 735	513 427	547 564	352 670	352 095	600 927	553 769	497 331	712 302	757 112
%	24,3	25,7	28,2	18	17,5	29,4	27,1	19,4	27,8	29,5
VID	255 206	35 500	16 745	23 773	19 943	13 153	18 029	23 888	39 259	36 014
%	45,2	53,4	25,4	35,4	28,4	21,5	27,1	32	54,2	42,8
ATH	2 556	4 286	4 445	4 169	3 849	4 868	4 890	3 878	2 814	7 842
%	38,8	73	75,6	72,4	68,9	72,2	63,4	53,1	45,4	72,4
BDM	2 096	1 065	899	888	1 087	0	475	172	699	11 335
%	34,8	27,2	22	20,4	27,7	0	6	0,9	3,9	27
BAS	5 300	5 598	5 524	5 524	5 633	5 914	6 857	7 237	14 547	15 489
%	71,5	74,9	71,7	67,8	73	69,1	68,3	70,4	81,3	82,7
DMMH	4 312	3 888	9 116	15 101	20 510	27 072	31 548	31 845	40 212	45 006
%	7,8	7,1	15,9	24,8	30,8	38,2	38,3	20,9	26,5	29,7
FIH	38 519	34 192	31 996	30 025	27 445	29 448	25 277	22 175	22 281	19 847
%	59,8	55,8	50,7	45,1	41,5	42,8	78,6	78,3	89,6	83,3
HLB	339	-526	322	556	856	938	972	994	1 016	987
%	25,5	-68,3	24,4	38,6	45,9	29,7	41,8	44,4	41,3	33,1
HD	0	0	- 1 705	- 1 313	-429	- 4 511	1 392	6 316	6 284	6 486
%	0	0	-21,6	-11,5	-5,9	-94,9	19,7	45,3	49,3	36,8
HLT	6 057	6 806	1 028	1 218	627	-861	- 1 617	681	881	1 959
%	63,2	66,4	57,9	62,6	25	-87	-73	27,8	33,1	52,7
HK	32	- 5 942	7 905	27 804	42 718	57 474	75 335	87 748	106 231	116 915
%	40,5	-101,2	51,6	76,3	96,1	81,8	82,3	85,1	86,8	85,6
LDH	207 502	485	398	7 300	6 762	7 323	6 644	8 789	11 922	12 158
%	47,4	4,7	4,3	40,9	40,9	37,9	32	33,6	42,7	38,1
NLA	19 362	22 035	26 821	5 281	962	- 2 134	7 302	5 446	7 773	13 642
%	6,3	20,3	26,7	13,2	2,8	-6,8	17,8	12,8	18	30,2
NDH	0	0	1 526	1 167	1 814	1 857	804	-421	- 2 148	- 2 949
%	0	0	19,7	34,2	47,3	49,5	27,6	-10,2	-99,4	-68,8
RSH	1 291	2 215	2 355	2 647	3 146	3 735	3 089	2 974	1 180	1 321
%	38,8	47,4	49,3	50,5	58,1	62,1	53	42,6	20,6	28
W- ACT	- 3 011	5 293	10 686	21 017	32 385	93 999	113 174	71 267	191 698	78 169
%	-32,4	42,2	57,7	76,1	81,1	78	50,7	38	84,6	47,5
Sum	1 050 272	651 149	688 310	521 032	542 174	863 859	873 290	796 784	1 184 285	1 149 607
%	29,8	27,1	29,1	22	22,2	33,6	32,3	24,2	35,3	34,1

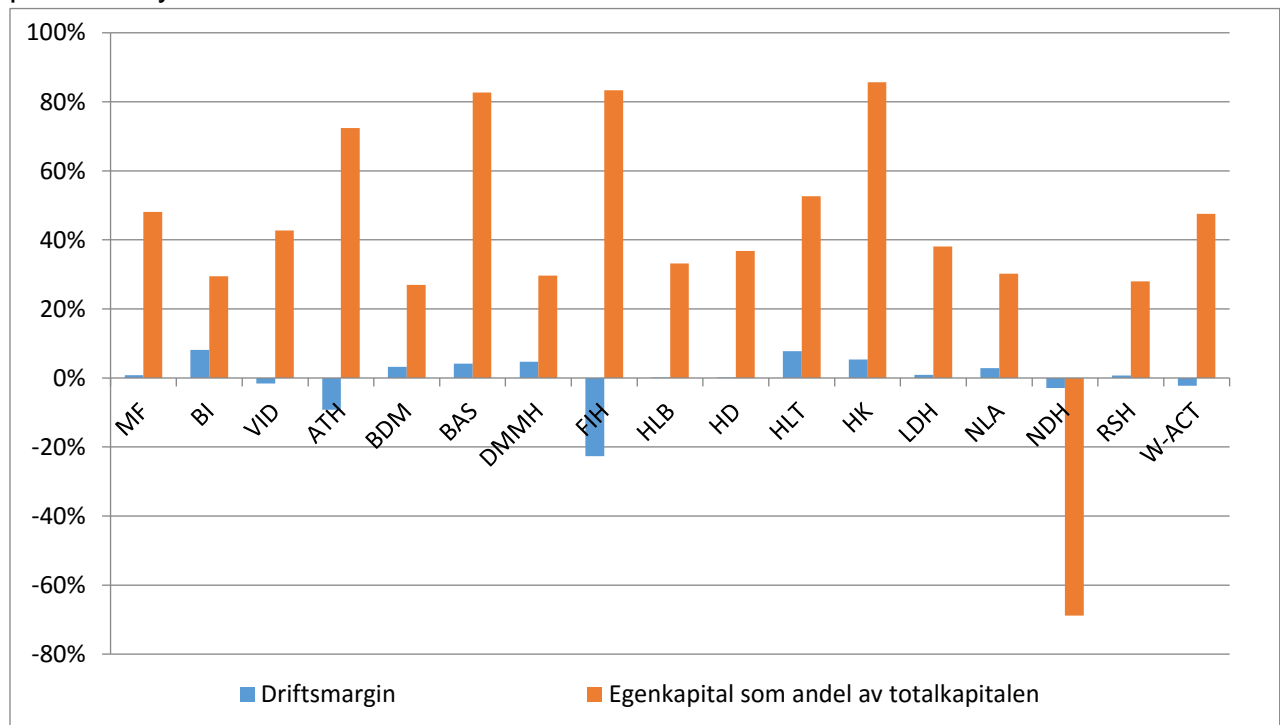
Kilde: NSD

Selv om det er negative tall i resultatregnskapet hos enkelte av høyskolene, har den private sektoren samlet sett høy soliditet. De minste høyskolene med færrest studenter er mest sårbare for eventuelle endringer i krav og soliditet. Svingninger i inntektsgrunnlaget som for eksempel frafall av studenter eller økte kostnader kan være et problem i forbindelse med langsiktig

planlegging. Staten har bare ettårige budsjetter, og for de av høyskolene hvor statstilskuddet utgjør den største og viktigste inntektskilden, kan det å planlegge langsiktig være utfordrende. Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler er innrettet slik at resultatene ett år først påvirker uttellingen to år etterpå. Dette understreker betydningen av at institusjoner med negativ resultatutvikling tar tak i problemstillingene og utarbeider planer både på kort og lang sikt og tar de nødvendige grep for å snu utviklingen i positiv retning for institusjonen. Utviklingen de senere årene i både egenkapital og egenkapital som andel av totalkapitalen, viser at de største høyskolene er mest solide. For tiden er det ikke fastsatt særskilte krav til egenkapitalandel. Det er imidlertid av betydning for institusjonene at de har en egenkapital som står i et rimelig forhold til omsetning og risiko, slik at institusjonen kan absorbere inntektssvingninger. Størrelsen på egenkapitalen må imidlertid sammenholdes med kravet om at statstilskuddet skal komme studentene til gode, noe som innebærer at egenkapitalen ikke bør bli for høy over lenger tid.

Driftsmarginen varierte fra minus 22,7 prosent (Fjellhaug Internasjonale Høgskole) til åtte prosent (Handelshøyskolen BI). Negativ driftsmargin innebærer at institusjonen hadde et negativt driftsresultat. Fem private institusjoner hadde et negativt driftsresultat, jf. vedleggstabell V3.17 og figur 3.14. Årsakene er blant annet investeringer, sammenslåinger eller at institusjonen generelt har en svak økonomi med for høye kostnader i forhold til inntektene. Handelshøyskolen BI hadde det største overskuddet på 86 mill. kroner i 2016. Det samlede årsresultatet for de private var om lag 102 mill. kroner. Fra 2010 til 2016 er det en nedgang i årsresultatet på 25 prosent ved de private institusjonene, jf. vedleggstabell V3.18.

Figur 3.14 Driftsmargin (lønnsomhet) i prosent og egenkapitalandel (soliditet) for private høyskoler i 2016

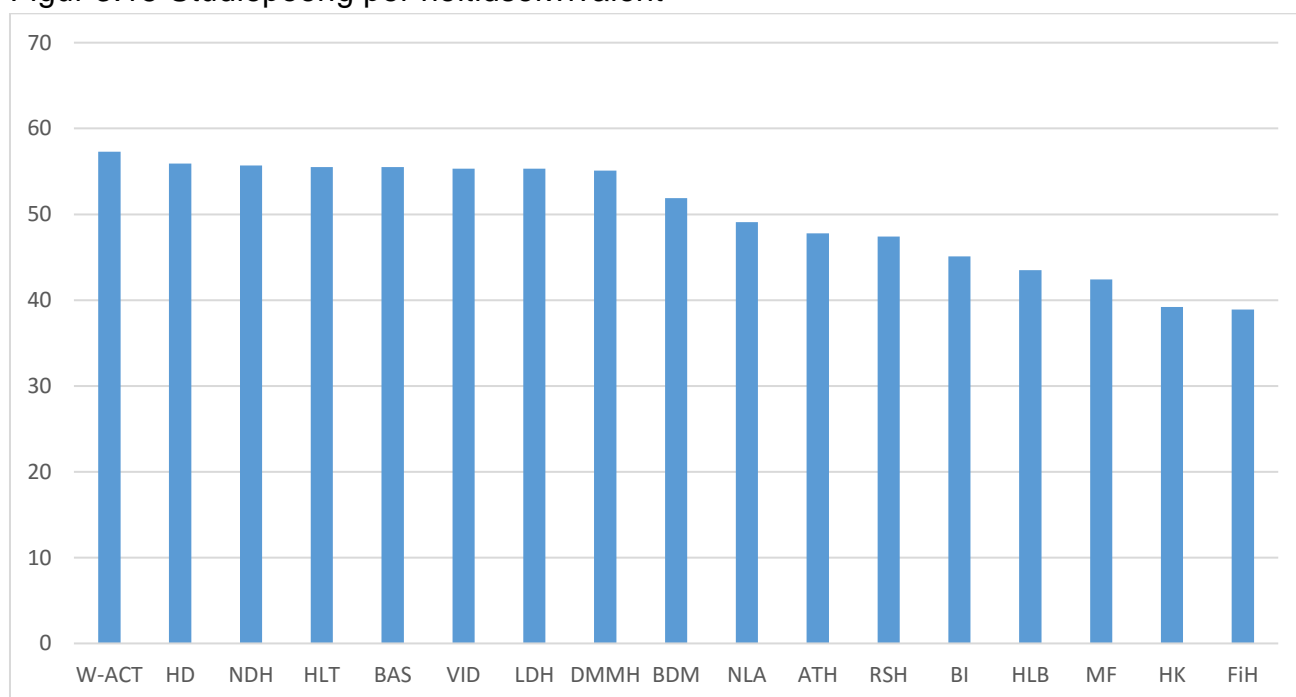
Kilde: NSD

Analyse av kostnads- og formålseffektivitet

Kostnadseffektivitet blir målt utfra indikatorer som antall studenter per vitenskapelige ansatt, antall studenter per ansatt, driftskostnader per studiepoeng og driftskostnader per student. Handelshøyskolen BI og Høyskolen Kristiania skårer høyest på kostnadseffektivitet når det gjelder antall studenter per faglig stilling, mens Barratt Due musikk institutt, Norges dansehøyskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling og Fjellhaug Internasjonale Høgskole skårer lavest på denne indikatoren. Gjennomsnittet for den private sektoren er om lag 16 prosent i kostnadseffektivitet i 2016, mens i 2015 var den på ca. 23 prosent, altså en nedgang på syv prosentpoeng på ett år. Det er store variasjoner blant de private høyskolene også på dette området. Fag som kan undervises med forelesninger for mange studenter vil være mer kostnadseffektivt enn fag som krever individuell undervisning eller i mindre grupper. Sammenlignet med den statlige sektoren skårer den private sektoren totalt sett høyere på kostnadseffektivitet.

Formålseffektivitet måles ved å beregne studiepoeng per heltidsekvivalent. De private høyskolene og de private vitenskapelige høyskolene har stor variasjon i studiepoengproduksjon, målt i studiepoeng per heltidsekvivalent. Når det gjelder studiepoeng per heltidsekvivalent, viser rapporteringen at det er store variasjoner i den private sektoren, jf. figur 3.15. En sammenligning mellom de private og statlige institusjonene viser at den private sektoren har et gjennomsnitt på 46,5 prosent, og for den statlige sektoren er gjennomsnittet på 47,8 prosent i 2016. I 2015 lå formålseffektiviteten i den private sektoren på ca. 55 prosent og 48 prosent for de statlige institusjonene. Fra 2015 til 2016 har den private sektoren hatt nedgang i formålseffektivitet, men skårer i 2016 ganske tilsvarende den statlige sektoren. Høyskolen Kristiania og Fjellhaug Internasjonale Høgskole har avlagt færrest studiepoeng per heltidsekvivalent, mens Lovisenberg diakonale høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole og Westerdals Oslo ACT har avlagt flest studiepoeng per heltidsekvivalent. Se også vedleggstabell V3.19.

Figur 3.15 Studiepoeng per heltidsekvivalent

Kilde: NSD

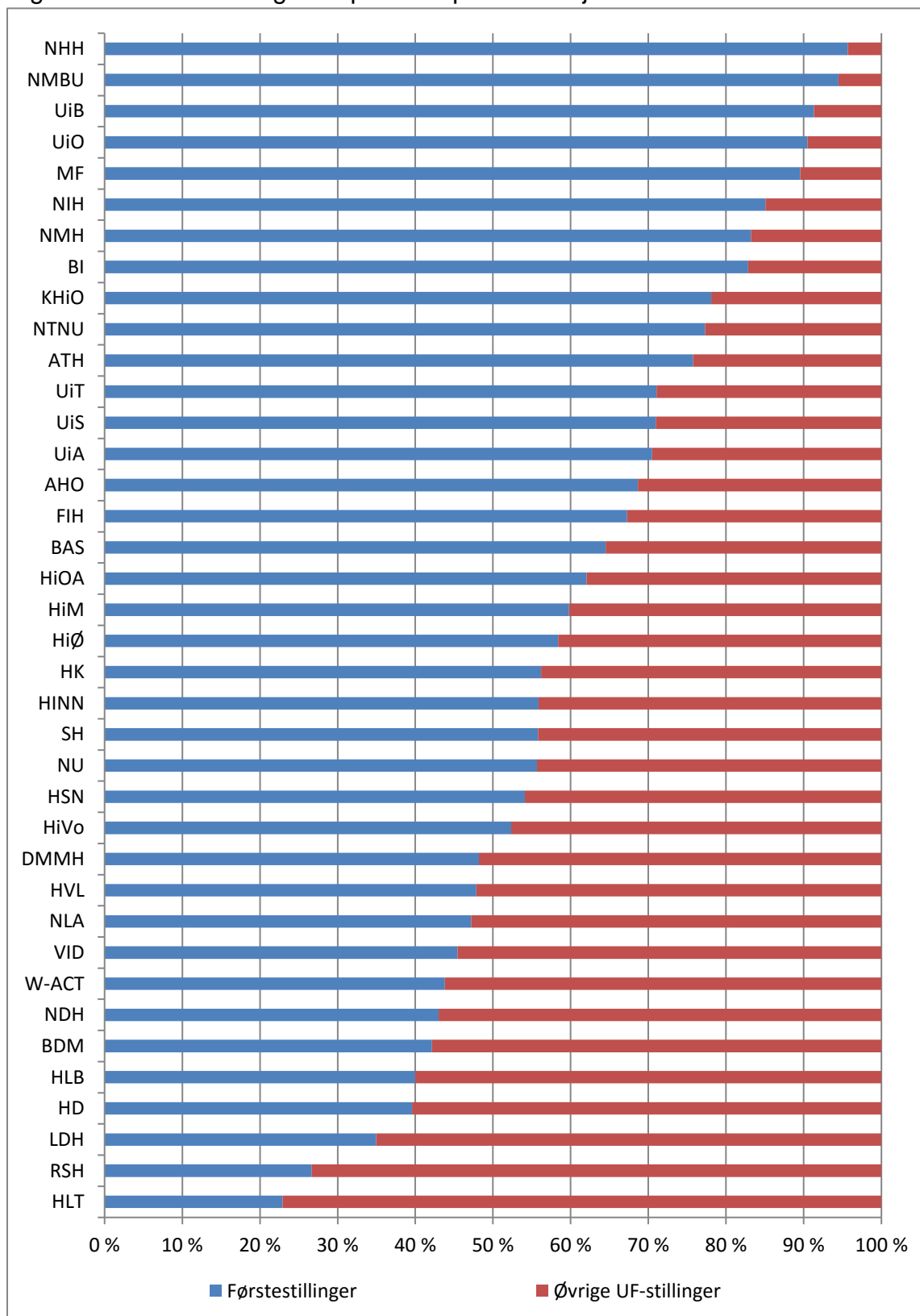
3.6 Personal

Andelen førstestillinger blant det faglige personalet er et uttrykk for det formelle kompetansenivået i fagstaben ved en institusjon.¹⁹ Det har vært en betydelig kompetanseheving i universitets- og høyskolesektoren de siste årene. Kompetansenivået varierer en god del mellom institusjonene, og mange av institusjonene med lav andel førstestillingskompetanse, er små private høyskoler, jf. figur 3.16. Det har de siste ti årene vært en økning i andel årsverk i førstestillinger, og gjennomsnittet for den private sektoren har hele tiden ligget under gjennomsnittet for den statlige sektoren. Vedleggstabell V3.20 viser utviklingen over tid i førstestillingskompetansen ved den enkelte private institusjon.

---

¹⁹ Førstestillinger er stillinger som krever doktorgrad eller kompetanse på tilsvarende nivå.

Figur 3.16 Førstestillingskompetanse per institusjon 2016. Prosent

Kilde: NSD

Andelen kvinner i dosent- og professorstillinger er en nasjonal styringsparameter. Bakgrunnen er at veksten i kvinneandelen i de faglige toppstillingene er såpass langsom at det er nødvendig å holde oppmerksomheten på dette området for å få raskere resultater.

I 2016 hadde kvinner 31 prosent av dosent- og professorstillingene ved private høyskoler, jf. tabell 3.23. Det er litt høyere enn ved statlige institusjoner, der andelen kvinner var 28 prosent. Over tid har andelen kvinner i de akademiske toppstillingene økt mer ved de private høyskolene enn ved de statlige institusjonene, ettersom andelen kvinner var henholdsvis ti og 18 prosent i 2007. Ved de tre vitenskapelige høyskolene har alene 62 prosent av de kvinnelige dosentene og professorene ved private høyskoler. Av disse har VID vitenskapelige høyskole høyest andel kvinner i toppstillinger, med 38 prosent, og Det teologiske menighetsfakultet ligger lavest med 23 prosent. Det teologiske menighetsfakultet har riktignok økt fra fem prosent for ti år siden. Kvinneandelen i toppstillinger ved Handelshøyskolen BI ligger omtrent ti prosentpoeng høyere enn ved Norges handelshøyskole.

Tabell 3.23 Kvinner i dosent- og professorstillinger 2007–16. Prosent

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Antall 2016
MF	5,4	6,2	6,1	6,1	12,5	15,4	15,1	19	23,3	22,9	5
BI	11,9	11,1	14	14,8	17,7	21,4	23	23,7	21,6	27,2	22,3
VID	1,5	1,5	14,3	17,6	10,6	17,4	18	26,6	27	37,5	6,3
ATH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36,4	0,8
BDM	35,3	28,1	13,6	6,6	3,2	0	0	43,7	43,7	42,1	0,9
BAS	0	0	0	25	41,2	33,3	25	16,1	0	19	0,4
DMMH	37,5	0	0	0	27,8	50	43,5	44,8	54,1	67,5	5,7
FIH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HLB	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
HD	85,7	100	100	100	100	100	100	100	100	100	2,2
HK	-	0	0	0	0	0	0	0	14,5	17,9	2,4
LDH	-	75	0	62,5	100	94,1	100	100	93,8	90,9	4
NLA	0	0	0	13	9,6	25,8	18,3	26,5	33,8	26	3
SH	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
W-ACT	-	-	0	0	0	60	55,6	55,6	31,6	27	1
Private inst.	10,1	9,1	12	15	16,9	23	23,4	25,7	26,6	31	54
Statlige inst.	18,3	19,5	20,9	22,3	23,4	24,7	25,5	26,5	27,3	28	1051,9
Sum	18	19,1	20,6	22,1	23,1	24,6	25,4	26,5	27,3	28,2	1105,9

Kilde: NSD

4 Finansiering av private høyskoler med statstilskudd

4.1 Rammefinansiering

Kunnskapsdepartementet benytter prinsippet om rammefinansiering som ett av styringsverktøyene overfor universitets- og høyskolesektoren. Fra 2010 ble den samlede rammebevilgningen gitt til universiteter og høyskoler over kap. 260, post 50 for statlige institusjoner og post 70 for private høyskoler. Rammebevilgningen omfatter både de langsiktige og strategiske midlene, som er fastsatt på bakgrunn av særskilte prioriteringer over tid for de ulike institusjonene, og resultatbasert uttelling for utdanning og forskning.

Rammefinansieringen gir institusjonene et strategisk handlingsrom ved at de selv kan prioritere aktiviteter og områder institusjonene vil satse på for å nå sektor- og virksomhetsmålene. Styret ved den enkelte institusjonen må vurdere i hvilken grad det vil benytte de nasjonale resultatbaserte insentivene i den interne fordelingen av midlene. Departementet benytter den årlige styringsdialogen med de statlige institusjonene til å følge opp institusjonenes mål- og resultatoppnåelse for hele rammebevilgningen, dvs. ikke bare for de indikatorene som påvirker den regelstyrte, resultatbaserte uttellingen i finansieringssystemet. For de private høyskolene arrangerer departementet et årlig felles dialogmøte.

4.2 Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler ble innført fra 2002 for statlige institusjoner og delvis implementert for private institusjoner i 2003, jf. nærmere omtale under kapittel 4.2.2.

Ett av målene med innføringen av finansieringssystemet var å gi institusjonene fleksibilitet og insentiver til omstilling og kvalitet. Ved innføringen ble det etablert en utgangsposisjon for hver enkelt institusjon. Bakgrunnen for den enkelte institusjons utgangsposisjon var bevilgningene og resultatene i årene før finansieringssystemet ble innført. Den samlede budsjetttrammen for hver institusjon ble uendret, og det ble ikke omfordelt midler mellom institusjonene ved innføringen.

Finansieringssystemet er et nasjonalt system og er i hovedsak likt for alle institusjoner, uavhengig av type institusjon og av om de er statlige eller private. Et felles finansieringssystem støtter opp under institusjonenes autonomi ved at institusjonene selv kan bestemme prioriterte aktiviteter og områder som støtter opp under virksomhetens faglige profil. Styret ved den enkelte institusjon må selv vurdere i hvilken grad de nasjonale insentivene for utdanning og forskning skal benyttes i den interne fordelingen av midler, eller om det er behov for andre insentiver for å støtte opp under egne strategier ved institusjonene. Det har vist seg at det nasjonale finansieringssystemet har hatt en sterk normerende effekt og at de fleste institusjoner bruker departementets insentiver mer eller mindre direkte i sin interne fordeling.

Finansieringssystemet ble evaluert i 2009, jf. Innst. 12 S (2009–2010) og Prop. 1 S (2009–2010) for Kunnskapsdepartementet, vedlegg 4. Videre ble det oppnevnt en ekspertgruppe av Kunnskapsdepartementet 8. april 2014 for å gjennomgå modellen for finansiering av universiteter og høyskoler og fremme forslag til hvordan denne kunne forbedres. Ekspertgruppen avga sin rapport 7. januar 2015. Departementet behandlet endringene i St. meld. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet – strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* og Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.

Finansieringssystemet for universitet og høyskoler ble justert fra 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet og Innst. 12 S (2016–2017).

4.2.1 Basis

Den største komponenten i finansieringssystemet er den langsiktige og strategiske bevilgningen, basiskomponenten (basis). Denne komponenten skal sikre stabilitet og langsiktig finansiering. Størrelsen på basismidlene til den enkelte institusjonen er avhengig av mange forhold. Basis speiler faktorer som varierer mellom institusjoner som geografisk lokalisering, fag- og studieportefølje, tall på studieplasser, profil, størrelse, rekrutteringsstillinger, forskningsintensitet og særskilte og nasjonale oppgaver. Basiskomponenten inneholder også midler til infrastruktur, husleie, drift og vedlikehold av bygningsmasse og universitetsmuseene.

Opprinnelig ble basis beregnet som en residual etter at de resultatbaserte komponentene var beregnet og trukket fra den gitte institusjonsrammen i budsjettet for 2003 for private høyskoler. Basiskomponenten bevilges som en ramme uten nærmere spesifisering, slik at institusjonene selv ha frihet i å disponere midlene. Basisbevilgningen har vært relativt stabil og reguleres hovedsakelig på bakgrunn av faktiske krav/føringer ved tildelinger av nye rekrutteringsstillinger og studieplasser.

Det er en stor forskjell på basisbevilgningen til statlige og private institusjoner. Ved innlemming i finansieringssystemet beregnet man en resultatandel på bakgrunn av eksisterende budsjettbevilgning. Det innebar at uttellingen på de resultatbaserte komponentene ble kalibrert mot basis. For private høyskoler ble den statlige tilskuddsandelen for hva som lå inne i budsjettstrukturen av studieplasser før implementeringen i finansieringssystemet dermed førende for andelen basis. I statsbudsjettet for 2003 medførte det at de private institusjonene fikk en lavere basis og tilsvarende høyere resultatbasert andel enn de statlige. Samtidig har dagens finansieringssystem gitt private høyskoler anledning til å øke det statlige tilskuddet betydelig, pga. blant annet åpen ramme på indikatoren for avlagte studiepoeng.

I statsbudsjettet for 2010 ble den strategiske forskningskomponenten lagt inn sammen med basiskomponenten.

4.2.2 Resultatbasert finansiering

For den regelstyrte, resultatbaserte uttellingen er det lagt vekt på at insentivene skal stimulere til økt resultatoppnåelse i sektoren og at de skal være geografisk nøytrale og nøytrale mellom institusjoner. Insentivene peker fremover og skal stimulere institusjonene til å forbedre sine resultater. Den resultatbaserte uttellingen i finansieringssystemet gjenspeiler hvor gode resultater den enkelte institusjon har oppnådd på de enkelte indikatorene.

Den resultatbaserte finansieringen er resultat av hva den enkelte institusjon har oppnådd på indikatorene. Insentivene skal stimulere institusjonene til å bedre resultatene sine. Den resultatbaserte finansieringen er på om lag 10,7 mrd. kroner i 2017.

I endret finansieringssystem er midlene fordelt på bakgrunn av resultat på følgende indikatorer:

- tall på studiepoeng (åpen ramme)
- tall på utvekslingsstudenter (åpen ramme)
- tall på ferdigutdannede kandidater (åpen ramme)
- tall på doktorgradskandidater (åpen ramme)

- inntekter fra EU (lukket ramme)
- inntekter fra Norges forskningsråd og regionale forskningsfond (lukket ramme)
- inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteter (lukket ramme)
- vitenskapelig publisering (publiseringspoeng) (lukket ramme)

I finansieringssystemet skilles det mellom resultatbaserte insentiver med åpen og lukket budsjetteramme. Åpen budsjetteramme innebærer at indikatorer har en fast sats, og det er automatikk i at økte resultater gir økt uttelling etter denne faste satsen, og tilsvarende at reduksjon i resultater gir redusert uttelling. Lukket budsjetteramme innebærer at det er budsjettert en fast ramme til formålet, og dermed at satsen per indikator varierer avhengig av samlede resultater som skal gis uttelling innenfor denne rammen.

Kunnskapsdepartementet viderefører i store trekk dagens unntak for deltakelse i indikatorene i finansieringssystemet, jf. Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet og *Orientering om forslag til statsbudsjett 2017 for universitet og høyskoler*. Alle institusjonene har de samme rapporteringskravene, jf. tilskuddsbrev til private høyskoler, men det er institusjoner som er unntatt enkelte indikatorer av det resultatbaserte finansieringssystemet.

Det er to grupper av institusjoner som er delvis unntatt fra finansieringssystemet fra 2017:

- statlige og private høyskoler med kunstfaglig profil
- private høyskoler, unntatt de private vitenskapelige høyskolene

De tre private høyskolene med kunstfaglig profil, Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekt høyskole og Norges danse høyskole, deltar på kun på indikatorene for studiepoeng, kandidater og utveksling.

De private høyskolene, unntatt de tre høyskolene med kunstfaglig profil, deltar på indikatorene for studiepoeng, kandidater, utveksling, doktorgradskandidater og vitenskapelig publisering. Flere av de private høyskolene har ingen eller liten aktivitet når det gjelder publisering og doktorgradskandidater, men indikatorene er foreslått innført for å gi insentiv til faglig utvikling og mer samarbeid med andre høyskoler og universitet. Flere av de private institusjonene har ingen eller svært lave inntekter fra EU, Forskningsrådet og andre aktører. Dette mønsteret har vært stabilt over flere år. Indikatorene for inntekter fra EU, Forskningsrådet og regionale forskningsfond, samt BOA kan gi svingninger i tilskuddet fra år til år som kan være uheldige for institusjonene. Kunnskapsdepartementet mener derfor at disse indikatorene ikke skal gjelde for de private høyskolene. Institusjoner som ikke deltar i BOA-indikatoren, er ikke med å finansierer opprettelsen av denne indikatoren.

De private vitenskapelige høyskolene, Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøyskolen BI og VID vitenskapelige høyskole, har i tidligere år hatt et visst omfang av eksterne inntekter. Kunnskapsdepartementet forventer at de tre private vitenskapelige høyskolene over tid øker inntektene fra EU og Forskningsrådet og samarbeider mer med samfunns- og næringsliv. De tre private vitenskapelige høyskolene deltar i alle indikatorene i finansieringssystemet.

Størrelsen på uttellingen sier ikke noe om hvor stor andel av bevilgningen departementet forventer at institusjonene skal benytte på disse områdene. Det er institusjonenes ansvar å sørge for at de rapporterte dataene er kvalitetssikrede og korrekte. Kunnskapsdepartementet har et ansvar overfor Stortinget for å legge korrekt informasjon til grunn for de årlige budsjettvedtakene. Departementet gjennomgår derfor de innrapporterte dataene som ligger til grunn for uttelling i finansieringssystemet.

4.3 Utviklingen i resultatbasert uttelling for private høyskoler

Ekspertgruppen er i mandatet bedt om å foreta en gjennomgang av hvordan dagens budsjettramme for tilskudd til private høyskoler er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud. For å kunne svare på denne delen av mandatet måtte det først foretas en gjennomgang av tilskuddet til private høyskoler tilbake til perioden før innføringen av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. *Ekspertgruppen* har i vedlegget i tabell V3.6 vist utviklingen i statstilskuddet fordelt på de ulike komponentene innenfor rammebevilgningen. Videre har *Ekspertgruppen* foretatt en fullstendig gjennomgang av utviklingen i utdannings- og forskningsinsentivene fra 2003 og til 2017, hvor tallmaterialet er lagt til vedlegget i tabellene V4.1 og V4.2 og beskrivelsen og forklaringene er lagt til kapittel 4.3.1 og 4.3.2. Det har vært krevende, men viktig å belyse hvordan utviklingen har vært for private høyskoler i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet.

På bakgrunn av hvordan tilskuddet til private høyskoler er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud er *Ekspertgruppen* bedt om å vurdere om det er hensiktsmessig å i større grad differensiere mellom private institusjoner når det gjelder statlig finansiering. En slik differensiering vil innebære en endring i hvordan dagens finansieringssystem er innrettet. *Ekspertgruppen* har vurdert dette under kapittel 6.1.6.

4.3.1 Utviklingen i utdanningsinsentivene 2003–17

Utdanningsinsentivene (avlagte studiepoengsenheter, utvekslingsstudenter og ny kandidatindikator) skal premiere institusjoner som gir utdanning av høy kvalitet og som får studentene til å lykkes i sine studieløp. Samtidig skal insentivene legge til rette for at institusjonene raskere kan omstille kapasitet ved å tilpasse studietilbud i tråd med studentenes ønsker og samfunnets behov for arbeidskraft. Det er også insentiv for å stimulere til økt internasjonal studentutveksling og økt gjennomføring. Utdanningsinsentivene har en åpen budsjettramme for sektoren og den enkelte institusjon, og bevilgningen er basert på oppnådde resultater.

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler ble presentert i St. prp. nr. 1 (2001–2002), men omhandlet kun statlige institusjoner. I statsbudsjettet for 2003 fulgte departementet opp Stortingets flertallsmerknad om at det var et behov for å gå gjennom finansieringssystemet for private høyskoler, som skal bygge på de samme prinsippene som for de statlige institusjonene med en basis-, forsknings-, og resultatbasert undervisningskomponent.

I Budsjett-innst. S nr. 12 (2002–2003) fremmet Stortingets Kirke- utdannings-, og forskningskomiteen følgende:

Flertallet er tilfreds med at departementet nå har lagt opp til en tildeling av økonomiske ressurser som følger de samme prinsippene som for de statlige institusjonene med en undervisnings-, en forsknings-, og en basiskomponent. Med etableringen av akkrediteringsordninger for så vel statlige som private høyskoler mener flertallet at det er etablert et nasjonalt system for høyere utdanning som fremmer kvalitet, effektivitet og som kan gi uttelling på bakgrunn av faktiske oppnådde resultater.

I St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Utdannings- og forskningsdepartementet foreslo departementet å gi uttelling for om lag 8250 60-studiepoengsenheter (SPE) i det nye finansieringssystemet for private høyskoler. Før implementeringen av det nye finansieringssystemet tildelte departementet en øremerket del av statstilskuddet til studieplasser. I statsbudsjettet for 2002 tildelte departementet tilskudd til om lag 12 000 studieplasser ved private høyskoler.

Departementet tok utgangspunkt i den samme kostnadskategoriseringen og satsene for studieprogrammer og inn- og utreisende studenter som i modellen for statlige institusjoner. Departementet viste til at i overgangen fra normalkostnader (til og med statsbudsjettet 2002), til bruk av kostnadskategorier, innenfor budsjetttrammen for private høyskoler over kap. 282 i statsbudsjettet for 2003, var det nødvendig å løfte enkelte studium ut av finansieringsmodellen. Enkelte studium ved Handelshøyskolen BI ble unntatt for uttelling i finansieringsmodellen.

Innføringen av det nye finansieringssystemet for private høyskoler ble ikke gitt med budsjettvirkning i 2003. Det ble etablert en utgangsposisjon med avlagte 60-studiepoengsenheter for 2001. Resultatene sammenlignet med dette nivået skulle avgjøre størrelsen på det resultatbaserte tilskuddet for senere år.

I statsbudsjettet for 2004 ble det foretatt korreksjoner av utgangsposisjonen til enkelte private høyskoler, jf. omtale i St. prp. nr. 1 (2003–2004). Det ble også foretatt en justering og kompensasjon i basis for enkelte institusjoner med totalt 15,4 mill. kroner for overgangen til et resultatbasert system.

Frem til statsbudsjettet for 2005 var det kun utvalgte studieprogrammer som ga uttelling i den resultatbaserte utdanningskomponenten ved private høyskoler. Departementet viste i St. prp. nr. 1 (2004–2005) til at dette utvalget av studier skaper problemer både av teknisk og faglig art. Departementet foreslo derfor å endre finansieringssystemet ved at alle studier skulle bli inkludert i utdanningskomponenten (med unntak av Handelshøyskolen BI, der enkelte videreutdanningstilbud ble unntatt). Det ble innført en tilskuddsprosentsats i utdanningskomponenten for å tilpasse verdien av alle studiepoengsenhetene til den gjeldende budsjetttrammen i forslaget til budsjettet for 2005. Ved å fjerne skillet mellom studier som får støtte gjennom utdanningskomponenten og de som ikke får det, skulle det i større grad bli likebehandling av private og statlige institusjoner. Endringene førte også til økt fleksibilitet, samt enklere rutiner for rapportering av studiepoeng. For å kunne gjennomføre dette måtte basiskomponenten for enkelte høyskoler justeres. Det ble etablert en ny utgangsposisjon for hver enkelt høyskole. Departementet viste igjen til at det må vurderes eventuelle justeringer i datamaterialet dersom det viser seg å være nødvendig som en følge av datakvaliteten i rapporteringen.

Departementet viste i Prop. 1 S (2004–2005) til at det var nødvendig å fryse studiepoengsuttellingen ved Handelshøyskolen BI for siviløkonomstudiet og sivilmarkedsstudiet, da det ikke lot seg gjøre å sammenlikne tallene fra 2002 til 2003 grunnet omleggingen av disse studiene. Det ble dermed foretatt en stor endring i hvordan studieprogrammene var innplassert for Handelshøyskolen BI.

I statsbudsjettet for 2007 ble tildelingen for første gang beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter fra to år tidligere (i 2005 og 2004). Dersom en institusjon økte/reduerte faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/redueres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene. Uttellingen for 2007 består da av tildelingen i 2006 (prisjustert i 2007-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2004 til 2005.

Utviklingen i utdanningsinsentivene har vært betydelig siden innføringen av disse indikatorene med åpen budsjetttramme i 2002. For de siste syv årene har det vært en økning på om lag 1,5 mrd. kroner (nominelt). Det er en vekst på 27,8 prosent.

4.3.2 Utviklingen i forskningsinsentivene 2003–17

Hovedmålet med forskningsinsentivene er å stimulere til økt forskningsaktivitet og omfordele ressurser til forskningsmiljøer som kan dokumentere gode resultater. Forskningsinsentivene har en lukket budsjettramme for sektoren og beregnes som en resultatbasert omfordeling mellom institusjonene. Dette innebærer at uttellingen for den enkelte institusjon vil avhenge av institusjonens egne resultater sammenlignet med de andre institusjonenes resultater. Ettersom midlene som fordeles har en fast ramme og resultatene for sektorene som helhet varierer fra år til år, vil satsen per indikator også variere fra år til år.

Fra statsbudsjettet for 2003 ble det opprettet en strategisk forskningskomponent med strategiske forskningsmidler for Diakonhjemmets høyskole, Misjonshøgskolen, Det teologiske menighetsfakultet og Handelshøyskolen BI. De tre sistnevnte fikk også tildelt rekrutteringsstillinger. I statsbudsjettet for 2004 ble forskningsmidlene til omfordeling mellom private høyskoler ført videre fra 2003, og disse midlene ble økt med 5 mill. kroner i forbindelse med gjennomføring av Kvalitetsreformen.

I den strategiske forskningskomponenten er det lagt opp til å synliggjøre ressursinnsatsen knyttet til rekrutteringsstillinger ved universiteter og høyskoler. Dette omfatter stillinger som er opprettet over rekrutteringsstipendprogrammet samt stillinger som er opprettet over institusjonenes grunnbudsjetteter.

Departementet la til grunn at premiering av gode resultat i forskning ikke bør være avhengig av institusjonskategori. Størrelsen på forskningskomponent-potten er et resultat av hvordan man har prioritert å fordele tilgjengelige forskningsmidler, blant annet gjennom fordelingen av stipendiatstillinger. Departementet innførte en pott for strategiske forskningsmidler for at en viss konsentrasjon av midlene skulle heve kvaliteten på forskningen.

I statsbudsjettet for 2005 ble den resultatbaserte forskningskomponenten til intern omfordeling mellom de fire private høyskolene videreført fra 2004.

I statsbudsjettet for 2006 ble den resultatbaserte omfordelingen av forskningsmidler endret, og inkluderer nå alle private og statlige institusjoner (unntatt de to statlige kunsthøyskolene), jf. St. prp. nr.1 (2005–2006). Ved innføringen i 2006 ble ny omfordeling av forskningsmidler (RBO) innført med en halvårseffekt for de private høyskolene, og differansen ble kalibrert med basis for de institusjonene som hadde uttelling for forskningskomponenten, jf. I St.prp. nr. 1 *Tillegg nr. 1* (2005–2006). Rammen for RBO ble videreført fra statsbudsjettet 2005 hvor de gamle universitetene og de statlige vitenskapelige høyskolene bidro med om lag 75 prosent av potten. Om lag 25 prosent ble trukket ut fra rammen til de statlige høyskolene. Den resultatbaserte omfordelingen av forskningsmidler økte bevilgningen til de private institusjonene med om lag 2,4 mill. kroner i 2006.

I statsbudsjettet 2007 ble RBO videreført i sin daværende form frem til endringene i finansieringssystemet for 2017. I statsbudsjettene fra 2007 til og med 2009 ble de strategiske forskningsmidlene for private institusjoner videreført, men nå kun med midler til finansiering av stipendiatstillinger. I statsbudsjettet for 2010 ble den strategiske forskningskomponenten innlemmet i basiskomponenten.

4.3.3 Forholdet mellom basis og resultatbasert andel 2003–17

Tabell 4.1 viser utviklingen i andelen basis i perioden 2003–17. Det er spesielt i statsbudsjettet for 2004, 2006 og 2010 hvor det er betydelig endringer i basis. I 2004 ble de private implementert i utdanningsinsentivene og det ble foretatt en kalibrering (avregnet/balansert) mot

basis. Det samme skjedde i statsbudsjettet i 2006 hvor alle de private institusjonene ble innlemmet i resultatbasert omfordeling av forskningsmidler (RBO), som erstattet den resultatbaserte forskningspotten som kun omfattet private institusjoner. Ved innføring ble effekten gitt med halvårseffekt i 2006 og dermed ble det kalibrert (avregnet/balansert) mot basis. I statsbudsjettet for 2010 ble den strategiske forskningskomponenten med rekrutteringsstillinger og strategiske forskningsmidler lagt inn i basis.

For 2003 var den gjennomsnittlige andelen basis for private høyskoler (aggregert) 48,6 prosent, tilsvarende var andelen basis 50,3 prosent i 2017. For de statlige institusjonene (aggregert) har andelen basis vært om lag 70 prosent.

Tabell 4.1 Andel basisfinansiering av samlet statstilskudd 2003–17. Prosent

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
MF	56,8	51,0	50,1	38,1	32,2	31,2	33,4	53,0
BI	10,8	15,3	15,2	37,6	39,9	39,4	40,7	50,1
VID	56,1	58,4	56,0	47,9	48,2	46,3	47,1	52,6
ATH				99,1	60,6	58,5	57,2	57,6
BDM	65,1	63,2	59,9	57,2	58,2	58,5	61,7	56,3
BAS	15,5	18,0	17,8	40,2	36,6	34,1	35,4	34,1
DMMH	63,5	65,8	64,2	62,4	62,9	64,4	62,2	65,8
FIH			100	100	58,5	60,7	55,0	62,5
HK	44,8	38,1	33,7	22,5	17,1	15,1	14,0	10,9
HD	63,2	65,5	65,2	59,1	61,7	59,9	60,3	60,6
HLB			58,5	62,7	58,7	55,2	63,3	59,6
HLT				100	100	109,1	88,6	91,5
LDH	63,7	65,8	65,8	59,8	63,5	63,8	64,5	60,3
MTHS								
NLA	67,8	65,2	61,5	64,7	65,6	65,3	65,9	66,0
NDH	46,4	49,0	49,3	17,3	9,9	7,7	10,5	11,0
RSH	59,3	65,2	56,4	53,5	49,8	45,2	46,5	50,6
W-ACT	18,4	14,3	7,0	51,7	58,4	57,9	65,6	65,3

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
MF	48,1	50,4	47,2	51,2	49,3	48,7	52,8
BI	49,7	49,4	49,8	52,1	54,0	52,4	42,3
VID	51,6	52,4	50,9	51,6	52,7	53,1	54,2
ATH	61,9	55,1	57,2	56,0	53,3	54,7	54,7
BDM	61,8	59,3	74,2	72,0	71,8	73,2	73,0
BAS	36,3	35,8	34,4	34,7	24,8	32,5	23,9
DMMH	66,4	62,2	63,6	65,2	62,4	63,7	63,6
FIH	67,2	63,9	59,8	55,7	55,0	54,8	55,9
HK	11,8	10,6	10,6	9,6	7,9	6,1	18,4
HD	59,6	59,8	57,6	54,1	55,2	54,0	57,0

HLB	61,8	59,0	53,0	54,7	61,2	71,8	65,4
HLT	82,8	68,9	54,0	37,2	36,9	25,2	27,5
LDH	59,2	58,3	57,8	55,9	60,2	60,9	65,6
MTHS							100
NLA	70,4	71,4	68,2	60,3	60,4	61,6	61,2
NDH	9,8	10,4	11,2	10,5	10,4	9,8	6,9
RSH	55,1	54,6	52,1	52,0	56,1	54,0	56,3
W-ACT	66,2	62,1	80,1	79,4	90,1	89,8	88,8

Merknad: Musikkteaterhøyskolen fikk tilskudd for første gang i 2017.

Kilde: Kunnskapsdepartementet

4.4 Tilskuddsprosentsats

I statsbudsjettet for 2005 ble det lagt til grunn en tilskuddssats på 100 prosent uttelling for utdanningsinsentivene til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitektthøgskole (70 prosent), Handelshøyskolen BI (30 prosent), Norges Informasjonsteknologiske høyskole (justert til 50 prosent fra 2006), Norsk Reiselivshøyskole (70 prosent) og Oslo Markedshøyskole (70 prosent).

Tilskuddsprosentsatsen er blitt videreført frem til og med endringene i finansieringssystemet for 2017. Nå gjelder tilskuddsprosentsatsen også for uttelling for kandidater i finansieringssystemet. I statsbudsjettet for 2017 har Handelshøyskolen BI en tilskuddsprosentsats på 30 prosent, Westerdals Oslo ACT (den delen som er inkl. i finansieringssystemet er tidligere Norges informasjonsteknologiske høyskole har en tilskuddsprosentsats på 50 prosent, Bergen Arkitektthøgskole og Høyskolen Kristiania – Markedshøyskolen (Tidligere Norsk Reiselivshøyskole og Oslo Markedshøyskole) har en tilskuddsprosentsats på 70 prosent.

Institusjoner med en tilskuddsprosentsats på 100 prosent får tilsvarende uttelling for resultatene i de satsene departementet har lagt til grunn for indikatorene avlagte studiepoengsenheter, utveksling og kandidatproduksjon med åpen budsjetttramme for sine godkjente studieprogrammer i finansieringssystemet, slik som de statlige. Institusjoner som har en lavere tilskuddssats enn 100 er mindre resultatutsatt og vil dermed få en avkortning om resultatene til institusjonen øker, men vil også få en tilsvarende avkortning i reduksjonen om resultatene i uttellingen er fallende. Disse institusjonene er dermed mindre resultatutsatt, men har i mindre grad fått uttelling for den veksten i avlagte studiepoengsenheter som har vært i universitets- og høyskolesektoren de senere årene. Denne veksten har vært på om lag 1,5 mrd. kroner de siste syv årene.

Før 2005 var det fortsatt kun et utvalg av studieprogrammer som ble tildelt statstilskudd. Departementet ønsket at alle studier i utgangspunktet skulle inkluderes i utdanningskomponenten. Tilskuddsprosentsatsen ble dermed brukt som et verktøy for å tilpasse verdien av alle studiepoengsenhetene til den gjeldende budsjetttrammen, jf. utfyllende omtale under kapittel 4.3.1.

Kunnskapsdepartementet fastsatte en tilskuddsprosentsats av ulike hensyn. I hovedsak er det graden av eksternt finansiering av studieprogram og nivået på studieavgifter som ligger til grunn. Det var også nødvendig å innføre en tilskuddsprosentsats i statsbudsjettet for 2005 for å saldere budsjetttrammen i overgangen ved å implementere alle studieprogrammene ved private høyskoler, og i hovedsak ved Handelshøyskolen BI. En kan argumentere for at det ble gjort for

å ha en fornuftig balanse mellom basis og resultater gitt uendret tilskuddsnivå ved innføringen. Videre kan det også argumenteres for grad av resultatutsatthet også er hensyntatt ved eksempelvis Bergen Arkitekthøgskole, hvor institusjonene har få studenter i en høy finansieringskategori, og vil dermed være mindre resultatutsatt for svingninger i opptakstill. *Ekspertgruppen* kan ikke se at Kunnskapsdepartementet har publisert en prinsipiell vurdering i denne perioden av hvorfor de ulike institusjonene ble tillagt den konkrete tilskuddsprosentsatsen (70, 50 og 30).

4.4.1 Ekspertgruppens anbefaling

Ekspertgruppen er i avgrensningene til mandatet bedt om å ta hensyn til det endrede finansieringssystemet for universiteter og høyskoler fra 2017. Indikatorene og satsene i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet skal ligge fast, men tilskuddsprosentsatsen for indikatorer for studiepoeng, kandidater og utveksling kan vurderes.

På grunnlag av hvordan tilskuddet til private høyskoler er fordelt mellom institusjoner og utdanningstilbud, samt gjennomgangen av utviklingen i utdanningsinsentivene, kan ikke *Ekspertgruppen* se at det er hensiktsmessig å i større grad differensiere mellom private institusjoner når det gjelder statlig finansiering. *Ekspertgruppen* er opptatt av å ikke ha en særordning når det gjelder finansieringen av private institusjoner.

Ekspertgruppen anbefaler at Kunnskapsdepartementet foretar en gjennomgang av tilskuddsprosentsatsen og vurderer om det bør fastsettes klare terskelverdier (intervall) for når departementet bør gi en avkortning av tilskuddet ved bruk av tilskuddsprosentsats med hensyn til nivået på studieavgifter. Ved en slik gjennomgang mener *Ekspertgruppen* at departementet må også vurdere hvor stor andel studieavgiftene utgjør av de samlede driftsinntektene. Et gjennomsnitt for årene 2014–16 viser at seks institusjoner har over 24 000 kroner i studieavgifter per student, om en ser på aggregerte tall for hele institusjonen. Figur 3.13 viser følgende fordeling: Handelshøgskolen BI 53 000, Bergen Arkitekthøgskole 29 000, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling 24 000, Høgskolen Kristiania 40 000, Norges dansehøgskole 59 000, Westerdals Oslo ACT 68 000. Kunnskapsdepartementet bør vurdere om de nåværende tilskuddsprosentsatsene på 70, 50 og 30 er hensiktsmessige nivåer. Departementet bør også vurdere om det er grunnlag for å endre på tilskuddsprosentsatsen for de institusjonene som i dag har dette og om det er andre institusjoner med betydelige studieavgifter som bør gis en lavere tilskuddsprosentsats. *Ekspertgruppen* mener det er viktig at de private institusjonene konkurrerer på like vilkår.

Ekspertgruppen foreslår at Kunnskapsdepartementet implementerer alle studieprogrammer i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet. Etter Høgskolen Kristianas virksomhetsoverdragelse av Westerdals Oslo ACT i mars 2017 er det kun denne institusjonen som har et betydelig antall studieprogrammer som ikke er innplassert i finansieringssystemet. *Ekspertgruppen* foreslår at denne innplasseringen gjøres budsjettneutralt ved at det flyttes midler fra basis over til den resultatbaserte delen for å sette en ny utgangsposisjon. Den fremtidige uttellingen bør reguleres ved at tilskuddsprosentsatsen settes til 30 prosent slik at institusjonen likestilles med Handelshøgskolen BI. Et gjennomsnitt for de siste tre årene viser at studieavgiftene for disse institusjonene ligger på samme nivå om en ser på de aggregerte tallene for hele institusjonen.

Fra ulike aktører og interessenter i universitets- og høyskolesektoren har det over mange år vært diskutert om størrelsen eller andelen basisbevilgning har vært på et riktig nivå for både de ulike statlige og private institusjonene. Ved å ta ned tilskuddsprosentsatsen for alle private

institusjoner, gitt en budsjettøytral innføring i implementeringen, ville departementet kunne flytte midler fra den resultatbaserte bevilgningen over til basis. Det ville medført at hele den private delen av sektoren ble mindre resultatutsatt. *Ekspertgruppen* mener at den private delen av sektoren bør i størst mulig grad likestilles med den statlige. Kunnskapsdepartementet viser i omtalen av nytt finansieringssystem at prognosene tilsvarer en fortsatt vekst, og da i større grad for den nye kandidatindikatoren i årene fremover, før veksten stagnerer. En økning i basis er også utsatt for mulige fremtidige budsjettkutt om det skulle komme behov for slike tiltak i universitets- og høyskolesektoren.

5 Tilskuddsordningen – kap. 260 post 70

Tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70 er søknadsbasert. Søknadene vurderes som en del av den ordinære budsjettprosessen, på lik linje med satsingsforslagene fra de statlige institusjonene. En privat høyskole som oppfyller lovens krav og har studietilbud akkreditert av NOKUT, har likevel ikke rettskrav på statstilskudd selv om den oppfyller lovens formelle vilkår, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003–2004). Det er Stortinget som bevilger tilskuddene til den enkelte private høyskole, og Kunnskapsdepartementet stiller tilskuddet til disposisjon gjennom et felles tilskuddsbrev.

I *Bestemmelsene om økonomistyring i staten* står det under pkt. 6.2.1.1 at tilskuddsordninger skal ha tildelingskriterier. Det er departementet som skal utarbeide kriterier for tildeling. Slik ordningen er i dag, er det en tillatt avviksordning fra bestemmelsene, jf. pkt. 6.4.2. Kunnskapsdepartementet navngir alle private høyskoler som er tilskuddsmottakere i bevilgningsvedtaket i budsjettproposisjonen, slik at det tydelig fremgår at tilskuddsbevilgningen må anses som øremerket for den enkelte virksomhet.

Etter endringer i Lov om universiteter og høyskoler, jf. Prop. 44 L (2016–2017) og Innst. 225 L (2016–2017), er det også vedtatt forhold som kan defineres som kriterier for å motta statsstøtte. Eksisterende lovkrav om at private høyskoler som mottar statstilskudd, ikke kan ta ut utbytte, er presisert ytterligere i nye lovbestemmelser. I tillegg er det et nytt krav om at virksomheten må være organisert som et aksjeselskap eller stiftelse, jf. omtale under kapittel 2 *Rammebetingelser*.

Private høyskoler aksepterer betingelsene for tilskudd etter at institusjonene mottar tilskuddsbrevet. Her fremkommer alle rapporteringskrav departementet stiller til bruk av midlene, jf. omtale i kapittel 2.2. Departementet informerer eksisterende mottakere om søknadsfrist og vilkår i det årlige tilskuddsbrevet. Tilskuddsbrevet er offentlig tilgjengelig på departementets hjemmesider og i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Ved henvendelser informerer departementet om frister, vilkår og søknadsbehandling.

Selv om en institusjon kan opprette nye utdanninger i kraft av å være institusjonsakkreditert og dermed ha selvakkrediteringsrett, må institusjonene søke om statstilskudd til slike utdanninger for å kunne bruke tilskuddet fra departementet på disse. Departementet vurderer om nye studietilbud skal gi uttelling i det resultatbaserte finansieringssystemet. Det er i dag kun én privat høyskole, Høyskolen Kristiania, som har både akkrediterte studietilbud som høyskolen mottar tilskudd til, og akkrediterte tilbud som høyskolen ikke får tilskudd til, innenfor samme rettssubjekt.

Private høyskoler må ikke ha godkjenning av Kunnskapsdepartementet for å opprette studieprogrammer utover akkrediteringen fra NOKUT. De private høyskolene kan dermed starte opp nye tilbud, men må selv sørge for finansiering frem til en eventuell innlemmelse i tilskuddsordningen på kap. 260 post 70.

I rapporteringen til Norsk senter for forskningsdata (NSD) for oppnådde resultater i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet må institusjonene forklare følgende endringer i resultater fra året før, jf. *Orientering om statsbudsjettet 2017 for universitet og høyskolar*:

- studieprogram med endring på mer enn 20 prosent i antallet 60-studiepoengsenheter
- endring i antallet 60- studiepoengsenheter på mer enn fem prosent innenfor en kategori, A-F
- endring i antallet kandidater på mer enn fem prosent innenfor en kategori, A-F
- studentutveksling med endring på mer enn 20 prosent
- endring i antallet avlagte doktorgrader på mer enn 20 prosent
- endring i inntekter fra Norges forskningsråd på mer enn 20 prosent
- endring i inntekter fra EU på mer enn 20 prosent
- endring i inntekter fra annen bidrags- og oppdragsaktiviteter på mer enn 20 prosent

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler er tillitsbasert og innrapporteringen danner grunnlaget for uttellingen i kommende budsjett. For indikatorer med åpen budsjetttramme som avlagte studiepoengsenheter og kandidater gir insentivene en fleksibilitet i opptaket.

Ekspertgruppen støtter dagens rapporteringssystem hvor departementet godkjenner alle endringer i de resultatbaserte indikatorene, og hvor institusjonene foreslår innplassering og forklarer eventuelle avvik.

5.1 Alternative innretninger for etablering av tilskuddsordning

5.1.1 Tilskuddsordning med årlig behandling i budsjettprosessen

Dagens tilskuddsordning følger de årlige budsjettprosessene hvor regjeringen foreslår rammene for tilskuddet til private høyskoler over kap. 260 post 70 i Kunnskapsdepartementets fagproposisjon, jf. Prop. 1 S. Det er dermed en årlig politisk beslutning om private høyskoler skal motta tilskudd, og størrelsen på tilskuddet. Det har så langt vært praksis at institusjonene som mottar statstilskudd, er inne i ordningen på varig basis, med mindre det er særskilte grunner til at tilskuddet må opphøre. Det at deler av finansieringssystemet er regelbasert gjennom finansieringen og at den langsiktige strategiske rammen (basis) prisjusteres årlig, bidrar til en forutsigbarhet for de private høyskolene.

5.1.2 Rettighetsbasert tilskuddsordning

Tilskuddsordningen kan gjøres rettighetsbasert for alle private høyskoler med akkrediterte studietilbud. Institusjoner som i dag ikke mottar tilskudd, vil dermed ha krav på tilskudd om de har akkrediterte studietilbud og fyller lovens krav samt at nye aktører vil kunne søke akkreditering og slik ha krav på tilskudd. De senere årene er det blitt en større likebehandling av institusjonene gjennom innføring av felles lov for statlige og private institusjoner samt felles finansieringssystem og målstruktur for statlige og private institusjoner som mottar tilskudd. Omgjøring til en rettighetsbasert ordning vil være å gå enda lenger i denne retningen.

5.1.3 Ekspertgruppens anbefaling

Ekspertgruppen mener at en tilskuddsordning for private høyskoler ikke skal være rettighetsbasert. Det er ingen rettighet å ta høyere utdanning og det bør ikke være noe automatikk i det å motta statstilskudd basert på oppnåelse av et sett av kriterier. *Ekspertgruppen* anbefaler at en tilskuddsordning for private høyskoler knyttes til en politisk behandling i de årlige budsjettprosessene.

5.2 Tilskuddsordning for bygg og infrastruktur

5.2.1 Bakgrunn

Enkelte private høyskoler, primært innenfor helse- og lærerutdanning, hadde frem til statsbudsjettet for 2002 et øremerket husleietilskudd, som en del av den samlede bevilgningen, jf. St.prp. nr. 1 (2001–2002) og vedleggstabell V3.6.1-V3.6.3. Fra og med 2003 ble tilskuddet ikke lenger øremerket, men gikk inn i basisbevilgningen, som en del av rammen for tilskuddet til den enkelte institusjon. Ekspertgruppen skal i henhold til mandatet vurdere en særskilt ordning med tilskudd til bygg, infrastruktur og husleiekompensasjon ved private høyskoler. For å kunne foreta en vurdering har ekspertgruppen fått presentert en gjennomgang av den statlige forvaltningen av bygg og infrastruktur ved universiteter og statlige høyskoler, tilskuddsordningen for studentboliger og tilskuddsordningen for bygg, infrastruktur og husleiekompensasjon for frittstående grunn- og videregående skoler.

De private høyskolene rapporterer ikke inn arealdata i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Det fremgår av årsregnskapene at det er noe variasjon i eierstrukturene ved at enkelte institusjoner eier egne lokaler, mens andre leier. De private høyskolene har anledning til å låne midler til kjøp av eiendom, i motsetning til statlige institusjoner. På lik linje med statlige institusjoner kan private høyskoler spille inn satsingsforslag til departementet om midler til å dekke økte utgifter til bygg og infrastruktur.

5.2.2 Ordninger for byggforvaltning ved statlige universiteter og høyskoler

Hovedmodeller

Det er to hovedmodeller for den statlige bygge- og eiendomsforvaltningen i universitets- og høyskolesektoren. Staten ved Universitet i Oslo, Universitet i Bergen, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges idrettshøgskole og Norges handelshøgskole eier og forvalter egne arealer (selvforvaltende institusjoner). Øvrige universiteter og høyskoler leier lokaler av Statsbygg eller av private aktører. De selvforvaltende institusjonene leier også av Statsbygg og i det private markedet. Som følge av strukturreformen er det større grad av blanding av modellene i sektoren. For eksempel har NTNU og Universitetet i Tromsø etter sammenslåing med syv høyskoler fått en betydelig andel leide arealer.

Den todelte modellen med å være selvforvalter versus leie gjennom Statsbygg oppstod i 1993, da Stortinget vedtok opprettelse av forvaltningsbedriften Statsbygg og innføring av husleiebetaling for statsetater. Grunnleggende prinsipp den gang var at husleie skulle innføres for alle bygninger knyttet til statlig bruttobudsjettet virksomhet. Enkelte virksomheter, som

universitetene og noen av de vitenskapelige høyskolene, ble holdt utenfor husleieordningen blant annet med den begrunnelse at driftsorganisasjonene var så store at det var naturlig at de sørget for forvaltningen selv, jf. Innst. S. nr. 185 (1990–1991) og St. prp. nr. 63 (1990–1991).

I tillegg til bevilgningsreglementet, reglement for økonomistyring i staten og utredningsinstruksen er det utarbeidet flere reglement for bygge- og leiesaker som gjelder for den statlige universitets- og høyskolesektoren. Kunnskapsdepartementet har gitt de statlige institusjonene fullmakt til å inngå avtale om leie av lokaler innenfor gjeldende bevilgning, jf. vedlegg til det årlige tildelingsbrevet. Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at alle kostnader dekkes innenfor uendret bevilgning for hele avtaleperioden, herunder også flyttekostnader og kostnader til brukerstyr. Anskaffelse av nye lokaler er videre regulert gjennom kongelig resolusjon, instruks, retningslinjer og veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Tabell 5.1 Fordeling av arealer i universitets- og høyskolesektoren

2016				
	Arealer der leie betales til andre organisasjoner	Arealer der leie betales til fond/legater/stiftelser	Arealer der leie betales til Statsbygg	Arealer der det ikke betales leie
	Kvadratmeter	Kvadratmeter	Kvadratmeter	Kvadratmeter
NMBU	3 651	1 312		191 821
NTNU	136 342		81 786	529 697
UiB	105 992			309 470
NU	44 541		79 988	
UiO	88 900		29 119	472 863
UiT	28 083		84 916	188 649
NHH			11 954	19 709
NIH	741			35 710
Delsum selvforvaltende	408 250	1 312	287 763	1 747 919
Øvrige statlige UH-inst.	392 201	5 810	588 903	9 991
Sum	800 451	7 122	876 666	1 757 910

Merknad: Sammenlåningen mellom NTNU og tre høyskoler og Universitetet i Tromsø og to høyskoler trådte i kraft 2016.

Kilde: NSD

Utviklingstrekk

De statlige institusjonene disponerte om lag 3,4 mill. kvm i 2016. Siden 2006 har det vært en økning på 10 prosent i antall kvm som den statlige universitets- og høyskolesektoren disponerer. Veksten er størst i areal institusjonene leier i det private markedet. Økningen i areal er lavere enn veksten i antall studenter og ansatte. I samme periode er økningen i studenter og ansatte på henholdsvis om lag 30 prosent og om lag 20 prosent. Det har dermed vært en arealeffektivisering i sektoren.

Det er variasjoner i omfanget og type areal institusjonene disponerer. Det gjenspeiler forskjeller i størrelse, fordeling av særskilte oppgaver, studieportefølje og forskningsprofil. NTNU disponerer mye areal og har størst andel storskala spesialiserte laboratorier og verksteder. Høgskolen i Molde har en mer teoretisk orientert fagprofil og disponerer minst areal i den statlige delen av sektoren.

Finansiering av nye byggeprosjekter

For alle nye byggeprosjekter er det en forventning om at institusjonene gjør grundig forarbeid før sakene meldes inn eller legges frem for behandling i Kunnskapsdepartementet. Finansiering av tidlig fase/planlegging dekkes normalt innenfor institusjonens ramme, men det gjøres noen unntak for store prosjekter.

For prosjekter med antatte investeringskostnader på mellom 300 mill. kroner og 750 mill. kroner er det gitt retningslinjer i veilederen fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. For disse prosjektene gjelder kravene i utredningsinstruksen om at det skal ligge til grunn en utredning for byggebehovet. Kunnskapsdepartementet har i tillegg krav om at byggebehovet skal ses i sammenheng med institusjonens strategier og planverk. Departementet har pålagt institusjonene å utvikle langsiktige planer for campusutvikling.

Etter at konseptvalget er tatt, skal det for prosjekter med antatt kostnad på 300 mill. kroner eller mer gjennomføres en avklaringsfase. I avklaringsfasen skal oppdragsgiver, i samråd med Statsbygg, definere prosjektet nærmere, herunder ambisjons- og kostnadsnivå samt øvrige kritiske faktorer. Avklaringsfasen oppsummeres i en rapport som skal gi grunnlag for eventuell beslutning om oppstart forprosjekt (OFP). For prosjekter på over 750 mill. kroner skal oppdragsdepartementet fremme sak for regjeringen om OFP. For prosjekter på mellom 300 mill. kroner og 750 mill. kroner skal oppdragsdepartementet fremme saken for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

For byggeprosjekter med antatt investeringskostnad over 750 mill. kroner skal det gjennomføres en konseptvalgutredning (KVU), som må følge kravene i Finansdepartementets kvalitetssikringsordning. Ekstern kvalitetssikring (KS1) skal gjennomføres av KVU-en før prosjektet kan videreføres. Senere i prosjekteringsfasen ved forprosjekt skal det gjennomføres ekstern kvalitetssikring av styringsunderlag og kostnadsrammer (KS2).

Finansiering av kostnader til investeringer, husleie, flytting og brukerstyr

Finansiering av investeringskostnader, husleieutgifter, flyttekostnader og midler til brukerstyr kan foregå på flere måter. I det følgende presenteres dette.

Finansiering innenfor gjeldende budsjettamme

Institusjonene har økonomisk handlefrihet innenfor gjeldende budsjettammer til å inngå nye leiekontrakter (med staten eller i det private markedet), jf. eiendomsfullmakten. I leiesaker der summen av fremtidige leieforpliktelser er 100 mill. kroner, eller mer skal saken legges frem for behandling i Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet, jf. instruks fra sistnevnte departement.

Selvforvaltende institusjoner har i tillegg anledning til å benytte midler fra salg av eiendommer til kjøp av nye lokaler, jf. nevnte fullmakt.

Selvforvaltende institusjoner gjennomfører både større og mindre rehabiliteringsprosjekter innenfor budsjettammen. Disse institusjonene foretar gjerne større avsetninger over flere år for å kunne håndtere slike prosjekter. Slike prosjekter reduserer likviditeten betydelig fordi selvforvaltende institusjoner ikke har en kapitalstrøm til å håndtere avskrivninger.

Kurantprosjektene er prosjekter hvor brukeren må dekke midler til brukerstyr og husleie innenfor gjeldende økonomiske rammer. Etter gjennomført byggeprosjekt reguleres løpende ansvar i en husleie mellom Statsbygg og brukeren.

Finansiering utenfor gjeldende budsjettamme

Universiteter og høyskoler kan melde inn behov for investeringsmidler til nye bygg i forbindelse med de årlige statsbudsjettene, gjennom satsinger utenfor budsjettammen. Prosjektene gjennomføres i hovedsak som et byggeprosjekt med Statsbygg som byggherre og omtales som *ordinære byggeprosjekter*. For selvforvaltende institusjoner bevilges midler til prosjektering og bygging over Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 530 med Statsbygg som byggherre. Forslag til kostnadsramme fremmes og behandles av Stortinget. Midler til brukerstyr bevilges normalt over Kunnskapsdepartementets budsjett. Økte kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling må institusjonene dekke innenfor egen ramme.

For prosjekter som inngår i husleieordningen, bevilger staten midler til prosjektering og bygging over Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 2445. Disse prosjektene blir finansiert etter to modeller: ordinære prosjekter og kurantprosjekter, jf. tidligere omtale. Ordinære prosjekter fremmes for Stortinget med forslag til kostnadsramme sammen med behovet for husleiekompensasjon. Økte kostnader til brukerstyr dekkes normalt gjennom bevilgning over Kunnskapsdepartementets budsjett. Normalt får brukeren dekket inntil 75 prosent av husleieutgiftene, mens øvrige utgifter må håndteres innenfor gjeldende budsjettammer i henhold til kongelig resolusjon.

Pågående prosesser

Stortinget har bedt regjeringen i forbindelse med neste langtidsplan for forskning og høyere utdanning om å utarbeide en investeringsplan/køordning for bygg- og vedlikeholdsprosjekt i universitets- og høyskolesektoren. Kunnskapsdepartementet tar sikte på å utvikle en helhetlig plan for eksisterende og fremtidige statlige universitets- og høyskolebygg. Planen presenteres i neste langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2019–22) og skal fungere som et styringsverktøy for utvikling, forvaltning og investeringer i bygg og utstyr for sektoren i et langsiktig perspektiv.

I vedlegg til årets ordinære tildelingsbrev til statlige institusjoner av 22. desember 2016 og i brev til disse institusjonene av 29. september 2016 har Kunnskapsdepartementet lagt vekt på at campusplaner og utredninger skal ligge til grunn for større oppgraderings- og byggeprosjekter. Behov for langsiktige campusplaner er også fremhevet i strukturmeldingen, jf. Meld. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*. Dette følges opp blant annet i dialog med de enkelte institusjonene og i et seminar i regi av Kunnskapsdepartementet og Statsbygg våren 2017.

Riksrevisjonen påpekte i Dokument 3:4 (2012–2013) at ca. 40 prosent av bygningsmassen ved selvforvaltende institusjoner har for dårlig teknisk standard. Økt innsats fra institusjonene har gjort det mulig å forbedre teknisk standard. I tillegg har Kunnskapsdepartementets siden 2015 bidratt med noe midler til rehabiliteringsprosjekter. Selvforvaltende institusjoner har også gjennomgått internhusleieordningene og foreslått en mer enhetlig ordning som innføres fra og med 2018. Endringene vil gi et bedre insentivsystem for effektiv arealbruk og større bevissthet om kostnader til arealbruk og derved muligheter for større avsetninger til vedlikehold og oppgraderinger. Kunnskapsdepartementet har også pålagt selvforvaltende institusjoner å ha langtidsplaner for verdibevarende vedlikehold med tilhørende budsjettavsetninger for å hente inn deler av vedlikeholdsetterslepet i sektoren, jf. tildelingsbrev til statlige institusjoner av 22. desember 2016.

5.2.3 Tilskuddsordningen for studentboligbygging

Det gis tilskudd til studentboligbygging over kap. 270 post 75 i statsbudsjettet. Posten omfatter midler til studentsamskipnadene, og i særskilte tilfeller studentboligstiftelser for kjøp, ombygging, oppføring og rehabilitering av studentboliger.

Studentsamskipnadene er egne rettssubjekter opprettet av Kunnskapsdepartementet, der studentene har flertall i styret. Studentsamskipnadene bygger boliger til studenter og forvalter utleie til studentene. Studenter ved statlige og private institusjoner tilknyttet samskipnadene kan søke om studentbolig. Det er vanlig at studentsamskipnadene har egne reglement for tildeling av studentboliger.

Det gis tilskudd til studentboligbygging etter en modell basert på et fast tilskudd. Den øvre kostnadsrammen er på 800 000 kroner per hybelenhet i pressområdene og 700 000 kroner per hybelenhet i landet for øvrig. Statstilskuddet er på henholdsvis 300 000 kroner i pressområdene og 240 000 kroner i landet for øvrig. Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø (Svalbard), Drammen, Kristiansand og Bodø er definert som pressområder. Ved overskridelse av kostnadsrammen utbetales i utgangspunktet ikke tilskuddet. Mellomlegget mellom tilskudd og kostnadsrammen må studentsamskipnadene som regel ta opp som lån. Det er vanlig at dette lånet gis av Husbanken.

Husbanken forvalter tilskuddsordningen på vegne av Kunnskapsdepartementet og gir departementet råd i forbindelse med fordeling av tilsagn. Videre gir Husbanken råd og veileder studentsamskipnadene i byggeprosjektene. Til grunn for tilskuddsordningen ligger Husbankens retningslinjer og forskrift om tilskudd til studentboliger. Tilskudd utbetales av Husbanken etter godkjenning av de enkelte trinnene i byggeprosessen. Prosessen er delt opp i tre trinn med en utbetalingsprofil på henholdsvis 20-60-20 prosent. De siste 20 prosent i trinn tre utbetales ikke før bygget er oppført og regnskapet er godkjent.

Ordinær fordeling av tilsagn om tilskudd til studentboliger foregår etter søknad til Kunnskapsdepartementet en gang i året. Invitasjon offentliggjøres på departementets nettside rett etter at regjeringens budsjettforslag for kommende år er lagt frem. Fordelingen offentliggjøres normalt i en pressemelding i månedsskiftet januar/februar. Det søkes vanligvis om midler til langt flere prosjekt enn det er midler til innenfor budsjettammen.

Hovedprinsippet for tilskudd til studentboligbygging er at nye tilskudd skal benyttes til å øke dekningsgraden gjennom bygging av nye boliger, eller til kjøp og/eller ombygging av eksisterende boligmasse. Det kan også gis tilskudd til rehabilitering i særlige tilfeller, såfremt studentsamskipnadene har ivare tatt sitt ansvar når det gjelder verdibevarende vedlikehold.

Hvis tilsagnene ikke er utbetalt etter fire år, kan Kunnskapsdepartementet trekke tilsagnet tilbake. Det gis kun tilsagn til konkrete prosjekt, og departementet i samarbeid med Husbanken følger oppføringen av studentboliger tett. Kunnskapsdepartementet er også i tett kontakt med studentsamskipnadene, både med den enkelte studentsamskipnad når det er aktuelt, men også gjennom felles samlinger og møter, blant annet faste arbeidsmøter om studentboligbygging med studentsamskipnadene, Husbanken og Kommunal- og moderniseringsdepartementet to ganger i året. Forskrift om tilskudd til studentboliger § 9 har følgende bestemmelse:

Departementet kan kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom forutsetningene for tilskuddet ikke overholdes. Studentboliger som helt eller delvis er finansiert med tilskudd, kan ikke avhendes eller pantsettes uten departementets samtykke. Studentsamskipnader og studentboligstiftelser skal tinglyse en urådighetserklæring i forbindelse med tilsagn om tilskudd. Hvis studentboligene avhendes eller på annen måte overføres til tredjepart, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt.

Med tett oppfølging fra Kunnskapsdepartementet og Husbanken av boligprosjektene har departementet mulighet til å legge ned og slå sammen studentsamskipnader.

5.2.4 Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd

Kunnskapsdepartementet har en egen tilskuddsordning til bygg, infrastruktur og husleiekompensasjon for frittstående grunn- og videregående skoler over kap. 228 post 82 *Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd*.

Tilskuddssatsen til de fleste frittstående skoler er basert på gjennomsnittlige driftsutgifter per elev i den offentlige skolen, som rapporteres i KOSTRA.²⁰ For de fleste frittstående skoler utgjør statstilskuddet 85 prosent av satsen per elev, mens skoler for funksjonshemmede får 100 prosent av satsen per elev.

Kommunenes og fylkeskommunenes utgifter til skolelokaler inngår i KOSTRA-tallene som ligger til grunn for tilskuddssatsen, men avskrivninger trekkes ut av tilskuddsgrunnlaget. Bakgrunnen for dette er friskoleloven § 6-3 og økonomiforskrift til friskoleloven om at frittstående skoler ikke har anledning til å drive med kapitaloppbygging. Det ordinære tilskuddet til frittstående skoler tar dermed ikke høyde for skolens investeringsutgifter i skolebygg mv.

I budsjettforliket for 2014 mellom regjeringen og samarbeidspartiene ble det lagt inn et kapitaltilskudd for de frittstående skolene på 10 mill. kroner. Kapitaltilskuddet ble økt ytterligere i 2015, 2016 og 2017. Kapitaltilskuddet er på 32 mill. kroner i saldert budsjett 2017.

Kapitaltilskuddet innebærer at frittstående grunnskoler og videregående skoler som er godkjent etter friskoleloven og får tilskudd etter kap. 228 post 70 og post 71 i statsbudsjettet, får et kapitaltilskudd per elev. Tilskuddsordningen skal bidra til at skolene skal kunne finansiere husleie, vedlikehold og rehabilitering av skolebygg. Kapitaltilskuddet utbetales på bakgrunn av en sats per elev. Beregningsgrunnlaget er skolens faktiske elevtall 1. oktober året før utbetalingen finner sted.

I behandlingen av Prop. 84 L (2014–2015) la Stortinget inn et anmodningsvedtak om kapitaltilskuddet:

Flertallet ber regjeringen utrede hvordan kostnader til bygg bør innlemmes i tilskuddsgrunnlaget og utrede innlemming av avskrivning av varige driftsmidler i tilskuddsgrunnlaget til friskolene.

Bakgrunn for anmodningsvedtaket er at friskoleorganisasjonene gjennom lang tid har argumentert for at skolenes kostnader til husleie- og kapitalutgifter bør gjenspeiles i tilskuddsgrunnlaget. Kunnskapsdepartementet er i gang med å utrede ulike alternativer for hvordan kapital- og husleieutgifter kan innlemmes i tilskuddet til friskolene og tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i Prop.1 S for 2018.

---

²⁰ KOSTRA (KOMMune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet.

5.2.5 Vurdering av modeller

I dagens system har statlige høyere utdanningsinstitusjoner som tidligere nevnt anledning til å be om investeringsmidler over statsbudsjettet til nye bygg. Hovedmodellen er realisering av prosjekter i regi av Statsbygg, der institusjonene enten eier og drifter byggene selv etter ferdigstilling, eller Statsbygg står som eier og har driftsansvaret. Institusjonene kan også i noen tilfeller dekke behov ved å leie lokaler fra private utleiere. Det er ikke etablert tilsvarende ordninger med finansiering av bygg over statsbudsjettet for private institusjoner, men de private høyskolene har, i motsetning til de statlige, anledning til å finansiere investeringer gjennom lånopptak.

Rettslige rammer

Kunnskapsdepartementet foreslo at det stilles krav om at alle private høyskoler må være organisert som aksjeselskap eller stiftelse, jf. Prop. 44 L (2016–2017). Lovforslaget ble vedtatt 30. mars 2017, jf. Lovvedtak 70 (2016–2017) og Innst. 225 L (2016–2017). Organisering av høyskolen som aksjeselskap eller stiftelse vil etter ny § 8-1 i universitets- og høyskoleloven være en forutsetning for akkreditering. Det er dermed ikke grunn til å ta inn krav til organisasjonsform som et eksplisitt kriterium for å kunne få statstilskudd.

NOKUT-akkreditering er et vilkår for å få tilskudd, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 første ledd, men slik akkreditering gir ikke krav på tilskudd. Loven har en overordnet regulering av private høyskoler, og det er vanskelig å finne holdepunkter for at Stortinget ikke skal kunne gi tilskudd til bygg og infrastruktur ved private høyskoler.

Finansiering

En eventuell etablering av ny tilskuddsordning for bygg og infrastruktur for private høyskoler er, uavhengig av modell, et bevilgningsspørsmål, enten ved satsingsforslag over statsbudsjettet eller innenfor Kunnskapsdepartementets gjeldende budsjettkapitler. Tilskuddet kan finansieres enten som en økning av totalrammen eller som en omfordeling/kutt av dagens budsjettamme. Hvorvidt alle høyskoler skal få dette tilskuddet, avhenger av vurderingen av kriteriene for å få tilskudd. Det vil uansett være en politisk beslutning å fastsette totalrammen for tilskudd til private høyskoler og hvilke institusjoner som skal få.

5.2.6 Alternativer

En tilskuddsordning for bygg og infrastruktur kan utformes på ulike måter, med litt ulik innretning:

Alternativ 1: byggeprosjekter

Etablering av en egen budsjettpost for midler til lokaler for private institusjoner eller økning av rammebevilgningen over kap. 260 post 70. Alternativet innebærer engangstilskudd til konkrete byggeprosjekter ved de private høyskolene, tildelt særskilt etter søknad. Modellen gir mulighet for å løse enkeltvis behov. Dette alternativet vil ha en omfordelende effekt uavhengig av om det tilføres friske midler.

Det bør legges inn sikringsmekanismer som for eksempel trinnvis utbetaling av tilskuddet, krav om tilbakebetaling o.l. tilsvarende § 9 i forskrift om tilskudd til studentboliger, jf. omtale i kapittel 5.2.3.

Alternativ 2: husleie, utstyr og inventar

Et annet alternativ er driftstilskudd til husleie, utstyr og inventar over kap. 260 post 70. Tilskuddet innebærer kompensasjon for drift- og normale vedlikeholdsutgifter, dvs. reparasjoner, oppdatering av programvare o.l. som ikke innebærer en standardheving. Tilskuddet bidrar derfor ikke til verdistigning og skal ikke tilbakebetales ved nedleggelse/avhending.

Som nevnt tidligere hadde enkelte private høyskoler frem til statsbudsjettet for 2002 et øremerket tilskudd til full dekning av husleiekostnader, som en del av den samlede bevilgningen. I St.prp. nr. 1 (1991–1992) står følgende: «For høgskolar innan helse- og sosialfag og førskolelærerutdanning som gir viktige bidrag til å utfylle dei offentlege utdanningstilboda, er det i fleire år gitt tilskott til husleige etter særskilt vurdering.» I henhold til St.prp. nr. 1 (2001–2002) var beløpet på 25,7 mill. kroner fordelt på de nevnte utdanningene, samt Barratt Due musikk institutt. Fra og med 2003 ble midlene ikke lenger øremerket, men gikk inn i rammen for tilskuddet til den enkelte institusjon.

Midler til husleie, utstyr og inventar kan fordeles etter søknad, på grunnlag av aktivitetsøkning, nye satsinger, kvalitetsløft eller som arealtilskudd per student, dels etter modell av ordningen som gjelder for frittstående grunn- og videregående skoler. Tilskuddet kan differensieres mellom pressområde/ikke-pressområde, som i samskipnadsmodellen, jf. omtale under kapittel 5.2.3. Dersom tilskuddet tildeles flatt pro rata per student uten andre vilkår eller differensiering, er det vanskelig å se for seg at det vil innebære endringer av betydning i dagens fordeling med mindre det settes av friske midler.

Alternativ 3: investering i eiendom

Kapitaltilskudd kan legges i basisdelen av tilskuddet. Spesialisthelsesektoren har en liknende modell, der de regionale sykehusene er blitt tildelt midler til avskrivninger i basisbevilgningen. For å opprettholde verdien på foretakenes eiendeler, må de årlige investeringene over tid være lik de årlige avskrivningene. Kapitaltilskuddet kan normeres etter antall studenter, plass til studenter, forskere med mer. Også her gjelder det at uten friske midler må tilskuddet være basert på vilkår som har en differensierende effekt dersom det skal medføre endringer av betydning i dagens fordeling.

5.2.7 Ekspertgruppens anbefaling

Ekspertgruppen mener at det ikke er hensiktsmessig å etablere en tilskuddsordning for bygg og husleietilskudd der tilskuddet tildeles pro rata per student. Det er vanskelig å se for seg at en slik innretning hvor tilskuddet tildeles andelsmessig flatt utover vil kunne dekke noen substansielle behov gitt de økonomiske rammebetingelsene.

Ekspertgruppen foreslår at det etableres en øremerket tilskuddsordning for bygg og infrastruktur. Det fastsettes en økonomisk ramme i form av en egen post på statsbudsjettet.

Institusjoner som er inne i tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70, kan søke Kunnskapsdepartementet om tilskudd til oppgradering og rehabilitering av lokaler, øvrig infrastruktur, utstyr og inventar over denne posten. Formålet med tilskuddsordningen vil være å fremme kvalitetsheving, aktivitetsøkning, nye satsinger og utvikling som kommer studentene til gode gjennom støtte til særskilte tiltak. Dersom en søknad innvilges, vil det være i form av et engangstilskudd til et konkret formål. Det vil være en politisk beslutning om det gis tilskudd.

Ekspertgruppen ser for seg en ramme på omlag 50 mill. kroner årlig. Det foreslås primært at rammen finansieres gjennom en budsjettøkning med friske midler, alternativt gjennom en prosentuell omfordeling innenfor eksisterende budsjettamme til private høyskoler eller en kombinasjon av budsjettøkning og omfordeling.

Ekspertgruppen vil i tillegg peke på den eksisterende muligheten de private høyskolene har for å søke om midler utenfor budsjettammen til ulike formål. Dette gjelder også tilskudd til bygg og infrastruktur. Institusjonene kan søke om midler i den årlige søknaden om tilskudd med frist til Kunnskapsdepartementet 1. november to år før det budsjettåret det gjelder. Her kan det blant annet søkes om tilskudd til konkrete byggeprosjekter. Søknadene vil inngå i behandlingen av satsingsforslag i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

6 Vurdering av kriterier for tilskudd

I tråd med mandatet for gjennomgangen av tilskuddsordningen for private høyskoler må ekspertgruppen «vurdere hvilke kriterier som skal legges til grunn for søknad og tilsagn om statstilskudd til akkrediterte utdanningstilbud ved private høyskoler». Videre står det i mandatet at dette «inkluderer kriterier for innlemming av nye private høyskoler i tilskuddsordningen».

Ekspertgruppen har vurdert ulike kriterier for å kunne motta statstilskudd gjennom tilskuddsordningen for private høyskoler, dvs. at dersom vilkårene ikke oppfylles, kvalifiserer ikke institusjonen til statstilskudd. Kriteriene vil gjelde for alle private høyskoler, både de som allerede er tilskuddsmottakere og de som i dag ikke er inkludert i ordningen.

Ekspertgruppen foreslår at det innføres en overgangsperiode for å gi institusjonene mulighet til å tilpasse seg eventuelle nye kriterier. En slik overgangsperiode kan eksempelvis strekke seg over tre-fem år, alt etter hva slags type kriterier som velges. For enkelte institusjoner kan innføring av visse kriterier innebære at de mister statstilskuddet eller får en vesentlig reduksjon i størrelsen på tilskuddet. Det er viktig at studentene ved institusjonene ikke blir rammet av en innstramming av tilskuddsordningen, som i ytterste konsekvens kan bety nedleggelse av studier eller institusjoner. Studentene må derfor informeres om eventuell usikkerhet knyttet til opprettholdelse av studietilbud.

Ekspertgruppen har i det følgende drøftet disse mulige kriteriene for å få tilskudd:

- forskning
- internasjonalisering
- samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft
- faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud
- størrelse
- helhetlig økonomisk vurdering
- institusjonsakkreditering

Kriteriene er belyst gjennom følgende spørsmål:

- Hva er ønskelig å oppnå med kriteriet?
- Hvilke institusjoner i dagens tilskuddsordning vil fortsatt få tilskudd med kriteriet?
- Hvilke institusjoner faller ut av tilskuddsordningen med kriteriet?
- Hvor mye midler frigjøres med kriteriet ut fra dagens tilskuddsordning?
- Hva er argumentene mot kriteriet?
- Hvordan skal departementet følge opp tilskuddsordningen med kriteriet?

6.1 Drøfting av mulige kriterier

Ekspertgruppen legger stor vekt på at mulige kriterier må fremme kvalitet, være objektive, transparente, forutsigbare og enkle å praktisere. Kriterier må innrettes mot varige kvalitetsstandarder, slik at institusjonene ikke risikerer å komme inn i eller falle ut av tilskuddsordningen fra år til år.

Ekspertgruppen har valgt å vurdere de ulike kriteriene som enkeltstående krav som må oppfylles for å kunne søke om statstilskudd. *Ekspertgruppen* er opptatt av at de samme kravene skal stilles til alle private institusjoner i form av felles minimumskrav for å kunne motta statlig tilskudd. *Ekspertgruppen* mener at kriteriene bør fungere som såkalte «binære kriterier», dvs. at man enkelt kan fastslå om kriteriene er oppfylt eller ikke (ja/nei). Man kan imidlertid også se for seg muligheten av å kombinere ulike kriterier. *Ekspertgruppen* mener at dette kan gi svært mange varianter å utrede. *Ekspertgruppen* antar at graden av kompleksitet i et regelverk øker faren for utilsiktede virkninger og påfølgende endringsbehov. *Ekspertgruppen* har ikke vurdert slike kombinasjoner nærmere, fordi dette fort kan bryte med vektleggingen av enkel praktisering og forutsigbarhet.

Etter å ha vurdert de ulike kriteriene ble det klart for *ekspertgruppen* at institusjonsakkreditering fremstod som det mest aktuelle kriteriet å arbeide videre med. *Ekspertgruppen* vil i det følgende gi en kort omtale av de øvrige kriteriene og komme tilbake til institusjonsakkreditering i en bredere drøfting nedenfor.

For de private høyskolene er det en meget stor variasjon i størrelse og grad av oppnådde resultater. *Ekspertgruppen* har dermed valgt å bruke median som middelverdi i vurderingene av de ulike kriteriene.

Ved vurderingen av hvilke av dagens tilskuddsmottakere som oppfyller de ulike kriteriene, er ikke Musikkteaterhøyskolen tatt med under alle kriteriene fordi relevante data for denne institusjonen ikke er tilgjengelige.²¹

6.1.1 Forskning og internasjonalisering

Ekspertgruppen har vurdert forskning som et mulig kriterium ved å se på indikatorene avlagte doktorgrader, vitenskapelig publisering, rekrutteringsstillinger og midler fra Norges forskningsråd.

---

²¹ Ettersom Musikkteaterhøyskolen ble inkludert i tilskuddsordningen i budsjettet for 2017, har ikke høyskolen rapportert data til DBH for tidligere år.

Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekt høgskole og Norges danse høgskole deltar ikke på noen av de fire utvalgte forskningsindikatorerne i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Disse institusjonene har ikke innrapportert oppnådde resultater for disse indikatorerne, og vil dermed falle ut av tilskuddsordningen ved dette kriteriet. De tre vitenskapelige høyskolene, Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøgskolen BI og VID vitenskapelige høgskole, er de eneste private institusjonene som deltar på alle de utvalgte forskningsindikatorerne.

Medianverdien for institusjonenes publiseringspoeng utgjør 24,35 poeng i 2015 basert på tall fra DBH. Settes medianen som en grenseverdi som må oppfylles, vil syv institusjoner oppfylle kravet: Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøgskolen BI, VID vitenskapelige høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole, Høgskolen Kristiania, NLA Høgskolen og Westerdals Oslo ACT.

I tillegg til Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekt høgskole, Norges danse høgskole vil de øvrige syv institusjonene falle ut av tilskuddsordningen ved dette kriteriet: Ansgar Teologiske Høgskole, Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Høgskolen Diakonova, Høgskolen for Ledelse og Teologi, Lovisenberg diakonale høgskole og Steinerhøgskolen.

Ekspertgruppen gjør oppmerksom på at antall publiseringspoeng kan variere en del mellom år.

Ekspertgruppen har vurdert internasjonalisering som et mulig kriterium ved å vurdere indikatorerne EU-midler, utvekslingsstudenter og utenlandske studenter.

Av de private høyskolene er det kun Handelshøgskolen BI, VID vitenskapelige høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole og Norges danse høgskole som har fått tildelt EU-midler i 2016. Alle institusjonene har enten utvekslingsstudenter og/eller utenlandske studenter.

Ekspertgruppen mener det er lite hensiktsmessig å vurdere andelen utvekslingsstudenter og utenlandske studenter som kriterium, ettersom noen få studenter gjør store utslag i andelen for de mindre private høyskolene.

Å fremme forskning eller internasjonalisering vil være i samsvar med sektorpolitiske mål, men institusjonene får allerede uttelling for dette gjennom resultatbasert uttelling i finansieringssystemet. Dessuten varierer institusjonenes resultater på flere av indikatorerne for mye fra ett år til et annet og skaper på den måten uforutsigbarhet. En stor andel av institusjonene har resultater fra til dels lave nivåer som gir store prosentvise utslag mellom ulike år. *Ekspertgruppen* mener at hverken forskning eller internasjonalisering fungerer godt som binære kriterier og vanskeliggjør derfor praktiseringen.

6.1.2 Samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft

Ekspertgruppen har vurdert utdanninger som særlig vil bli etterspurt i fremtiden. Vurderingen er gjort med utgangspunkt i SSB-rapporten av 15. november 2016, *Education-specific labour force and demand in Norway in times of transition*. Ifølge rapporten vil det trolig fremover være økt behov for sykepleiere, helsefagarbeidere og i noe mindre grad lærere. Behovene innenfor disse yrkene har blant annet vært brukt som begrunnelse for det tidligere øremerkede tilskuddet til dekning av husleiekostnader og tildeling av ekstra studieplasser. *Ekspertgruppen* vil presisere at selv om det fremgår at det er et stort behov for disse studietilbudene, vil det fortsatt være behov for andre studietilbud som tilbys ved de private institusjonene. *Ekspertgruppen* har likevel valgt å følge en streng tolkning av SSB sine fremskrivninger, selv om *ekspertgruppen*

vil argumentere for at det er krevende å fastslå presise fremskrivninger i et samfunns- og arbeidsliv i kontinuerlig endring.

Følgende syv institusjoner har per i dag utdanninger innenfor barnehagelærerutdanning, lærerutdanning eller helsefag: VID vitenskapelige høyskole, Dronning Mauds Minne Høyskole, Høyskolen Diakonova, Lovisenberg diakonale høyskole, NLA Høyskolen, Høyskolen Kristiania og Steinerhøyskolen.

De øvrige elleve institusjonene vil falle ut av tilskuddsordningen ved dette kriteriet: Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøyskolen BI, Ansgar Teologiske Høyskole, Fjellhaug Internasjonale Høyskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Høyskolen for Ledelse og Teologi, Westerdals Oslo ACT, Barratt Due musikkinstitut, Bergen Arkitekthøyskole, Norges dansehøyskole og Musikkteaterhøyskolen.

Ekspertgruppen mener at dersom samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft skal være et kriterium for å motta statstilskudd, vil det bli stilt strengere omstillingskrav til private høyskoler enn til de statlige. Arbeidslivets skiftende behov vil overstyre akademisk frihet, mangfold og skape stor uforutsigbarhet. Kriteriet tar ikke hensyn til at det faktisk er behov for andre yrker enn sykepleiere og lærere, og at behov og fremskrivninger endrer seg raskt. Kriteriet vil få store konsekvenser ved at elleve av 18 institusjoner faller utenfor tilskuddsordningen. *Ekspertgruppen* viser også til at helsefag utgjør en liten del av studieporteføljen til en institusjon som Høyskolen Kristiania.

Ekspertgruppen mener at kriteriet ikke nødvendigvis fremmer kvalitet. Samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft kan også forstås som et krav om relevans i utdanningene, noe som allerede dekkes gjennom studieakkrediteringen.

6.1.3 Faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud

Ekspertgruppen har valgt å vurdere utdanninger som utgjør et faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige utdanningstilbud. Enkelte av dagens private høyskoler ble i sin tid opprettet som et faglig-pedagogisk alternativ, som var ett av vilkårene for å få statstilskudd etter Lov om private høyskoler (privathøyskoleloven) av 11. juli 1986 nr. 53, § 11. Et faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud må bety at den NOKUT-akkrediterte utdanningen har et annet faglig innhold, eller bygger på en annen anerkjent faglig eller pedagogisk retning enn det som tilbys ved offentlige utdanningsinstitusjoner.

Ekspertgruppen legger til grunn at institusjoner som eksempelvis Steinerhøyskolen, Bergen Arkitekthøyskole og Musikkteaterhøyskolen åpenbart har utdanningstilbud som utgjør et faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige utdanningstilbud. Helsefag og lærerutdanninger synes videre å være blant de utdanningene som utgjør de tydeligste parallellene til offentlige utdanningstilbud. Utover dette er *ekspertgruppen* mer usikker på hvilke utdanningstilbud som oppfyller kriteriet.

Som nevnt innledningsvis legger *ekspertgruppen* stor vekt på at kriteriene bør fremme kvalitet, være objektive, transparente, forutsigbare og enkle å praktisere. *Ekspertgruppen* mener at kriteriet, faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige utdanningstilbud, bryter med de fleste av de nevnte hensyn. Det vil være en krevende oppgave å fastslå hvilke utdanninger som utgjør et faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige utdanningstilbud. Kriteriet fremmer i liten grad kvalitet og har et meget svakt presisjonsnivå som åpner for skjønnsmessige vurderinger. Innføring av kriteriet medfører at etterspurte utdanninger som helsefag og lærer kan risikere å falle ut av tilskuddsordningen.

6.1.4 Størrelse

Ekspertgruppen har vurdert størrelse på institusjonen som kriterium ved å se på indikatorene antall faglig ansatte, studenter og avlagte studiepoeng. *Ekspertgruppen* har tatt utgangspunkt i medianverdien for faglig ansatte og studenter basert på tall fra 2016 i DBH, og kommet frem til følgende grenseverdier:

- faglig ansatte: 25 årsverk
- studenter: 500 studenter
- studiepoeng: $500 \text{ studenter} \times 45,2^{22} = 22\,600 \approx 20\,000$ studiepoeng

Følgende ni institusjoner oppfyller per i dag disse kriteriene: Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøgskolen BI, VID vitenskapelige høgskole, Dronning Mauds Minne Høgskole, Høgskolen Diakonova, Lovisenberg diakonale høgskole, NLA Høgskolen, Høgskolen Kristiania og Westerdals Oslo ACT. Ansgar Teologiske Høgskole er den eneste høyskolen med institusjonsakkreditering som ikke oppfyller størrelseskravet.

De øvrige ni institusjonene vil falle ut av tilskuddsordningen ved dette kriteriet: Ansgar Teologiske Høgskole, Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Høgskolen for Ledelse og Teologi, Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekthøgskole, Norges dansehøgskole, Steinerhøgskolen og Musikkteaterhøgskolen.

Det kan hevdes at kriteriet vil stimulere til en politisk ønsket utvikling i sektoren gjennom større og mer robuste institusjoner og fagmiljø. Det kan innvendes at kriteriet ikke har oppmerksomhet på kvalitet, men er et rent kvantitativt krav og at institusjonenes resultater på størrelsesindikatorer vil svinge og skape uforutsigbarhet.

6.1.5 Helhetlig økonomisk vurdering

Kunnskapsdepartementet gjennomfører en årlig økonomisk analyse av private høyskoler for å vurdere om institusjonene har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor studenter som er tatt opp på flerårsstudier. Gjennomgangen av den økonomiske situasjonen er nødvendig i vurderingen om videreføring av etablerte tilskudd, å gi tilskudd til nye institusjoner eller ved en eventuell innføring av en ny tilskuddsordning. For institusjoner som mottar tilskudd, kontrolleres den økonomiske situasjonen ved utgangen av hver regnskapsperiode. I tillegg kontrolleres det at statlige driftstilskudd og egenbetaling fra studentene kommer studentene til gode, jf. lov om universiteter og høyskoler § 7-1(2).

Dersom en institusjon vurderes å ha en svak økonomisk situasjon eller soliditet, oppretter departementet kontakt med institusjonen for å avklare eventuelle tiltak som skal settes i verk for å forbedre økonomien. Om institusjonen ikke er i stand til å vise klare forbedringsmuligheter, blir det vurdert om tilskudd skal opphøre. Gjennomgang av den økonomiske situasjonen gjøres for hver institusjon ved utgangen av hver regnskapsperiode. Det at institusjonene har en tilfredsstillende økonomi, har vært en forutsetning for statstilskudd til private høyskoler.

---

²² Gjennomsnittet for studiepoeng per student (heltidsekvivalenter) i hele universitets- og høyskolesektoren var 45,2 i 2016 (Kilde: DBH).

Kunnskapsdepartementet etablerte en tilsynsenhet i 2016 for å styrke kapasiteten for oppfølging og kontroll av private høyskolars etterlevelse av lover og regelverk. Departementet ønsker å legge til rette for solid drift, klare ansvarsforhold, ryddighet og åpenhet om institusjonenes økonomi. På bakgrunn av økonomisk analyse av den helhetlige økonomiske situasjonen vil alle institusjoner som er i dagens tilskuddsordning, fortsatt få tilskudd med kriteriet og ingen vil falle ut av ordningen på kort sikt.

Ekspertgruppen har gått gjennom flere økonomiske indikatorer, som blant annet driftsresultat, driftsmargin, årsresultat, egenkapitalandel, finansieringsgrad og likviditetsgrad, for å kunne vurdere om det kan legges til grunn økonomiske kriterier. *Ekspertgruppen* mener at nevnte faktorer vil kunne variere mye over tid blant annet som følge av skiftende investeringsbehov, endringer i opptak av studenter med mer, og at det derfor vil være krevende å fastsette grenseverdier som gir tilstrekkelig forutsigbarhet. En eventuell innføring av økonomi som et kriterium krever dermed en helhetlig og kvalitativ vurdering av den økonomiske situasjonen til hver enkelt institusjon. *Ekspertgruppens* vurdering er at hensynet til tilstrekkelig økonomisk soliditet blir ivaretatt gjennom institusjonsakkrediteringen og øvrig tilsyn og kontroll fra departementet og tilsynsenheten. Det er dermed ikke grunnlag for å opprette særskilte økonomiske kriterier. Å benytte økonomisk tilstand som kriterium er i tillegg selvmotsigende ettersom de private høyskolene i tilskuddsordningen er avhengig av statsstøtten for å tilfredsstille kravene for å motta den.

Ekspertgruppen imøteser departementets årlige vurderinger og kontroll og er positiv til en jevnlig dialog om økonomioppfølgingen. *Ekspertgruppen* viser til at dersom en privat tilskuddsmottaker har svært dårlig økonomi i form av likviditet og egenkapital slik at det er fare for konkurs, kan staten sette i verk ulike tiltak og i siste instans holde tilbake tilskuddet for å sikre at tilskuddsmidlene ikke går tapt, jf. omtale i det årlige tilskuddsbrevet til private høyskoler.

6.1.6 Institusjonsakkreditering

Private høyskoler kan søke NOKUT om institusjonsakkreditering. NOKUT har ansvar for å gi Kunnskapsdepartementet den faglige anbefalingen om hvorvidt en institusjon fyller kravene til akkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet. Det er Kongen i statsråd som fatter endelig beslutning om institusjonsakkreditering.

Institusjonskategoriene innebærer ulike faglige fullmakter til å opprette og nedlegge studietilbud på bachelor-, master- og doktorgradsnivå:

- *Akkrediterte høyskoler* kan opprette og nedlegge studietilbud på bachelornivå innenfor alle fagområdene, men må søke NOKUT om å etablere studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå.
- *Vitenskapelige høyskoler* kan opprette og nedlegge studietilbud på bachelornivå innenfor alle fagområdene. Innenfor de fagområdene de har fått rett til å tildele doktorgrad, kan de opprette og nedlegge studietilbud på alle nivåer.
- *Universiteter* kan opprette og nedlegge studietilbud på alle nivåer.

Siden kvalitetsreformen i 2003 har det vært mulig for høyere utdanningsinstitusjoner å søke om endring av institusjonskategori. Siden den tid har flere statlige institusjoner endret institusjonskategori, og blant de private institusjonene er det flere som har fått akkreditering som høyskole eller vitenskapelig høyskole, jf. boks 1.5.

Høyskoler uten institusjonsakkreditering må søke NOKUT om å opprette studietilbud, samt ha dialog med NOKUT om endringer i eksisterende studietilbud.

Se vedleggstabell V2.1 og V2.2 med bestemmelser for akkreditering av studietilbud og institusjonsakkreditering i tråd med studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften.

Skjerpet krav for tilskudd

Institusjonsakkreditering som kriterium vil innebære at kravet skjerpes for å kunne søke om statstilskudd sammenlignet med dagens krav om at institusjonen må ha ett eller flere akkrediterte studietilbud. Det er en rekke krav som må oppfylles for å få akkreditert et studietilbud, jf. omtale i kapittel 2.6 Alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning, er for øvrig pålagt å utføre systematisk kvalitetsarbeid med blant annet evalueringer av studietilbudene. Akkrediterte studietilbud skal dermed ha fått en grundig gjennomgang når det gjelder kvaliteten på studietilbudet.

Kravene knyttet til institusjonsakkreditering er færre og mer overordnede enn kravene til akkreditering av studietilbudet. I tillegg til å oppfylle kravene for akkreditering av studietilbud må institusjoner som søker om institusjonsakkreditering, oppfylle generelle krav for å bli institusjonsakkreditert uavhengig av institusjonstype, og ytterligere krav som kun gjelder for akkreditering som henholdsvis høyskole, vitenskapelig høyskole og universitet.

De generelle kravene som må oppfylles for å oppnå institusjonsakkreditering, er blant annet at institusjonens «primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling» og at «institusjonens organisering og infrastruktur være tilpasset virksomheten» (studiekvalitetsforskriften (§ 3-5)). Etter den siste endringen av studiekvalitetsforskriften er det nå også et krav at NOKUT skal gjennomføre en *helhetlig vurdering* av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. I departementets samlede vurdering av søknaden kan blant annet institusjonens finansielle situasjon og faglige og strategiske planer inngå. Søknaden vil også bli sett i sammenheng med studietilbud ved andre institusjoner og institusjonsstrukturen i høyere utdanning, jf. merknadene til studiekvalitetsforskriften.

I tillegg til kravene i studiekvalitetsforskriften er det enkelte krav i studietilsynsforskriften (§ 3-1) ved akkreditering av institusjoner, som blant annet at institusjonens forskning og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. Videre må institusjonen ha et «jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid». Institusjonen skal ha en «relevant kompetanseprofil», og den samlede kompetansen skal være på et nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.

En vesentlig forskjell mellom en høyskole med akkrediterte studietilbud og en akkreditert høyskole er at den akkrediterte høyskolen har faglige fullmakter til å etablere studietilbud på bachelornivå innenfor alle fagområder. I tillegg til de nevnte kravene skal institusjonen gjennom en akkrediteringssøknad vise at den har tilfredsstillende rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud og revidering av akkrediteringen.

Med institusjonsakkreditering som kriterium vil det ta lenger tid fra en institusjon etablerer et studietilbud til det er mulig å søke om statstilskudd, sammenlignet med slik det er i dag. Med dagens tilskuddsordning kan en institusjon søke om tilskudd for et studietilbud så snart dette er akkreditert av NOKUT. Enkelte institusjoner går fra å være fagskole til å bli privat høyskole

gjennom akkreditering av studietilbud og søker deretter om statstilskudd. For å kunne søke om akkreditering som høyskole må institusjonen blant annet ha akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele graden alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år (studiekvalitetsforskriften §3-6). I den siste endringen av studiekvalitetsforskriften i 2016 ble kravet til antallet år for uteksaminerte kandidater utvidet fra to til tre år, jf. omtale i kapittel 2.5. Dette betyr at institusjonen tidligst kan søke akkreditering som høyskole fem år etter at den satte i gang studietilbudet. Institusjonen vil dermed ha en viss erfaring med gjennomføring av studietilbud og drift av virksomheten før den kan oppnå alle fullmakter på bachelornivå som akkreditert høyskole.

Det kan hevdes at institusjonsakkreditering som kriterium ikke fremmer mangfoldet i den private høyskolesektoren. Noen av de mindre private høyskolene uten institusjonsakkreditering vil trolig ha utfordringer med å fortsette driften uten statstilskudd. Dette er institusjoner som er smale og spesialiserte. Kriteriet vil være et signal om at det er ønskelig med robuste institusjoner. I strukturmeldingen, Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*, påpekes det er behov for en mangfoldig universitets- og høyskolesektor, kjennetegnet av institusjoner med ulike faglige og strategiske profiler, og at mangfold kan bidra til mobilitet, samarbeid og arbeidsdeling mellom institusjoner og til å opprettholde faglig spesialisering. *Ekspertgruppen* er positiv til innovasjon og mangfold blant de private høyskolene og mener det er mulig å utvikle og bevare mangfoldet selv med et skjerpet krav for å kunne motta statlig tilskudd. Gruppen viser til at det er mulig å utvikle det faglige mangfoldet og kreativiteten også innenfor større virksomheter eller gjennom å slutte seg til/slå seg sammen med andre virksomheter. Sammenslåinger av institusjoner kan føre til faglig mangfold ved at fagmiljø knyttes sammen på tvers av institusjoner. Dette kan resultere i nye samarbeid mellom fagmiljø. Problemet med små fagmiljø finnes for øvrig også i større institusjoner og i statlige institusjoner.

Stimulering til kvalitetsutvikling

Institusjonsakkreditering som kriterium vil kunne fungere som et insentiv for å få mer robuste fagmiljø og institusjoner. Det er grunn til å tro at enkelte private høyskoler vil vurdere sammenslåing for å kunne oppnå institusjonsakkreditering dersom dette blir et krav for å kunne søke om statstilskudd.

I strukturmeldingen, Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*, er regjeringen tydelig på at større institusjoner ikke nødvendigvis er bedre, men at det er viktig å ha institusjoner hvor fagmiljøene er over en kritisk minstestørrelse. Sammenslåinger til større institusjoner med mer solide fagmiljø vil fremme tverrfaglig samarbeid og gjøre det lettere å satse på prioriterte områder. Sammenslåinger kan føre til bedre studieprogram og læringsmiljø, mer effektiv ressursutnyttelse, økt profesjonalitet innenfor administrativ støtte og forvaltning, sterkere forskningsmiljøer og økt evne til å markere seg på internasjonale forskningsarenaer.

Mange private høyskoler er relativt små, og flere høyskoler har slått seg sammen med andre høyskoler og på den måten fått et større fagmiljø innenfor enkelte studietilbud. Det har vært en rekke sammenslåinger blant de private høyskolene de siste ti årene, som blant annet dagens Høyskolen Kristiania, VID vitenskapelige høyskole og NLA Høyskolen er resultat av, jf. boks 1.6. Praksis har vært at når institusjoner slås sammen, oppnår den nye institusjon den høyeste av institusjonskategoriene for de involverte institusjonene. For eksempel er VID vitenskapelige høyskole en sammenslåing av de tidligere høyskolene Diakonhjemmet Høyskole, Haraldsplass diakonale høyskole, Høyskolen Betanien og Misjonshøyskolen, der kun den sistnevnte institusjonen hadde akkreditering som vitenskapelig høyskole fra før.

Målet med strukturmeldingen, Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*, var å styrke kvaliteten på utdanning og forskning ved å legge til rette for sterkere fagmiljø. Strukturreformen har to hovedgrep: Det ene er å skjerpe kravene for å opprette master- og doktorgradsprogrammer for å sørge for at de har større bredde og forankres i sterkere fagmiljø, jf. endringene i studiekvalitetsforskriften. Det andre er å endre strukturen i universitets- og høyskolesektoren og samle ressursene på færre, men sterkere institusjoner. Sammenslåingsprosessen i sektoren fører til at mange av institusjonene blir mer sammensatte og rår over et større personale og mer bevilgning. Det gir institusjonene økte strategiske muligheter og større handlingsrom. Videre legger strukturendringene til rette for å konsolidere miljøer som tidligere har vært små eller i uhensiktsmessig konkurranse om ressursene. Utdanningene kan dermed basere seg på enda sterkere fagmiljø og en større bredde av kompetanse (Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*).

Muligheten til å endre institusjonskategori stimulerer til kvalitetsutvikling blant institusjoner som ønsker å endre kategori, og derigjennom kompetanseheving blant personalet og mer forsknings- og utviklingsarbeid. Innspill fra institusjonene til stortingsmeldingen om struktur viser at muligheten for å endre institusjonskategori er en viktig motivasjonsfaktor for kvalitetsutviklingen ved institusjonene. For enkelte institusjoner er muligheten for å endre institusjonskategori dessuten sentral i vurderingen av aktuelle sammenslåingsalternativer (Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*).

Innretning av kriterium for tilskudd

I dag er det slik at typen studietilbud en privat høyskole tilbyr, og minimum akkreditering på studieprogramnivå, ligger til grunn for en vurdering av om høyskolen får tilskudd eller ikke. Hvorvidt høyskolen har institusjonsakkreditering eller ikke, er ikke noe som tillegges vekt i vurderingen. I dagens tilskuddsordning for private høyskoler er det en tilnærmet jevn fordeling av private høyskoler med akkrediterte studietilbud og private høyskoler med institusjonsakkreditering.

Institusjonsakkreditering som kriterium vil ikke i seg selv gi rom for å skille på fagområder det er politisk ønskelig å støtte.²³ Med institusjonsakkreditering som kriterium vil det ikke være mulig å støtte fagområder det er behov for dersom disse fagområdene kun tilbys ved institusjoner uten institusjonsakkreditering. Det vil dermed gi mindre handlingsrom faglig og politisk. Det å være institusjonsakkreditert vil være en nødvendig, men ikke tilstrekkelig, forutsetning for å kunne bli tildelt statstilskudd.

Den faglige kvaliteten på det enkelte studietilbudet er sikret gjennom akkrediteringen av studiet, jf. studietilsynsforskriften som inneholder en rekke spesifikke krav. Studietilsynsforskriften inneholder for øvrig en rekke krav til fagmiljøet ved akkrediterte studietilbud, jf. omtale i kapittel 2.6. Institusjonsakkrediteringen sier ikke noe eksplisitt om kvaliteten på studiet, men om institusjonen er i stand til å ta vare på de faglige fullmaktene den vil få og om institusjonen over tid kan opprettholde tilstrekkelig kvalitet i utdanningen. Oppfylging av kravene i studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften gir ingen garanti for at kvaliteten på det enkelte studiet faktisk er bedre eller at det enkelte fagmiljøet er sterkere ved en akkreditert institusjon fremfor en institusjon med akkrediterte tilbud. Fagmiljøene i en akkreditert

---

²³ I forbindelse med behandling av statsbudsjettet kan det tildeles midler til studieplasser innenfor spesifikke utdanninger.

institusjon vil imidlertid inngå i en virksomhet som har hatt en bredere gjennomgang av NOKUT når det gjelder organisering og resultater.

Ekspertgruppen er opptatt av at kvalitet i denne sammenhengen er mer enn utdanningskvalitet på studieprogramnivå. Sektormålene for universiteter og høyskoler og oppdraget til institusjonene dekker flere områder av virksomheten. Derfor er det hensiktsmessig at kriterier som grunnlag for tilskudd er rettet mot institusjonsnivå. Dersom en institusjon har oppnådd institusjonsakkreditering, sier det noe om robustheten til institusjonen over tid, jf. at institusjonen må vise til blant annet resultater innenfor rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon.

Ekspertgruppen ønsker at det også fremover skal være en politisk vurdering som ligger til grunn for om en privat høyskole skal få tilskudd. Det kan imidlertid fortsatt være typen studietilbud ved institusjonen som er utslagsgivende for om institusjonen til slutt innvilges tilskudd. Med institusjonsakkreditering som kriterium vil statstilskuddet kunne ses på som støtte til institusjonen som utdanningsvirksomhet. Videre vil kriteriet bidra til at statstilskuddet har en innretning mot institusjoner med utdanning som hovedformål.

Ingen differensiering mellom institusjonskategoriene

Ekspertgruppen er i mandatet for arbeidet bedt om å vurdere om det er hensiktsmessig å i større grad differensiere mellom private institusjoner når det gjelder statlig finansiering.

I tråd med studiekvalitetsforskriften (§ 3-7) skal en vitenskapelig høyskole ha «en tydelig faglig profil og stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av *høy internasjonal kvalitet*». Tilsvarende krav til akkreditering som høyskole er at institusjonen skal ha «utdanning, stabil forskningsvirksomhet eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av *høy kvalitet*». En vitenskapelig høyskole skal ha tilstrekkelig antall ansatte med «*høy faglig kompetanse*» innenfor utdanning og forskning innenfor fagområdet for institusjonsakkrediteringen. For øvrig må vitenskapelige høyskoler ha oppfylt en rekke krav i studiekvalitetsforskriften knyttet til doktorgradsstudiet. Ulikheten i kravene til en vitenskapelig høyskole og en institusjonsakkreditert høyskole kan være et argument for å ha en tilskuddsordning der statstilskuddet reguleres ut fra hvilken institusjonskategori institusjonen tilhører, som for eksempel at basis differensieres ut fra institusjonskategori.

En mulig variant av tilskuddsordningen for private høyskoler er å ha mer midler i basis for akkrediterte institusjoner enn for høyskoler uten institusjonsakkreditering. Det vil da være en trappetrinnsløsning, der nederste trinn og minstekravet for å kunne motta statstilskudd er å ha akkrediterte studietilbud. En slik differensiering kan forsvares med at de akkrediterte institusjonene har vært gjennom en kvalitetskontroll ved akkrediteringen, der det stilles høyere krav til den institusjonelle strategien, organisering og videreutvikling av utdanningsvirksomheten. Det kan således argumenteres med at det kvalitetsstemplet institusjonsakkrediteringen gir, bør gi utslag i mer statstilskudd enn for ikke-akkrediterte institusjoner. Dersom ingen institusjoner skal ut av tilskuddsordningen, vil det bety at midler omfordeles fra institusjonene uten institusjonsakkreditering til institusjonene med institusjonsakkreditering.²⁴ Dette vil innebære en omfordeling av midler fra mindre institusjoner til større institusjoner innenfor dagens tilskuddsordning.

---

²⁴ Forutsetningen er ingen økning av midlene på budsjettposten på statsbudsjettet, det vil si budsjettneøytralt.

Ekspertgruppen ønsker en tilskuddsordning som er så enkel som mulig og ønsker ikke en differensiering mellom ulike institusjonskategorier. Det er dermed ikke ønskelig med en differensiering av institusjoner med og uten akkreditering innenfor tilskuddsordningen, og heller ikke en differensiering av private vitenskapelige høyskoler og private høyskoler. *Ekspertgruppen* viser til at det ikke er mekanisme for ulik finansiering i finansieringssystemet for ulike institusjonskategorier innenfor den statlige sektoren. *Ekspertgruppen* er opptatt av å ikke ha en slik særordning når det gjelder finansieringen av private institusjoner.

Høyskoler med kunstfaglige studietilbud

Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekthøgskole, Norges dansehøgskole og Musikkteaterhøgskolen tilhører kategorien private høyskoler med akkrediterte kunstfaglige studietilbud og mottaker av statlig tilskudd. For øvrig har Høgskolen for Dansekunst søkt om tilskudd i statsbudsjettet for 2018.

De statlige og private høyskolene med kunstfaglig profil er unntatt fra flere indikatorer i finansieringssystemet. Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekthøgskole og Norges dansehøgskole deltar kun på indikatorene for studiepoeng, kandidater og utveksling. De private institusjonene med kunstfaglig profil har ingen eller liten aktivitet når det gjelder publisering og doktorgradskandidater og ingen eller svært lave inntekter fra EU, Forskningsrådet og andre aktører. Disse indikatorene i finansieringssystemet gjelder derfor ikke for de private høyskolene med kunstfaglig profil.

Ekspertgruppen mener at det ikke skal gjøres unntak for høyskoler med kunstfaglige tilbud når det gjelder inkludering i tilskuddsordningen for private høyskoler. *Ekspertgruppen* er opptatt av at de samme kravene skal stilles til alle private institusjoner og viser til at det er lite heldig med unntaksordninger for enkelte institusjoner ut over det som ligger i det felles finansieringssystemet for statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner. Det finnes egne finansieringsmuligheter for utdanningstilbud på lavere nivå, som fagskoler. *Ekspertgruppen* synes det er bedre å ha en overgangsordning på noen år, noe som vil gjøre det mulig for institusjonene å bli institusjonsakkreditert og dermed unngå å falle ut av tilskuddsordningen.

Institusjoner med statstilskudd i dag – med og uten institusjonsakkreditering

Følgende ti private høyskoler som for 2017 får tilskudd over kap. 260 post 70, har institusjonsakkreditering: Det teologiske menighetsfakultet, Handelshøgskolen BI, VID vitenskapelige høgskole, Ansgar Teologiske Høgskole, Høgskolen Kristiania, Lovisenberg diakonale høgskole, NLA Høgskolen, Høgskolen Diakonova, Westerdals Oslo ACT, Dronning Mauds Minne Høgskole.

Med institusjonsakkreditering som et kriterium for å komme inn under tilskuddsordningen vil følgende åtte institusjoner som i dag får tilskudd, ikke oppfylle kriteriet: Barratt Due musikk institutt, Bergen Arkitekthøgskole, Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Høgskolen for Ledelse og Teologi, Norges dansehøgskole, Steinerhøgskolen, Musikkteaterhøgskolen. Alle disse høyskolene har studietilbud på minimum bachelornivå.

Ut fra antall registrerte studenter og årsverk ved høyskolene i 2016, er dette de minste høyskolene innenfor dagens tilskuddsordning. Ansgar Teologiske Høgskole og Steinerhøgskolen har imidlertid omtrent like mange årsverk. Når det gjelder statstilskudd, får

Barratt Due musikk institutt i overkant av 10 mill. kroner mer i statstilskudd i 2017 enn Ansgar Teologiske Høgskole. I tilskuddet til Barratt Due er det inkludert midler til tilbudet *Unge talenter*, som er på videregående nivå.

Ifølge NOKUT har Fjellhaug Internasjonale Høgskole i januar 2017 sendt søknad om institusjonsakkreditering. Søknaden forventes å være ferdig behandlet i løpet av høsten 2017.

Budsjettmessige konsekvenser med institusjonsakkreditering som kriterium

Statstilskuddet for de åtte institusjonene uten akkreditering, utgjør om lag 6,7 prosent av den totale bevilgningen til private høyskoler i 2017. Dersom disse åtte institusjonene (inkludert Fjellhaug Internasjonale Høgskole), ikke blir institusjonsakkrediterte i løpet av fem år, vil tilskuddet som ellers ville blitt tildelt disse institusjonene, utgjøre anslagsvis 109 mill. kroner. Det er basert på en prognose for veksten i bevilgningen til disse institusjonene de siste fem årene, hvor det er anslått en tilsvarende vekst frem mot 2022.

6.1.7 Ekspertgruppens anbefaling

Ekspertgruppen legger vekt på at kriterier for statstilskudd bør fremme kvalitetsutvikling, være objektive, transparente, forutsigbare og enkle å praktisere for Kunnskapsdepartementet. Etter å ha vurdert ulike kriterier mener *ekspertgruppen* at institusjonsakkreditering fremstår som det mest hensiktsmessige kriteriet for å kunne motta statstilskudd gjennom tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70. Det er et objektivt kriterium, som tar hensynet til likebehandling mellom private og statlige institusjoner. *Ekspertgruppen* ser at kvaliteten på studietilbudet blir vurdert i akkreditering av studietilbudet, men mener at et krav om institusjonsakkreditering vil være et insentiv for mer faglig og administrativt solide institusjoner og derigjennom utgjøre et viktig bidrag for å styrke kvalitetsutviklingen av institusjoner.

Ekspertgruppen har vurdert følgende andre kriterier: forskning, internasjonalisering, samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft (relevans), faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud, størrelse og økonomi. *Ekspertgruppen* peker på at disse kriteriene er mindre forutsigbare, vanskeligere å praktisere og fremmer ikke nødvendigvis kvalitet. Det er også utfordrende å fastsette et nivå eller terskelpunkt for oppnåelse ved disse kriteriene. Hensynet til forskning, internasjonalisering, relevans og størrelse ivaretas gjennom institusjonsakkrediteringen.

En vesentlig forskjell mellom en høyskole med akkrediterte studietilbud og en akkreditert høyskole er at den akkrediterte høyskolen har faglige fullmakter til å etablere studietilbud på bachelornivå innenfor alle fagområder. Gjennom en akkrediteringssøknad skal institusjonen vise at den har tilfredsstillende rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud og revidering av akkrediteringen. Videre må institusjonen vise til resultater knyttet til rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon. Sentralt for å kunne bli akkreditert som høyskole er at NOKUT etter en helhetlig vurdering kommer frem til at institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Fagmiljøets samlede kompetanse til å utføre relevant forskning i samspill med utdanningsvirksomheten, vurderes også.

Ekspertgruppen legger vekt på at gjennomgangen NOKUT gjør for å vurdere institusjonsakkreditering, fungerer som en form for helhetlig kvalitetssikring av institusjonen. Institusjonsakkreditering som kriterium vil kunne stimulere til å utvikle kvalitetsarbeidet ved

institusjonen og dermed også til å få mer robuste institusjoner. Det vil videre innebære en oppfordring til de private høyskolene uten institusjonsakkreditering om å arbeide for kvalitetsutvikling med tanke på å oppnå de fullmaktene akkrediteringen medfører. *Ekspertgruppen* er opptatt av at kvalitet i denne sammenhengen er mer enn utdanningskvalitet på studieprogramnivå. Sektormålene for universiteter og høyskoler og oppdraget til institusjonene dekker flere områder av virksomheten. Derfor er det hensiktsmessig at kriterier som grunnlag for tilskudd er rettet mot institusjonsnivå. Dersom en institusjon har oppnådd institusjonsakkreditering, sier det noe om robustheten til institusjonen over tid, jf. at institusjonen må vise til blant annet resultater innenfor rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon.

Ekspertgruppen ønsker at det også fremover skal være en politisk vurdering som ligger til grunn for om en privat høyskole skal få tilskudd. Det kan imidlertid fortsatt være typen studietilbud ved institusjonen som er utslagsgivende for om institusjonen til slutt innvilges tilskudd. Med institusjonsakkreditering som kriterium vil statstilskuddet kunne ses på som støtte til institusjonen som utdanningsvirksomhet. Videre vil kriteriet bidra til at statstilskuddet har en innretning mot institusjoner med utdanning som hovedformål, jf. kravet for akkrediterte institusjoner om at primærvirksomheten skal være høyere utdanning. Slik unngår man at statstilskudd tildeles virksomheter med andre hovedformål, noe som i dag er mulig med akkrediterte studietilbud som minstekrav for å kunne motta tilskudd. Ved å heve inntakskravet til å komme inn under tilskuddsordningen, mener *ekspertgruppen* at det for øvrig vil styrke omdømmet av tilskuddsordningen.

De statlige høyere utdanningsinstitusjonene er institusjonsakkrediterte. Innføring av et krav om institusjonsakkreditering for private høyskoler for å kunne få statstilskudd vil bety at statlige midler går til institusjoner som oppfyller samme krav ut fra studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften og dermed har de samme fullmaktene ut fra disse forskriftene. *Ekspertgruppen* legger vekt på at institusjonsakkreditering som kriterium vil bidra til likebehandling av private og statlige institusjoner.

Ekspertgruppen ønsker ikke at det åpnes for unntaksordninger knyttet til tilskuddsordningen, men at det innføres en overgangsperiode for å gi institusjonene mulighet til å tilpasse seg et nytt kriterium. NOKUT foreslår at en slik overgangsperiode strekker seg over minimum fem år fordi det å oppnå institusjonsakkreditering vil kreve en betydelig omstillingsprosess for institusjonene det gjelder. I tillegg til at de må gjennom en omfattende søknadsprosess med NOKUT, må de ha tid og ressurser til å gjøre endringer internt i institusjonen for å møte krav som stilles til institusjonsakkreditering. *Ekspertgruppen* foreslår en overgangsperiode på fem år fra 1. januar 2018, slik at private høyskoler uten institusjonsakkreditering får mulighet til å komme gjennom en slik akkrediteringsprosess med NOKUT, alternativt slå seg sammen med institusjoner som er institusjonsakkreditert. *Ekspertgruppen* foreslår at tilskuddet bortfaller fullstendig etter fem år for de institusjonene som i dag er i tilskuddsordningen, men som ikke har oppnådd institusjonsakkreditering i løpet av denne perioden. *Ekspertgruppen* understreker at det ikke er et mål at færre institusjoner skal inkluderes i tilskuddsordningen, men at listen for å kunne motta statstilskudd settes høyere. Private høyskoler uten institusjonsakkreditering kan fortsatt tilby utdanning, men disse må med nye krav klare seg uten statlig støtte.

Med institusjonsakkreditering som kriterium vil det være samsvar mellom kravene i studiekvalitetsforskriften, studietilsynsforskriften og kravet for å kunne bli vurdert for tilskudd over kap. 260 post 70. For institusjonene vil dette fremstå enhetlig. Kriteriet vil være enkelt for Kunnskapsdepartementet å følge opp fordi det er et tydelig skille mellom institusjoner med akkreditering og institusjoner uten akkreditering. *Ekspertgruppen* foreslår å videreføre dagens praksis med at det er en politisk beslutning hvilke institusjoner som skal motta tilskudd.

Institusjonsakkreditering blir dermed en forutsetning for å kunne søke om tilskudd, men det er ingen automatikk i at det medfører tilskudd.

Blir forslaget om institusjonsakkreditering som kriterium tatt til følge, vil det måtte bli en endring i universitets- og høyskoleloven § 8-3 Statstilskudd pkt. 1, der det fremgår at private universiteter og høyskoler kan søke om statstilskudd til utdanninger som er akkreditert av NOKUT. *Ekspertgruppen* foreslår at universitets- og høyskoleloven § 8-3 Statstilskudd pkt. 1 endres, slik at det fremgår at kun akkrediterte institusjoner kan motta statstilskudd. Videre må det fastsettes en forskrift, der hovedelementene vil være mål for ordningen, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier og beregningsregler, oppfølging og kontroll samt evaluering.²⁵

7 Ekspertgruppens anbefalinger

Dimensjonering av høyere utdanning styres i dag av et marked med både statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner. Studentene velger i stor grad i tråd med arbeidsmarkedets behov samt egne interesser. *Ekspertgruppen* vurderer det slik at det ikke er grunnlag for å gjøre store endringer i måten utdanningstilbudet dimensjoneres på, og at det ikke er behov for en statlig dimensjonering av omfang og tilbud ved institusjonene. Det er tilstrekkelig med tildeling av studieplasser innenfor politisk prioriterte områder. Ifølge *ekspertgruppen* er det dermed ikke grunnlag for å foreslå endringer i fordelingen av midler mellom institusjoner og utdanningstilbud.

Videre mener *ekspertgruppen* at det ikke er grunn til å forskjellsbehandle statlige og private aktører med hensyn til krav om måloppnåelse ved bruk av offentlige midler. Det er viktig at tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70 er forutsigbar slik at institusjonene kan arbeide for en god og langsiktig styring av virksomheten.

Ekspertgruppen ønsker en tilskuddsordning som er så enkel som mulig og ønsker ikke en differensiering mellom ulike institusjonskategorier. Det er dermed ikke ønskelig med en differensiering av institusjoner med og uten akkreditering innenfor tilskuddsordningen, og heller ikke en differensiering av private vitenskapelige høyskoler og private høyskoler. *Ekspertgruppen* viser til at det ikke er mekanisme for ulik finansiering i finansieringssystemet for ulike institusjonskategorier innenfor den statlige sektoren. *Ekspertgruppen* er opptatt av å ikke ha en slik særordning når det gjelder finansieringen av private institusjoner.

Ekspertgruppen har vurdert ulike kriterier for å kunne motta statstilskudd over kap. 260 post 70. *Ekspertgruppen* legger vekt på at kriterier for statstilskudd bør fremme kvalitet, være objektive, transparente, forutsigbare og enkle å praktisere for Kunnskapsdepartementet. *Ekspertgruppen* er opptatt av at de samme kravene skal stilles til alle private institusjoner i form av felles minimumskrav for å kunne motta statlig tilskudd, og at det også fremover skal være en politisk vurdering som ligger til grunn for om en privat høyskole skal få tilskudd.

For å oppnå ønsket om å styrke utdanningskvaliteten i sektoren og sikre at institusjonene driver profesjonell kvalitetsutvikling innenfor forutsigbare rammer for studenter og tilsatte, foreslår *ekspertgruppen* at kun institusjoner med akkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet kan søke om statstilskudd. På den måten legges det til rette for solid drift, klare ansvarsforhold og kvalitetsutvikling for forsknings- og utviklingsbaserte utdanninger. I strukturmeldingen, Meld. St. 18 (2014–2015), er det uttrykt et ønske om at institusjoner skal

---

²⁵ Dette vil være i tråd med Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.2.1 og Finansdepartementets veileder til etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten.

være store nok for å ha alle rettigheter for autonomi i henhold til å starte studietilbud og på den måten ha institusjonssystemer for kvalitetsutvikling. *Ekspertgruppen* legger til grunn at dette også bør gjelde de private høyskolene. *Ekspertgruppen* ser at kvaliteten på studietilbudet blir vurdert i akkreditering av studietilbudet, men mener at et krav om institusjonsakkreditering vil være et insentiv for mer faglig og administrativt solide institusjoner og derigjennom utgjøre et viktig bidrag til å styrke kvalitetsutviklingen av institusjoner. *Ekspertgruppen* ønsker ikke at det åpnes for unntaksordninger, men at det innføres en overgangsperiode på fem år for å gi institusjonene mulighet til å tilpasse seg institusjonsakkreditering som kriterium.

Ekspertgruppen har vurdert følgende andre kriterier: forskning, internasjonalisering, samfunnets fremtidige behov for arbeidskraft (relevans), faglig eller pedagogisk alternativ til offentlige tilbud, størrelse og økonomi. *Ekspertgruppen* peker på at disse kriteriene er mindre forutsigbare, vanskeligere å praktisere og fremmer ikke nødvendigvis kvalitet. Hensynet til forskning, internasjonalisering, relevans og størrelse ivaretas gjennom institusjonsakkrediteringen.

Det er av stor betydning at private høyskoler settes i stand til å opprettholde bygningsmassen med hensiktsmessig utstyr og infrastruktur for å holde følge i utviklingen i undervisnings- og forskningsmetoder. *Ekspertgruppen* foreslår at det etableres en øremerket tilskuddsordning for bygg og infrastruktur. Det foreslås å fastsette en økonomisk ramme i form av en egen post på statsbudsjettet. Institusjoner som er inne i tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70, kan søke Kunnskapsdepartementet om tilskudd til oppgradering og rehabilitering av lokaler, øvrig infrastruktur, utstyr og inventar over denne posten. Formålet med tilskuddsordningen vil være å fremme kvalitetsheving, aktivitetsøkning, nye satsinger og utvikling som kommer studentene til gode gjennom støtte til særskilte tiltak. Dersom en søknad innvilges, vil det være i form av et engangstilskudd til et konkret formål. Det vil være en politisk beslutning om det gis tilskudd. *Ekspertgruppen* ser for seg en budsjetttramme på om lag 50 mill. kroner årlig. Det foreslås primært at dette finansieres gjennom en budsjettøkning med friske midler, alternativt gjennom en prosentuell omfordeling innenfor eksisterende budsjetttramme til private høyskoler eller en kombinasjon av budsjettøkning og omfordeling. *Ekspertgruppen* vil i tillegg peke på den eksisterende muligheten de private høyskolene har for å søke om midler utenfor budsjettrammen til ulike formål. Dette gjelder også tilskudd til bygg og infrastruktur.

Ekspertgruppen anbefaler at Kunnskapsdepartementet foretar en gjennomgang av tilskuddsprosentsatsen og vurderer om det bør fastsettes klare terskelverdier (intervall) for når departementet bør gi en avkortning av tilskuddet ved bruk av tilskuddsprosentsats med hensyn til nivået på studieavgifter. Kunnskapsdepartementet bør vurdere om de nåværende tilskuddsprosentsatsene på 70, 50 og 30 er hensiktsmessige nivåer. Departementet bør også vurdere om det er grunnlag for å endre på tilskuddsprosentsatsen for de institusjonene som i dag har dette, og om det er andre institusjoner med betydelige studieavgifter som bør ha en lavere tilskuddsprosentsats.

Ekspertgruppen foreslår at Kunnskapsdepartementet implementerer alle studieprogrammene i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet. Etter Høyskolen Kristianas virksomhetsoverdragelse av Westerdals Oslo ACT i mars 2017 er det kun denne institusjonen som har et betydelig antall studieprogrammer som ikke er innplassert i finansieringssystemet. *Ekspertgruppen* foreslår at denne innplasseringen gjøres budsjettneutralt ved at det flyttes midler fra basis til den resultatbaserte delen for å sette en ny utgangsposisjon. Den fremtidige uttellingen bør reguleres ved at tilskuddsprosentsatsen settes til 30 prosent, slik at institusjonen likestilles med Handelshøyskolen BI. Et gjennomsnitt for de siste tre årene viser at studieavgiftene for disse institusjonene ligger på samme nivå når det gjelder de aggregerte tallene for hele institusjonen.

Ekspertgruppen anbefaler følgende:

- Kun institusjoner med akkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet kan søke om statstilskudd i tilskuddsordningen for private høyskoler over kap. 260 post 70. Det innføres en overgangsperiode på fem år slik at institusjoner med akkrediterte studietilbud skal få mulighet til å oppnå institusjonsakkreditering.
- Det etableres en søknadsbasert tilskuddsordning for private høyskoler i form av en egen post for bygg og infrastruktur på statsbudsjettet.
- Kunnskapsdepartementet foretar en gjennomgang av tilskuddsprosentsatsen og vurderer om det bør fastsettes klare terskelverdier (intervall) for når departementet bør gi en avkortning av tilskuddet ved bruk av tilskuddsprosentsats ut fra I nivået på studieavgifter.
- Kunnskapsdepartementet bør vurdere om de nåværende tilskuddsprosentsatsene på 70, 50 og 30 er hensiktsmessige nivåer.
- For alle de private høyskolene i tilskuddsordningen bør Kunnskapsdepartementet implementere alle studieprogrammene i den resultatbaserte delen av finansieringssystemet.
- Det er ikke ønskelig med rettighetsbasert tilskuddsordning for private høyskoler.
- Det er ikke grunnlag for å foreslå endringer i fordelingen av midler mellom institusjoner og utdanningstilbud.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om en øremerket tilskuddsordning for bygg og infrastruktur med en ramme på omlag 50 mill. kroner årlig vil måtte håndteres i den ordinære statsbudsjettprosessen. Forslaget kan utløse noe administrativt merarbeid i form av økt saksbehandling for Kunnskapsdepartementet, som forutsettes løst innenfor eksisterende budsjetttramme.

Forslaget om institusjonsakkreditering som kriterium for å kunne motta statstilskudd vil som følge av overgangsperioden på fem år ikke ha kortsiktige konsekvenser for budsjettrammen for tilskudd til private høyskoler. På lengre sikt anses det som lite sannsynlig at det blir en økning av private høyskoler som kvalifiserer for tilskudd enn det antallet som i dag er inne i tilskuddsordningen. Det vil uansett være en politisk beslutning å fastsette totalrammen for tilskudd til private høyskoler og hvor mye den enkelte institusjon skal få.

Forslaget forventes å få merkbare økonomiske og administrative konsekvenser for private høyskoler som ønsker å oppnå institusjonsakkreditering i form av søknadsprosess og omstilling for å møte krav som stilles til institusjonsakkreditering. De største konsekvensene vil eventuelt være for private høyskoler som ikke har oppnådd institusjonsakkreditering etter utløpet av overgangsperioden på fem år. Bortfall av statstilskudd vil i ytterste konsekvens kunne bety nedleggelse av studietilbud eller institusjoner. Det er i dag vanskelig å ha noen kvalifisert oppfatning av hvor mange høyskoler som risikerer å miste statstilskuddet etter en overgangsperiode på fem år som følge av manglende institusjonsakkreditering.

Forslaget forventes å utløse noe administrativt merarbeid i form av økt saksbehandling for NOKUT, noe som forutsettes løst innenfor eksisterende budsjetttramme.

8.1 Utredningsinstruksen

Formålet med utredningsinstruksen er å legge et godt grunnlag for beslutninger om statlige tiltak gjennom å identifisere alternative tiltak, utrede og vurdere virkningene av aktuelle tiltak, involvere dem som er berørt av tiltaket tidlig i utredningsprosessen og samordne berørte myndigheter. Instruksen gjelder for utarbeiding av beslutningsgrunnlag for statlige tiltak som utføres i, eller på oppdrag for, statlige forvaltningsorganer, inkl. departementer. Utredningen skal omfatte virkninger for enkeltpersoner, privat og offentlig næringsvirksomhet, statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning og andre berørte.

Når det skal utredes tiltak som man forventer gir vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, herunder vesentlige budsjettmessige virkninger for staten, skal det gjennomføres en analyse i samsvar med gjeldende rundskriv for samfunnsøkonomiske analyser. Sekretariatet mener at det verken er påkrevd eller nødvendig å gjennomføre en samfunnsøkonomisk analyse.

Utredningsinstruksen har etablert minimumskrav til utredning i form av seks spørsmål som skal besvares i alle utredninger. Denne rapporten er ikke strukturert etter de seks spørsmålene, men spørsmålene er besvart gjennom utredningen slik:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

Dette er beskrevet gjennom målene for prosjektet slik det fremgår av mandatet i kapittel 1.1.

2. Hvilke tiltak er relevante?

Ekspertgruppen foreslår en rekke tiltak og anbefalinger i kapittel 7.

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Ekspertgruppen gir en vurdering av at det er to alternative og prinsipielle innretninger for en tilskuddsordning for private høyskoler. Tilskuddsordningen kan følge de årlige budsjettprosessene eller gjøres rettighetsbasert. *Ekspertgruppen* gir sin anbefaling i kapittel 7.

4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?

Ekspertgruppen gir en vurdering av ulike kriterier hvor det fremgår positive og negative virkninger av en implementering av disse kriteriene i tilskuddsordningen. *Ekspertgruppens* forslag er varige. De foreslåtte endringene angår kun private høyskoler. *Ekspertgruppen* viser til kapittel 8 med en vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser.

5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Tiltak som *ekspertgruppen* anbefaler, er omtalt i kapittel 7. *Ekspertgruppen* gir også der en begrunnelse for anbefalingene.

6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

De viktigste forutsetningene ligger i Kunnskapsdepartementets implementering av de foreslåtte endringene i tilskuddsordningen for private høyskoler.

Vedlegg

Innhold

Tabell V2.1 Akkreditering av studietilbud, utdrag fra studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften med merknader	5
Tabell V2.2 Akkreditering som høyskole, utdrag fra studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften med merknader	10
Tabell V3.1 Studentflyt mellom institusjoner, 2014–16	13
Tabell V3.2 Faglig utvikling ved private høyskoler	16
Tabell V3.3 Karakterfordeling 2016	25
Tabell V3.4 Gjennomføring i forhold til avtalt utdanningsplan 2013–16	26
Tabell V3.5 Forfatterandeler på nivå 2, 2007–16	27
Tabell V3.6 Tilskudd til private høyskoler 2000–17	28
Tabell V3.6.1 Statsbudsjettet 2000	28
Tabell V3.6.2 Statsbudsjettet 2001	30
Tabell V3.6.3 Statsbudsjettet 2002	31
Tabell V3.6.4 Statsbudsjettet 2003	32
Tabell V3.6.5 Statsbudsjettet 2004	33
Tabell V3.6.6 Statsbudsjettet 2005	34
Tabell V3.6.7 Statsbudsjettet 2006	35
Tabell V3.6.8 Statsbudsjettet 2007	36
Tabell V3.6.9 Statsbudsjettet 2008	37
Tabell V3.6.10 Statsbudsjettet 2009	38
Tabell V3.6.11 Statsbudsjettet 2010	39
Tabell V3.6.12 Statsbudsjettet 2011	40
Tabell V3.6.13 Statsbudsjettet 2012	41
Tabell V3.6.14 Statsbudsjettet 2013	42
Tabell V3.6.15 Statsbudsjettet 2014	43
Tabell V3.6.16 Statsbudsjettet 2015	44
Tabell V3.6.17 Statsbudsjettet 2016	45
Tabell V3.6.18 Statsbudsjettet 2017	46

Tabell V3.7 Studiepoengsproduksjon per institusjon 2016	47
Tabell V3.8 Samlede nøkkeltall 2016	60
Tabell V3.9 Finansielle ressurser 2009–16	61
Tabell V3.10 Driftsinntekter fordelt på kilde 2016	64
Tabell V3.11 Studie- og eksamensavgifter 2007–16	65
Tabell V3.12 Studie- og eksamensavgifter 2010 og 2014–16	66
Tabell V3.13 Lønnskostnader 2007–16	67
Tabell V3.14 Antall årsverk totalt i alle stillinger 2007–16	68
Tabell V3.15 Flerårig oversikt over lønnskostnader 2010–16	69
Tabell V3.16 Egenkapital 2010–16	70
Tabell V3.17 Driftsmargin og egenkapital 2016	71
Tabell V3.18 Årsresultat 2010–16	72
Tabell V3.19 Kostnads- og formålseffektivitet 2016	73
Tabell V3.20 Andel årsverk i førstestillinger 2007–16	74
Tabell V4.1 Statstilskudd utdanningsinsentivene 2003–16	75
Tabell V4.1.1 Statsbudsjettet 2003	75
Tabell V4.1.2 Statsbudsjettet 2004	77
Tabell V4.1.3 Statsbudsjettet 2005	80
Tabell V4.1.4 Statsbudsjettet 2006	85
Tabell V4.1.5 Statsbudsjettet 2007	89
Tabell V4.1.6 Statsbudsjettet 2008	92
Tabell V4.1.7 Statsbudsjettet 2009	95
Tabell V4.1.8 Statsbudsjettet 2010	98
Tabell V4.1.9 Statsbudsjettet 2011	101
Tabell V4.1.10 Statsbudsjettet 2012	104
Tabell V4.1.11 Statsbudsjettet 2013	107
Tabell V4.1.12 Statsbudsjettet 2014	110
Tabell V4.1.13 Statsbudsjettet 2015	113
Tabell V4.1.14 Statsbudsjettet 2016	116
Tabell V4.2 Statstilskudd forskningskomponenten 2003–16	119
Tabell V4.2.1 Statsbudsjettet 2003	119

Tabell V4.2.2 Statsbudsjettet 2004	119
Tabell V4.2.3 Statsbudsjettet 2005	120
Tabell V4.2.4 Statsbudsjettet 2006	121
Tabell V4.2.5 Statsbudsjettet 2007	124
Tabell V4.2.6 Statsbudsjettet 2008	126
Tabell V4.2.7 Statsbudsjettet 2009	129
Tabell V4.2.8 Statsbudsjettet 2010	131
Tabell V4.2.9 Statsbudsjettet 2011	132
Tabell V4.2.10 Statsbudsjettet 2012	133
Tabell V4.2.11 Statsbudsjettet 2013	134
Tabell V4.2.12 Statsbudsjettet 2014	135
Tabell V4.2.13 Statsbudsjettet 2015	136
Tabell V4.2.14 Statsbudsjettet 2016	137
Tabell V4.2.15 Statsbudsjettet 2017	138

Forkortelser

Institusjonsnavn	Forkortelse
Ansgar teologiske høyskole	ATH
Baptistenes teologiske seminar	BTS
Campus Kristiania	CK
Diakonhjemmets høyskole	DH
Diakonhjemmets høyskole, Rogaland	DHR
Menighetssøsterhjemmets høyskole	MSH
Betanien sykepleierhøyskole	BSH
Betanien diakonale høyskole	BDH
Diakonissehjemmets høyskole	DHH
Fjellhaug Internasjonale Høyskole	FIH
Fjellhaug Misjonshøyskole	FM
Haraldsplass diakonale høyskole	HDH
Høyskolen Betanien	HB
Høyskolen på Jæren	HJ
Høyskolen i Staffeldtsgate	HS
Høyskolen landbruk og bygdenæringar	HLB
Høyskolen Diakonova	HD
Høyskolen for Ledelse og Teologi	HLT
Høyskolen Kristiania	HK
Lovisenberg diakonale høyskole	LDH
Rogaland høyskole	RH
Det teologiske menighetsfakultetet	MF
Misjonshøyskolen	MH
Norges dansehøyskole	NDH
Norsk Lærerakademi	NLA
Norsk Lærerakademi - Lærerhøyskolen	NLA L
Dronning Mauds Minne	DMMH
Barrat Dues musikkinstitut	BDM
Rudolf Steinerhøyskolen	RS
Bergen Arkitekt Skole	BAS
Den norske Eurytmihøyskole	DNE
Den norske Balletthøyskole	DNB
Handelshøyskolen BI	BI
Norges informasjonsteknologiske høyskole	NITH
Mediehøyskolen, Gimlekollen	MG
Norsk Reiselivshøyskole	NR
VID vitenskapelig høyskole	VID
Westerdals – Oslo School of Arts, Communication and Technology	WH

Vedlegg Kapittel 2 Rammebetingelser

Tabell V2.1 Akkreditering av studietilbud, utdrag fra studie kvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften med merknader

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften)	Merknader ¹
<p>§ 3-1 Akkreditering av studietilbud</p> <p>1) Krav i kapittel 3 skal legges til grunn når institusjoner oppretter studietilbud etter faglige fullmakter etter lov om universiteter og høyskoler § 3-3.</p> <p>2) Høyskoler og vitenskapelige høyskoler kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud som institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere.</p> <p>3) En institusjon som ikke går inn under lov om universiteter og høyskoler, kan søke NOKUT om akkreditering av studietilbud.</p> <p>4) En forutsetning for akkreditering av studietilbud er at kravene i lov om universiteter og høyskoler er oppfylt. Forskrifter gitt med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 3-2 skal legges til grunn for akkrediteringen.</p> <p>5) NOKUT gir forskrift om kriterier for akkreditering av studietilbud. NOKUT kan fastsette egne kriterier for revidering av studietilbud. Kriteriene skal være i tråd med internasjonale standarder som Norge er forpliktet til å følge.</p>	<p>Til 1) Alle akkrediterte institusjoner skal legge krav i kap. 3 til grunn ved etablering av nye studietilbud² etter faglige fullmakter. Formålet er å styrke institusjonenes arbeid med kvalitet i utdanningsvirksomheten. Presiseringen vil bidra til å sikre at det legges samme kvalitetskrav til grunn for etablering av alle studietilbud.</p> <p>Til 2) Institusjon som gir akkrediterte studietilbud, men som ikke har institusjonsakkreditering, må søke NOKUT om akkreditering av alle nye studietilbud (fag, emner), uansett studietilbudets nivå.</p> <p>Til 3) Gjelder institusjoner som ikke har akkrediterte studietilbud. Først når NOKUT har gitt akkreditering av et studietilbud ved institusjonen, er institusjonen omfattet av uh-loven og kan rettmessig benytte betegnelsen "høyskole".</p> <p>Til 4) Ev. forskrifter fastsatt av KD skal legges til grunn for akkrediteringen (f.eks. forskrift om nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner). Også ev. rammeplaner fastsatt av KD legges til grunn.</p> <p>Til 5) Studietilsynsforskriften.</p>

¹ Med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets merknader til studiekvalitetsforskriften.

² Betegnelsen «studietilbud» omfatter både studieprogram som fører frem til grad, og kortere studier som årsenheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv og ikke er en del av et studieprogram.

<p>6) For studietilbud institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere, bestemmer NOKUT hvilke endringer som skal forelegges NOKUT.</p>	<p>Til 6) Tidligere skulle vesentlige endringer i studier akkreditert av NOKUT, forelegges NOKUT. Nå avgjør NOKUT hvilke endringer som skal forelegges NOKUT.</p>
<p>Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)</p>	
<p>§ 2-2 Krav til studietilbudet</p>	<p><i>Merknader³</i></p>
<p>1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.</p> <p>2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.</p> <p>3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.</p> <p>4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.</p> <p>5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.</p> <p>6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.</p> <p>7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.</p>	<p>Til 1) Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning.</p> <p>Til 2) Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert, innebærer at det er oppdatert innenfor kunnskapsutviklingen i både akademia og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsnivå. Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsnivå sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsnivå tilpasset studietilbudets innhold og nivå. Det forutsettes at institusjonen har vurdert rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel/behov og samlet kapasitet knyttet til samme/lignende studietilbud ved egen og andres institusjoner.</p> <p>Til 3) Studietilbudet må legges opp slik at studentene skal kunne oppnå læringsutbyttet på normert tid. I tråd med ECTS (European Credit Transfer and Accumulation Systems) er et studietilbud på 60 studiepoengs omfang på fulltid normalt et samlet arbeidsomfang på 1500-1800 timer per år, fordelt på organiserte læringsaktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelser. En heltidsstudent med oppgitt arbeidsomfang/innsats skal normalt kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.</p> <p>Til 4) Med infrastruktur menes egnede lokaler, utstyr, bibliotekjenester, administrative og tekniske tjenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc. som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den</p>

³ Med utgangspunkt i NOKUTs merknader til studietilsynsforskriften.

<p>8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.</p> <p>9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.</p>	<p><i>faglig ansattes undervisning og forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.</i></p> <p>Til 5) <i>Undervisnings- og læringsformene må være tilpasset studietilbudets innhold og oppbygging. Det forsettes at undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset et digitalt samfunn.</i></p> <p>Til 8) <i>Institusjonen skal sikre at studentene ved alle studietilbud som fører frem til en grad, tilbys utvekslingsopphold gjennom bindende avtaler, og relevansen av oppholdet skal være sikret av studietilbudets fagmiljø.</i></p>
<p>§ 2-3 Krav til fagmiljø</p>	
<p>1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.</p> <p>2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.</p> <p>3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.</p> <p>4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:</p> <p>a) For studietilbud på bachelornivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.</p>	<p><i>Merknader⁴</i></p> <p>Til 1) <i>Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringsen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet, i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring (f.eks. laboratoriearbeid, forskning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv.)</i></p> <p>Til 2) <i>Institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen. Utdanningsfaglig kompetanse omfatter her UH-pedagogikk og didaktikk og kompetanse til å utnytte teknologi for å fremme læring.</i></p> <p>Til 4) <i>Med hovedstilling menes at institusjonen er hovedarbeidsgiver for den ansatte.</i></p> <p>Til 5) <i>Kravene til fagmiljøenes dokumenterte resultater er regulert i studiekvalitetsforskriften mht. studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 og § 3-3. For studietilbud på bachelornivå gjelder kun denne bestemmelsen.</i></p>

⁴ Med utgangspunkt i NOKUTs merknader til studietilsynsforskriften.

<p>For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet b) bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.</p> <p>For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte c) med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professor- eller dosentkompetanse.</p> <p>5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.</p> <p>6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.</p> <p>7) For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.</p>	<p><i>Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer f.eks. at det vil kreves større aktivitet i forskning knyttet til et mastergradsstudium enn til et bachelorgradsstudium.</i></p> <p><i>Til 7) Med "praksisveiledere" menes personer som legger til rette og veileder studenten ved praksisoppholdet. Med "relevant kompetanse" menes her relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.</i></p>
<p>§ 2-4. Særskilt bestemmelse om fagmiljø</p> <p>Kravet til hovedstilling i § 2-3 (4) første punktum kan fravikes for studietilbud med omfang på 30 studiepoeng eller mindre dersom det gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forsknings, kunstnerisk utviklingsarbeid eller faglig utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studietilbudets fagområde eller i tilstøtende fagområde og ha et helhetlig ansvar for studietilbudet.</p>	<p>Merknader⁵</p> <p><i>Formålet med denne bestemmelsen er at institusjonene skal kunne tilby spesialfordypninger og videreutdanning innenfor fagfelt der eksterne miljøer har en spesialkompetanse. Bestemmelsen innebærer at institusjonen kan være ansvarlig for kortere studietilbud med et fagmiljø knyttet til seg hvor mindre enn 50 pst. av studietilbudets fagmiljø har hovedstilling ved institusjonen. Institusjonen er ansvarlig for studietilbudet og skal sørge for at tilbudet er kvalitetssikret i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften.</i></p>

⁵ Med utgangspunkt i NOKUTs merknader til studietilsynsforskriften.

	<p>Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften)</p>
<p>§ 3-2. Akkreditering av mastergradsstudier</p> <p>1) Mastergradstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.</p> <p>2) Mastergradstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.</p> <p>3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.</p>	<p><i>Merknader⁶</i></p> <p>Til 1) Studietilbudet skal ha tilstrekkelig faglig bredde og må ivareta behovet for tverrfaglighet. Det skal tydelig komme frem hvilke fag, disipliner og kunnskapsområder studiet omfatter, og dermed også hva studiet ikke omfatter. Denne informasjonen vil bidra til å definere og avgrense studietilbudet, samtidig som profil og mulige spesialiseringer vil synliggjøre bredden. Det må vurderes i hvert enkelt tilfelle hva som anses for å være tilstrekkelig bredde i et mastergradsstudium.</p> <p>Til 2 og 3) Fagmiljø⁷ av høy kvalitet kjennetegnes ved at de er solide og driver aktiv forsknings- og utviklingsproduksjon, og har bredde i kompetansen. Fagmiljøet til det enkelte mastergradsstudium skal være bredt og satt sammen av ansatte med relevant kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i alle deler av studietilbudet. Også smalere utdanninger, herunder spesialistutdanninger, skal etableres i brede fagmiljøer. Fagmiljøene skal bl.a. bestå av personer med førstestillingskompetanse og toppkompetanse, herunder førstelektor, førsteamanuensis, dosent, professor. Fagmiljøet skal bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse. En slik innretning av fagmiljøet innebærer en forsterkning og skjerping av kravene sammenliknet med tidligere forskrift, samtidig som de åpner for fleksibilitet i sammensetning av fagmiljøet. Hva som vurderes som tilstrekkelig og relevant kompetanse, varierer mellom ulike studietilbud.</p> <p>NOKUT kan fastsette kompetansekrav til ulike typer utdanninger.</p> <p>Fagmiljøet må dokumentere resultater fra samarbeid med universiteter, høyskoler eller andre relevante fagmiljøer, nasjonalt og internasjonalt. NOKUT gir forskrift om utfyllende krav til fagmiljøet og relevansen av miljøets og dets resultater fra forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og nasjonalt og internasjonalt samarbeid.</p>

⁶ Med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets merknader til studiekvalitetsforskriften.

⁷ Med «fagmiljø» menes personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet.

Tabell V2.2 Akkreditering som høyskole, utdrag fra studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften med merknader

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften)	Merknader ⁸
§ 3-5 Akkreditering av institusjoner	
<p>1) Institusjoner som gir akkreditert studietilbud, kan søke NOKUT om akkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet.</p> <p>2) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling.</p> <p>3) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten.</p> <p>4) NOKUT skal gjennomføre en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Institusjonen skal dokumentere at kravene i lover og forskrifter er oppfylt.</p> <p>5) NOKUTs vedtak om akkreditering etter første ledd oversendes departementet som fatter endelig vedtak om institusjonskategori, jf. lov om universiteter og høyskoler § 1-2 annet ledd.</p> <p>6) NOKUT skal fastsette kriterier for akkreditering av institusjoner. NOKUT kan fastsette egne kriterier for revidering av institusjoner.</p>	<p>Til 3) Viktige elementer ved institusjonenes organisering og infrastruktur som skal være oppfylt, er bl.a. tilfredsstillende bibliotek, forelesningssaler, utstyr, leseplasser, grupperom osv.</p> <p>Til 4) NOKUT gjennomfører en helhetlig vurdering av institusjonen. NOKUT bør bidra med faglige råd for videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid. En slik rolle vil gjøre NOKUT til en mer effektiv pådriver for kvaliteten i sektoren og gi bedre styringsinformasjon til institusjonene.</p> <p>Til 5) På bakgrunn av NOKUTs vedtak om akkreditering, gjør KD en samlet vurdering av søknaden, der bl.a. institusjonens finansielle situasjon og faglige og strategiske planer kan inngå. Søknaden vil også bli sett i sammenheng med studietilbud ved andre institusjoner og institusjonsstrukturen i høyere utdanning.</p>

⁸Med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets merknader til studiekvalitetsforskriften.

<p>Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studiefilsynsforskriften)</p> <p>§ 3-1 Krav ved akkreditering av institusjoner</p>	<p><i>Merknader⁹</i></p>
<p>1) Institusjonen skal ha et faglig nivå innen utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid som er i samsvar med kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling for høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-6 til § 3-8.</p> <p>2) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.</p> <p>3) Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT.</p> <p>4) Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid.</p> <p>5) Institusjonens forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.</p> <p>6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på et nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.</p>	<p>Til 1) For høyskoler vil vurderingen av høy kvalitet baseres på de studietilbudene som ligger til grunn for akkrediteringssøknaden. Det forutsettes at studietilbudene dekker en vesentlig del av studietilbudsporteføljen slik at NOKUT kan gjøre en helhetlig vurdering, jf. studie kvalitetsforskriften § 3-5.</p> <p><i>Institusjonen må dokumentere og godtgjøre at det faglige nivået på utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er av høy kvalitet.</i></p> <p>Til 3) NOKUT fører tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved den enkelte institusjon. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn.</p> <p><i>NOKUT vil ved søknad om akkreditering vurdere om rutiner for akkreditering, tilsyn og revidering av akkreditering av studietilbud er tilfredsstillende, uavhengig av om det systematiske kvalitetsarbeidet er godkjent av NOKUT.</i></p>

⁹ Med utgangspunkt i NOKUTs merknader til studietilsynsforskriften.

<p>Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften)</p>	<p>Merknader¹⁰</p>
<p>§ 3-6 Akkreditering som høyskole</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Institusjonen skal ha utdanning, stabil forskningsvirksomhet eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet. 2) Institusjonen skal ha ansatte i undervisnings- og forskerstillinger på sentrale fagområder som inngår i studietilbudene. 3) Institusjonen skal ha akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele lavere grad alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år. 4) Institusjonen skal være tilknyttet nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. 	<p>Til 3) Kravet om å ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år, innebærer at institusjonen tidligst kan søke akkreditering som høyskole fem år etter at den satte i gang sitt første bachelorstudium.</p>

¹⁰ Med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets merknader til studiekvalitetsforskriften.

Vedlegg Kapittel 3 Beskrivelse og tilstandsvurdering

Tabell V3.1 Studentflyt mellom institusjoner, 2014–16

	Til NU	Til NMBU	Til NTNU	Til UiA	Til UIB	Til UiO	Til UIS	Til UIT	Til AHO	Til HIM	Til NPH	Til NIH	Til NMH	Til HINN	Til HIOA	Til HSN	Til HIØ	Til HIVO	Til HVL	Til SH	Til KHIO	Totalt
Fra NU	49	331	35	49	75	26	151	1	16	21	21	21	78	53	64	23	37	48	1	1	1	1 159
Fra NMBU	19		39	14	19	137	6	20	4	2	14	7	23	52	40	20	2	9				453
Fra NTNU	237	87	81	176	499	103	165	11	64	90	27	9	167	235	165	45	80	146	1	3	3	2 655
Fra UiA	29	21	153		116	139	92	42	3	5	50	8	20	43	77	147	25	20	54			1 176
Fra UIB	39	36	200	59	364	94	77	1	7	94	6	11	41	92	44	13	41	424			9	1 846
Fra UiO	63	143	287	82	176		35	113	19	11	13	31	29	118	665	188	66	30	54		5	2 529
Fra UIS	20	16	136	84	113	76	44	7	36	7	15	20	20	55	36	12	11	114			1	932
Fra UIT	139	20	240	42	84	165	36		10	33	7	4	70	78	67	26	17	37	10			1 142
Fra AHO	1	3	1	1	4	1								1				1	1			15
Fra HIM	26	1	86	10	21	76	9	82		10	1			16	10	27	3	19	20			443
Fra NHH	6	3	26	5	68	54	1	6		1	1	1	9	9	9	2	2	16				227
Fra NIH	6	6	30	1	11	46	6	7					18	43	31	12	6	15				283
Fra NMH	2	4	2	8	19	2	2						1	3	2	1	1	1	1		1	55

	TII NU	TII NMBU	TII NTNU	TII UjA	TII UjB	TII UjO	TII UjS	TII UjT	TII AHO	TII HIM	TII NPH	TII NIH	TII NMH	TII HINN	TII HIOA	TII HSN	TII HIØ	TII HVO	TII HVL	TII SH	TII KHIO	Totalt
Fra HINN	52	37	184	58	152	150	23	48	1	10	26	51	4		156	98	32	36	73		1	1 323
Fra HIOA	40	103	212	62	29	485	30	49	8	6	26	60	4	139		172	60	25	45		7	1 839
Fra HSN	57	57	173	143	85	268	35	59	4	21	33	32	1	118	190		71	29	53			1 609
Fra HIØ	19	35	60	32	11	59	10	21	4	4	3	11	1	48	91	97		30	17			614
Fra HVO	33	5	85	15	36	59	15	16		11		6	1	50	33	48	19		78	2		542
Fra HVL	32	43	339	62	329	51	168	57	18	92	16			74	120	103	21	62				1 872
Fra SH	2		1	1				6						2	1							13
Fra KHIO					3	14		1							3	1	1					25
Fra MF	2	4	3	5	4	63	1	6	1			3	1	14	32	20	5	6	3			214
Fra BI	50	60	207	70	86	155	152	31	1	36	156	10		63	123	105	19	8	98	1		1 610
Fra VID	2	2	10	5	11	17	27	9		6				15	27	20		3	26			211
Fra ATH	1		6	26	3	3		1						2	4	3	1	1	1			64
Fra BDM			1	3		3							12		2						5	25
Fra BAS									2										1	1		5
Fra DMMH	13		82	1	2	5	1	1		2				5	2	7	2	6	3			134

	Til NU	Til NMBU	Til NTNU	Til UiA	Til UiB	Til UiO	Til UJS	Til UIT	Til AHO	Til HIM	Til NHH	Til NIH	Til NMH	Til HINN	Til HIOA	Til HSN	Til HIØ	Til HIVO	Til HVL	Til SH	Til KHIO	Totalt
Fra FIH		2		4	3	7	2	1				2		4	2	3		1	2			51
Fra HLB					1		2	1						2		1			1			7
Fra HD		2		2		2									8	2	1		1			28
Fra HLT		1		2	4	8	2				1				2	6			4			53
Fra HK	2	5	8	7	6	30	4	10			1	5	2	13	21	18	5	1	8			217
Fra LDH	2	1	7	5		13	1	3				1	1	5	14	8	2					77
Fra NLA	6	2	21	38	94	27	13	5			5	4	2	19	22	25	2	18	145			503
Fra NDH			2			2									1			1			2	10
Fra RSH						7								2	2	1			1			13
Fra W-ACT	1	2	11	3	3	75	1	5				1	5	9	14	10	3	1	1		2	154
Totalt	876	731	2 906	938	1 683	3 096	887	1 011	56	230	693	313	119	1 150	2 212	1 530	480	478	1 484	13	39	23 729

Kilde: NSD

Merknad: Tabellen viser studentflyt mellom institusjoner, 2014 høst til 2016 høst, brutttotal.

Tabell V3.2 Faglig utvikling ved private høyskoler

Institusjon	Studietilbud	Dato for vedtak	Grad	Studiepoeng
HK (Akupunkturhøyskolen)	Akupunktur	15.05.08	BA	180
ATH	Ledelse og menighetsutvikling – et studietilbud innenfor fagområdet praktisk teologi	06.05.13	MA	120
ATH	Praktisk teologi	06.03.07	ÅRS	60
ATH	Kristendomskunnskap	15.05.06	MA	120
ATH	Psykologi med religion og helse	18.05.05	BA	180
ATH	Examen philosophicum og Examen facultatum	07.01.05		20
ATH	GRE100 Gresk og Det nye testamentet	24.09.03		30
ATH	HEB100 Hebraisk og Det gamle testamentet	24.09.03		30
ATH	MUS100 Musikkstudier	10.09.03		60
ATH	IFO100 Interkulturell forståelse	10.09.03		60
ATH	IFO200 Interkulturell forståelse	10.09.03		60
ATH	MUS200 Musikkstudier	10.09.03		45
ATM	Helsekommunikasjon, biomedisinsk statistikk og metode	26.02.08		30
ATM	Bevegelsesapparatets anatomi og fysiologi	10.05.06		30
ATM	Påbygningsstudium ernæring	20.07.05		30
ATM	Påbygningsstudium ernæring	26.04.05		30
ATM	Grunnleggende ernæring	22.04.05		60
ATM	Grunnleggende ernæring	22.04.05		60

ATM	Grunnleggende ernæring	19.10.04		60
BDM	Videreutdanning i musikkdidaktikk	24.06.09	VID	30
BDM	Praktisk-pedagogisk utdanning	19.12.08		60
BDM	Utøvende musikk	27.05.08	BA	180
BDM	Utøvende musikk	30.03.06	BA	240
BH	Anvendt psykologi	23.06.15	BA	180
BH	Grunnleggende ernæring	16.02.15		30
BH	Medisinsk biologi	05.08.16	ÅRS	60
BH	Internasjonale studier	18.02.16	BA	180
BH	Fred- og konfliktstudier	16.03.15	BA	180
BH	Idrett årsstudium	11.08.11		60
BH	Fred- og konfliktstudier	21.06.11	BA	180
BH	Psykologi	26.08.10	ÅRS	60
BH	Årsenhet i freds- og konfliktstudier	06.05.09		60
BH	Medier og kommunikasjon	05.10.06		60
BH	Medisin	19.07.06	ÅRS	60
BH	Praktisk filosofi	19.04.06		30
BH	Funksjonell anatomi og fysiologi	30.03.09		30
(tidl. Helsehøgskolen)				
BH	Medisinsk grunnstudium	05.09.08		30
(tidl. Helsehøgskolen)				
BH	Ernæringsfysiologi	21.05.08	BA	180
(tidl. Helsehøgskolen)				
BH	Ernæringsfysiologi	21.05.08	BA	180
(tidl. Helsehøgskolen)				
HK (Markedshøgskolen)	Markedsføringsledelse (tidl. Markedskunnskap)	02.09.11	MA	120

HK (Markedshøyskolen)	Administrasjon og ledelse	05.05.08	BA	180
HK (Markedshøyskolen)	Bachelor i markedsføring og internasjonalsisering*	03.09.07	BA	180
HK (Markedshøyskolen)	Bachelorgradstudiet i reklame og merkebygging	21.10.05	BA	180
HK (Markedshøyskolen)	Kreativitet, innovasjon og forretningsutvikling	30.08.05	BA	180
HK (Markedshøyskolen)	Prosjektledelse	20.04.05		30
HK (Markedshøyskolen)	Relasjonsledelse	01.12.03		60
HK (Markedshøyskolen)	Forbrukermarkedsføring	05.12.12	MA	90
HK (Norges helsehøyskole)	Osteopati	27.04.12	BA	180
HK (Norges kreative fagskole)	Kreativ markedskommunikasjon	21.03.12	BA	180
DNE	Eurytmi	07.06.05	BA	240
MF	Mastergradsstudium i diakoni	10.11.04	MA	180
DMMH	Barnehagekunnskap: barndom i et samfunn i endring	28.10.16	MA	120
DMMH	Spesialpedagogikk med vekt på tidlig barndom	16.08.16	MA	120
DMMH	Barnekultur og kunstpedagogikk	08.07.15	MA	120
DMMH	Barnehageledelse	09.01.15	MA	120
DMMH	Fysisk aktivitet og idrett	16.05.06	ÅRS	60
DMMH	Musikk og kulturelt mangfold	29.03.05	VID	30
DMMH	Ledere og organisasjoner i utvikling	04.04.03		30
FIH	Religion, livssyn og etikk	21.03.12	2-årig studium 1. syklus	120
FIH	Teologi og misjon	04.10.05	MA	120
FIH	Examen philosophicum og Examen facultatum	31.01.05		20
FIH	Bibel og misjon	19.02.04	ÅRS	60

FIH	Årsstudium i musikk	16.07.03		60
FIH	Semesteremne i bibelhebraisk	07.04.03		20
BI	Eiendomsmegling, Avd. Bergen og Trondheim	10.03.08	BA	180
BI	International Marketing og Management	29.06.07	MA	120
BI	Innovasjon og entreprenørskap	11.06.07	MA	120
BI	Entreprenørskap, avd. Stavanger	25.05.07	BA	180
BI	Entreprenør	31.10.05	BA	180
BI	Regnskap og revisjon	13.06.05	MA	120
BI	Internasjonal markedsføring og ledelse	02.05.05	MA	120
BI	Leadership and Organization	11.04.05	ph.d.	
BI	Internasjonal markedsføring, Canada-Vancouver	30.03.05	BA	180
BI	Politisk Økonomi	30.03.05	MA	120
BI	Kultur og ledelse	01.06.04	BA	180
BI	Master of Science in Leadership and Organization Psychology	29.04.04	MA	120
BI	Varehandelsledelse, studietrinn 1 og 2 som fjernund.	23.02.04	BA	
BI	Master of Science in Economic and Business History	15.01.04	MA	120
BI	Påbyggingsstudiet i eiendomsmegling, Stavanger	25.06.03		
BI	Ettårig studium i markedskommunikasjon	25.06.03	ÅRS	
BI	Ettårig studium i markedsføring og ledelse	25.06.03	ÅRS	
BI	Ettårig studium i markedsføring, internasjonalisering og ledelse	25.06.03	ÅRS	
BI	Markedskommunikasjon, avd. Agder	25.06.03		
BI	Master of Science in Business	25.04.03	4-årig	

HLB	Bygdeutvikling	01.03.13	BA	180
HLB	Hest i næring	06.09.11	ÅRS	60
HLB	Nyskaping	15.06.06	ÅRS	60
HLB	Moderne husdyrproduksjon	09.09.04		60
HD	Sykepleie med et kommunehelsefjerneseperspektiv	20.09.11	MA	120
HD	Hygiene-sykepleie	09.10.08		60
HD	Sykepleie	24.06.08	BA	180
HD	Kristen sjesorg	04.11.05		60
HD	Nyresykepleie - videreutdanning	07.06.04	VID	60
HFDK		13.04.15	BA	180
HLT	Ungdomsarbeid	08.09.09	ÅRS	60
HLT	Verdibasert endringsledelse	01.09.09	ÅRS	60
HLT	Teologi og ledelse	17.12.04	BA	180
HK	Ledelse	04.07.16	MA	120
LIMPI	Videreutdanning i profesjonell musikkproduksjon og internasjonal musikkindustri	04.07.16		60
LDH	Sykepleie med et kommunehelseperspektiv	20.09.11	MA	120
LDH	Helsetjenester til eldre	16.12.09	MA	120
LDH	Sykepleie	24.06.08	BA	180
LDH	Ortopedisk sykepleie, videreutdanning	11.03.08	VID	60
LDH	Nyfødsykepleie	14.08.06	VID	60
Musikkteaterskolen	Musikkteater	28.06.12	BA	180
NLA	Grunnskolelærerutdanning (5-10)	23.11.16	MA	300
NLA	Grunnskolelærerutdanning (1-7)	23.11.16	MA	300
NLA	Theology and Ministry	07.07.16	MA	120
NLA	Global journalistikk	20.08.14	MA	120

NLA	Intercultural Studies	22.01.14	MA	120
NLA	Religion, livssyn og etikk, lærermaster for grunnskolen	13.09.13	MA	120
NLA	Små barn i møte med verden	10.07.08		30
NLA	Tilpasset opplæring i en inkluderende skole 1	26.02.08		30
NLA	Musikk 1	15.02.08		30
NLA	Musikk 2	15.02.08		30
NLA	Samfunnsfag 2	05.11.07		30
NLA	IKT i pedagogisk virksomhet 1	17.10.07		30
NLA	IKT i pedagogisk virksomhet 2	17.10.07		30
NLA	KRL 2	18.08.06		30
NLA	Norsk 2	15.08.06		30
NLA	Natur- og miljøfag 2	14.10.05		30
NLA	Organisasjon og ledelse	01.09.05		30
NLA	Pedagogikk	29.11.04	BA	180
NLA	Pedagogikk	29.11.04	MA	120
NLA	Pedagogikk med vekt på pedagogisk ledelse	29.11.04	MA	120
NLA	Pedagogikk med vekt på spesialpedagogikk	29.11.04	MA	120
NLA	Philosophy in education	29.11.04	MA	120
NLA	Pedagogisk veiledning 2. halvårsenhet	18.10.04		30
NLA	Almennlærerutdanning	18.02.04	BA	240
NLA	Førskolelærerutdanning	17.02.04	BA	180
NLA	Interkulturell forståelse	05.01.04	BA	180
NLA	Kristendoms-kunnskap	17.12.03	MA	120
NLA (tidl. Høgskolen i Staffeldtsgate)	Årsenhet i kristendom	12.05.09		60

NLA (tidl. Høgskolen i Staffeldtsgate)	Jødisk-kristne studier	03.08.05		30
NLA (tidl. Høgskolen i Staffeldtsgate)	Påbygning Musikk, menighet og ledele	30.05.05		60
NLA (tidl. Høgskolen i Staffeldtsgate)	Teologi og ledelse	23.07.04	BA	180
NLA (tidl. Høgskolen i Staffeldtsgate)	Musikk, menighet og ledelse	23.07.04	BA	180
NLA (tidl. Mediehøgskolen Gimlekollen)	Kommunikasjon, livssyn og kristen apologetikk	04.09.07	BA	180
NLA (tidl. Mediehøgskolen Gimlekollen)	Interkulturell kommunikasjon III	24.06.05		30
NLA (tidl. Mediehøgskolen Gimlekollen)	Kreativ medieproduksjon	21.04.05	ÅRS	60
NLA (tidl. Mediehøgskolen Gimlekollen)	Interkulturell kommunikasjon	06.10.03		30
NLA (tidl. Mediehøgskolen Gimlekollen)	Kommunikasjon og livssyn II	27.08.03		30
NISS	Film- og tv-lyd	26.08.13	Påbygning til BA	120
NISS	Studietilbudet POP3	26.08.13	Påbygning til BA	60
NISS	Film og tv, 2-årig påbygning til bachelor	10.05.13		120
NISS	Musikkproduksjon, 2-årig påbygning til bachelor	16.08.12		120
NISS	Populærmusikk	18.01.11	BA	120
NISS	Årsstudium i lydproduksjon	15.12.10		60
NISS	Visuell kunst	09.09.10		120
NISS	Årsstudium i film og tv	21.05.10		60
NITH	Applied Computer Science with Specialization in Software Integration	19.09.13	MA	120
NITH	Information systems	02.09.11	MA	120

Noroff	Digital Forensics, stedbasert	19.04.12	BA	180
Noroff	Digital Forensics, nettbasert	19.04.12	BA	180
Noroff	Interactive media, stedbasert	12.04.12	BA	180
Noroff	Interactive media, nettbasert	12.04.12	BA	180
NBI	Samtidslitteratur for barn og unge	07.05.15	VID	30
NBI	Forfatterutdanningen	06.09.10		60
Norsk Gestaltinstitutt	Gestaltorientert coaching	13.03.06	2 år, deltid	60
Norsk Gestaltinstitutt	Gestaltterapiutdanning	07.02.03	4 år	120
Norsk høyskole for helhetsterapi	Ernæring	06.06.06		30
NSKI	Manus, scenetekst og TV-drama	13.03.17	BA	180
NSKI	Personinstruksjon og regi	18.12.14	BA	180
NSKI	Skuespillerfag	18.12.14	BA	180
RS	Antroposofisk sosialpedagogikk	21.06.11	BA	180
RS	Steinerpedagogikk	19.01.05	MA	120
RS	Billedkunsthøgskolen	04.06.04	ÅRS	60
Skrivekunstakademiet	Skapende skriving	20.11.07		60
VID	Sykepleie	24.06.08	BA	180
VID	Kreftomsorg	27.08.03		30
VID	Diakoni, verdier og profesjonell praksis	12.06.12	ph.d.	180
VID	Sosialt arbeid	21.12.10	MA	120
VID	Engelskspråklig versjon av mæster i diakoni	16.02.10	MA	120
VID	Helsejernerster til eldre	16.12.09	MA	120
VID	Verdibasert ledelse	02.03.04	MA	120
VID	Konfliktbehandling - ulike meklingsmetoder	02.03.04		30

VID	Rehabilitering av pasienter med kroniske sammensatte sykdommer – Livsstyrketrening	05.02.04		30
VID	Diakoni	17.12.03	MA	120
VID	Organisasjon og ledelse	06.08.03		30
VID	Familierapi og systemisk praksis	06.02.03	MA	120
VID	Tverrfaglig videreutdanning i veiledning	27.05.10	VID	60
VID	Sykepleie	20.06.08	BA	180
VID	Palliativ omsorg	10.05.04		30
VID	Globale studier	22.03.07	MA	120
VID	Examen philosophicum og Examen facultatum	23.10.03		20
VID	Interkulturell kommunikasjon og globalt samarbeid	14.05.03	ÅRS	60
W-ACT	Art Direction	02.09.11	BA	180
W-ACT	Experience and Event Design	29.08.11	BA	180
W-ACT	Retail Design	09.06.11	BA	180
W-ACT	Grafisk design	12.01.11	BA	180
W-ACT	Film og tv	04.11.10	BA	180
W-ACT	Tekst og skribent	06.09.10	BA	180

Kilde: NOKUT

Tabell V3.3 Karakterfordeling 2016. Prosent

	A	B	C	D	E
MF	10,2	22,9	32,1	22,3	12,6
BI	13,1	28,1	30,2	17,7	10,9
VID	11,6	28,7	35,8	17,5	6,4
ATH	11,0	27,0	33,7	22,0	6,3
BDM	21,3	41,2	27,9	5,1	4,4
DMMH	7,7	28,2	38,6	20,7	4,7
FIH	14,5	26,2	33,1	18,6	7,6
HLT	16,9	43,1	29,2	4,6	6,2
HD	7,0	28,3	37,1	20,1	7,4
HLT	9,2	24,8	36,8	24,1	5,0
HK	10,4	29,4	34,5	18,7	7,1
LDH	16,9	28,0	33,3	15,5	6,4
NLA	14,7	33,1	33,1	14,3	4,8
NDH	12,5	35,4	39,3	11,6	1,2
RSH	11,6	30,2	46,5	11,6	-
W-ACT	18,0	33,8	31,4	12,3	4,5
Gjennomsnitt private institusjoner	12,8	28,6	31,6	17,6	9,4
Gjennomsnitt statlige institusjoner	13,2	29,0	32,9	17,0	7,9
Gjennomsnitt statlige og private institusjoner	13,1	28,9	32,6	17,1	8,2

Kilde: NSD

Tabell V3.5 Forfatterandeler på nivå 2, 2007–16. Prosent

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	11,8	12,4	10,8	16,6	12,5	20,6	18,7	16,1	16,4	23,4
BI	19,1	18,2	19,1	16,3	16,7	14,6	18,1	22,2	19,3	26,4
VID	13,9	17,3	10,8	8,8	8,4	12,1	16,6	17,1	16,4	26,4
ATH	0	0	0	44,9	33,7	0	1,9	18,8	19,0	17,4
DMMH	6,9	8,4	8,1	6,0	7,5	6,8	3,0	5,1	14,4	6,3
FIH	0	0	0	33,3	11,8	20,7	18,2	5,1	3,0	11,1
HLB	-	-	-	100	0	0	-	-	0	-
HD	-	23,4	16,3	35,2	20,9	0	24,7	0	10,0	4,5
HLT	-	-	-	-	33,3	50	33,3	20	0	18,2
HK	5,8	9,4	5,9	5,7	5,0	0	9,8	11,9	14,2	9,7
LDH	12,5	67,5	0	37,5	19,5	9,2	19,2	26,5	13,3	27,9
NLA	4,7	9,6	13,7	6,5	13,8	27,6	9,3	10,8	15,3	43,6
NDH	-	-	0	-	0	-	-	-	-	0
RSH	-	-	0	0	0	15,4	0	0	0	0
W-ACT	0	0	1,8	26,2	12,1	9,2	17,1	0,7	6,9	21,5
Private inst.	14,0	14,6	12,8	13,9	12,9	14,4	14,4	16,1	15,3	23,7
Statlige inst.	20,1	21,2	20,1	19,9	21,3	20,9	20,7	20,1	21,4	21,7
Sum	19,8	20,9	19,8	19,6	20,9	20,6	20,4	19,9	21,1	21,8

Kilde: NSD

Tabell V3.6 Tilskudd til private høyskoler 2000–17

Kunnskapsdepartementets tilskudd til private høyskoler med statstilskudd i perioden 2000 til 2017. Tallene er basert på ordinært tilskuddsbrev, nominelle tall. Oversikten tar ikke hensyn til eventuelle endringer i løpet av budsjettåret som eksempelvis revidert nasjonalbudsjett (RNB) eller nysalderingen. Dette er dermed budsjettall og ikke regnskapstall.

Tabell V3.6.1 Statsbudsjettet 2000

	Husleietilskudd	Basistilskudd	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høgskolesenter	5 061 000	27 534 000	32 595 000
Menighetssøsterhjemmets høgskole	2 625 000	12 478 000	15 103 000
Betanien sykepleierhøgskole	2 021 000	9 598 000	11 619 000
Diakonissehjemmets høgskole	2 400 000	9 370 000	11 770 000
Høgskolen for Diakoni og Sykepleie	3 720 000	24 910 000	28 630 000
Rogaland vernepleierhøgskole	1 099 000	10 798 000	11 897 000
Det teologiske menighetsfakultetet			
*praktikum		5 253 000	5 253 000
*øvrige studier		21 613 000	21 613 000
Misjonshøgskolen			
*praktikum		1 313 000	1 313 000
*øvrige studier		5 895 000	5 895 000
Norsk lærerakademi, vitenskapelighøgskole		20 041 000	20 041 000
Norsk lærerakademi, lærerhøgskolen	2 720 000	20 369 000	23 089 000
Dronning Mauds Minne	3 059 000	33 934 000	36 993 000
Barrat Due Musikk institutt		7 062 000	7 062 000
Rudolf Steinerhøgskolen		5 211 000	5 211 000
Bergen Arkitekt Skole		6 197 000	6 197 000
Den norske Eurytmihøgskole		1 603 000	1 603 000
Den norske Balletthøgskole		2 194 000	2 194 000
Handelshøgskolen BI			
*master of science		3 615 000	3 615 000
*siviløkonom		32 482 000	32 482 000
*sivilmarkedsfører		9 395 000	9 395 000
*revisor		5 823 000	5 823 000
*bedriftsøkonomutdanning		7 685 000	7 685 000
*ordinære studier NMH		8 123 000	8 123 000
*internasjonale studier NMH		7 421 000	7 421 000
Norges varehandelshøgskole		5 798 000	5 798 000
Mediehøgskolen Gimlekollen		6 347 000	6 347 000
Den Polytekniske Høgskolen			
*forkurs for ingeniører		4 260 000	4 260 000
*ingeniørutdanning		1 988 000	1 988 000
*datautdanning		14 596 000	14 596 000

Sum	22 705 000	332 906 000	355 611 000
Avsatt til refusjon av pensjonsinnskudd		3 970 000	3 970 000

Tabell V3.6.2 Statsbudsjettet 2001

	Husleietilskudd	Basistilskudd	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høgskolesenter	5 213 000	31 165 000	36 378 000
Menighetssøsterhjemmets høgskole	2 704 000	13 690 000	16 394 000
Betanien sykepleierhøgskole	2 082 000	10 696 000	12 778 000
Diakonissehjemmets høgskole	2 472 000	10 216 000	12 688 000
Høgskolen for Diakoni og Sykepleie	3 832 000	27 128 000	30 960 000
Rogaland vernepleierhøgskole	1 509 000	12 497 000	14 006 000
Det teologiske menighetsfakultet			
*praktikum		5 625 000	5 625 000
*øvrige studier		23 144 000	23 144 000
Misjonshøgskolen			
*praktikum		1 406 000	1 406 000
*øvrige studier		6 522 000	6 522 000
Norsk lærerakademi, vitenskapelig høgskole		21 461 000	21 461 000
Norsk lærerakademi, lærerhøgskolen	3 113 000	24 629 000	27 742 000
Dronning Mauds Minne	3 151 000	38 350 000	41 501 000
Barrat Due Musikk institutt	1 700 000	7 562 000	9 262 000
Rudolf Steinerhøgskolen		5 580 000	5 580 000
Bergen Arkitekt Skole		6 636 000	6 636 000
Den norske Eurytmihøgskole		1 869 000	1 869 000
Den norske Balletthøgskole		2 349 000	2 349 000
Handelshøyskolen BI			
*master of science		3 871 000	3 871 000
*siviløkonom		34 782 000	34 782 000
*sivilmarkedsfører		10 060 000	10 060 000
*revisor		6 236 000	6 236 000
*andre utdanninger		8 155 000	8 155 000
*ordinære studier NMH		9 181 000	9 181 000
*internasjonale studier NMH		7 946 000	7 946 000
*Norges varehandelshøyskole		5 820 000	5 820 000
Mediehøgskolen Gimlekollen		6 797 000	6 797 000
Den Polytekniske Høgskolen			
*forkurs for ingeniører		4 562 000	4 562 000
*ingeniørutdanning		2 484 000	2 484 000
*datautdanning		15 630 000	15 630 000
Sum	25 776 000	366 049 000	391 825 000
Avsatt til refusjon av pensjonsinnskudd		3 970 000	3 970 000

Tabell V3.6.3 Statsbudsjettet 2002

	Student- basert tilskudd	Husleie- tilskudd	Tilskudd til rekrut- terings- stillinger	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høgskolesenter	36 726 000	5 213 000		41 939 000
Menighetssøsterhjemmets høgskole	15 700 000	2 704 000		18 404 000
Betanien sykepleierhøgskole	12 157 000	2 082 000		14 239 000
Diakonissehjemmets høgskole	11 608 000	2 472 000		14 080 000
Høgskolen for Diakoni og Sykepleie	30 829 000	3 832 000		34 661 000
Rogaland vernepleierhøgskole	14 112 000	1 509 000		15 621 000
Det teologiske menighetsfakultet	29 603 000		2 756 000	32 359 000
Misjonshøgskolen	8 159 000			8 159 000
Norsk Lærerakademi, vitenskapelig høgskole	22 083 000			22 083 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	28 175 000	3 113 000		31 288 000
Dronning Mauds Minne	45 137 000	3 151 000		48 288 000
Barrat Due Musikk institutt	7 782 000	1 700 000		9 482 000
Rudolf Steinerhøyskolen	6 547 000			6 547 000
Den norske Eurytmihøgskole	2 079 000			2 079 000
Den norske Balletthøgskole	2 536 000			2 536 000
Bergen Arkitekt Skole	6 678 000			6 678 000
Handelshøyskolen BI			5 088 000	92 030 000
*master of science	3 835 000			
*siviløkonom	34 460 000			
*sivilmarkedsfører	9 967 000			
*revisor	6 178 000			
*ordinære NMH	9 945 000			
*internasjonale NMH	8 177 000			
*andre utdanninger	8 391 000			
*Norges Varehandelhøyskole	5 989 000			
Mediehøgskolen Gimlekollen	6 994 000			6 994 000
Den Polytekniske Høgskolen				22 005 000
*forkurs for ingeniører	3 194 000			
*ingeniørutdanning	3 175 000			
*datautdanning	15 636 000			
Norsk Reiselivshøyskole	2 579 000			2 579 000
Sum	398 431 000	25 776 000	7 844 000	432 051 000
Avsatt til refusjon av pensjonsinnskudd				3 970 000

Tabell V3.6.4 Statsbudsjettet 2003

	Undervisning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høyskole	15 997 000	476 000	29 532 000	46 005 000
Menighetssøsterhjemmets høyskole	7 745 000		13 310 000	21 055 000
Betanien sykepleierhøyskole	5 981 000		9 517 000	15 498 000
Diakonissehjemmets høyskole	6 090 000		9 305 000	15 395 000
Lovisenberg diakonale høyskole	13 683 000		24 010 000	37 693 000
Rogaland høyskole	10 804 000		9 849 000	20 653 000
Det teologiske menighetsfakultet	10 389 000	5 694 000	21 181 000	37 264 000
Misjonshøgskolen	3 834 000	1 685 000	4 812 000	10 331 000
Norsk Lærerakademi, vitenskapelig høyskole	7 094 000		17 303 000	24 397 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	9 100 000		24 393 000	33 493 000
Dronning Mauds Minne	18 833 000		32 785 000	51 618 000
Barrat Due Musikk institutt	3 816 000		7 128 000	10 944 000
Rudolf Steinerhøgskolen	2 835 000		4 130 000	6 965 000
Den norske Eurytmihøgskole	730 000		1 456 000	2 186 000
Den norske Balletthøgskole	1 440 000		1 247 000	2 687 000
Bergen Arkitekt Skole	7 714 000		1 410 000	9 124 000
Handelshøgskolen BI	95 173 000	12 703 000	13 021 000	120 897 000
Norges Informasjonsteknologiske Høgskole	21 072 000		4 736 000	25 808 000
Mediehøgskolen	3 615 000		5 356 000	8 971 000
Norsk Reiselivshøgskole	3 036 000		2 464 000	5 500 000
Delsum	248 981 000	20 558 000	236 945 000	506 484 000
Oslo Merkantile Høgskole ¹¹				5 000 000
Sum				511 484 000

¹¹ Stortinget bevilget 5 mill. kroner i Innst. 12S (2002-2003). Departementet hadde dermed ikke tallgrunnlag for å inkludere Oslo Merkantile Høgskole i finansieringsmodellen i 2003.

Tabell V3.6.5 Statsbudsjettet 2004

	Undervisning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høyskole	17 283 000	0	31 968 000	49 251 000
Menighetssøsterhjemmets høyskole	7 547 000	0	14 356 000	21 903 000
Betaniens diakonale høyskole	5 984 000	0	10 313 000	16 297 000
Diakonissehjemmets høyskole	6 675 000	0	10 139 000	16 814 000
Lovisenberg diakonale høyskole	13 480 000	0	25 920 000	39 400 000
Rogaland høyskole	7 920 000	0	12 324 000	20 244 000
Det teologiske menighetsfakultet	12 155 000	8 077 000	21 082 000	41 314 000
Misjonshøgskolen	4 422 000	3 225 000	5 735 000	13 382 000
Norsk Lærerakademi, vitenskapelig høyskole	10 216 000	0	16 583 000	26 799 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	10 453 000	0	26 054 000	36 507 000
Dronning Mauds Minne Høgskolen	18 300 000	0	35 269 000	53 569 000
Barrat Due Musikk institutt	4 355 000	0	7 493 000	11 848 000
Rudolf Steinerhøgskolen	2 381 000	0	4 459 000	6 840 000
Den norske Eurytmihøgskole	1 066 000	0	1 551 000	2 617 000
Den norske Balletthøgskole	1 400 000	0	1 347 000	2 747 000
Bergen Arkitekt Skole	7 891 000	0	1 728 000	9 619 000
Handelshøgskolen BI	106 521 000	19 155 000	22 683 000	148 359 000
Norges Informasjonsteknologiske Høgskole	28 512 000	0	4 754 000	33 266 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	3 513 000	0	5 810 000	9 323 000
Norsk Reiselivshøgskole	2 810 000	0	2 788 000	5 598 000
Oslo Merkantile Høgskole	4 085 000	0	1 462 000	5 547 000
Sum	276 969 000	30 457 000	263 818 000	571 244 000

Merknad: Totalt ble det tildelt om lag 25 mill. kroner til private høyskoler som følge av kvalitetsreformen i 2004. Midlene ble lagt i basis.

Tabell V3.6.6 Statsbudsjettet 2005

	Undervisning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Diakonhjemmets høyskole	18 059 000	853 000	32 800 000	51 712 000
Menighetssøsterhjemmets høyskole	8 409 000	0	15 754 000	24 163 000
Betanien diakonale høyskole	7 307 000	0	10 596 000	17 903 000
Diakonissehjemmets høyskole	7 080 000	0	10 416 000	17 496 000
Lovisenberg diakonale høyskole	13 841 000	0	26 592 000	40 433 000
Rogaland høyskole	10 641 000	0	12 647 000	23 288 000
Det teologiske menighetsfakultet	13 213 000	8 289 000	21 590 000	43 092 000
Misjonshøgskolen	4 159 000	3 407 000	5 875 000	13 441 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	11 438 000	500 000	16 983 000	28 921 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	12 581 000	500 000	26 061 000	39 142 000
Dronning Mauds Minne Høgskolen	20 185 000	0	36 237 000	56 422 000
Barrat Due Musikk institutt*	4 992 000	0	7 472 000	12 464 000
Rudolf Steinerhøgskolen	3 536 000	0	4 576 000	8 112 000
Den norske Eurytmihøgskole	1 108 000	0	1 583 000	2 691 000
Den norske Balletthøgskole	1 560 000	0	1 518 000	3 078 000
Bergen Arkitekt Skole*	7 805 000	0	1 693 000	9 498 000
Handelshøgskolen BI*	78 418 000	22 292 000	62 602 000	163 312 000
Norges Informasjonsteknologiske Høgskole	26 014 000	0	1 970 000	27 984 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	4 132 000	0	5 975 000	10 107 000
Norsk Reiselivshøgskole*	3 834 000	0	2 838 000	6 672 000
Oslo Merkantile Høgskole*	4 415 000	0	1 459 000	5 874 000
Høgskolen på Jæren	832 000	0	1 171 000	2 003 000
Ansgar teologiske høgskole	0	0	4 300 000	4 300 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	0	0	4 000 000	4 000 000
Fjellhaug Misjonshøgskole	0	0	2 900 000	2 900 000
Sum	267 563 000	34 341 000	303 404 000	605 308 000

Merknad: Ved Barrat Due Musikk institutt, Bergen Arkitekt Skole, Handelshøgskolen BI, Norsk Reiselivshøgskole og Oslo Merkantile Høgskole var det ved en inkurie ikke beregnet tilskuddsprosentsatsen i tilskuddsbrevet, men det fremkommer av *Orientering om forslag til statsbudsjett for 2005*, pkt 2.52 Fordeling på de ulike komponentene i det endrede finansieringssystemet.

Tabell V3.6.7 Statsbudsjettet 2006

	Utdanning	Strategisk forskningsko mp.	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	17 418 000	9 095 000	1 744 000	17 396 000	45 653 000
Ansgar teologiske høyskole	0	0	84 000	8 865 000	8 949 000
SALT Baptistenes teologiske seminar	0	0	0	1 899 000	1 899 000
Barrat Due Musikk institutt	5 534 000	0	0	7 409 000	12 943 000
Bergen Arkitekt Skole	5 645 000	0	0	3 791 000	9 436 000
Betanien diakonale høyskole	8 325 000	0	0	9 403 000	17 728 000
Den norske Balletthøyskole	3 600 000	0	0	755 000	4 355 000
Den norske Eurytmihøyskole	1 043 000	0	0	1 406 000	2 449 000
Diakonhjemmets høyskole	28 064 000	771 000	276 000	28 627 000	57 738 000
Diakonissehjemmets høyskole	8 067 000	0	0	9 772 000	17 839 000
Dronning Mauds Minne Høyskolen	21 444 000	0	31 000	35 671 000	57 146 000
Fjellhaug Misjonshøyskole	0	0	0	5 979 000	5 979 000
Handelshøyskolen BI	79 302 000	19 431 000	6 190 000	63 104 000	168 027 000
Høyskolen Diakonova	10 309 000	0	97 000	15 027 000	25 433 000
Høyskolen i Staffeldtsgate	0	0	0	8 246 000	8 246 000
Høyskulen Landbruk og bygdenæringar	632 000	0	80 000	1 195 000	1 907 000
Lovisenberg diakonale høyskole	16 166 000	0	91 000	24 216 000	40 473 000
Mediehøyskolen	5 532 000	0	0	5 763 000	11 295 000
Misjonshøyskolen	8 153 000	3 236 000	415 000	4 480 000	16 284 000
Norges Informasjonsteknologiske Høyskole	9 599 000	0	152 000	10 454 000	20 205 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	14 717 000	590 000	119 000	15 836 000	31 262 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøyskolen	15 769 000	590 000	114 000	22 046 000	38 519 000
Norsk Reiselivshøyskole	4 309 000	0	0	1 840 000	6 149 000
Oslo Markedshøyskole	4 617 000	0	0	823 000	5 440 000
Rogaland høyskole	11 352 000	0	0	13 547 000	24 899 000
Rudolf Steinerhøyskolen	3 920 000	0	0	4 511 000	8 431 000
Sum	283 517 000	33 713 000	9 393 000	322 061 000	648 684 000

Tabell V3.6.8 Statsbudsjettet 2007

	Resultat- basert under- visning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	20 794 000	14 376 000	16 714 000	51 884 000
Ansgar teologiske høyskole	3 526 000	67 000	5 530 000	9 123 000
Baptistenes teologiske seminar	0	0	1 957 000	1 957 000
Barrat Due Musikk institutt	5 445 000	0	7 593 000	13 038 000
Bergen Arkitekt Skole	6 699 000	0	3 864 000	10 563 000
Betanien diakonale høyskole	7 992 000	0	11 902 000	19 894 000
Den norske Balletthøyskole	6 808 000	0	752 000	7 560 000
Den norske Eurytmihøyskole	1 183 000	0	1 641 000	2 824 000
Diakonhjemmet høyskole, Oslo	30 149 000	1 185 000	29 280 000	60 614 000
Diakonissehjemmets høyskole	8 751 000	140 000	10 008 000	18 899 000
Dronning Mauds Minne Høyskolen	22 502 000	577 000	39 196 000	62 275 000
Fjellhaug Misjonshøyskole	2 716 000	40 000	3 879 000	6 635 000
Handelshøyskolen BI	77 531 000	26 678 000	69 075 000	173 284 000
Høgskulen Landbruk og bygdenæringar	723 000	138 000	1 226 000	2 087 000
Høyskolen Diakonova	11 432 000	935 000	19 957 000	32 324 000
Høyskolen i Staffeldtsgate	0	0	8 497 000	8 497 000
Lovisenberg diakonale høyskole	19 599 000	139 000	34 331 000	54 069 000
Mediehøyskolen Gimlekollen	5 329 000	28 000	5 897 000	11 254 000
Misjonshøyskolen	6 950 000	3 874 000	4 528 000	15 352 000
Norges Informasjonsteknologiske Høyskole	7 496 000	124 000	10 700 000	18 320 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	16 470 000	708 000	17 504 000	34 682 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøyskolen	17 233 000	653 000	26 094 000	43 980 000
Norsk Reiselivshøyskole	5 530 000	40 000	1 863 000	7 433 000
Oslo Markedshøyskole	7 913 000	103 000	813 000	8 829 000
Diakonhjemmet Høyskole, Rogaland	13 834 000	129 000	14 196 000	28 159 000
Rudolf Steinerhøyskolen	4 650 000	0	4 619 000	9 269 000
Sum	311 255 000	49 934 000	351 616 000	712 805 000

Tabell V3.6.9 Statsbudsjettet 2008

	Resultatbasert undervisning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	23 752 000	14 798 000	17 490 000	56 040 000
Ansgar teologiske høyskole	3 794 000	294 000	5 768 000	9 856 000
Baptistenes teologiske seminar	-170 000	0	2 041 000	1 871 000
Barrat Due Musikk institutt	5 607 000	0	7 919 000	13 526 000
Bergen Arkitekt Skole	7 800 000	0	4 030 000	11 830 000
Betanien diakonale høyskole	8 463 000	121 000	12 414 000	20 998 000
Den norske Balletthøyskole	9 450 000	0	784 000	10 234 000
Den norske Eurytmihøyskole	1 690 000	0	1 712 000	3 402 000
Diakonhjemmet høyskole	45 855 000	2 970 000	45 516 000	94 341 000
Haraldsplass diakonale høyskole	9 399 000	80 000	10 438 000	19 917 000
Dronning Mauds Minne Høyskole	22 960 000	587 000	42 564 000	66 111 000
Fjellhaug Misjonshøyskole	2 616 000	0	4 046 000	6 662 000
Handelshøyskolen BI	78 064 000	33 717 000	72 718 000	184 499 000
Høgskulen Landbruk og bygdenæringar	1 035 000	1 000	1 279 000	2 315 000
Høgskolen Diakonova	13 807 000	114 000	20 815 000	34 736 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	255 000	0	8 862 000	9 117 000
Lovisenberg diakonale høyskole	20 245 000	108 000	35 807 000	56 160 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	5 630 000	0	6 151 000	11 781 000
Misjonshøgskolen	8 296 000	5 644 000	4 723 000	18 663 000
Norges Informasjonsteknologiske Høyskole	8 003 000	107 000	11 160 000	19 270 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	17 220 000	1 095 000	18 257 000	36 572 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	16 038 000	639 000	27 216 000	43 893 000
Norsk Reiselivshøyskole	6 741 000	526 000	1 943 000	9 210 000
Oslo Markedshøyskole	8 094 000	318 000	848 000	9 260 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 853 000	0	4 818 000	10 671 000
Sum	330 497 000	61 119 000	369 319 000	760 935 000

Tabell V3.6.10 Statsbudsjettet 2009

	Resultatbasert undervisning	Forskning	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	22 547 000	16 721 000	19 721 000	58 989 000
Handelshøyskolen BI ¹²	79 944 000	30 464 000	75 916 000	186 324 000
Misjonshøgskolen ¹³	7 031 000	5 559 000	5 064 000	17 654 000
Ansgar teologiske høgskole	4 453 000	103 000	6 095 000	10 651 000
Barrat Due Musikk institutt	5 209 000	0	8 375 000	13 584 000
Bergen Arkitekt Skole	7 802 000	0	4 284 000	12 086 000
Betanien diakonale høgskole	8 972 000	77 000	13 105 000	22 154 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	17 447 000	988 000	3 009 000	21 444 000
Den norske Balletthøyskole	7 289 000	0	853 000	8 142 000
Den norske Eurytmihøyskole	1 828 000	0	1 807 000	3 635 000
Diakonhjemmet høgskole	51 191 000	4 468 000	48 197 000	103 856 000
Dronning Mauds Minne	27 485 000	968 000	46 810 000	75 263 000
Fjellhaug Misjonshøgskole	3 424 000	77 000	4 273 000	7 774 000
Haraldsplass diakonale høgskole	8 990 000	343 000	11 044 000	20 377 000
Høgskulen Landbruk og bygdenæringar	781 000	1 000	1 350 000	2 132 000
Høgskolen Diakonova	14 462 000	0	21 939 000	36 401 000
Høyskolen for Ledelse og Teologi	275 000	0	2 146 000	2 421 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	370 000	104 000	9 319 000	9 793 000
Lovisenberg diakonale høgskole	20 562 000	192 000	37 715 000	58 469 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	5 570 000	58 000	6 514 000	12 142 000
Norges Informasjonsteknologiske Høgskole	6 007 000	185 000	11 816 000	18 008 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	14 674 000	1 449 000	19 315 000	35 438 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	18 400 000	681 000	28 729 000	47 810 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 872 000	0	5 099 000	10 971 000
Sum	340 585 000	62 438 000	392 495 000	795 518 000

¹² Har blitt akkreditert som vitenskapelig høyskole.

¹³ Har blitt akkreditert som vitenskapelig høyskole.

Tabell V3.6.11 Statsbudsjettet 2010

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	23 395 000	5 795 000	32 929 000	62 119 000
Handelshøyskolen BI	83 341 000	12 738 000	96 422 000	192 501 000
Misjonshøgskolen	6 550 000	2 317 000	8 683 000	17 550 000
Ansgar teologiske høyskole	4 517 000	107 000	6 271 000	10 895 000
Barrat Due Musikk institutt	6 705 000	0	8 644 000	15 349 000
Bergen Arkitekt Skole	8 531 000	0	4 421 000	12 952 000
Betanien diakonale høyskole	9 895 000	80 000	12 416 000	22 391 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	21 059 000	1 021 000	2 701 000	24 781 000
Den norske Balletthøyskole	7 085 000	0	880 000	7 965 000
Den norske Eurytmihøyskole	576 000	0	1 865 000	2 441 000
Diakonhjemmet høyskole	54 142 000	1 621 000	55 933 000	111 696 000
Dronning Mauds Minne	26 222 000	723 000	51 727 000	78 672 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	2 584 000	79 000	4 429 000	7 092 000
Haraldsplass diakonale høyskole	9 346 000	355 000	12 053 000	21 754 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	946 000	0	1 394 000	2 340 000
Høgskolen Diakonova	13 941 000	0	21 454 000	35 395 000
Høgskolen for ledelse og teologi	206 000	0	2 215 000	2 421 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	690 000	107 000	9 637 000	10 434 000
Lovisenberg diakonale høyskole	23 197 000	199 000	35 510 000	58 906 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	6 380 000	60 000	6 851 000	13 291 000
Norges Informasjonsteknologiske høyskole	6 276 000	192 000	12 166 000	18 634 000
Norsk Lærerakademi, bachelor- og mastergradsstudier	15 206 000	809 000	22 034 000	38 049 000
Norsk Lærerakademi, lærerhøgskolen	19 068 000	14 000	31 151 000	50 233 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 117 000	0	5 244 000	10 361 000
Sum	354 975 000	26 217 000	447 030 000	828 222 000

Tabell V3.6.12 Statsbudsjettet 2011

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	27 455 000	6 638 000	31 535 000	65 628 000
Handelshøyskolen BI	94 408 000	11 924 000	105 057 000	211 389 000
Misjonshøgskolen	7 539 000	2 424 000	8 613 000	18 576 000
Ansgar teologiske høyskole	4 178 000	90 000	6 921 000	11 189 000
Barrat Due Musikk institutt	5 502 000	0	8 912 000	14 414 000
Bergen Arkitekt Skole	8 010 000	0	4 559 000	12 569 000
Betanien diakonale høyskole	10 254 000	149 000	12 791 000	23 194 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	25 493 000	633 000	3 487 000	29 613 000
Den norske Balletthøyskole	8 453 000	0	915 000	9 368 000
Den norske Eurytmihøyskole	939 000	0	1 923 000	2 862 000
Diakonhjemmet høyskole	56 014 000	3 088 000	56 621 000	115 723 000
Dronning Mauds Minne	29 098 000	798 000	59 010 000	88 906 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	2 081 000	101 000	4 470 000	6 652 000
Haraldsplass diakonale høyskole	10 209 000	166 000	13 278 000	23 653 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	887 000	0	1 438 000	2 325 000
Høgskolen Diakonova	14 653 000	215 000	21 944 000	36 812 000
Høyskolen for ledelse og teologi	475 000	0	2 284 000	2 759 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	131 000	130 000	9 926 000	10 187 000
Lovisenberg diakonale høyskole	25 266 000	195 000	36 894 000	62 355 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	5 985 000	194 000	6 840 000	13 019 000
Norges Informasjonsteknologiske høyskole	6 391 000	169 000	12 871 000	19 431 000
NLA Høgskolen	33 509 000	1 373 000	55 047 000	89 929 000
Rudolf Steinerhøyskolen	4 432 000	0	5 440 000	9 872 000
Sum	381 362 000	28 287 000	470 776 000	880 425 000

Tabell V3.6.13 Statsbudsjettet 2012

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	28 881 000	5 007 000	34 463 000	68 351 000
Handelshøyskolen BI	101 444 000	13 730 000	112 526 000	227 700 000
Misjonshøgskolen	8 377 000	2 349 000	9 279 000	20 005 000
Ansgar teologiske høyskole	5 033 000	403 000	6 677 000	12 113 000
Barrat Due Musikk institutt	6 302 000	0	9 188 000	15 490 000
Bergen Arkitekt Skole	8 418 000	0	4 700 000	13 118 000
Betanien diakonale høyskole	10 306 000	168 000	13 422 000	23 896 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	27 269 000	1 094 000	3 361 000	31 724 000
Den norske Eurytmihøyskole	934 000	0	1 983 000	2 917 000
Diakonhjemmet høyskole	58 980 000	1 422 000	60 597 000	120 999 000
Dronning Mauds Minne	36 074 000	1 430 000	61 820 000	99 324 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	2 318 000	329 000	4 676 000	7 323 000
Haraldsplass diakonale høyskole	10 165 000	373 000	13 923 000	24 461 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	1 013 000	17 000	1 483 000	2 513 000
Høgskolen Diakonova	15 188 000	252 000	22 930 000	38 370 000
Høyskolen for ledelse og teologi	1 063 000	0	2 355 000	3 418 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	-333 000	102 000	10 212 000	9 981 000
Lovisenberg diakonale høyskole	27 145 000	569 000	38 720 000	66 434 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	6 399 000	221 000	7 146 000	13 766 000
NISS Høyskole	0	0	19 913 000	19 913 000
NLA Høgskolen	37 147 000	1 259 000	57 639 000	96 045 000
Norges Dansehøyskole	8 080 000	0	935 000	9 015 000
Norges Informasjonsteknologiske høyskole	7 403 000	499 000	12 951 000	20 853 000
Rudolf Steinerhøyskolen	4 575 000	68 000	5 573 000	10 216 000
Westerdals Høyskole	0	0	26 447 000	26 447 000
Sum	412 181 000	29 292 000	542 919 000	984 392 000

Tabell V3.6.14 Statsbudsjettet 2013

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	33 430 000	6 449 000	35 601 000	75 480 000
Handelshøyskolen BI	108 141 000	15 157 000	122 107 000	245 405 000
Misjonshøgskolen	9 779 000	2 061 000	9 586 000	21 426 000
Ansgar teologiske høgskole	4 695 000	466 000	6 898 000	12 059 000
Barrat Due Musikk institutt	5 828 000	0	16 732 000	22 560 000
Bergen Arkitekt Skole	9 243 000	9 000	4 855 000	14 107 000
Betanien diakonale høgskole	10 900 000	56 000	14 413 000	25 369 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	28 667 000	667 000	3 472 000	32 806 000
Den norske Eurytmihøgskole	1 490 000	0	2 048 000	3 538 000
Diakonhjemmet høgskole	66 146 000	2 707 000	64 425 000	133 278 000
Dronning Mauds Minne	36 259 000	1 159 000	65 279 000	102 697 000
Fjellhaug internasjonale høgskole	2 564 000	687 000	4 832 000	8 083 000
Haraldsplass diakonale høgskole	12 617 000	168 000	14 930 000	27 715 000
Høgskolen Diakonova	17 191 000	275 000	23 686 000	41 152 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	1 179 000	182 000	1 533 000	2 894 000
Høyskolen for ledelse og teologi	1 893 000	176 000	2 433 000	4 502 000
Høgskolen i Staffeldtsgate	431 000	54 000	10 549 000	11 034 000
Lovisenberg diakonale høgskole	29 927 000	560 000	41 722 000	72 209 000
Mediehøgskolen Gimlekollen	6 948 000	230 000	7 382 000	14 560 000
NISS Høyskole	0	0	32 396 000	32 396 000
NLA Høgskolen	41 900 000	1 461 000	60 543 000	103 904 000
Norges Dansehøyskole	7 491 000	142 000	965 000	8 598 000
Norges Informasjonsteknologiske høgskole	8 394 000	487 000	13 379 000	22 260 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 187 000	106 000	5 757 000	11 050 000
Westerdals Høyskole	0	0	37 934 000	37 934 000
Sum	450 300 000	33 259 000	603 457 000	1 087 016 000

Tabell V3.6.15 Statsbudsjettet 2014

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	31 499 000	4 143 000	37 421 000	73 063 000
Handelshøgskolen BI	110 209 000	13 095 000	134 189 000	257 493 000
Misjonshøgskolen	9 505 000	3 007 000	10 424 000	22 936 000
Ansgar teologiske høgskole	5 115 000	526 000	7 173 000	12 814 000
Barrat Due Musikk institutt	6 741 000	0	17 318 000	24 059 000
Bergen Arkitekt Skole	9 470 000	0	5 025 000	14 495 000
Campus Kristiania - Markedshøgskolen	33 521 000	632 000	3 633 000	37 786 000
Den norske Eurytmihøgskole	1 364 000	0	2 120 000	3 484 000
Diakonhjemmet høgskole	67 854 000	2 667 000	68 673 000	139 194 000
Dronning Mauds Minne	35 375 000	1 198 000	68 617 000	105 190 000
Fjellhaug internasjonale høgskole	3 101 000	925 000	5 059 000	9 085 000
Haraldsplass diakonale høgskole	13 236 000	421 000	15 857 000	29 514 000
Høgskolen Betanien	10 974 000	87 000	15 301 000	26 362 000
Høgskolen Diakonova	20 633 000	207 000	24 527 000	45 367 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	1 296 000	21 000	1 588 000	2 905 000
Høgskolen for ledelse og teologi	4 087 000	188 000	2 530 000	6 805 000
Lovisenberg diakonale høgskole	34 335 000	570 000	44 301 000	79 206 000
NISS Høyskole	0	0	33 530 000	33 530 000
NLA Høgskolen	52 236 000	1 954 000	82 347 000	136 537 000
Norges Dansehøyskole	8 523 000	0	999 000	9 522 000
Norges Informasjonsteknologiske høgskole	9 332 000	364 000	13 870 000	23 566 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 311 000	194 000	5 970 000	11 475 000
Westerdals Høyskole	0	0	39 262 000	39 262 000
Sum	473 717 000	30 199 000	639 734 000	1 143 650 000

Tabell V3.6.16 Statsbudsjettet 2015

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	35 394 000	4 619 000	38 906 000	78 919 000
Handelshøyskolen BI	109 799 000	11 719 000	142 398 000	263 916 000
Misjonshøgskolen	9 412 000	2 921 000	11 177 000	23 510 000
Ansgar teologiske høyskole	5 591 000	857 000	7 352 000	13 800 000
Barrat Due Musikk institutt - Høyskoleavdelingen og Unge talenter	7 002 000	0	17 850 000	24 852 000
Bergen Arkitekt høgskole	15 661 000	0	5 168 000	20 829 000
Campus Kristiania - Markedshøyskolen	41 904 000	565 000	3 648 000	46 117 000
Den norske Eurytmihøgskole	1 328 000	0	2 184 000	3 512 000
Diakonhjemmet høyskole	69 608 000	1 873 000	74 962 000	146 443 000
Dronning Mauds Minne	40 493 000	2 544 000	71 508 000	114 545 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	3 478 000	733 000	5 151 000	9 362 000
Haraldsplass diakonale høyskole	15 149 000	274 000	17 572 000	32 995 000
Høgskolen Betanien	11 493 000	84 000	16 527 000	28 104 000
Høgskolen Diakonova	20 825 000	229 000	25 927 000	46 981 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	1 036 000	0	1 633 000	2 669 000
Høyskolen for ledelse og teologi	4 333 000	105 000	2 590 000	7 028 000
Lovisenberg diakonale høyskole	31 201 000	416 000	47 838 000	79 455 000
NLA Høgskolen	56 378 000	3 228 000	90 974 000	150 580 000
Norges Dansehøyskole	8 731 000	0	1 014 000	9 745 000
Rudolf Steinerhøyskolen	4 768 000	35 000	6 136 000	10 939 000
Westerdals Oslo ACT	10 238 000	1 018 000	102 445 000	113 701 000
Sum	503 822 000	31 220 000	692 960 000	1 228 002 000

Tabell V3.6.17 Statsbudsjettet 2016

	Utdanning	RBO	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	35 668 000	5 896 000	39 470 000	81 034 000
Handelshøyskolen BI	115 990 000	16 094 000	145 420 000	277 504 000
VID vitenskapelig høyskole	106 779 000	6 696 000	128 489 000	241 964 000
Ansgar teologiske høyskole	6 634 000	635 000	7 467 000	14 736 000
Barrat Due Musikk institutt - Høyskoleavdelingen og Unge talenter	6 667 000	0	18 190 000	24 857 000
Bergen Arkitektthøgskole	10 757 000	0	5 169 000	15 926 000
Dronning Mauds Minne	40 164 000	1 987 000	73 930 000	116 081 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	3 854 000	542 000	5 340 000	9 736 000
Høyskolen Kristiania - Markedshøyskolen	51 637 000	902 000	3 424 000	55 963 000
Høyskolen Diakonova	22 716 000	147 000	26 862 000	49 725 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	653 000	0	1 662 000	2 315 000
Høyskolen for ledelse og teologi	7 639 000	112 000	2 616 000	10 367 000
Lovisenberg diakonale høyskole	32 981 000	405 000	51 913 000	85 299 000
NLA Høgskolen	57 102 000	1 981 000	94 888 000	153 971 000
Norges Dansehøyskole	8 993 000	0	973 000	9 966 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 203 000	107 000	6 236 000	11 546 000
Westerdals Oslo ACT	11 312 000	566 000	104 991 000	116 869 000
Sum	524 749 000	36 070 000	717 040 000	1 277 859 000

Tabell V3.6.18 Statsbudsjettet 2017

	Åpen ramme	Lukket ramme	Basis	Totalt tilskudd
Det teologiske Menighetsfakultet	37 867 000	3 383 000	46 205 000	87 455 000
Handelshøyskolen BI	156 380 000	18 302 000	128 268 000	302 950 000
VID vitenskapelig høyskole	111 076 000	5 887 000	138 612 000	255 575 000
Ansgar teologiske høyskole	6 297 000	472 000	8 163 000	14 932 000
Barrat Due Musikk institutt - Høyskoleavdelingen og Unge talenter	6 824 000	0	18 491 000	25 315 000
Bergen Arkitekt høgskole	13 017 000	0	4 087 000	17 104 000
Dronning Mauds Minne	41 456 000	1 495 000	74 918 000	117 869 000
Fjellhaug internasjonale høyskole	3 836 000	588 000	5 605 000	10 029 000
Høyskolen Kristiania	51 994 000	732 000	11 895 000	64 621 000
Høyskolen Diakonova	21 731 000	246 000	29 141 000	51 118 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar	877 000	26 000	1 705 000	2 608 000
Høyskolen for ledelse og teologi	7 141 000	149 000	2 767 000	10 057 000
Lovisenberg diakonale høyskole	29 779 000	470 000	57 783 000	88 032 000
Musikkteaterhøyskolen			4 000 000	4 000 000
NLA Høyskolen	64 631 000	1 813 000	104 749 000	171 193 000
Norges Dansehøyskole	9 653 000	0	711 000	10 364 000
Rudolf Steinerhøyskolen	5 248 000	51 000	6 829 000	12 128 000
Westerdals Oslo ACT	11 708 000	929 000	99 916 000	112 553 000
Sum	579 515 000	34 543 000	743 845 000	1 357 903 000

Tabell V3.7 Studiepoengsproduksjon per institusjon 2016

60-studiepoengsenheter	
Årstall	2016
Institusjonstype	Private vitenskapelige høyskoler og private høyskoler
Organisering	Institusjonstype-institusjon-studieprogram-emne
Studentkategori	Studenter
Departement	Kunnskapsdepartementet
Finansiering	Egen

Private vitenskapelige høyskoler

Det teologiske menighetsfakultetet	2016				
	C	D	E	F	Forskerutd.
Diakoni		1,5			
Diakoni		8,67			
Doktorgradsprogram					16,72
Katolsk presteutdanning		2,79			
Kirkelig undervisning		10,75			
Klinisk sjelesorg	9,92				
Kristendomskunnskap		5,83			
KRLE (Religion, livssyn og etikk)				27,75	
KRLE/Religion og etikk		28,08			
Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag		55,83			
Metodistisk presteutdanning	2				
Praktisk teologi	9,25				
Praktisk-teologisk utdanning	2,17				
Profesjonsstudium teologi - høyere grad	56,58				
Profesjonsstudium teologi - lavere grad			85,95		
Religion, kultur og samfunn				205,67	
Religion, Society and Global Issues		52,17			
Religionshistorie		7,67			
Teologi				125,67	
Teologi		13,08			
Ungdom, kultur og trosopplæring				16,33	
Sum	79,92	186,37	85,95	375,42	16,72

Kilde: NSD

Handelshøyskolen BI		2016	
	D	F	Ikke støtte
Bachelor i eiendomsmegling (2.år)		0,88	
Bachelor i kultur og ledelse		115,48	
Bachelor i reiseliv og serviceledelse		1,95	
Bachelor (uspesifisert)		114,28	
Bachelor i Business		545,19	
Bachelor i eiendomsmegling		1182,22	
Bachelor i Entreprenørskap		160,25	
Bachelor i finans		235,79	
Bachelor i forretningsjus		336,46	
Bachelor i informasjon og samfunnskontakt		4,89	
Bachelor i IT-ledelse		0,25	
Bachelor i markedsføring		1239,3	
Bachelor i markedskommunikasjon		8,62	
Bachelor i Medieutvikling og Journalistikk		0,38	
Bachelor i PR og Markedskommunikasjon		325,82	
Bachelor i Revisjon		12,86	
Bachelor i varehandlesledelse		301,62	
Bachelor i Økonomi og administrasjon		3091,39	
Bachelor of Business Administration		191,93	
Bachelor of Science In Business (Eng.språklig)		7,81	
Bachelor of Shipping Management		3,7	
Bachelorstudiet i internasjonal markedsføring		390,94	
Bachelorstudiet i Regnskap og Revisjon		176,1	
Bachelorstudiet i Økonomi og Administrasjon med Regnskapsførerutdanning		91,34	
Bedriftsinternt program			165,76
Enkeltkursprogram Bachelor		1199,03	
Høyskolekandidat i Økonomi og administrasjon		76,13	
Kandidat		0,55	
Master of Business Administration	47,42		
Master of Business Administration - China			0
Master of Management	208,35		
Master of Science	1057,05		
Masterprogram	634,12		
Revisjon 2.Året - Nettstudier		0,1	
Årsstudium		1,22	
Årsstudium i i markedskommunikasjon 2. År		0	
Årsstudium i bedriftsøkonomi		394,31	
Årsstudium i markedsføring og internasjonalisering 2. År		2,66	
Årsstudium i Markedskommunikasjon		0,62	

Årsstudium i Markedsøkonomi		189,85	
Sum	1 946,94	10 403,95	165,76

Kilde: NSD

VID vitenskapelige høyskole		2016				
	C	D	E	F	Ikke støtte	Forskerutd.
Avsluttende semester i praktisk teologi, ASPT	4,95					
Bachelor i ergoterapi		112,58				
Bachelor i kristendom, ledelse og menighetsutvikling				1,5		
Bachelor i religion, kultur og globalisering				35,75		
Bachelor i samfunnsfag				11,17		
Bachelor i sosialt arbeid				111,25		
Bachelor i sosialt arbeid - deltid				54,92		
Bachelor i sosialt arbeid, deltid				54		
Bachelor i sosialt arbeid, heltid				117,67		
Bachelor i sykepleie			141,28			
Bachelor i sykepleie - heltid			139,55			
Bachelor i sykepleie - studiested Haraldsplass			69,67			
Bachelor i sykepleie deltid			32,45			
Bachelor i sykepleie heltid			47,88			
Bachelor i sykepleie, Bergen			75,5			
Bachelor i sykepleie, Oslo			207,62			
Bachelor i teologi				8,42		
Bachelor i vernepleie - deltid			63,58			
Bachelor i vernepleie - heltid			111,83			
Bachelor i vernepleie, deltid			35,5			
Bachelor i vernepleie, heltid			99,83			
Bachelorgrad i kristendom, ledelse og menighetsutvikling				9,92		
Bachelorgrad i religion, kultur og globalisering				13,17		
Bachelorgrad i samfunnsfag				6		
Bachelorgrad i teologi				13,5		
Bachelorutdanning i sykepleie			115,57			
Bachelorutdanning i sykepleie, studiested Betanien			69,92			
Diakoni, enkeltemner			0,83			
Familieterapi og systemisk praksis				66,58		
Kognitiv terapi for Rask psykisk helsehjelp				1		
Konflikthåndtering - ulike meklingsmetoder				9,5		
Kristendoms kunnskap/Religion, livssyn og etikk (K/RLE)				1		
Lederutdanning i Oslo kommune, masternivå		10,5				

Livsstyrketrening gjennom oppmerksomt nærvær og mestringsfremmende kommunikasjon				13,5		
Master diakoni heltid		0,08				
Master i diakoni, deltid		11				
Master i diakoni, deltid		7,67				
Master i diakoni, heltid		2				
Master i familierapi og systemisk praksis, deltid		10,42				
Master i globale studier		14,92				
Master i helse- og sosialfaglig arbeid med eldre, heltid		12,08				
Master i helsetjenester til eldre - deltid		1,5				
Master i interkulturelt arbeid		35,58				
Master i medborgerskap og samhandling, deltid		2,67				
Master i medborgerskap og samhandling, heltid		7,58				
Master i sosialt arbeid, deltid		5,08				
Master i sosialt arbeid, heltid		8,67				
Master i teologi	16,08					
Master i verdibasert ledelse		6,17				
Master i verdibasert ledelse deltid		30,17				
Master i verdibasert ledelse heltid		4				
Master i verdibasert ledelse, deltid		8,92				
Master i verdibasert ledelse, heltid		2,92				
Master of diakonia and christian social practice		8,17				
Master s Degree in Diakonia and Christian Social Practice		11,25				
Mastergrad i globale studier		17,42				
Mastergrad i praktisk teologi		12,17				
Masterstudiet i familierapi og systemisk praksis, deltid		44,75				
Masterstudiet i sosialt arbeid deltid		3,58				
Masterstudiet i sosialt arbeid heltid		2,67				
Masterstudium i diakoni, deltid		13,33				
Organisasjon i praksis				0,33		
Organisering og ledelse				6,67		
Paramedicutdanning					10	
Ph.d. - Diakoni, verdier og profesjonell praksis						0,08
Phd studium i diakoni, verdier og profesjonell praksis						2,08
Philosophiae doctor (PhD)						0,72
Philosophiae doctor (PhD) - Misjon og globale studier						0,5
Psykisk helsearbeid			55,5			

Psykososialt arbeid med barn og unge				17,75		
Rusproblematikk			31,5			
Samarbeidende praksis i terapi		3,33				
Samfunnsfag				5,33		
Tverrfaglig videreutdanning i avansert gerontologi, deltid			5,08			
Tverrfaglig videreutdanning i etisk refleksjon				2,83		
Tverrfaglig videreutdanning i veiledning				11,75		
Utdanning for kontorfaglig ansatte Lovisenberg				5,5		
Utdanning for kontorfaglig ansatte 2. år Lovisenberg					4,5	
Videreutdanning i akuttmedisinsk sykepleie			17,25			
Videreutdanning i avansert gerontologi, deltid			10,92			
Videreutdanning i barnevernfaglig veiledning				7,5		
Videreutdanning i familierapi og systemisk praksis				2,42		
Videreutdanning i kreftsykepleie, deltid		8				
Videreutdanning i kreftsykepleie, heltid		19				
Videreutdanning i legevaktsykepleie			18,12			
Videreutdanning i Mindfulness				10,75		
Videreutdanning i palliativ sykepleie			17,92			
Videreutdanning i psykisk helsearbeid			0,5			
Videreutdanning i rusproblematikk			0,5			
Videreutdanning i veiledning				8,92		
Videreutdanning i veiledning for studentveiledere				4,5		
Årsstudium i trosopplæring, deltid - nett				6,25		
Sum	21,03	438,17	1 368,3	619,35	14,5	3,38

Kilde: NSD

Private høyskoler

Ansgar Teologiske Høgskole		2016	
	D	F	
Bachelor i Musikkteknologi		16,17	
Bachelor i interkulturelle studier		3,25	
Bachelor i Kultur- og samfunnspsykologi		35,33	
Bachelor i praktisk teologi		12,83	
Bachelor i teologi		0,25	
EXP100 Examen philosophicum og Examen facultatum		26,08	
IFO100 Interkulturell forståelse		13,5	
KRLE100 - Kristendom med RLE		16,59	
Master i kristendoms-kunnskap	2,5		

Master i ledelse og menighetsutvikling	6,67	
MUS100 Musikk		34
PSY100 Psykologi årsstudium		13
Sum	9,17	171

Kilde: NSD

Barrat Due Musikk institutt		2016	
	B	C	
2-årig praktisk-pedagogisk utdanning	11		
4-årig utøvende bachelorutdanning	50,82		
Videreutdanning i musikkdidaktikk			5
Sum	61,82		5

Kilde: NSD

Bergen Arkitekt høgskole		2016	
	B		
Master i arkitektur	148,5		
Sum	148,5		

Kilde: NSD

Dronning Mauds Minne Høgskole		2016			
	D	E	F	Ikke støtte	
Barn, barndom, barnehage		2,75			
Barnehagelærerutdanning		420,68			
Barnehagelærerutdanning (arbeidsplassbasert)					39,5
Barnehagelærerutdanning med vekt på flerkulturell forståelse		52,73			
Barnehagelærerutdanning med vekt på musikk, drama, kunst og håndverk		57,08			
Barnehagelærerutdanning med vekt på natur- og friluftsliv		68,25			
Barnehagelærerutdanning, deltid		120,07			
Barnehagemyndighet, innovasjon og kompetansebygging		1,12			
Barnehagepedagogikk, del 1		10			
Barnehagepedagogikk, del 2: Småbarnspedagogikk		0,5			
Førskolelærerutdanning		0			
Førskolelærerutdanning, estetisk linje		1,67			
Førskolelærerutdanning, hovedmodellen		8,8			
Førskolelærerutdanning, hovedmodellen (IKT-støttet deltid)		39,77			
Førskolelærerutdanning, interkulturell linje		2,48			
Førskolelærerutdanning, natur- og friluftslinje		3,2			
Kompetanseutvikling for assistenter i barnehage - KompAss		4,5			

Master i fag- og yrkesdidaktikk - studieretning kunstfag		2,12		
Mastergradsstudium i barnehageledelse	6			
Menighetspedagogikk			4	
Mentorutdanning - veiledning av nyutdannede førskolelærere		0,5		
Nasjonal lederutdanning for styrere i barnehager - Styrerutdanningen i Midt-Norge				25,5
Norwegian Early Childhood Education and Care, Theory and Practice			5,67	
Outdoor Play and Learning in Norwegian Early Childhood Education		1,17		
Pedagogisk veiledning for praksislærere		5,25		
Personalarbeid, ledelse og kvalitetsutvikling i barnehagen		10,25		
Spesialpedagogikk 1: Generell innføring i spesialpedagogiske emner		16,5		
Spesialpedagogikk 1: Generell innføring i spesialpedagogiske emner (deltid)		13		
Spesialpedagogikk 2: Språkvansker og sosiale og emosjonelle vansker		14,5		
Universitets- og høskolepedagogikk		3		
Veiledningspedagogikk		4		
Sum	6	863,89	9,67	65

Kilde: NSD

Fjellhaug Internasjonale Høgskole		2016		
	D	F	Ikke støtte	
2-årig studium i kristendom, religion, livssyn og etikk		14,87		
2-årig studium i religion, livssyn og etikk		23,17		
Bachelor i teologi og misjon		29,67		
Bachelor i teologi og misjon - avdeling København			0	
Master i teologi og misjon	13,5			
Årsstudium i bibel og misjon		2,67		
Årsstudium i musikk		8,53		
Sum	13,5	78,91	0	

Kilde: NSD

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling		2016
	F	
Bachelor i nyskaping og samfunnsutvikling	20,83	
Sum	20,83	

Kilde: NSD

Høgskolen Diakonova		2016		
	D	E	F	
Bachelor i sykepleie		343,38		

Mastergradsstudium i sykepleie med et kommunehelsetjenesteperspektiv	64,5		
Studium i kristen sjelesorg			17,01
Videreutdanning i sykepleie til pasienter med kreftsykdom, deltid	35,67		
Videreutdanning i sykepleie til pasienter med kreftsykdom, heltid	16,02		
Videreutdanning i sykepleie til pasienter med nyresykdom		7,62	
Sum	116,19	351	17,01

Kilde: NSD

Høgskolen for Ledelse og Teologi		2016
		F
Bachelor i Teologi og Ledelse		63,58
Bachelor of Theology and Leadership		108,5
Sum		172,08

Kilde: NSD

Høgskolen Kristiania		2016		
		D	F	Ikke støtte
Akupunktur under fødsel				0
Bachelor i administrasjon og ledelse			168,98	
Bachelor i akupunktur				16,17
Bachelor i ernæring				86,83
Bachelor i friskliv og lokalt folkehelsearbeid				54
Bachelor i fysisk aktivitet og ernæring				67
Bachelor i grafisk design				196,75
Bachelor i hotell- og relasjonsledelse			2,62	
Bachelor i hotelledelse			130,5	
Bachelor i hotelledelse			28,25	
Bachelor i HR og personalledelse			11,88	
Bachelor i HR- og personalledelse			391,5	
Bachelor i HR- og personalledelse			0	
Bachelor i interiørarkitektur. Bærekraftig design, kreativitet og prosjektstyring				85
Bachelor i journalistikk				145,12
Bachelor i kreativ markedskommunikasjon				145,25
Bachelor i kreativitet, innovasjon og forretningsutvikling			185	
Bachelor i ledelse og servicestrategi			45,5	
Bachelor i livsstilsendring og folkehelse				41,67
Bachelor i markedsføring			447,38	
Bachelor i markedsføring og merkevareledelse			690,75	
Bachelor i markedsføring og merkevareledelse			21	
Bachelor i markedsføring og salgsledelse			235,62	

Bachelor i osteopati			242,25
Bachelor i PR og samfunnspåvirkning		48,25	
Bachelor i reiseliv		6,12	
Bachelor i reiselivsledelse og opplevelsesutvikling		62,5	
Etterutdanning av jordmødre i bruk av akupunktur under fødsel			1,75
Key account management		3,25	
Kreativ markedskommunikasjon			0,88
Master i markedsføring og markedskunnskap	22,38		
Master i markedsføringsledelse	30,62		
Profesjonsår i osteopati			0
Videreutdanning i osteopati			21,33
Videreutdanning i triggerpunkter og intramuskulær stimulering			0,5
Årsenhet i ernæring og helse			30
Årsenhet i grunnmedisin			29,17
Årsenhet i grunnmedisin			28,17
Årsenhet i pedagogikk - nettbasert			39,25
Årsenhet personlig trening			14,17
Årsenhet personlig trening			16,5
Sum	53	2479,1	1 261,75

Kilde: NSD

Lovisenberg diakonale høgskole		2016			
	D	E	F	Ikke støtte	
Bachelor i sykepleie		574,42			
Enkeltemner				4,15	
Master i avansert klinisk sykepleie	57,92				
Master i helsetjenester til eldre -deltid	2,25				
Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg		0			
Videreutdanning i Nyfødtsykepleie	17,5				
Videreutdanning i Operasjonsykepleie	40				
Videreutdanning i Palliativ omsorg		15,5			
Videreutdanning i sykepleie til syke gamle mennesker	7				
Årsstudium i Psykologi deltid			37,42		
Sum	124,67	589,92	37,42	4,15	

Kilde: NSD

NLA Høgskolen		2016			
	B	D	E	F	Ikke støtte
Allmennlærerutdanning			0		
Arbeidsplassbasert barnehagelærerrutdanning			25,67		

Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning				14,67
Bachelor i informasjons- og kommunikasjonsarbeid		6,5		
BACHELOR I INTERKULTURELL FORSTÅELSE			17,08	
Bachelor i interkulturell kommunikasjon og medier			3	
Bachelor i journalistikk			5,5	
Bachelor i journalistikk, fordypning avis og nett			12,58	
Bachelor i journalistikk, fordypning radio og fjernsyn			59,5	
Bachelor i kommunikasjon, livssyn og kristen apologetikk			15,83	
BACHELOR I KRISTENDOM OG IDRETT			2	
Bachelor i musikk, menighet og ledelse		29,98		
BACHELOR I PEDAGOGIKK			122,54	
BACHELOR I PRAKTISK TEOLOGI OG LEDELSE			18,17	
BACHELOR I RELIGION OG KULTUR			29,5	
BACHELOR I TEOLOGI			44,67	
Bachelor i teologi og ledelse			33,22	
Bachelor i utøvende rytmisk musikk	39,83			
Bachelor i økonomi og administrasjon			107,08	
Barnehagelærerutdanning			148,08	
Design og redesign		2		
EXAMEN PHILOSOPHICUM/EXAMEN FACULTATUM			71,5	
FILOSOFI OG LEDELSE			1,5	
Forkurs i matematikk for opptak til lærerutdanningene				
Førskolelærerutdanning			1,67	
Grunnskolelærerutdanning for 1.-7.trinn (fellesgrad NLA/HISF)		5,75		
Grunnskolelærerutdanning for 1.-7.trinn (fellesgrad NLA/HSF Os)		13,25		
Grunnskolelærerutdanning for 1.-7.trinn (fellesgrad)		5,75		
Grunnskolelærerutdanning, 1.-7. trinn		89		
Grunnskolelærerutdanning, 5.-10. trinn		168,75		
Grunnskolelærerutdanning, 5.-10. trinn med RLE og Kroppsøving		15,75		
Idrett årsstudium			35,5	
IKT i pedagogisk virksomhet 1		9		
IKT i pedagogisk virksomhet 1		5,75		
INTERKULTURELL FORSTÅELSE ÅRSSTUDIUM			89,67	
Kompetansehevingsstudier for assistenter- og barne- og ungdomsarbeidere			3,25	
Kristendom, religion, livssyn og etikk, KRLE, årsstudium. GLU 1.-7. trinn		2,5		
Kristendom, religion, livssyn og etikk, KRLE, årsstudium. GLU 5.-10. trinn		1,5		
KRISTENDOMSKUNNSKAP MASTERSTUDIUM		14,08		

KRISTENDOMSKUNNSKAP, RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK - ÅRSSTUDIUM				0,33	
Kroppsøving 1		0,5			
Kunst og håndverk 1		1			
Leseopplæring 1			6,5		
Leseopplæring 2			2,25		
Lesing og skriving som grunnleggende ferdighet 1					3,5
MASTER I INTERKULTURELLE STUDIER		5			
MASTER IN THEOLOGY AND MINISTRY		1,75			
MASTER OF PHILOSOPHY IN RELIGIOUS EDUCATION		1			
MASTERGRAD I PEDAGOGIKK MED VEKT PÅ ALLMENN PEDAGOGISKE SPØRSMÅL		39,17			
MASTERGRAD I PEDAGOGIKK MED VEKT PÅ PEDAGOGISK LEDELSE		4,5			
MASTERGRAD I PEDAGOGIKK MED VEKT PÅ SPESIALPEDAGOGIKK		6,67			
Mastergradsstudium i global journalistikk		13,17			
Masterstudium i Religion, Livssyn og Etikk - RLE		0,75			
Matematikk 1		13,25			
Matematikk 1 1.-7.trinn		6,75			
Matematikk 2		5,5			
Matematikk 2 5-10 Kompetanse for kvalitet					1,25
Matematikk 2 GLU 1.-7.		1,75			
Musikk 1		0,5			
Musikk 2		1			
Musikk, menighet og ledelse - påbyggingsår	15,83				
Naturfag 1 nett		3,25			
Naturfag 2 nett		1,5			
Norsk 1 5.-10.trinn		4,75			
Norsk 2 5.-10.trinn		2,5			
Norsk 2 5.-10.trinn Kompetanse for kvalitet					3,5
Organisasjonsutvikling og endringsarbeid					7
PEDAGOGISK ÅRSSTUDIUM				71,33	
Pedagogisk veiledning 1		12,25			
Program for enkeltemner				1,33	
RLE årsstudium GLU 1.-7. TRINN		1,5			
RLE, påbygging 10 stp			0,33		
Videreutdanning i barnehagepedagogikk			7		
Årsstudium i Interkulturell kommunikasjon				47,42	
Årsstudium i kommunikasjon og livssyn				13,98	
Sum	55,66	467,58	332,32	695,67	29,92

Kilde: NSD

Norges dansehøyskole		2016
		B
Dans med pedagogikk		75,64
Sum		75,64

Kilde: NSD

Steinerhøyskolen				2016		
				D	E	F
Bachelor i sosialpedagogikk						23,25
Bachelor i Steinerpedagogikk barnehagelærerutdanning					16,5	
Bachelor i Steinerpedagogikk barnehagelærerutdanning, deltid					3,3	
Bachelor i Steinerpedagogikk førskolelærerutdanning					14,5	
Bachelor i Steinerpedagogikk førskolelærerutdanning, deltid					4,8	
Bachelor i Steinerpedagogikk lærerutdanning					47,5	
Form og farge i steinerpedagogisk perspektiv						5
Master Programme in Waldorf Education				26,67		
Studieår i billedkunstfag					4,5	
Sum				26,67	91,1	28,25

Kilde: NSD

Westerdals Oslo ACT					2016			
					C	E	F	Ikke støtte
Art Direction								126,75
Bachelor - 3D-Grafikk						21,88		
Bachelor - 3D-grafikk						24,75		
Bachelor - Digital markedsføring						19,5		
Bachelor - Digital Markedsføring						18,83		
Bachelor - Intelligente Systemer						12,75		
Bachelor - Mobil apputvikling						6,25		
Bachelor - Mobilprogrammering						4		
Bachelor - Programmering							268,88	
Bachelor - Spilldesign						18,12		
Bachelor E-business						33,38		
Bachelor i populærmusikk								8,78
Bachelor interaktivt design						53,12		
Bachelor Spilldesign						14,62		
Bachelorpåbygging Art Direction								0,33
Bachelorpåbygging Tekst og skribent								0,33
Eksponeeringsdesign								12,67
Experience and Event Design								30,08
Film og TV								119,88

Film og TV				60,33
Film og TV - 2-årig påbygging til bachelor i film og TV				44,33
Film- og tv-lyd - 2-årig påbygging til bachelor i film- og TV-lyd				15,68
Grafisk design				88,5
Lyddesign				3,75
Lys og scene				12,92
Manus				2,75
Maske- og hårdesign				10
Maske- og hårdesign				13,12
Master IS Management and Innovation	39,88			
Master of Applied Computer Science	6,25			
Master of Science in Information Systems Digital Business Systems	11,62			
Musikkproduksjon - 2-årig påbygging til bachelor i musikkproduksjon				28,67
POP3 - 1-årig påbygging til bachelor i populærmusikk				31,25
Populærmusikk				48,73
Prosjektledelse kunst og kreativ næring				83,25
Retail design				54,21
Skuespill				74,88
Spillprogrammering		42,25		
Strategi og PR				27,12
Tekst og skribent				87,33
Visual effects				6,75
Visuell kunst				4,75
Årsstudium i lydproduksjon				20,77
Årsstudium i musikkproduksjon				10,38
Sum	57,75	269,46	268,88	1 028,3

Kilde: NSD

Tabell V3.8 Samlede nøkkeltall 2016

	Stats- tilskudd fra KD i hht not 1	Statstilskudd fra KD som andelen av totale drifts- inntekter	Egenkapital (1000 kr)	Totalkapital	Egen kapital som andel av total kapital	Drifts- resultat (1000 kr)	Årsresultat (1000 kr)	Totale drifts- inntekter	Drifts- margin	Finansie- rings- grad I	Likvidi- tets- grad
MF	81 034	79,1	28 274	58 763	48,1	859	841	102 497	0,8	1,0	0,9
BI	277 504	18,3	757 112	2 566 260	29,5	123 710	86 515	1 513 834	8,2	0,9	1,6
VID	242 369	77,3	36 014	84 239	42,8	-5 045	-3 274	313 714	-1,6	0,4	1,3
ATH	14 736	84,9	7 842	10 837	72,4	-1 593	-1 551	17 349	-9,2	0,9	1,3
BDM	17 372	89,2	11 335	42 015	27,0	625	183	19 476	3,2	1,2	0,7
BAS	15 926	74,4	15 489	18 722	82,7	881	942	21 414	4,1	0,3	4,2
DMMH	116 081	82,0	45 006	151 677	29,7	6 610	4 791	141 605	4,7	1,0	1,2
FIH	9 736	67,9	19 847	23 822	83,3	-3 252	-2 585	14 333	-22,7	1,1	0,6
HD	49 927	83,7	6 486	17 620	36,8	117	214	59 674	0,2	0,0	1,6
HLB	2 315	33,1	987	2 978	33,1	4	-34	7 000	0,1	0,1	2,5
HLT	10 367	77,0	1 959	3 720	52,7	1 045	1 078	13 468	7,8	0,1	2,0
HK	55 963	25,1	116 915	136 541	85,6	11 923	12 204	222 916	5,3	0,1	6,8
LDH	85 502	88,3	12 158	31 930	38,1	851	1 056	96 833	0,9	0,5	1,4
NLA	155 486	76,2	13 642	45 183	30,2	5 863	5 869	204 126	2,9	0,8	1,1
NDH	9 966	60,2	-2 949	4 284	-68,8	-484	-505	16 551	-2,9	12,5	0,9
RS	11 546	55,1	1 321	4 716	28,0	151	132	20 967	0,7	2,4	0,5
WH	116 869	46,8	78 169	164 534	47,5	5 528	-3 455	249 739	-2,2	0,8	1,2
Gj. snitt	74 865	41,9	67 624	198 108	34,1	8 043	6 025	178 559	4,5	0,8	1,6

Kilde: Kunnskapsdepartementet og NSD

Tabell V3.9 Finansielle ressurser 2009–16 (i 1000 kr og prosent)

Totalt	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Samlet sektor								
Totale driftsinntekter	30 996 758	32 517 093	34 759 397	35 590 188	37 270 089	39 619 878	42 024 333	43 802 666
Statstilskudd	23 690 627	24 843 583	26 719 147	27 524 189	28 776 354	30 479 962	32 086 578	33 488 573
- Andel av driftsinntekter	76	76	77	77	77	77	76	76
Forskningsfinansiering fra NFR	2 165 737	2 252 744	2 240 959	2 220 797	2 239 453	2 449 002	2 738 902	3 062 100
- Andel av driftsinntekter	7	7	6	6	6	6	7	7
Forskningsfinansiering fra RFF	0	0	2 568	18 248	26 730	38 199	45 482	48 372
- Andel av driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansiering fra EU	206 602	198 906	265 825	270 273	282 169	383 296	426 704	516 614
- Andel av driftsinntekter	1	1	1	1	1	1	1	1
Annen bidrags- og oppdragsfinansiering	2 483 079	2 678 332	2 750 535	2 628 609	2 930 019	2 902 593	3 075 936	3 005 988
- Andel av driftsinntekter	8	8	8	7	8	7	7	7
Andre inntekter	2 450 713	2 543 528	2 780 363	2 928 071	3 015 364	3 366 826	3 650 732	3 681 019
- Andel av driftsinntekter	8	8	8	8	8	8	9	8

Per sektor	Statlige institusjoner									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
Totale driftsinntekter	28 913 021	30 303 418	32 451 792	33 081 745	34 640 433	36 871 365	39 097 585	40 767 170		
Statstilskudd	22 892 766	24 012 656	25 839 201	26 524 889	27 695 905	29 336 610	30 858 832	32 215 840		
- Andel av driftsinntekter	79	79	80	80	80	80	79	79		
Forskningsfinansiering fra NFR	2 145 584	2 226 687	2 211 185	2 195 048	2 234 943	2 444 428	2 721 188	3 043 883		
- Andel av driftsinntekter	7	7	7	7	6	7	7	7		
Forskningsfinansiering fra RFF	0	0	2 568	18 248	26 730	38 199	45 482	48 372		
- Andel av driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0	0		
Finansiering fra EU	206 373	198 624	265 825	269 661	282 081	382 931	425 214	515 248		
- Andel av driftsinntekter	1	1	1	1	1	1	1	1		
Annen bidrags- og oppdragsfinansiering	2 330 059	2 592 179	2 676 583	2 547 791	2 838 758	2 825 340	2 985 646	2 871 072		
- Andel av driftsinntekter	8	9	8	8	8	8	8	7		
Andre inntekter	1 338 238	1 273 271	1 456 430	1 526 108	1 562 016	1 843 857	2 061 223	2 072 756		
- Andel av driftsinntekter	5	4	4	5	5	5	5	5		

Private institusjoner	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totale driftsinntekter	2 083 737	2 213 675	2 307 605	2 508 442	2 629 656	2 748 512	2 926 748	3 035 496
Statstilskudd	797 862	830 927	879 946	999 300	1 080 449	1 143 352	1 227 746	1 272 734
- Andel av driftsinntekter	38	38	38	40	41	42	42	42
Forskningsfinansiering fra NFR	20 153	26 057	29 773	25 749	4 511	4 574	17 714	18 217
- Andel av driftsinntekter	1	1	1	1	0	0	1	1
Forskningsfinansiering fra RFF	0	0	0	0	0	0	0	0
- Andel av driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansiering fra EU	229	282	0	612	88	365	1 489	1 366
- Andel av driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Annen bidrags- og oppdragsfinansiering	153 020	86 153	73 952	80 818	91 261	77 253	90 290	134 916
- Andel av driftsinntekter	7	4	3	3	3	3	3	4
Andre inntekter	1 112 474	1 270 257	1 323 933	1 401 964	1 453 348	1 522 969	1 589 509	1 608 263
- Andel av driftsinntekter	53	57	57	56	55	55	54	53

Kilde: NSD
Merknad: Tallene hentes fra Note 1.

Tabell V3.10 Driftsinntekter fordelt på kilde 2016 (prosent)

	Statstilskudd	Studie- og eksamensavgift	Salgs- og leieinntekter	Tilskudd og overføringer fra andre	Andre driftsinntekter
BI	0,18	0,72	0,02	0,07	0,01
HK	0,25	0,75	-	-	0,00
HLB	0,33	0,12	0,01	0,51	0,03
W-ACT	0,47	0,52	0,00	-	0,01
RSH	0,55	0,24	0,15	0,02	0,04
NDH	0,60	0,31	0,02	0,01	0,06
FIH	0,68	0,07	0,01	0,03	0,21
BAS	0,74	0,22	0,00	0,03	0,00
NLA	0,76	0,10	0,01	0,02	0,10
HLT	0,77	0,16	-	-	0,07
VID	0,77	0,14	0,01	0,05	0,02
MF	0,79	0,04	0,00	0,07	0,09
DMMH	0,82	0,03	-	0,12	0,02
HD	0,84	0,12	-	0,00	0,04
ATH	0,85	0,10	-	-	0,05
LDH	0,88	0,08	0,01	0,00	0,02
BDM	0,89	0,08	0,01	-	0,02

Kilde: NSD

Tabell V3.11 Studie- og eksamensavgifter 2007–16 (i 1000 kr)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	2,0	1,8	1,9	1,9	2,6	3,6	3,0	3,3	3,9	3,5
BI	50,5	54,2	57,0	64,4	50,3	46,4	48,6	53,0	53,4	52,5
VID	8,6	9,2	9,8	10,5	11,4	11,9	12,8	12,9	12,8	13,2
ATH	4,6	5,7	5,4	6,1	6,2	6,7	7,4	7,9	8,0	7,2
BDM	12,5	13,9	13,8	12,8	12,1	15,4	16,8	14,8	16,9	16,9
BAS	23,2	23,5	21,0	22,5	21,8	25,3	29,6	29,4	28,8	28,8
DMMH	2,5	2,6	2,9	3,0	3,0	3,3	3,7	3,6	3,8	3,6
FIH	5,6	6,1	5,4	5,9	7,6	9,8	7,9	7,1	6,1	6,6
HLB	31,9	19,5	17,9	17,5	26,8	44,5	30,9	22,2	20,1	29,0
HD	3,9	5,8	7,4	9,5	10,0	9,2	8,6	8,2	9,9	10,5
HLT	3,2	4,1	4,3	4,1	5,2	6,2	7,0	8,4	8,6	8,6
HK	48,9	48,3	47,5	52,7	50,4	51,6	51,0	55,3	38,6	26,8
LDH	5,9	6,6	6,1	6,6	5,5	6,1	7,3	9,6	7,8	8,8
NLA	8,3	9,5	8,4	8,0	8,4	10,0	10,5	9,4	9,1	9,2
NDH	48,0	45,1	52,5	55,1	48,1	49,4	59,2	58,3	58,8	60,5
RSH	17,7	18,8	18,5	16,8	16,4	24,3	19,6	17,9	20,7	20,1
W-ACT	55,9	61,7	53,8	56,0	64,4	59,6	60,5	65,1	65,6	72,7
Gj.snitt	35,3	37,8	39,3	43,2	37,9	36,7	38,3	40,9	39,9	37,5

Kilde: NSD

Merknad: Tabellen viser studie- og eksamensavgifter per studieår per registrert student 2007-16 ved private institusjoner. Studie- og eksamensavgifter hentes fra regnskap med noter.

Høyskolen Kristiania (HK): Studenttallet inkluderer Helse og Kreativitet f.o.m. 2015. Studie- og eksamensavgifter kun for Markedsføring, ledelse og organisasjon for hele perioden.

Tabell V3.12 Studie- og eksamensavgifter 2010 og 2014–16 (i 1000 kr)

	2010		2014		2015		2016	
	Studie- og eksamensavgifter	Andel	Studie- og eksamensavgifter	Andel	Studie- og eksamensavgifter	Andel	Studie- og eksamensavgifter	Andel
MF	2077	2,6	4053	4,5	4729	5	4435	4,3
BI	936158	74,4	1065342	75,7	1108508	76,4	1089017	71,9
VID	32392	12,9	41181	14,1	44021	13,6	44669	14,2
ATH	1151	8,8	1916	12,1	1787	10,8	1809	10,4
BDM	985	5,2	1362	6,9	1399	7	1534	7,9
BAS	2996	18,3	4352	21,6	4294	16,3	4717	22
DMMH	3166	3,2	4428	3,5	4553	3,2	4880	3,4
FIH	584	2,4	975	7	894	5,1	965	6,7
HLB	1207	29,2	755	10,6	983	12,8	813	11,6
HD	4870	11,9	4618	9,1	5963	10,3	7333	12,3
HLT	511	10,5	2686	25,4	2430	22,7	2127	15,8
HK	60434	69,4	129762	77,4	153902	76,6	166475	74,7
LDH	4732	6,8	7513	8,4	6966	7,8	8112	8,4
NLA	15566	9,7	18537	10,2	19210	10	21058	10,3
NDH	4187	31,2	4783	31,1	4760	30,2	5082	30,7
RSH	2915	18,2	4115	21,2	5308	24	5044	24,1
W-ACT	35512	62,7	108695	49	118731	50,1	130276	52,2
Sum	1 109 443	50,1	1 405 072	51,1	1 488 438	50,9	1 498 345	49,4

Kilde: NSD

Merknad: Tabellen viser egenbetaling og egenbetaling i prosent av driftsinntekter ved private institusjoner. Studie- og eksamensavgifter hentes fra regnskap med noter.

Tabell V3.13 Lønnskostnader 2007–16 (i 1000 kr og prosent)

	Andel av driftsinntekter											Lønnskostnader		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2015	2016	Økning siste år %	
MF	66,3	68,6	70,2	69,1	72,6	70,5	69,7	70,7	71,6	72,9	67 848	74 690	10,1	
BI	57,7	57,7	59,5	54,4	56	57,3	53	51,4	55,3	53,1	802 768	804 188	0,2	
VID	70,4	70,7	72,7	72,9	73,4	70,6	70,8	70	66,6	71,1	215 969	223 033	3,3	
Delsum PVH	60,3	60,5	62,2	58	59,5	60	56,7	55,5	58,1	57,1	1 086 585	1 101 911	1,4	
ATH	69,6	62,1	58,9	66,6	66,3	61	63	61,8	62,4	64,2	10 302	11 135	8,1	
BDM	66,7	67,5	67,4	65	71,3	74,7	76,3	75,9	72,1	70,3	14 388	13 698	-4,8	
BAS	56,6	60,8	63,9	59,9	61	62,8	56,5	57,6	41,6	55,9	10 973	11 971	9,1	
DMMH	61,9	64	61,7	60,6	62,8	62,6	65,6	67,4	62,5	63,7	88 145	90 230	2,4	
FIH	56,9	80,3	51,7	61,3	58,6	52,1	88,4	84,1	66,8	78,8	11 757	11 299	-3,9	
HLB	54,6	75,7	60	69,4	61,4	55,8	71,1	65,4	68,7	67,9	5 281	4 752	-10	
HD	73,9	73,8	68,4	53,1	51,8	54,8	47,7	48,7	59	59,1	34 291	35 290	2,9	
HLT	59	42,2	72,2	64	64,5	78,5	76,4	66,2	65,1	63,1	6 955	8 498	22,2	
HK	51,3	42,9	43,6	42,1	43,2	48,4	49,4	44,4	45,9	44,7	92 191	99 691	8,1	
LDH	69,7	66,1	65,3	63,3	66,8	66,8	66,4	63,5	63,8	64,3	57 358	62 292	8,6	
NLA	58,2	63,1	67,8	63,2	67,8	66,5	64,9	69,2	67,3	65,7	129 302	134 117	3,7	
NDH	59,7	57,1	68,1	63,1	57,5	61	67,8	69,9	69,2	64,5	10 900	10 670	-2,1	
RSH	82,6	76,9	75,3	80,4	69,9	67,7	74	73,9	70	69,5	15 502	14 566	-6	
W-ACT	50,7	37,9	42,3	38,6	44,4	44,3	48,3	48,3	50,4	54,3	119 538	135 542	13,4	
Delsum PH	60,7	59,9	60,3	57,4	59,2	57,6	58,9	58,2	57,5	58,2	606 883	643 750	6,1	
Delsum U	59,8	60,7	61,7	62,3	60,7	63,3	63,7	63,6	63	64,6	18 457 142	19 590 421	6,1	
Delsum SVH	57,5	63	63,9	62,7	61,9	63,8	65,5	64,9	64,8	63,8	931 387	963 731	3,5	
Delsum SH	61,3	63,3	64,9	65,3	61,8	63,5	63,7	65,3	64,3	66	5 178 974	5 678 645	9,6	
Delsum KHS	52	49,9	39,5	56,4	43	45,4	45,6	45,2	48,4	47,7	162 490	167 758	3,2	
Sum	60	61,1	62,1	62,5	60,7	62,9	63,2	63,3	62,9	64,3	26 423 460	28 146 215	6,5	

Kilde: NSD

Merknad: Tabellen viser Lønnskostnader som andel av driftsinntekter 2007-16 (i 1000 kr og prosent). Lønnskostnader: Tall hentes fra saldobalansens konto 5 for årene fram til og med 2009. Fra og med 2010 hentes tall fra resultatregnskapet; statlige fra feltet "Lønn og sosiale kostnader", og private fra feltet "Lønn og andre personalkostnader". Driftsinntekter: Tall hentes fra saldobalansens konto 3 for årene fram til og med 2009. Fra og med 2010 hentes tall fra resultatregnskapet.

Tabell V3.14 Antall årsverk totalt i alle stillinger 2007–16

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	81,4	89,7	93,5	96,2	92,9	92	96,6	94,8	102,5	106,3
BI	656,9	661,8	711,7	728,7	736,5	756,6	708,4	738,9	768,8	765,7
VID	242,4	249,8	263,9	266,2	262,3	255,9	255,3	266,5	274,8	275,1
ATH	21,1	21,6	19,3	19,7	18,3	19,2	19,2	19	19,8	18,7
BDM	15,3	14,7	24,5	23,2	27,6	18	19	18,5	16,6	14,9
BAS	16,7	16,2	12	13,1	13,9	14,6	12,8	14,3	12,8	14,4
DMMH	89,7	93,7	93,5	100,5	112,5	122,2	124,8	129,4	130,2	137,5
FIH	23,4	24	25,8	27,1	24,3	31,4	19,6	20,2	20,9	25
HLB	13	5	3,3	4,1	4,3	5,8	6,1	6,6	8,5	6,4
HD	43	42,3	34,1	29,3	29,3	27	43,7	40,7	45,5	42,2
HLT	6,8	5,9	6,8	8,1	9,9	11,1	13,5	13,4	13,3	15,8
HK	-	37	47	47,8	53,3	64,5	68,1	88,2	96,1	232,2
LDH	71,3	71	68,8	65,1	67,4	70,7	78,2	76,4	77,6	85,5
NLA	175,8	163	170	173,4	177,5	175,4	178,6	184,5	189,6	183
NDH	22	22	17,1	16,7	16,3	17,4	17,1	18,1	17,8	16,7
RSH	22	22,9	21,1	22,6	17,4	18,5	20	21,8	21,9	18,8
W-ACT	23,2	21,9	16,6	25	33	93,2	102,6	107,9	133,9	124,7
Private inst.	1 523,8	1 563	1 629	1 667	1 697	1 794	1 783	1 859	1 951	2 083
Statlige inst.	27 613,9	28 738	29 313	29 919	30 419	30 718	31 219	32 075	33 301	34 449
Sum	29 137,8	30 300	30 942	31 586	32 116	32 512	33 002	33 934	35 252	36 532

Kilde: NSD

Tabell V3.15 Flerårig oversikt over lønnskostnader 2010–16 (i 1000 kr)

Institusjon	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Endring i % 2010-16	Endring i % 2015-16
MF	55 114	57 701	57 871	61 855	64 333	67 848	74 690	35,5	10,1
BI	684 071	741 748	773 459	739 400	723 715	802 768	804 188	17,6	0,2
VID	183 370	190 526	192 894	199 479	204 630	215 969	223 033	21,6	3,3
ATH	8 758	8 937	8 940	9 274	9 762	10 302	11 135	27,1	8,1
BDM	12 272	12 751	14 338	14 103	14 983	14 388	13 698	11,6	-4,8
BAS	9 833	10 596	11 160	10 986	11 596	10 973	11 971	21,7	9,1
DMMIH	59 351	64 646	73 681	80 137	84 963	88 145	90 230	52,0	2,4
FIH	14 958	15 001	15 046	10 588	11 634	11 757	11 299	-24,5	-3,9
HD	21 702	22 047	24 186	24 838	24 673	34 291	35 290	62,6	2,9
HLB	2 866	3 400	3 875	4 860	4 669	5 281	4 752	65,8	-10,0
HLT	3 119	4 089	5 564	6 810	6 996	6 955	8 498	172,5	22,2
HK	36 689	42 165	55 251	67 900	74 352	92 191	99 691	171,7	8,1
LDH	44 149	46 502	49 980	53 356	56 603	57 358	62 292	41,1	8,6
NLA			106 928	112 302	125 154	129 302	134 117	25,4	3,7
NDH	8 460	8 493	9 129	10 096	10 746	10 900	10 670	26,1	-2,1
SH	12 880	11 282	11 765	13 937	14 362	15 502	14 566	13,1	-6,0
W-ACT				89 502	107 182	119 538	135 542	51,4	13,4
Gjennomsnitt								50,8	3,1
Total	1 157 592	1 239 884	1 414 067	1 509 423	1 550 354	1 693 467	1 745 660		

Kilde: NSD

Tabell V3.16 Egenkapital 2010–16 (i 1000 kr)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Endring i % 2010-16	Endring i % 2015-16
MF	23 204	22 770	24 657	25 351	26 464	27 334	28 274	21,9	3,4
BI	352 670	352 095	600 927	553 769	497 331	712 302	757 112	114,7	6,3
VID	23 773	19 943	13 153	18 029	23 888	39 259	36 014	51,5	-8,3
ATH	4 169	3 849	4 868	4 890	3 878	2 814	7 842	88,1	178,7
BDM	888	1 087	0	475	172	699	11 335	1176,5	1521,6
BAS	5 524	5 633	5 914	6 857	7 237	14 547	15 489	180,4	6,5
DMMH	15 101	20 510	27 072	31 548	31 845	40 212	45 006	198,0	11,9
FIH	30 025	27 445	29 448	25 277	22 175	22 281	19 847	-33,9	-10,9
HD	-1 313	-429	-4 511	1 392	6 316	6 284	6 486	-594,0	3,2
HLB	556	856	938	972	994	1 016	982	76,6	-3,3
HLT	1 218	627	-861	-1 617	681	881	1 959	60,8	122,4
HK	27 804	42 718	57 474	75 335	87 748	106 231	116 915	320,5	10,1
LDH	7 300	6 762	7 323	6 644	8 789	11 922	12 158	66,6	2,0
NLA			-2 134	7 302	5 446	7 773	13 642	-739,3	75,5
NDH	1 167	1 814	1 857	804	-421	-2 148	-2 949	-352,7	37,3
SH	2 647	3 146	3 735	3 089	2 974	1 180	1 321	-50,1	11,9
W-ACT				113 174	71 267	191 698	78 169	-30,9	-59,2
Gj.snitt								132,4	-2,9
Total	494 733	508 826	769 860	873 290	796 784	1 184 285	1 149 602		

Kilde: NSD

Tabell V3.17 Driftsmargin og egenkapital 2016 (prosent)

Institusjon	Driftsmargin	Egenkapital som andel av totalkapitalen
MF	0,00838	0,48116
BI	0,08172	0,29503
VID	-0,01608	0,42752
ATH	-0,09182	0,72363
BDM	0,03209	0,26978
BAS	0,04114	0,82732
DMMH	0,04668	0,29672
FIH	-0,22689	0,83314
HLB	0,00129	0,33143
HD	0,00196	0,3681
HLT	0,07759	0,52661
HK	0,05349	0,85626
LDH	0,00879	0,38078
NLA	0,02872	0,30193
NDH	-0,02924	-0,68838
RSH	0,0072	0,28011
W-ACT	-0,02213	0,47509

Kilde: NSD

Tabellen viser driftsmargin og egenkapital som andel av totalkapitalen i 2016.

Tabell V3.18 Årsresultat 2010–16 (i 1000 kr)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Endring i % 2010-16	Endring i % 2015-16
MF	519	-434	1 887	694	1 112	870	841	62,0	-3,3
BI	108 221	114 536	62 747	73 010	106 948	42 001	86 515	-20,1	106,0
VID	1 072	-3 834	-2 036	4 246	5 042	15 176	-3 274	-405,4	-121,6
ATH	-276	-321	1 029	6	-1 012	-1 066	-1 551	462,0	45,5
BDM	535	-857	-742	-226	-292	313	183	-65,8	-41,5
BAS	365	-243	281	943	380	7 310	942	158,1	-87,1
DMMH	6 358	5 409	6 561	4 476	297	8 366	4 791	-24,7	-42,7
FIH	-3 384	-2 494	1 622	-3 921	-3 102	123	-2 585	-23,6	-2201,6
HD	392	884	-4 082	5 914	4 923	-32	214	-45,4	-768,8
HLB	229	301	71	33	23	21	-34	-114,8	-261,9
HLT	0	60	-1 387	-588	674	202	1 078		433,7
HK	19 550	15 281	14 756	18 391	12 329	18 483	12 204	-37,6	-34,0
LDH	3 348	-391	545	-535	2 531	1 645	1 056	-68,4	-35,8
NLA	-	-	-3 255	2 652	-499	2 028	5 869	-280,3	189,4
NDH	42	877	524	-737	-758	-1 683	-505	-1302,4	-70,0
SH	-707	499	516	-532	-115	-982	132	-118,7	-113,4
W-ACT				19 383	8 032	5 367	-3 455	-117,8	-164,4
Gj.snitt								-24,8	4,4
	136 263	129 274	79 037	123 211	136 513	98 142	102 421		

Kilde: NSD

Tabell V3.19 Kostnads- og formålseffektivitet 2016 (i prosent)

	Kostnadseffektivitet				Formålseffektivitet
	Antall studenter per vitenskapelig ansatt (årsverk)	Antall studenter per ansatt (årsverk)	Driftskostnader per studiepoeng	Driftskostnader per student	
MF	9,70	9,70	2,33	98,61	42,4
BI	21,74	21,74	1,85	83,50	45,1
VID	9,70	9,70	2,16	119,44	55,3
ATH	12,10	12,10	1,75	83,72	47,8
BDM	5,18	5,18	4,70	244,03	51,9
BAS	11,15	11,15	2,30	127,93	55,5
DMMH	7,48	7,48	2,38	131,32	55,1
FIH	5,70	5,70	3,17	123,40	38,9
HLB	4,49	4,49	47,65	2 071,55	43,5
HD	12,30	12,30	0,24	13,47	55,9
HLT	11,77	11,77	1,20	66,79	55,5
HK	25,02	25,02	0,93	36,32	39,2
LDH	9,60	9,60	2,12	116,91	55,3
NLA	10,55	10,55	2,09	102,66	49,1
NDH	4,88	4,88	3,75	209,02	55,7
RSH	9,83	9,83	2,38	112,67	47,4
W-ACT	13,65	13,65	2,62	150,00	57,3
Gj. snitt private	15,96	15,96	1,87	87,19	46,5
Gj. snitt statlige	5,44	5,44	-	-	47,8
Gj. snitt sektor	6,04	6,04	-	-	47,6

Kilde: NSD

Tabell V3.20 Andel årsverk i førstestillinger 2007–16

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MF	75	70,4	73,9	75,9	73,3	69,2	72,0	77,2	85,0	89,5
BI	71,3	73,4	75,6	75,6	75,7	77,4	78,9	78,0	80,3	82,9
VID	35,2	37,4	39,6	39,8	41,4	39,8	42,1	41,3	40,4	45,4
ATH	70,1	65,9	73,1	67,1	64,9	64,1	71,6	71,3	73,1	75,8
BDM	41,0	42,0	42,3	47,0	53,5	57,5	74,0	35,3	28,5	42,1
BAS	44,6	35,9	43,2	65,6	49,2	60,2	62,3	38	41,8	64,5
DMMH	26,9	29,1	28,9	30,5	35,4	36,0	39,6	47,8	50,1	48,2
FIH	68,1	67,7	66,1	54,3	55,2	51,1	52,6	52,6	38,0	67,3
HLB	0	0	0	54,1	78,9	81,2	95,7	95,7	55,6	40
HD	10,6	14,6	16,5	14,9	19,3	18,9	30,8	32,0	40,2	39,6
HLT	0	16,1	14,7	32,1	24,8	21,4	6,9	29,4	21,1	22,9
HK	-	52,4	48	63,3	63,0	59,1	60,9	57,5	55,7	56,2
LDH	14,3	29,4	22,3	30,7	26,7	26,1	31,9	34,9	37,8	35,0
NLA	32,5	32,2	34,6	41,8	40,7	43,1	43,4	45,5	45,1	47,2
NDH	35,3	33,3	37,4	37,7	39,0	46,5	46,8	46,8	42,4	43,0
RSH	9,3	25,5	30,2	28,3	28,3	17,8	19,6	33,6	31,7	26,6
W-ACT	42,4	36,2	95,7	50	50	31,8	43,8	45,5	41,9	43,8
Private inst.	45,4	48,9	51,1	53,5	54,0	52,7	55,5	55,7	56,4	58,7
Statlige inst.	64,5	66,3	67,8	69,3	69,5	70,5	71,0	72,3	73,4	74,0
Sum	63,3	65,2	66,7	68,3	68,5	69,3	70,0	71,2	72,3	73,1

Kilde: NSD

Vedlegg Kapittel 4 Finansiering av private høyskoler med statstilskudd

Tabell V4.1 Statstilskudd utdanningsinsentivene 2003–16

Tallene i denne gjennomgangen er hentet fra Kunnskapsdepartementets fremlegg av grunnlagstall og tildeling for det gjeldende budsjettåret. Endringer og justeringer ble håndtert i det påfølgende budsjettår.

Tabell V4.1.1 Statsbudsjettet 2003

Avlagte 60-studiepoengsenheter (SPE) og utvekslingslinsingsstudenter 2001

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
DH				276,0	318,0	17
MSH				244,0	15,0	13
BSH				187,0	14,0	7
DHH				203,0		0
LDH				437,0	22,0	9
RH			14,0	343,0		2
MF	22,0		11,2	114,7	201,5	25
MH	21,0		35,9		40,2	13
NLA			33,0		244,0	10
NLA L				302,0		8
DMMH				575,5	62,4	14
BDM	53,0					0
RS				94,0		3
BAS	107,0					2
DNE		15,0				2
DB		30,0				0
BI			837,2	1 243,0	1065,8	433
NITH				184,0	648,0	0
MG			14,0	103,7		0
NR					126,5	0
SUM	203,0	45,0	945,3	4 306,9	2 757,4	558

Angitt verdi for avlagte 60-studiepoengenheter (SPE) og utvekslingsstudentene 2001

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud	Sum	Justering i basis
DH	0	0	0	8 280 000	7 632 000	85 000	15 997 000	1 928 000
MSH	0	0	0	7 320 000	360 000	65 000	7 745 000	397 000
BSH	0	0	0	5 610 000	336 000	35 000	5 981 000	218 000
DHH	0	0	0	6 090 000	0	0	6 090 000	68 000
LDH	0	0	0	13 110 000	528 000	45 000	13 683 000	1 394 000
RH	0	0	504 000	10 290 000	0	10 000	10 804 000	
MF	1 584 000	0	403 200	3 441 000	4 836 000	125 000	10 389 200	
MH	1 512 000	0	1 292 400	0	964 800	65 000	3 834 200	
NLA	0	0	1 188 000	0	5 856 000	50 000	7 094 000	153 000
NLA L	0	0	0	9 060 000	0	40 000	9 100 000	4 297 000
DMMH	0	0	0	17 265 000	1 497 600	70 000	18 832 600	1 735 000
BDM	3 816 000	0	0	0	0	0	3 816 000	162 000
RS	0	0	0	2 820 000	0	15 000	2 835 000	
BAS	7 704 000	0	0	0	0	10 000	7 714 000	
DNE	0	720 000	0	0	0	10 000	730 000	144 000
DB	0	1 440 000	0	0	0	0	1 440 000	
BI	0	0	30 139 200	37 290 000	25 579 200	2 165 000	95 173 400	
NITH	0	0	0	5 520 000	15 552 000	0	21 072 000	
MG	0	0	504 000	3 111 000	0	0	3 615 000	
NR	0	0	0	0	3 036 000	0	3 036 000	
SUM	14 616 000	2 160 000	34 030 800	129 207 000	66 177 600	2 790 000	248 981 400	10 496 000

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlings studenter
Satser 2003	96 000	72 000	48 000	36 000	30 000	24 000	5 000

I tilskuddsbrevet til private høyskoler for statsbudsjettet 2003 vises det til *Orientering om forslag til statsbudsjett for 2003* for informasjon om datagrunnlaget for beregning av undervisningskomponenten. Det ble foretatt en justering og kompensasjon i basis ved at det ble lagt til 10,5 mill. kroner for at overgangen til et resultatbasert system skulle innføres budsjettneutralt.

I Budsjett - innst. S. nr. 12 (2002-2003) vedtok Stortinget å øke bevilgningen til NLA vitenskapelig høyskole med 1 mill. kroner for inkludering av Master of Philosophy in Education/Religious Education som studium for støtte. Av dette ble 576 000 kroner lagt til undervisningskomponenten. Beløpet er beregnet ut fra rapportering av 16 avlagde 60-studiepoengsenheter i kategori D i 2001. De øvrige midler for studiet er plassert i basiskomponenten.

Departementet opplyste i St.prp. nr. 1 (2002-2003) at eventuelle justeringer i datamaterialet ville bli vurdert dersom det viste seg å være nødvendig. Dersom det forelå dokumentasjon på at det er særskilte grunner for å justere den utarbeidede utgangsposisjon, ville dette kunne håndteres i forbindelse med framleggelse av statsbudsjett for 2004.

Tabell V4.1.2 Statsbudsjettet 2004

Tabellen nedenfor viser antall 60-studiepoengsenheter fordelt på finansieringskategorier som departementet mente måtte være avlagt i 2002 for å sikre uendret uttelling i undervisningskomponenten. Tallene inkluderer en korrigert produksjon for 2001 og en ny utgangsposisjon for 2002.

Referansetall for beregning av endring i undervisningskomponenten 2002 (i hele tall)

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
DH				276	318	17
MSH				244	15	13
BSH				187	14	7
DHH				203		
LDH				437	22	9
RH			27	279		2
MF	42		11	122	202	25
MH	15		36		40	13
NLA			64		286	10
NLA L				302		8
DMMH				576	66	14
BDM	53					
RS				94		3
BAS	106					2
DNE		15				2
DB		30				
BI			837	1 243	1 066	433
NITH				142	803	
NG			14	104		
NR					127	
OMH					163	
SUM	216	45	989	4 209	3 122	558

Avlagte 60-studiepoengsenheter (SPE) og utvekslingslinslgsstudenter i 2002

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
DH				315,0	298,0	13
MSH				237,0	8,0	
BSH				179,0	17,0	2
DHH				215,0		2
LDH				420,0	18,0	2
RH			3,9	249,0		11
MF	33,0		17,0	125,0	202,3	23
MH	16,0		47,0		56,0	16
NLA			47,3		337,5	5
NLA L				337,2		
DMMH				536,0	64,1	16
BDM	58,0					1
RS				76,8		
BAS	105,0					3
DNE		21,0				3
DB		28,0				
BI			857,6	1 470,2	1 065,4	496
NITH				127,0	983,0	
MG			12,0	99,0		
NR					112,4	
OMH					163,4	
SUM	212,0	49,0	984,8	4 386,2	3 325,0	593

Tabellen på neste side viser hvilke verdi avlagte 60-studiepoengsenheter (SPE) og utvekslingslinslgsstudenter utgjør i statsbudsjettet for 2004. Også i dette budsjettet ble det tildelt kompensierende midler for overgangen til nytt finansieringssystem. I *Orientering om forslag til statsbudsjett for 2004 viste departementet til at utgangsposisjonen for private høyskoler ble satt i budsjettet for 2003 og det omfattett de studiene som mottok statstilskudd. Det var foretatt noen korreksjoner av utgangsposisjonen til enkelte private høyskoler, jf. omtale i St. prp. nr. 1 (2003-2004).* Det ble også foretatt en justering og kompensasjon i basis for enkelte institusjoner med totalt 15,4 mill. kroner for overgangen til et resultatbasert system.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utsvekslingsstudenter
Satser 2004	99 000	75 000	50 000	37 000	31 000	25 000	5 200

Angitt verdi for avlagte 60-studiepoengenheter (SPE) og utvekslingslingsstudentter 2002

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud	Sum	Justering i basis
DH	0	0	0	9 765 000	7 450 000	67 600	17 283 000	2 418 000
MSH	0	0	0	7 347 000	200 000	0	7 547 000	1 214 000
BSH	0	0	0	5 549 000	425 000	10 400	5 984 000	534 000
DHH	0	0	0	6 665 000	0	10 400	6 675 000	50 000
LDH	0	0	0	13 020 000	450 000	10 400	13 480 000	2 280 000
RH	0	0	143 560	7 719 000	0	57 200	7 920 000	178 000
MF	2 475 000	0	629 000	3 875 000	5 056 750	119 600	12 155 000	
MH	1 200 000	0	1 739 000	0	1 400 000	83 200	4 422 000	
NLA	0	0	1 751 580	0	8 438 500	26 000	10 216 000	504 000
NLA L	0	0	0	10 453 200	0	0	10 453 000	4 149 000
DMMH	0	0	0	16 616 000	1 601 250	83 200	18 300 000	3 127 000
BDM	4 350 000	0	0	0	0	5 200	4 355 000	384 000
RS	0	0	0	2 380 800	0	0	2 381 000	355 000
BAS	7 875 000	0	0	0	0	15 600	7 891 000	
DNE	0	1 050 000	0	0	0	15 600	1 066 000	
DB	0	1 400 000	0	0	0	0	1 400 000	
BI	0	0	31 730 830	45 576 820	26 633 750	2 579 200	106 521 000	
NITH	0	0	0	3 937 000	24 575 000	0	28 512 000	
MG	0	0	444 000	3 069 000	0	0	3 513 000	217 000
NR	0	0	0	0	2 810 000	0	2 810 000	
OMH	0	0	0	0	4 085 000	0	4 085 000	
SUM	15 900 000	2 450 000	36 437 970	135 972 820	83 125 250	3 083 600	276 969 000	15 410 000

Tabell V4.1.3 Statsbudsjettet 2005

Tabellen nedenfor viser antall 60-studiepoengsenheter fordelt på utdanningskategorier som må være avlagt i 2003 for å sikre uendret tildeling i undervisningskomponenten i 2005. Tilsvarende oppgis tallene for utvekslingsstudenter i 2002 som utgjør sammenligningsgrunnlaget for utvekslingsstudenter i 2003. Tallene for studiepoeng fastsatt på bakgrunn av avlagte 60-studiepoengsenheter i 2002 er korrigert for enkelte nødvendige endringer i datagrunnlaget for å sikre sammenligning av reelle endringer i resultater fra 2002 til 2003.

Referansetall for beregning av endring av undervisningskomponenten 2003

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
BDM	58,0					1
BAS	105,0					3
BSH				179,0	17,0	2
DB		29,0				0
DNE		21,0				3
MF	33,0		17,1	125,1	202,3	23
DH				315,0	298,0	13
DHH				215,0		2
DMMH				536,0	64,1	16
BI			857,6	1 470,2	1 065,4	496
LDH				420,9	18,0	2
MG			12,0	99,0		0
MSH				237,0	8,0	0
MH	16,0		47,0		56,0	16
NLA L				360,0		0
NLA			47,3		337,5	5
NITH				127,0	983,0	0
NR					112,4	0
OMH					163,4	0
RH			3,9	249,5		11
RS				76,8		0
SUM	212,0	50,0	984,9	4 410,4	3 325,1	593

Antall avlagte 60-studiepoengsenheter i 2003

Tallene nedenfor angir antallet avlagte 60-studiepoengsenheter i de forskjellige kategorier, samt antall utvekslingsstudenter i 2003. Tallene for private høyskoler gjelder studier som mottar statstilskudd.

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
BDM	64,0					
BAS	100,0					1
BSH				215,0	16,0	2
DB		30,0				
DNE		21,0				3
MF	29,0		33,6	140,5	194,9	21
DH				280,0	346,4	17
DHH				221,3		
DMMH				574,6	68,5	3
BI			1 013	1 470,2	1 046,3	511
LDH				407,3	31,0	
MG			8,5	119,0		
MSH				254,1	10,3	2
MH	9,0		11,0		115,0	9
NLA L				393,1		1
NLA			61,2		350,1	2
NITH				115,0	859,0	
NR					147,5	
OMH					169,8	
RH			50,9	270,8		8
RS				109,8		3
SUM	202,0	51,0	1 178,3	4 570,7	3 354,8	583

Uttelling etter rapportering av avlagte SPE og utvekslingsstudenter for 2002 til 2003

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud	sum
BDM	468 000					-5 400	462 600
BAS	-390 000					-10 800	-400 800
BSH				1 152 000	-26 000		1 126 000
DB		52 000					52 000
DNE							
MF	-312 000		627 380	492 800	-191 880	-10 800	605 500
DH				-1 120 000	1 259 180	21 600	160 780
DHH				200 000		-10 800	189 200
DMMH				1 237 120	114 920	-70 200	1 281 840
BI			5 911 280		-496 860	81 000	5 495 420
LDH				-433 920	338 000	-10 800	-106 720
MG			-133 000	640 960			507 960
MSH				547 200	59 800	10 800	617 800
MH	-546 000		-1 368 000		1 534 000	-37 800	-417 800
NLA L				1 059 200		5 400	1 064 600
NLA			526 680		326 040	-16 200	836 520
NITH				-384 000	-3 224 000		-3 608 000
NR					912 080		912 080
OMH					166 400		166 400
RH			1 784 860	680 000		-16 200	2 448 660
RS				1 056 000		16 200	1 072 200
SUM	-780 000	52 000	7 349 200	5 127 360	771 680	-54 000	12 466 240

De private institusjonene fikk en økning i rammen på 12,5 mill. kroner etter at tallet på avlagte 60-studiepoengsenheter (SPE) økte med om lag 375, fordelt på ulike finansieringskategorier. Tallet på utvekslingsstudenter gikk ned med ti.

I 2005 er det foreslått å endre finansieringssystemet for private høyskoler. Disse endringene er nærmere omtalt i St. prp. 1 (2004-2005). Nedenfor angis datagrunnlaget for beregning av undervisningskomponenten i budsjettet for 2006, altså oversikt over studiepoengsenheter som vil utgjøre den nye utgangsposisjonen for den enkelte institusjon, samt en oversikt over fordelingen av midler på de ulike komponentene i finansieringssystemet etter endringen.

Ny utgangsposisjon for undervisningskomponenten 2003

Tabellen nedenfor definerer nærmere den endrede utgangsposisjonen for undervisningskomponenten i finansieringsmodellen. Tabellen viser avlagte 60-studiepoengsenheter i 2003 fordelt på kategorier for alle studium ved private høyskoler, samt utvekslingsstudenter i 2003. For noen studier ved enkelte høyskoler er kategoriinnplasseringen endret.

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
BDM	64,0				2,0	
BAS	106,0					1
BSH				215,0	50,0	
DB	30,0					
DNE		21,0				
MF			57,0		456,0	21
DH				260,0	545,0	17
DHH				222,0		
DMMH				575,0	77,0	
BI			932,0	1156,0	7137,0	634
LDH				407,0	66,0	
MG			9,0	119,0	29,0	
MSH				262,0	11,0	2
MH			20,0		216,0	9
NLA L				400,0	32,0	1
NLA			61,0		356,0	2
NITH				115,0	912,0	
NR					180,0	
OMH					222,0	
RH			51,0	270,0	31,0	8
RS				110,0	6,0	3
HJ					32,0	
SUM	200	21	1 130	4 111	10 360	698

I finansieringsmodellen for private høyskoler blir det tildelt statstilskudd for et utvalg av studier der avlagte studiepoengsenheter gir uttelling i den resultatbaserte utdanningskomponenten. Departementet viser i St. prp. nr. 1 (2004-2005) til at dette utvalget av studier skaper problemer både av teknisk og faglig art. Departementet foreslo derfor å endre finansieringssystemet ved at alle studier blir inkludert i utdanningskomponenten (med unntak av Handelshøyskolen BI, der enkelte videreutdanningstilbud ble unntatt). Det ble gjeninnført en tilskuddsprosentsats i utdanningskomponenten for å tilpasse verdien av alle studiepoengsenhetene til den gjeldende budsjettammen i forslaget til budsjettet for 2005. Ved å fjerne skillet mellom studier som får støtte gjennom utdanningskomponenten og de som ikke får det, blir det i større grad likebehandling av private og statlige institusjoner. Endringene fører også til økt fleksibilitet, samt enklere rutiner for rapportering av studiepoeng. For å kunne gjennomføre dette må basiskomponenten for enkelte høyskoler justeres. Det ble etablert en ny utgangsposisjon for hver enkelt høyskole. Departementet viste igjen til at det må vurderes

eventuelle justeringer i datamaterialet dersom det viser seg å være nødvendig som en følge av datakvaliteten i rapporteringen.

Fordeling på de ulike komponentene i det endrede finansieringssystemet 2003

	Undervisning	Forskning	Basis	Prosentstatts	Samlet tilskudd
DH	22 582 000	353 000	28 277 000	100	51 212 000
MSH	8 681 000		14 482 000	100	23 163 000
BSH	8 199 000		9 704 000	100	17 903 000
DH	7 104 000		10 392 000	100	17 496 000
LDH	14 748 000		25 685 000	100	40 433 000
RH	11 427 000		11 861 000	100	23 288 000
MF	14 135 000	8 289 000	20 668 000	100	43 092 000
MH	6 425 000	3 407 000	3 609 000	100	13 441 000
NLA	11 585 000		16 836 000	100	28 421 000
NLA L	13 637 000		25 005 000	100	38 642 000
DMMH	20 418 000		36 004 000	100	56 422 000
BDM	5 044 000		7 420 000	100	12 464 000
RS	3 692 000		4 420 000	100	8 112 000
BAS	5 791 000		3 707 000	70	9 498 000
DNE	1 108 000		1 583 000	100	2 691 000
DB	2 340 000		738 000	100	3 078 000
BI	78 418 000	22 292 000	62 602 000	30	163 312 000
NITH	19 174 000		8 810 000	70	27 984 000
MG	4 914 000		5 193 000	100	10 107 000
NR	3 276 000		3 396 000	100	6 672 000
OMH	4 031 000		1 843 000	70	5 874 000
HJ	832 000		1 171 000	100	2 003 000
SUM	267 561 000	34 341 000	303 406 000		605 308 000

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlings- studenter
Satser 2005	102 000	78 000	52 000	38 000	32 000	26 000	5 400

Tabell V4.1.4 Statsbudsjettet 2006

Referansetall for beregning av endring av undervisningskomponenten 2004

Tallene nedenfor viser antall 60-studiepoengsenheter fordelt på utdanningskategorier som må være avlagt i 2004 for å sikre uendret tildeling i undervisningskomponenten i 2006. Tilsvarende oppgis tallene for utvekslingsstudenter i 2003 som utgjør sammenligningsgrunnlaget for utvekslingsstudenter i 2004. Tallene for studiepoeng fastsatt på bakgrunn av avlagte 60-studiepoengsenheter i 2003 er korrigert for enkelte nødvendige endringer i datagrunnlaget for å sikre sammenligning av reelle endringer i resultater fra 2003 til 2004.

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F
MF		57,0		456,0	
ATH					
BTS					
BDM	64,0				2,0
BAS	106,0				
BSH				215,0	50,0
DB	30,0				
DNE		21,0			
DH				280,0	525,0
DHH				222,0	31,0
DMMH				575,0	77,0
FM					
BI			932,0	1 156,0	7 137,0
HD				262,0	11,0
HLB					32,0
HS					
LDH				407,0	66,0
MG			9,0	119,0	29,0
MH		27,0	11,0		198,0
NLA			61,0		356,0
NLA L				400,0	32,0
NITH				115,0	912,0
NR					180,0
OMH					222,0
RH			51,0	270,0	31,0
RS				110,0	6,0
SUM	200,0	105,0	1 064,0	4 587,0	9 897,0

Rapporteringen for 2004 danner utgangsposisjon for Ansgar teologiske Høgskole og Fjellhaug Misjonshøgskole. Dette vil ikke ha budsjetteffekt før i budsjettet for 2007. Rapporteringen for 2004 er ikke fullverdig, slik at det kan ikke dannes utgangsposisjon for Høgskolen i Staffeldtsgate og Baptistenes teologiske seminar. Høgskolen i Staffeldtsgate åpnet 1. august 2004.

Antall avlagte 60-studiepoengsenheter i 2004

Tallene nedenfor angir antallet avlagte 60-studiepoengsenheter i de forskjellige kategorier samt tall for utvekslingsstudenter i 2004.

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud
MF		99,0	56,0	58,0	293,1	11
ATH						
BTS						
BDM	69,0				0,5	
BAS	100,3					8
BSH				229,2	28,3	
SDB	45,0					
DNE		19,0				3
DH			2,3	354,3	602,6	2
DHH				208,5	44,0	
DMMH				596,0	61,0	23
FM					82,0	
BI					9 667,0	595
HD				293,5	22,7	2
HLB					23,4	
HS					7,0	
LDH				432,1	67,5	15
MG			14,1	108,2	52,3	
MH		47,9	10,3	90,1	80,1	5
NLA			49,0		473,6	3
NLA L				460,5	21,0	1
NITH				67,0	629,2	
NR					228,0	
OMH					244,3	
RH			81,8	244,5		17
RS				114,0	5,4	2
SUM	214,3	165,9	213,5	3 255,9	12 632,8	687

Uttelling etter rapportering av avlagte SPE og utvekslingsstudenter for 2004

	SPE B	SPE C	SPE D	SPE E	SPE F	U.stud	Sum	T.sats	Tildeling 2006
MF		5 346 000	2 184 000	1 914 000	7 912 350	61 600	17 417 950	1,0	17 417 950
ATH									
BTS									
BDM	5 520 000				13 500		5 533 500	1,0	5 533 500
BAS	8 020 000					44 800	8 064 800	0,7	5 645 360
BSH				7 562 500	762 750		8 325 250	1,0	8 325 250
SDB	3 600 000						3 600 000	1,0	3 600 000
DNE		1 026 000				16 800	1 042 800	1,0	1 042 800
DH			90 999	11 691 900	16 269 750	11 200	28 063 849	1,0	28 063 849
DHH				6 880 500	1 186 650		8 067 150	1,0	8 067 150
DMMH				19 668 275	1 647 000	128 800	21 444 075	1,0	21 444 075
FM					2 214 000				
BI					261 007 650	3 332 000	264 339 650	0,3	79 301 895
HD				9 685 225	612 900	11 200	10 309 325	1,0	10 309 325
HLB					631 800		631 800	1,0	631 800
HS					189 000				
LDH				14 259 575	1 822 500	84 000	16 166 075	1,0	16 166 075
MG			549 250	3 569 830	1 413 000		5 532 080	1,0	5 532 080
MH		2 586 600	401 700	2 973 300	2 163 780	28 000	8 153 380	1,0	8 153 380
NLA			1 912 300		12 787 875	16 800	14 716 975	1,0	14 716 975
NLA L				15 196 775	567 000	5 600	15 769 375	1,0	15 769 375
NITH				2 211 000	16 987 050		19 198 050	0,5	9 599 025
NR					6 155 100		6 155 100	0,7	4 308 570
OMH					6 595 650		6 595 650	0,7	4 616 955
RH			3 188 250	8 068 500		95 200	11 351 950	1,0	11 351 950

RS				3 763 100	145 800	11 200	3 920 100	1,0	3 920 100
	17 140 000	8 958 600	8 326 499	107 444 480	341 085 105	3 847 200	486 801 884		283 517 439

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (justert til 50 pst.), Norsk Reiselivshøgskole (70 pst.) og Oslo Markedshøgskole (70 pst.).

Det er fastlagt en utgangsposisjon basert på rapporteringen for 2004, men produksjonen i 2004 gir ikke uttelling i utdanningskomponentene. Fastlagt utgangsposisjon vil først gi budsjetteffekter i budsjettet for 2007 ved at det tas utgangspunkt i endret resultatuttelling fra 2004 til 2005.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstudenter
Satser 2006	105 000	80 000	54 000	39 000	33 000	27 000	5 600

Tabell V4.1.5 Statsbudsjettet 2007

Tildeling i 2007 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2005 og 2004. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinstituttene.

Private vitenskapelige høyskoler

		SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
MF				64,0	98,1	57,0	74,8	67,0	65,0	264,0	268,6	11	16

Uttelling

		SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
B													
	C												
	D												
	E												
	F												
	Sum												
MF	0	1 911 467	711 333	-68 000	129 733	29 000	2 713 533	17 418 000	20 794 000				

Private høyskoler

		SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
ATH										128,8	125,9		
BTS													
BDM	69,0	60,8			8,7					0,5	1,3		2
BAS	100,0	115,0										8	
BSH								229,2	215,6	28,3	21,1		2
DB	45,0	82,0											
DNE			19,0	21,0								3	1
DH					2,3	20,8	354,3	376,7	602,6	584,3	2	7	
DHR					81,8	78,4	244,5	284,5	29,0	54,0			2
DHH							208,5	211,3	44,0	54,0			

DMMH									596,0	614,4	61,0	46,5	23	27
FM											81,5	97,0		
BI				869,3	829,7			1031,4	887,5	6862,9	6527,7	595	580	
HD								293,5	312,2		22,7	26,6	2	
HLB									23,4		25,8			
HS														
LDH								432,1	532,9	67,5	46,4	15	12	
MG				14,1	12,3			108,2	101,7	52,3	48,0			
MH				10,3	9,9			90,1	25,5	80,1	115,3	5	6	
NITH					11,3			67,3	52,8	628,8	454,0			
NLA				49,0	90,7					473,6	455,3	3	10	
NLA - L								460,5	486,2	21,0	20,8	1	1	
NR										228,0	281,9			
OMH										244,3	403,5			
RS					6,8			114,0	126,8	5,4	0,8			1

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Tilskudds- prosent- sats	Korrigerings- tilleggsnr.	Tildeling 2007
ATH	0	0	0	0	-79 333	0	-79 333	1,0		3 526 000
BTS	0	0	0	0	0	0	0	1,0		
BDM	-680 600	0	348 000	0	22 400	11 600	-298 600	1,0		5 445 000
BAS	1 245 000	0	0	0	0	-46 400	839 000	0,7	-360	6 699 000
BSH	0	0	0	-460 133	-200 200	11 600	-648 733	1,0		7 992 000
DB	3 071 000	0	0	0	0	0	3 071 000	1,0		6 808 000
DNE	0	112 000	0	0	0	-11 600	100 400	1,0		1 183 000

DH	0	0	740 000	762 932	-513 333	29 000	1 018 598	1,0		30 149 000
DHR	0	0	-132 333	1 360 000	812 000	11 600	2 051 267	1,0		13 834 000
DHH	0	0	0	96 900	280 000	0	376 900	1,0		8 751 000
DMMH	0	0	0	624 467	-406 000	23 200	241 667	1,0		22 502 000
FM	0	0	0	0	434 000	0	434 000	1,0		2 716 000
BI	0	0	-1 583 633	-4 890 107	-9 385 507	-87 000	-4 783 874	0,3	11 162	77 531 000
HD	0	0	0	635 233	107 800	-11 600	731 433	1,0		11 432 000
HLB	0	0	0	0	67 200	0	67 200	1,0		723 000
HS	0	0	0	0	0	0	0	1,0		
LDH	0	0	0	3 426 067	-589 867	-17 400	2 818 800	1,0		19 599 000
MG	0	0	-70 000	-221 340	-121 800	0	-413 140	1,0		5 329 000
MH	0	-292 133	-15 333	-2 196 400	985 413	5 800	-1 512 653	1,0		6 950 000
NITH	0	0	452 667	-494 700	-4 894 867	0	-2 468 450	0,5	2 468	7 496 000
NLA	0	0	1 666 667	0	-513 333	40 600	1 193 933	1,0		16 470 000
NLA - L	0	0	0	871 817	-6 533	0	865 283	1,0		17 233 000
NR	0	0	0	0	1 510 600	0	1 057 420	0,7	-453	5 530 000
OMH	0	0	0	0	4 458 067	0	3 120 647	0,7	-1 337	7 913 000
RS	0	0	270 000	435 200	-130 200	5 800	580 800	1,0		4 650 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøgskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.), Norges Reiselivshøgskole (70 pst.) og Oslo Markedshøgskole (70 pst.). Det foreligger ikke fullverdig rapportering fra Baptistenes Teologiske Seminar og Høgskolen i Staffeldtsgate.

Uttellingen for 2007 består av tildelingen i 2006 (prisjustert i 2007-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2004 til 2005. Tallene er avrundet til hele tusen. Ansgar teologiske høgskole og Fjellhaug misjonshøgskole inkluderer i finansieringssystemet fra og med 2007. Det er derfor etablert en utgangsposisjon for utdanningskomponenten for høyskolene, og fra post 70 (basisfinansiering) til post 71 (undervisningsfinansiering) overføres 3,605 mill. kroner for Ansgar teologiske høgskole og 2,282 mill. kroner for Fjellhaug misjonshøgskole.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvekslingsstudenter	
Satser 2007	109 000	83 000	56 000	40 000	34 000	28 000		5 800

Tabell V4.1.6 Statsbudsjettet 2008

Tildeling i 2008 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2006 og 2005. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
MF			98,1	129,7	74,8	70,0	65,1	52,8	268,6	299,9	16	11

Uttelling

B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2007	Tildeling 2008
MF	0	1 830 867	-200 900	-442 800	906 733	-30 000	2 063 900	23 752 000

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
ATH						3,2			126,0		125,3	
BTS									19,7		13,8	
BDM	60,8	68,0		8,7					1,3		3,3	2
BAS	115,0	128,0										5
BSH							215,6	214,2	21,1		25,9	2
DB	82,0	109,0										
DNE			21,0	28,8								1
DH					99,3	236,1	661,2	650,0	613,3		428,1	9
DHH							211,3	210,0	54,0		65,0	
DMMH							614,4	608,1	46,5		36,5	27
FM						7,1			97,0		79,3	

BI					829,7	885,0	887,5	712,0	6527,7	6335,8	580	620
HD							312,2	357,6	26,6	34,7		2
HS									129,2	138,0		
HLB									25,8	35,5		
LDH							532,9	502,6	46,4	77,3	12	12
MG					12,3	15,3	101,7	109,3	48,0	36,6		
MH				42,7	49,4	7,0	25,5	34,2	115,3	130,6	6	10
NITH						3,3	52,8	34,7	454,0	500,8		
NLA					90,7	110,1			455,3	427,7	10	15
NLA - L							486,2	427,1	20,8	27,1	1	2
NR									281,9	329,8		
OMH									403,5	395,7		
RS					6,8	22,9	126,8	135,8	0,8	0,8	1	1

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2007	Tildeiling 2008
ATH	0	0	134 400	0	-20 300	0	114 100	3 526 000	3 794 000
BTS	0	0	0	0	-170 133	0	-170 133		-170 000
BDM	626 400	0	-365 400	0	58 000	-12 000	307 000	5 445 000	5 607 000
BAS	1 131 000	0	0	0	0	30 000	812 700	6 699 000	7 800 000
BSH	0	0	0	-51 600	139 200	42 000	129 600	7 992 000	8 463 000
DB	2 349 000	0	0	0	0	0	2 349 000	6 808 000	9 450 000
DNE	0	452 400	0	0	0	6 000	458 400	1 183 000	1 690 000
DH	0	0	5 746 650	-404 610	-5 369 350	6 000	-21 310	43 983 000	45 855 000
DHH	0	0	0	-47 400	319 000	0	271 600	8 751 000	9 399 000
DMMH	0	0	0	-225 900	-290 000	6 000	-509 900	22 502 000	22 960 000
FM	0	0	298 200	0	-513 300	0	-215 100	2 716 000	2 616 000

BI	0	0	2 323 230	-6 319 260	-5 564 085	240 000	-2 796 035	77 531 000	78 064 000
HD	0	0	0	1 635 300	236 350	12 000	1 883 650	11 432 000	13 807 000
HS	0	0	0	0	254 717	0	254 717		255 000
HLB	0	0	0	0	281 300	0	281 300	723 000	1 035 000
LDH	0	0	0	-1 089 900	895 133	0	-194 767	19 599 000	20 245 000
MG	0	0	124 600	274 800	-330 117	0	69 283	5 329 000	5 630 000
MH	0	389 567	-122 500	313 200	442 733	24 000	1 047 000	6 950 000	8 296 000
NITH	0	0	-336 700	-649 800	1 357 683	0	185 592	7 496 000	8 003 000
NLA	0	0	814 800	0	-800 158	30 000	44 642	16 470 000	17 220 000
NLA - L	0	0	0	-2 125 800	183 667	6 000	-1 936 133	17 233 000	16 038 000
NR	0	0	0	0	1 388 617	0	972 032	5 530 000	6 741 000
OMH	0	0	0	0	-226 200	0	-158 340	7 913 000	8 094 000
RS	0	0	678 300	322 800	1 450	0	1 002 550	4 650 000	5 853 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.), Norges Reiselivshøgskole (70 pst.) og Oslo Markedshøgskole (70 pst.).

Uttellingen for 2008 består av tildelingen i 2007 (prisindejustert i 2008-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2005 til 2006. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvekslingsstudenter
Satser 2008	114 000	87 000	58 000	42 000	36 000	29 000	6 000

Tabell V4.1.7 Statsbudsjettet 2009

Tildeling i 2009 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2007 og 2006. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
MF			129,7	112,7	70,0	62,8	52,8	65,6	299,9	252,6	11,0	17,0
BI					885,0	909,2	712,0	509,5	6 335,8	6 377,4	620,0	649,0
MH			49,4	39,3	7,1	10,5	34,2	25,7	130,6	103,3	10,0	6,0

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2008	Tildeling 2009
MF	0	-1 039 033	-319 000	487 033	-1 419 500	37 800	-2 252 700	23 752 000	22 547 000
BI	0	0	1 066 927	-7 693 480	1 248 250	182 700	-1 558 681	78 064 000	79 944 000
MH	0	-614 067	149 600	-324 267	-820 500	-25 200	-1 634 433	8 296 000	7 031 000

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
ATH						6,0			125,3	127,9		
BDM	68,2	57,1				3,2			3,3	2,0		
BAS	128,0	123,0									5	
BSH							214,2	218,2	25,9	27,2	9	
CK									725,5	818,8		
DB	109,0	81,0										

FM	0	0	0	160 600	0	530 000	0	690 600	2 616 000	3 424 000
HDH	0	0	0	0	-12 667	-810 000	0	-822 667	9 399 000	8 990 000
HLB	0	0	0	0	0	-300 000	0	-300 000	1 035 000	781 000
HD	0	0	0	0	-457 900	498 250	6 300	46 650	13 807 000	14 462 000
HLT	0	0	0	0	0	456 000	0	456 000	-170 000	275 000
HS	0	0	0	0	0	90 000	0	90 000	255 000	370 000
LDH	0	0	0	0	-201 400	-355 500	-18 900	-575 800	20 245 000	20 562 000
MG	0	0	0	-295 533	55 100	-64 500	0	-304 933	5 630 000	5 570 000
NITH	0	0	0	-145 200	-842 967	-3 711 000	0	-2 349 583	8 003 000	6 007 000
NLA	0	0	0	-407 733	0	-2 886 000	-12 600	-3 306 333	17 220 000	14 674 000
NLA L	0	0	0	0	1 219 800	442 500	-6 300	1 656 000	16 038 000	18 400 000
RS	0	0	0	118 067	-392 033	42 000	-6 300	-238 267	5 853 000	5 872 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosent på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Uttellingen for 2009 består av tildelingen i 2008 (prisjustert i 2009-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringer for 2006 til 2007. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstuder
Satser 2009	119 000	91 000	61 000	44 000	38 000	30 000	6 300

Tabell V4.1.8 Statsbudsjettet 2010

Tildeling i 2010 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2008 og 2007. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
MF			116,7	119,7	58,8	70,1	65,6	65,8	252,6	232,8	17	11
BI				909,2	852,7	509,5	581,8	6 377,4	6 452,4	649	680	
MH			39,3	34,7	10,5	23,8	25,7	19,0	103,3	78,4	6	9

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2009		Tildeling 2010	
								U.stud	Sum	Uttelling 2009	Tildeling 2010
MF	0	192 150	510 750	5 200	-614 833	-39 000	54 267	22 547 000	23 395 000		
BI	0	0	-2 546 925	2 818 270	2 324 897	201 500	839 323	79 944 000	83 341 000		
MH	0	-291 900	596 250	-260 000	-769 833	19 500	-705 983	7 031 000	6 550 000		

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
ATH					6,0	7,0			127,9	123,9		
BDM	57,1	71,9							2,0			
BAS	123,0	130,0										4
BSH				26,0	24,5	192,2	178,9	27,2	28,8			
CK								818,8	955,2			21
DB	80,7	76,0										
DNE			30,0	9,2								

DH					292,9	251,2	645,1	686,5	460,4	509,6	16	24
DMMH							701,5	644,2	38,5	36,0	13	39
FM				10,8	8,1				97,0	70,2		
HDH							209,7	207,1	38,0	43,5		
HLB									25,5	30,0		
HDH				31,0	22,0		314,6	266,1	51,3	47,7	3	7
HLT									28,9	26,4		
HS									141,5	151,4		
LDH				75,6	52,5		433,9	425,5	53,3	49,7	9	17
MG				8,6	4,7		110,8	121,4	34,5	47,1		
NITH							12,5	3,8	377,1	393,1		
NLA				100,8	119,1				331,5	341,1	13	17
NLA-L							459,2	424,1	41,9	53,9	1	
RS				25,6	21,5		127,7	107,8				

Uttelling												
	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2009	Tilideling 2010			
ATH	0	0	45 000	0	-122 708	0	-77 708	4 453 000	4 517 000			
BDM	1 391 200	0	0	0	-62 000	0	930 440	5 209 000	6 705 000			
BAS	658 000	0	0	0	0	26 000	478 800	7 802 000	8 531 000			
BDH	0	0	-66 000	-520 325	49 600	0	-536 725	8 972 000	9 895 000			
CK	0	0	0	0	4 226 333	136 500	3 053 983	17 447 000	21 059 000			
DB	-437 100	0	0	0	0	0	-437 100	7 289 000	7 085 000			
DNE	0	-1 310 400	0	0	0	0	-1 310 400	1 828 000	576 000			
DH	0	0	-1 876 500	1 613 625	1 523 650	52 000	1 312 775	51 191 000	54 142 000			
DMMH	0	0	0	-2 235 350	-77 500	169 000	-2 143 850	27 485 000	26 222 000			
FM	0	0	-120 000	0	-829 767	0	-949 767	3 424 000	2 584 000			

HDH	0	0	0	0	-102 050	170 500	0	68 450	8 990 000	9 346 000
HLB	0	0	0	0	0	139 500	0	139 500	781 000	946 000
HD	0	0	-403 500	-1 890 850	-1 890 850	-110 825	26 000	-2 379 175	14 462 000	13 941 000
HLT	0	0	0	0	0	-77 500	0	-77 500	275 000	206 000
HS	0	0	0	0	0	308 450	0	308 450	370 000	690 000
LDH	0	0	-1 039 500	-328 575	-111 083	-111 083	52 000	-1 427 158	20 562 000	23 197 000
MG	0	0	-176 250	416 000	416 000	392 667	0	632 417	5 570 000	6 380 000
NITH	0	0	0	-341 900	-341 900	494 967	0	76 533	6 007 000	6 276 000
NLA	0	0	821 250	0	0	298 633	26 000	1 145 883	14 674 000	15 206 000
NLA L	0	0	0	-1 369 550	-1 369 550	373 033	-6 500	-1 003 017	18 400 000	19 068 000
RS	0	0	-183 750	-776 100	-776 100	0	0	-959 850	5 872 000	5 117 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Uttellingen for 2010 består av tildelingen i 2009 (prisindejustert i 2010-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2007 til 2008. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstudenter
Satser 2010	123 000	94 000	63 000	45 000	39 000	31 000	6 500

Tabell V4.1.9 Statsbudsjettet 2011

Tildeling i 2011 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2009 og 2008. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
MF			119,7	134,0	70,1	83,9	65,8	79,3	232,8	271,0	11	12
BI				1 641,1	1 760,9	581,8	609,2	6 452,4	7 095,9	680	834	
MH			34,7	32,4	23,8	36,3	19,0	21,9	78,4	85,5	9	11

Uttelling

B	C		D		E		F		U.stud		Sum		Uttelling 2010		Tildeling 2011	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
MF	0	928 417	634 033	543 333	1 222 667	7 000	3 335 450	27 455 000								
BI	0	0	5 512 333	1 094 367	20 591 360	1 078 000	8 482 818	94 408 000								
MH	0	-148 417	578 833	116 667	225 067	14 000	786 150	6 550 000								

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
ATH					7,0	9,1			123,9	105,7		1
BDM	71,9	54,9				2,5			2,0	3,0		4
BAS	130,0	118,0									4	10
BSH					24,5	21,5	178,9	178,7	28,8	35,0		
CK									955,2	1124,6	21	18
DB	76,0	87,9										
DNE				14,5								

DH					251,2	200,3	686,5	704,3	509,6	565,8	24	27
DMMH							644,2	692,0	36,0	34,4	39	68
FM				8,1	9,5				70,2	50,0		
HDH							207,1	211,8	43,5	55,5		
HLB									30,0	27,3		
HD				22,0	27,3		266,1	262,7	47,7	54,2	7	2
HLT									26,4	34,6		
HS							113,6	106,7	37,8	27,9		
HLD				52,5	70,0		425,5	438,9	46,0	46,0	17	18
MG				4,7	2,4		121,4	101,9	47,1	56,3		
NITH							3,8		393,1	392,8		
NLA				119,1	111,8		424,1	388,6	395,0	394,6	17	8
RS				21,5	17,2		107,8	91,7				

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2010	Tildeling 2011
ATH	0	0	95 833	0	-581 867	7 000	-479 033	4 517 000	4 178 000
BDM	-1 650 617	0	115 767	0	32 000	28 000	-1 032 395	6 705 000	5 502 000
BAS	-1 164 000	0	0	0	0	42 000	-785 400	8 531 000	8 010 000
BDH	0	0	-140 300	-6 333	198 667	0	52 033	9 895 000	10 254 000
CK	0	0	0	0	5 422 400	-21 000	3 780 980	21 059 000	25 493 000
DB	1 147 833	0	0	0	0	0	1 147 833	7 085 000	8 453 000
DNE	0	344 500	0	0	0	0	344 500	576 000	939 000
DH	0	0	-2 339 867	711 800	1 801 333	21 000	194 267	54 142 000	56 014 000
DMMH	0	0	0	1 912 000	-52 000	203 000	2 063 000	26 222 000	29 098 000
FM	0	0	65 167	0	-648 000	0	-582 833	2 584 000	2 081 000
HDH	0	0	0	188 667	384 000	0	572 667	9 346 000	10 209 000

HLB	0	0	0	0	0	-88 000	0	-88 000	946 000	887 000
HD	0	0	244 183	-135 000	206 133	206 133	-35 000	280 317	13 941 000	14 653 000
HLT	0	0	0	0	262 933	262 933	0	262 933	206 000	475 000
HS	0	0	0	-274 667	-317 867	-317 867	0	-592 533	690 000	131 000
LDH	0	0	806 533	535 000	1 067	1 067	7 000	1 349 600	23 197 000	25 266 000
MG	0	0	-103 500	-781 333	292 267	292 267	0	-592 567	6 380 000	5 985 000
NITH	0	0	0	-150 000	-10 133	-10 133	0	-80 067	6 276 000	6 391 000
NLA	0	0	-333 500	-1 418 667	-12 267	-12 267	-63 000	-1 827 433	34 275 235	33 509 000
RS	0	0	-199 333	-644 667	0	0	0	-844 000	5 100 054	4 432 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.). Uttellingen for 2011 består av tildelingen i 2010 (prisjustert i 2011-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2008 til 2009. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstudenter
Satser 2011	127 000	97 000	65 000	46 000	40 000	32 000	7 000

Tabell V4.1.10 Statsbudsjettet 2012

Tildeling i 2012 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2010 og 2009. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
MF		134,0	107,6	83,9	90,2	79,3	110,8	271,0	293,2	12	15	
BI				1 760,9	1 796,3	609,2	617,6	7 095,9	7 432,2	834	918	
MH		32,4	34,3	36,3	41,9	21,9	18,3	85,4	98,0	11	4	

Uttelling

B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2011		Tildeling 2012	
							U.stud	Sum	Uttelling 2011	Tildeling 2012
MF	0	-1 769 917	1 291 500	732 875	21 000	574 692	27 455 000	28 881 000		
BI	0	1 666 894	344 605	11 098 422	588 000	4 109 376	94 408 000	101 444 000		
MH	0	123 951	-146 917	413 050	-49 000	603 501	7 539 000	8 377 000		

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
ATH					9,1	10,2			105,7	126,3	1	
BDM	54,9	62,7	3,0	2,5	2,5						4	3
BAS	118,0	120,0									10	14
BSH					21,5	20,2	209,3	207,8	4,3			
CK									1124,6	1168,0	18	15
DB	87,9	81,5										
DNE			14,5	14,0								

DH						200,3	215,2	752,8	780,9	517,3	499,7	27	21
DMMH								717,3	872,3	9,1	3,8	68	53
FM						9,5	7,7			49,9	57,8		
HDH								223,8	234,4	43,5	17,5		9
HLB										27,3	30,3		
HD						27,3	33,1	277,3	276,3	39,5	35,3	2	1
HLT										34,6	52,0		
HS								106,7	84,8	27,9	40,9		
LDH						63,6	36,1	491,2	548,2		46,0	18	26
MG						2,4	4,7	101,9	97,7	56,2	65,2		
NITH									62,4	392,7	364,3		1
NLA						111,8	101,8	425,3	452,8	357,9	416,3	8	10
RS						17,2	17,8	91,7	91,1				

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2011	Tildeling 2012
ATH	0	0	50 917	0	680 624	-7 000	724 541	4 178 000	5 033 000
BDM	786 665	-33 500	-117 500	0	0	-7 000	440 065	5 502 000	6 302 000
BAS	200 000	0	0	0	0	28 000	159 600	8 010 000	8 418 000
BDH	0	0	-60 708	-61 842	-143 000	0	-265 550	10 254 000	10 306 000
CK	0	0	0	0	1 430 138	-21 000	986 396	25 493 000	27 692 000
DB	-635 000	0	0	0	0	0	-635 000	8 453 000	8 080 000
DNE	0	-33 500	0	0	0	0	-33 500	939 000	934 000
DH	0	0	701 867	1 153 637	-583 275	-42 000	1 230 229	56 014 000	58 980 000
DMMH	0	0	0	6 354 316	-174 900	-105 000	6 074 416	29 098 000	36 074 000
FM	0	0	-86 167	0	258 500	0	172 333	2 081 000	2 318 000

HDH	0	0	0	0	435 283	-858 000	63 000	-359 717	10 209 000	10 165 000
HLB	0	0	0	0	0	99 000	0	99 000	887 000	1 013 000
HD	0	0	269 467	0	-43 050	-138 600	-7 000	80 816	14 653 000	15 188 000
HLT	0	0	0	0	0	572 824	0	572 824	475 000	1 063 000
HS	0	0	0	0	-897 217	428 725	0	-468 492	131 000	-333 000
LDH	0	0	-1 294 067	0	2 334 267	1 518 000	56 000	2 614 200	25 266 000	27 145 000
MG	0	0	105 750	0	-172 200	294 800	0	228 350	5 985 000	6 399 000
NITH	0	0	0	0	2 559 083	-937 751	7 000	814 166	6 391 000	7 403 000
NLA	0	0	-470 000	0	1 128 183	1 926 650	14 000	2 598 834	33 509 000	37 147 000
RS	0	0	27 417	0	-21 867	0	0	5 549	4 432 000	4 575 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Utteilingen for 2012 består av tildelingen i 2011 (prisjustert i 2012-kroner) i tillegg til utteilingen basert på resultatbaserte endringen for 2009 til 2010. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Uttevkningsstudenter
Satser 2012	1 311 000	1 000 000	67 000	47 000	41 000	33 000	7 000

Tabell V4.1.11 Statsbudsjettet 2013

Tildeling i 2013 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2011 og 2010. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud	
	2010	2011	2010	2010	2011	2010	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	
MF			107,6	130,2	90,2	112,0	110,8	116,5	293,2	313,7	15	19					
BI				1796,3	1876,6	43,3	18,3	22,8	98,0	125,7	4	11					
MH			34,3	32,4	41,9	43,3	18,3	22,8	98,0	125,7	4	11					

Uttelling

B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2012		Tildeling 2013	
							U.stud	Sum	Uttelling 2012	Tildeling 2013
MF	0	1 564 001	238 000	699 834	28 000	3 595 584	28 881 000	33 430 000		
BI	0	3 930 208	-2 715 825	8 297 122	1 652 000	3 349 052	101 444 000	108 141 000		
MH	0	-126 500	189 000	944 633	49 000	1 125 549	8 377 000	9 779 000		

Private høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud	
	2010	2011	2010	2010	2011	2010	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	
ATH				10,2	9,6				126,3	112,3							
BDM	62,7	56,7	2,5	2,0											3		
BAS	120,0	128,0													14	8	
BSH				20,2	21,3	207,8	211,7								5		
CK													1168,0	1186,8	15	25	
DNE			14,0	21,5												1	
DH				215,2	244,1	780,9	798,4	499,7	587,8	21	32						

HLB	0	0	0	0	0	133 167	0	133 167	1 013 000	1 179 000
HLT	0	0	0	0	0	794 750	0	794 750	1 063 000	1 893 000
HS	0	0	0	515 200	260 100	0	0	775 300	-333 000	431 000
LDH	0	0	1 418 142	418 950	0	0	49 000	1 886 092	27 145 000	29 927 000
MG	0	0	-40 833	83 300	295 233	0	0	337 700	6 399 000	6 948 000
NLA	0	0	5 895 517	-3 138 800	776 902	-7 000	3 526 619	-855 702	37 147 000	41 900 000
NDH	-876 702	0	0	0	0	21 000	-855 702	8 080 000	7 491 000	7 491 000
NITH	0	0	0	2 159 500	-665 833	0	746 833	4 575 000	8 394 000	8 394 000
RS	0	0	122 500	338 800	0	0	461 300	4 575 000	4 575 000	5 187 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Uttellingen for 2013 består av tildelingen i 2012 (prisjustert i 2013-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2010 til 2011. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier	A	B	C	D	E	F	Utvekslingsstudenter
Satser 2013	135 000	103 000	69 000	49 000	42 000	34 000	7 000

Tabell V4.1.12 Statsbudsjettet 2014

Tildeling i 2014 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2012 og 2011. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
MF			130,2	82,8	112,0	127,1	116,5	115,7	313,7	300,0	19	21
BI					1 876,6	1 872,4	552,9	501,5	9 443,1	9 388,2	1154	970
MH			32,4	32,6	43,3	51,6	22,8	19,7	125,7	100,5	11	7

Uttelling

B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2013	Tildeling 2014
MF	-3 366 583	769 249	-35 833	-482 416	15 000	-3 100 582	33 430 000	31 499 468
BI	0	-209 950	-2 210 630	-1 923 443	-1 380 000	-1 717 207	108 141 000	110 208 728
MH	0	420 750	-136 166	-883 749	-30 000	-616 150	9 779 000	9 505 115

Private høyskoler

	SPE B		SPE C		SPE D		SPE E		SPE F		U.stud	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
ATH					9,6	11,0			112,3	117,6		
BDM	56,7	62,7	2,0	2,5		0,0						3
BAS	128,0	126,0									8	18
CK						12,5			1186,8	1327,9	25	15
DNE			21,5	19,0							1	1
DH					244,1	295,9	798,4	778,9	587,8	519,0	32	31
DMMIH							845,1	790,7	8,0	8,0	52	77

FIH					10,8	11,8			58,2	69,5			
HDH							250,9	278,5	57,5	27,1	18	25	
HB					21,3	20,2	211,7	205,4			5	8	
HD					33,4	39,2	305,3	370,5	41,5	34,8	9	6	
HLB									34,2	36,3			
HLT									75,3	136,1			
LDH					65,0	72,9	558,2	631,6			33	6	
NLA	17,5	13,9			226,0	319,2	557,4	471,5	561,5	574,0	9	24	
NDH	73,0	80,2									3	3	
NITH				7,6			113,8	161,0	344,6	308,1	1		
RS					20,3	27,7	99,2	83,2		7,0			

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2013	Tildeling 2014
ATH	0	0	72 250	0	183 459	0	255 709	4 695 000	5 115 000
BDM	650 918	35 500	0	0	0	22 500	496 242	5 828 000	6 741 000
BAS	-214 000	0	0	0	0	75 000	-97 300	9 243 000	9 470 000
CK	0	0	637 500	0	4 939 842	-75 000	3 851 639	28 667 000	33 521 000
DNE	0	-177 500	0	0	0	0	-177 500	1 490 000	1 364 000
DH	0	0	2 643 500	-837 998	-2 405 083	-7 500	-607 082	66 146 000	67 854 000
DMMH	0	0	0	-2 340 275	0	187 500	-2 152 775	36 259 000	35 375 000
FIH	0	0	51 000	0	396 083	0	447 083	2 564 000	3 101 000
HDH	0	0	0	1 187 517	-1 063 125	52 500	176 892	12 617 000	13 236 000
HB	0	0	-57 800	-272 333	0	22 500	-307 633	10 900 000	10 974 000
HD	0	0	291 550	2 804 317	-233 333	-22 500	2 840 033	17 191 000	20 633 000
HLB	0	0	0	0	75 833	0	75 833	1 179 000	1 296 000
HLT	0	0	0	0	2 127 708	0	2 127 708	1 893 000	4 087 000

LDH	0	0	403 325	3 159 783	0	-202 500	3 360 608	29 927 000	34 335 000
NLA	-381 634	0	4 756 600	-3 691 908	435 748	112 500	1 231 306	41 900 000	52 236 000
NDH	770 400	0	0	0	0	0	770 400	7 491 000	8 523 000
NITH	0	541 375	0	2 029 958	-1 276 041	-7 500	643 896	8 394 000	9 332 000
RS	0	0	382 500	-685 850	245 000	0	-58 350	5 187 000	5 311 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Norges Informasjonstekniske Høgskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Utteilingen for 2014 består av tildelingen i 2013 (prisjustert i 2014-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2011 til 2012. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstudenter
Satser 2014	140 000	107 000	71 000	51 000	43 000	35 000	7 500

Tabell V4.1.13 Statsbudsjettet 2015

Tildeling i 2015 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2013 og 2012. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud	
	2012	2013	2012	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
MF			82,8	127,1	156,2	115,7	110,2	300,0	280,9	21	19						
BI				1 872,4	1 650,8	501,5	478,1	9 388,2	9 373,8	970	946						
MH			32,6	51,6	52,7	19,7	21,7	100,5	77,7	7	4						

Uttelling

B	C			D			E			F			U.stud			Sum	Uttelling 2014	Tildeling 2015
	2012	2013	2012	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013			
MF	0	2 252 049	1 543 625	-238 333	-685 800	-16 000	2 855 542	31 499 000	35 394 009									
BI	0	0	-11 748 819	-1 031 030	-517 590	-192 000	-4 046 832	110 209 000	109 799 065									
MH	0	285 917	61 833	91 666	-822 000	-24 000	-406 584	9 505 000	9 412 081									

Private høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud	
	2012	2013	2012	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ATH				11,0	17,4			117,6	116,7								
BDM	62,7	63,7	2,5	1,5										3	4		
BAS	126,0	201,5												18	20		
CK				12,5	40,9			1327,9	1569,2	15	41						
DNE			19,0	18,0										1			
DH				295,9	271,9	778,9	759,8	519,0	563,0	31	37						

DMMIH									790,7	886,6	8,0	8,0	77	43
FIH				11,8	17,1						69,5	69,2		1
HDH								278,5	298,0	27,1	45,9		25	18
HB				20,2	21,0			205,4	208,4				8	6
HD				39,2	36,2			370,5	372,3	34,8	25,7		6	5
HLB										36,3	27,9			
HLT										136,1	139,2			
LDH				72,9	44,9			631,6	562,3		2,7		6	28
NLA	13,9	20,4		319,2	380,6			471,5	427,2	574,0	588,2		24	10
NDH	80,2	79,4											3	5
RS				27,7	21,6			83,2	69,7	7,0	12,7			
WH			7,6	18,6				161,0	184,9	308,1	289,5			2

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2014	Tildeling 2015
ATH	0	0	340 083	0	-33 299	0	306 784	5 115 000	5 591 000
BDM	103 600	-73 000	0	0	0	8 000	27 020	6 741 000	7 002 000
BAS	8 380 500	0	0	0	0	16 000	5 877 550	9 470 000	15 661 000
CK	0	0	1 503 875	0	8 684 580	208 000	7 277 519	33 521 000	41 904 000
DNE	0	-73 000	0	0	0	-8 000	-81 000	1 364 000	1 328 000
DH	0	0	-1 273 768	-840 400	1 581 000	48 000	-485 168	67 854 000	69 608 000
DMMIH	0	0	0	4 222 900	0	-272 000	3 950 900	35 375 000	40 493 000
FIH	0	0	278 250	0	-11 400	8 000	274 850	3 101 000	3 478 000
HDH	0	0	0	857 266	675 000	-56 000	1 476 266	13 236 000	15 149 000
HB	0	0	41 958	131 267	0	-16 000	157 225	10 974 000	11 493 000
HD	0	0	-156 792	77 733	-330 000	-8 000	-417 058	20 633 000	20 825 000

HLB	0	0	0	0	0	0	-303 000	0	-303 000	1 296 000	1 036 000
HLT	0	0	0	0	0	111 000	111 000	0	111 000	4 087 000	4 333 000
LDH	0	0	-1 485 767	-3 052 867	96 000	176 000	-4 266 633	34 335 000	52 236 000	31 201 000	56 378 000
NLA	717 800	0	3 254 200	-1 952 499	510 901	-112 000	2 418 401	8 523 000	5 311 000	9 332 000	10 238 000
NDH	-88 985	0	0	0	0	16 000	-72 985	16 000	16 000	16 000	16 000
RS	0	0	-326 833	-595 467	204 000	0	-718 300	0	0	0	0
WH	0	803 000	0	1 048 667	-671 999	16 000	597 834	16 000	16 000	16 000	16 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosent på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Westerdals høyskole (50 pst.) og Campus Kristiania (70 pst.).

Uttellingen for 2015 består av tildelingen i 2014 (prisjustert i 2015-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2012 til 2013. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier	A	B	C	D	E	F	Utfvekslingsstudenter
Satser 2015	145 000	111 000	73 000	53 000	44 000	36 000	8 000

Tabell V4.1.14 Statsbudsjettet 2016

Tildeling i 2016 er beregnet ved at satsen for den enkelte finansieringskategori er multiplisert med differansen mellom avlagte 60-studiepoengsenheter og inn- og utreisende utvekslingsstudenter i 2014 og 2013. Dersom en institusjon øker/reducerer faktisk avlagte studiepoeng og/eller antall utvekslingsstudenter sammenlignet med referansetallet, økes/reduceres institusjonenes resultatbaserte uttelling for utdanningsinsentivene.

Private vitenskapelige høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
MF			113,7	93,6	156,2	159,0	110,2	98,0	280,9	311,4	19	22						
BI					1 650,8	1 929,3	478,1	500,8	9 373,8	9 204,6	946	939						
VID			36,5	26,4	345,6	373,0	1 287,9	1 219,9	686,5	690,9	65	91						

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2015	Tildeling 2016
MF	0	-1 507 499	155 833	-551 250	1 126 650	24 000	-752 266	35 394 000	35 668 000
BI	0	0	15 317 665	1 020 938	-6 258 871	-56 000	3 007 120	109 799 000	115 990 000
VID	0	-761 250	1 505 166	-3 060 374	160 949	208 000	-1 947 509	105 662 000	106 779 000

Private høyskoler

	SPE B			SPE C			SPE D			SPE E			SPE F			U.stud		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
ATH						17,4	15,3			116,7	143,6							
BDM	63,7	59,0	1,5	1,5											4	3		
BAS	201,5	134,5													20	18		
DMMH								886,6	853,9	8,0	7,0	43	44					
FIH					17,1	19,9			69,2	72,7	1							
HK					40,9	54,1			1569,2	1879,7	41	35						

HD					35,5	62,6	371,5	368,7	25,7	22,9	5	8
HLB									27,9	16,8		
HLT									139,2	225,2		
LDH					44,9	59,5	562,3	548,6	2,7	18,2	28	42
NLA	20,4	26,2			380,6	424,2	427,2	357,5	588,2	565,0	10	13
NDH	79,4	79,5									5	5
RS					21,6	24,7	69,7	72,6	12,7	12,6		
WH			18,6	36,4			184,9	163,9	289,5	320,8	2	3

Uttelling

	B	C	D	E	F	U.stud	Sum	Uttelling 2015	Tildeling 2016
ATH	0	0	-114 583	0	995 299	0	880 716	5 591 000	6 634 000
BDM	-530 100	0	0	0	0	-8 000	-376 670	7 002 000	6 667 000
BAS	-7 638 000	0	0	0	0	-16 000	-5 357 800	15 661 000	10 757 000
DMMH	0	0	0	-1 474 125	-37 000	8 000	-1 503 125	40 493 000	40 164 000
FIH	0	0	154 916	0	128 266	-8 000	275 183	3 478 000	3 854 000
HK	0	0	728 750	0	11 487 884	-48 000	8 518 044	41 904 000	51 637 000
HD	0	0	1 489 583	-123 750	-103 292	24 000	1 286 542	20 825 000	22 716 000
HLB	0	0	0	0	-413 166	0	-413 166	1 036 000	653 000
HLT	0	0	0	0	3 180 457	0	3 180 457	4 333 000	7 639 000
LDH	0	0	802 083	-612 375	573 500	112 000	875 208	31 201 000	32 981 000
NLA	661 200	0	2 395 250	-3 136 500	-855 317	24 000	-911 368	56 378 000	57 102 000
NDH	9 120	0	0	0	0	0	9 120	8 731 000	8 993 000
RS	0	0	169 583	130 501	-3 083	0	297 001	4 768 000	5 203 000
WH	0	1 331 250	0	-945 000	1 159 334	8 000	776 792	10 238 000	11 312 000

Det er lagt til grunn en tilskuddsprosentsats på 100 pst. til de private institusjonene med unntak av Bergen Arkitekt Skole (70 pst.), Handelshøyskolen BI (30 pst.), Westerdals høyskole (50 pst.) og Høyskolen Kristiania (70 pst.).

Uttellingen for 2016 består av tildelingen i 2015 (prisjustert i 2016-kroner) i tillegg til uttellingen basert på resultatbaserte endringen for 2013 til 2014. Tallene er avrundet til hele tusen.

Finansieringskategorier

	A	B	C	D	E	F	Utvexlingsstudenter
Satser 2016	149 000	114 000	75 000	55 000	45 000	37 000	8 000

Tabell V4.2 Statstilskudd forskningskomponenten 2003–16

Tallene i denne gjennomgangen er hentet fra Kunnskapsdepartementets fremlegg av grunnlagstall og tildeling for det gjeldende budsjettåret. Endringer og justeringer ble håndtert i det påfølgende budsjettår.

Tabell V4.2.1 Statsbudsjettet 2003

	Videreføring av rekrutteringsstillinger fra 2002			Nye stipendiattstillinger 2003		Strategisk forskningskomponent	Sum forskningskomponent 2003
	Antall stipendiattstillinger	Antall postdoktorstillinger	Sum	Antall stipendiattstillinger	Sum		
DH			0	0	0	476 000	476 000
MF	7		2 863 000	2	535 000	2 296 000	5 694 000
MH			0	2	535 000	1 150 000	1 685 000
BI	10	2	5 286 000	5	1 338 000	6 079 000	12 703 000
SUM	17	2	8 149 000	9	2 408 000	10 001 000	20 58 000

Tabell V4.2.2 Statsbudsjettet 2004

	Videreføring av rekrutteringsstillinger fra 2002 og 2003			Nye stipendiattstillinger 2004		Resultatbasert forskningskomponent	Sum forskningskomponent 2004
	Antall stipendiattstillinger	Antall postdoktorstillinger	Sum	Antall stipendiattstillinger	Sum		
MF	9		4 075 000	2	555 000	3 447 000	8 077 000
MH	2		1 109 000	1	278 000	1 839 000	3 225 000
BI	15	2	8 249 000	3	833 000	10 074 000	19 155 000
SUM	26	2	13 433 000	6	1 666 000	15 360 000	30 57 000

Tabell V4.2.4 Statsbudsjettet 2006

	Antall doktorgrads- stillinger	Beløp
MF	17	7 877 000
DH	1	589 000
BI	25*	13 508 000
MH	5	2 363 000
NLA	1	590 000
NLA L	1	590 000
SUM	50	25 517 000

Merknad: For BI ligger det i tillegg inne midler til to post-doc stillinger.

	Dr.grads- kandidater	EU-midler (i 1000 kr)	NFR-midler (i 1000 kr)	Publiserings- poeng	Ramme RBO for omfordeling 2006	Ramme RBO etter omfordeling 2006	Endring
ATH				3,7	0	169 000	0
BTS					0	0	0
BDM					0	0	0
BAS					0	0	0
BDH					0	0	0
DB					0	0	0
DNE					0	0	0
MF	4	835		33,8	2 437 000	3 489 000	1 053 000
DH				12,1	364 000	550 000	185 000
DHH					0	0	0

DMMH				1,4	0	62 000	62 000
BI	10	245	27 382	84,0	11 845 000	12 381 000	536 000
HD		70		1,5	0	194 000	194 000
HS					0	0	0
HLB		89			0	159 000	159 000
LDH				4,0	0	182 000	182 000
MG					0	0	0
MH			290	17,4	1 745 000	831 000	-914 000
NITH		139		1,2	0	303 000	303 000
NLA				5,2	0	237 000	237 000
NLA L				5,0	0	228 000	228 000
NR					0	0	0
OMH					0	0	0
RH					0	0	0
RS					0	0	0
SUM					16 391 000	18 785 000	2 225 000

Vitenskapelig høyskole	Utdanning	Strategisk forskningskomp.	RBO	Basis	Totalt tilskudd
MF	17 418 000	9 095 000	1 744 000	17 396 000	45 653 000
Høyskole	Utdanning	Strategisk forskningskomp.	RBO	Basis	Totalt tilskudd
ATH	0	0	84 000	8 865 000	8 949 000
BTS	0	0	0	1 899 000	1 899 000
BDM	5 534 000	0	0	7 409 000	12 943 000
BAS	5 645 000	0	0	3 791 000	9 436 000
BDH	8 325 000	0	0	9 403 000	17 728 000
DB	3 600 000	0	0	755 000	4 355 000
DNE	1 043 000	0	0	1 406 000	2 449 000
DH	28 064 000	771 000	276 000	28 627 000	57 738 000
DHH	8 067 000	0	0	9 772 000	17 839 000
DMMH	21 444 000	0	31 000	35 671 000	57 146 000
FM	0	0	0	5 979 000	5 979 000
BI	79 302 000	19 431 000	6 190 000	63 104 000	168 027 000
HD	10 309 000	0	97 000	15 027 000	25 433 000
HS	0	0	0	8 246 000	8 246 000
HLB	632 000	0	80 000	1 195 000	1 907 000
LDH	16 166 000	0	91 000	24 216 000	40 473 000
MG	5 532 000	0	0	5 763 000	11 295 000
MH	8 153 000	3 236 000	415 000	4 480 000	16 284 000
NITH	9 599 000	0	152 000	10 454 000	20 205 000
NLA	14 717 000	590 000	119 000	15 836 000	31 262 000
NLA L	15 769 000	590 000	114 000	22 046 000	38 519 000
NR	4 309 000	0	0	1 840 000	6 149 000
OMH	4 617 000	0	0	823 000	5 440 000
RH	11 352 000	0	0	13 547 000	24 899 000
RS	3 920 000	0	0	4 511 000	8 431 000
SUM	266 099 000	24 618 000	7 649 000	304 665 000	603 031 000
Totalt	283 517 000	33 713 000	9 393 000	322 061 000	6484 000

Tabell V4.2.5 Statsbudsjettet 2007

	Antall stipendiatstillinger	Beløp
MF	17	9 359 000
DH	1	613 000
BI	25*	15 206 000
MH	5	3 045 000
NLA	1	612 000
NLA L	1	613 000
SUM	50	29 448 000

	Dr.gradskandi dater	EU-midler (i 1000 kr)	NFR-midler (i 1000 kr)	Publiseringspoeng	Ramme RBO før omfordeling 2007	Ramme RBO etter omfordeling 2007	Endring
ATH					88 000	68 000	-20 000
BTS					0	0	0
BDM					0	0	0
BAS					0	0	0
BDH					0	0	0
DB					0	0	0
DNE					0	0	0
MF	3	1 240		88,4	3 075 000	5 017 000	1 941 000
DH		168		15,9	474 000	701 000	227 000
DHH				3,5	0	140 000	140 000
DMMH				14,4	32 000	577 000	545 000

FM				1,0	0	40 000	40 000
BI	6		23 395	139,9	12 574 000	11 472 000	-1 101 000
HD		553			101 000	935 000	834 000
HS					0	0	0
HLB		85			83 000	137 000	55 000
LDH				3,5	95 000	140 000	45 000
MG				0,7	0	28 000	28 000
MH			380	19,4	1 337 000	829 000	-508 000
NITH				3,1	158 000	124 000	-34 000
NLA				2,4	123 000	96 000	-27 000
NLA L				1,0	118 000	40 000	-78 000
NR				1,0	0	40 000	40 000
OMH				2,6	0	103 000	103 000
RS					0	0	0
SUM					18 258 000	20 487 000	2 230 000

Tabell V4.2.6 Statsbudsjettet 2008

	Antall stipendiatstillinger	Beløp
MF	18	10 075 000
DH	4	1 598 000
BI	26*	16 488 000
MH	5	3 175 000
NLA	1	637 000
NLA L	1	639 000
SUM	55	32 612 000

	Dr.grads kandi- dater	EU-midler (i 1000 kr)	NFR- midler (i 1000 kr)	Publi- serings- poeng	Sum RBO 2007 - prisjustert	Sum RBO før omfordeling*	Sum RBO i 2008 etter omfordeling	Endring i RBO etter faktisk oppnåelse	Endring i budsjett 2007 jf. RNB	Endring 2008-07
MF	4,0		1109,0	70,2	5 232 000	5 402 000	4 723 000	-679 000	163 000	-516 000
ATH				7,3	71 000	74 000	295 000	221 000	3 000	224 000
BTS					0	0	0	0	0	0
BDM					0	0	0	0	0	0
BAS					0	0	0	0	0	0
BDH				3,0	0	0	121 000	121 000	0	121 000
DB					0	0	0	0	0	0
DNE					00	0	0	0	0	0
DH				34,0	732 000	764 000	1 372 000	608 000	31 000	639 000
DHH				2,0	146 000	153 000	81 000	-72 000	6 000	-66 000
DMMIH				14,5	601 000	628 000	586 000	-42 000	27 000	-15 000
FM					42 000	44 000		-44 000	2 000	-42 000
BI	10	639,0	27388,0	184,4	11 966 000	12 234 000	17 229 000	4 995 000	258 000	5 252 000
HS					0	0	0	0	0	0
HLB					143 000	143 000		-143 000		-143 000
HD				2,8	975 000	977 000	114 000	-863 000	2 000	-861 000
LDH				2,7	146 000	153 000	109 000	-44 000	6 000	-37 000
MG					29 000	31 000		-31 000	1 000	-29 000
MH	3,0		355,0	27,9	864 000	902 000	2 469 000	1 567 000	36 000	1 603 000
NITH				2,7	129 000	135 000	107 000	-28 000	6 000	-22 000
NLA			91,0	11,0	100 000	105 000	458 000	353 000	4 000	357 000
NLA L					42 000	44 000		-44 000	2 000	-42 000
NR				13,0	420 000	44 000	526 000	482 000	2 000	484 000
OMH				7,9	108 000	113 000	319 000	206 000	5 000	211 000
RS					0	0	0	0	0	0

SUM					21 746 000	21 946 000	28 509 000	6 563 000	554 000	7 118 000
-----	--	--	--	--	------------	------------	------------	-----------	---------	-----------

Merknad: Inkluderer endringer i RNB 2007 hvor det ble gjort endringer som følge av endret rapportering.

Tabell V4.2.7 Statsbudsjettet 2009

		Antall stipendiatstillinger		Beløp
MF		19		11 106 000
DH		5		2 897 000
BI		28		18 121 000
MH		5		3 314 000
NLA		1		665 000
NLA L		1		667 000
SUM		59		36 770 000

Dr.grads kandi-dater	EU-midler (i 1000 kr)	NFR-midler (i 1000 kr)	Publi-serings-poeng	RBO drgrad 2009	RBO EU 2009	RBO NFR 2009	RBO vit.publ 2009	SUM RBO 2008 - prisjustert	Sum RBO 2009 etter omfordeling	Samlet endring 2009 sammenlignet med 2008
MF	6	890	81,0	2 369 000	0	124 000	3 123 000	4 930 000	5 615 000	685 000
BI	6	509	184,7	2 369 000	1 014 000	1 839 000	7 121 000	17 988 000	12 343 000	-5 644 000
MH	2	458	36,1	790 000	0	64 000	1 391 000	2 578 000	2 245 000	-333 000
ATH			2,7	0	0	0	104 000	308 000	104 000	-204 000
BDM				0	0	0	0	0	0	0
BAS				0	0	0	0	0	0	0
BDH			2,0	0	0	0	77 000	126 000	77 000	-49 000
CK			25,6	0	0	0	989 000	882 000	989 000	107 000
DB				0	0	0	0	0	0	0
DNE				0	0	0	0	0	0	0
DH		292	39,7	0	0	41 000	1 530 000	1 432 000	1 571 000	138 000
DMMH		106	17,8	0	0	15 000	686 000	612 000	701 000	89 000
FM			2,0	0	0	0	77 000	0	77 000	77 000

Tabell V4.2.8 Statsbudsjettet 2010

	Dataverdi dr. grad	Dataver di EU	Dataver di NFR	Data-verdi Vit. publ.	RBO dr.grad 2010	RBO EU 2010	RBO NFR 2010	RBO vit.publ 2010	RBO 2009 prisljustert	RBO 2010 omfordeling	Endring 2010- 09
MF	5,0	0,0	593,5	128,8	1 687 000	0	82 000	4 669 000	5 795 000	6 438 000	643 000
BI	7,0	99,3	18 903,5	176,7	2 362 000	186 000	2 615 000	6 403 000	12 738 000	11 566 000	-1 172 000
MH	2,0		351,9	44,9	675 000	0	49 000	1 627 000	2 317 000	2 351 000	34 000
ATH				2,4	0	0	0	87 000	107 000	87 000	-20 000
BDM					0	0	0	0	0	0	0
BAS					0	0	0	0	0	0	0
BDH				4,0	0	0	0	145 000	80 000	145 000	65 000
CK				17,0	0	0	0	614 000	1 021 000	614 000	-407 000
DB					0	0	0	0	0	0	0
DNE					0	0	0	0	0	0	0
DH		810,0	205,0	40,0	0	1 516 000	28 000	1 451 000	1 621 000	2 995 000	1 374 000
DMMH			60,0	21,1	0	0	8 000	766 000	723 000	774 000	51 000
FM				2,7	0	0	0	98 000	79 000	98 000	19 000
HDH				4,5	0	0	0	161 000	355 000	161 000	-194 000
HLB					0	0	0	0	0	0	0
HD				5,8	0	0	0	208 000	0	208 000	208 000
HLT					0	0	0	0	0	0	0
HS				3,5	0	0	0	126 000	107 000	126 000	19 000
LDH				5,2	0	0	0	189 000	199 000	189 000	-10 000
MG				5,2	0	0	0	188 000	60 000	188 000	128 000
NITH				4,5	0	0	0	164 000	192 000	164 000	-28 000
NLA			98,0	30,9	0	0	14 000	1 120 000	809 000	1 133 000	324 000
NLA L				5,5	0	0	0	198 000	14 000	198 000	184 000
RS					0	0	0	0	0	0	0
SUM					4 724 000	1 702 000	2 796 000	18 214 000	26 217 000	27 435 000	1 218 000

Tabell V4.2.9 Statsbudsjettet 2011

	Dataverdi dr. grad	Data- verdi EU	Dataverdi NFR	Dataverdi Vit. publ.	RBO dr.grad 2011	RBO EU 2011	RBO NFR 2011	RBO vit.publ 2011	SUM RBO 2010 prislj.	Sum RBO 2011 omfordeling	Endring 2011 -10
MF	6,0	0,0	187,0	71,9	2 262 000	0	25 000	2 460 000	6 638 000	4 747 000	-1 891 000
BI	8,0	229,0	18 406,0	218,8	3 016 000	402 000	2 455 000	7 485 000	11 924 000	13 357 000	1 433 000
MH	1,0	0,0	545,7	46,4	377 000	0	73 000	1 587 000	2 424 000	2 037 000	-387 000
ATH		0,0	0,0	15,6	0	0	0	535 000	90 000	535 000	445 000
BDM					0	0	0	0	0	0	0
BAS		0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
BDH				2,0	0	0	0	68 000	149 000	68 000	-81 000
CK		0,0	0,0	25,2	0	0	0	860 000	633 000	860 000	227 000
DB				0,2	0	0	0	8 000	0	8 000	8 000
DNE					0	0	0	0	0	0	0
DH		122,9	729,7	51,3	0	216 000	97 000	1 755 000	3 088 000	2 068 000	-1 020 000
DMMH		0,0	92,2	29,7	0	0	12 000	1 015 000	798 000	1 027 000	229 000
FM				1,0	0	0	0	34 000	101 000	34 000	-67 000
HDH				6,9	0	0	0	234 000	166 000	234 000	68 000
HLB					0	0	0	0	0	0	0
HD				2,7	0	0	0	92 000	215 000	92 000	-123 000
HLT					0	0	0	0	0	0	0
HS				4,4	0	0	0	150 000	130 000	150 000	20 000
LDH				3,6	0	0	0	124 000	195 000	124 000	-71 000
MG			80,0	2,7	0	0	11 000	92 000	194 000	103 000	-91 000
NITH				14,0	0	0	0	478 000	169 000	478 000	309 000
NLA			112,0	20,5	0	0	15 000	701 000	1 169 000	716 000	-453 000
NLA L		0,0	0,0	23,0	0	0	0	787 000	204 000	787 000	583 000
RS				1,0	0	0	0	34 000	0	34 000	34 000
SUM					5 655 000	618 000	2 688 000	18 499 000	28 287 000	27 459 000	-828 000

Tabell V4.2.10 Statsbudsjettet 2012

	Data- verdi dr. grad	Dataverdi EU	Dataver- di NFR	Data-verdi Vit. publ.	RBO dr.grad 2012	RBO EU 2012	RBO NFR 2012	RBO vit.publ 2012	SUM RBO 2011 - prisjustert	Sum RBO 2012 etter omfordeling	Endring 2012-11
MF	6,0	0,0	552,0	79,9	2 221 000	0	80 000	2 705 000	4 894 000	5 007 000	113 000
BI	8,0	282,0	22 754,0	209,0	2 962 000	383 000	3 305 000	7 080 000	13 771 000	13 730 000	-41 000
MH	1,0	0,0	515,0	56,2	370 000	0	75 000	1 904 000	2 100 000	2 349 000	249 000
ATH	0,0	0,0	0,0	11,9	0	0	0	403 000	551 000	403 000	-148 000
BDM	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
BDH	0,0	0,0	0,0	5,0	0	0	0	168 000	71 000	168 000	97 000
CK	0,0	0,0	0,0	32,3	0	0	0	1 094 000	887 000	1 094 000	207 000
DB	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	8 000	0	-8 000
DNE	0,0		0,0		0	0	0	0	0	0	0
DH	0,0	0,0	1 615,0	35,1	0	0	235 000	1 187 000	2 132 000	1 422 000	-710 000
DMMH	0,2	0,0	446,0	38,1	74 000	0	65 000	1 291 000	1 059 000	1 430 000	371 000
FM	0,0	0,0	0,0	9,7	0	0	0	329 000	35 000	329 000	294 000
HDH	0,0	0,0	0,0	11,0	0	0	0	373 000	242 000	373 000	131 000
HLB	0,0	0,0	0,0	0,5	0	0	0	17 000	0	17 000	17 000
HD	0,0	0,0	0,0	7,5	0	0	0	252 000	95 000	252 000	157 000
HLT	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
HS	0,0	0,0	0,0	3,0	0	0	0	102 000	155 000	102 000	-53 000
LDH	0,0	0,0	0,0	16,8	0	0	0	569 000	128 000	569 000	441 000
MG	0,2	0,0	80,0	4,0	74 000	0	12 000	136 000	106 000	221 000	115 000
NLA	0,0	0,0	95,0	36,8	0	0	14 000	1 246 000	1 549 000	1 259 000	-290 000
NITH	0,0	0,0	0,0	14,7	0	0	0	499 000	493 000	499 000	6 000
RS	0,0	0,0	0,0	2,0	0	0	0	68 000	35 000	68 000	33 000
SUM					5 701 000	383 000	3 786 000	19 423 000	28 311 000	29 292 000	981 000

Tabell V4.2.11 Statsbudsjettet 2013

	Datave rdi.dr. grad	Dataver di EU	Dataverdi NFR	Dataver di Vit. publ.	RBO dr.grad 2013	RBO EU 2013	RBO NFR 2013	RBO vit.publ 2013	SUM RBO 2012 - prisljustert	Sum RBO 2013 etter omfordeling	Endring 2013-12
MF	7,0	0,0	183,3	126,7	2 372 000	0	28 000	4 050 000	5 172 000	6 449 000	1 277 000
BI	12,2	0,0	26 900,0	217,6	4 133 000	0	4 070 000	6 953 000	14 183 000	15 157 000	974 000
MH	3,0	0,0	381,0	30,9	1 016 000	0	58 000	987 000	2 426 000	2 061 000	-365 000
ATH	0,0	0,0	0,0	14,6	0	0	0	466 000	416 000	466 000	50 000
BDM	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	60,0	0	0	0	9 000	0	0	9 000	9 000
BDH	0,0	0,0	0,0	1,7	0	0	0	56 000	173 000	56 000	-117 000
CK	0,0	0,0	0,0	20,9	0	0	0	667 000	1 130 000	667 000	-463 000
DNE	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0
DH	0,4	0,0	2 099,0	70,5	136 000	0	318 000	2 254 000	1 469 000	2 707 000	1 238 000
DMMH	0,0	0,0	150,0	35,6	0	0	23 000	1 136 000	1 477 000	1 159 000	-318 000
FM	0,0	0,0	0,0	21,5	0	0	0	687 000	339 000	687 000	348 000
HDH	0,0	0,0	0,0	5,3	0	0	0	168 000	385 000	168 000	-217 000
HD	0,6	0,0	0,0	2,2	203 000	0	0	72 000	261 000	275 000	14 000
HLB	0,0	0,0	0,0	5,7	0	0	0	182 000	17 000	182 000	165 000
HLT	0,0	0,0	0,0	5,5	0	0	0	176 000	0	176 000	176 000
HS	0,0	0,0	0,0	1,7	0	0	0	54 000	105 000	54 000	-51 000
LDH	0,2	0,0	0,0	15,4	68 000	0	0	492 000	588 000	560 000	-28 000
MG	0,0	0,0	0,0	7,2	0	0	0	230 000	228 000	230 000	2 000
NLA	0,2	0,0	0,0	43,6	68 000	0	0	1 394 000	1 301 000	1 461 000	160 000
NDH	0,0	0,0	0,0	4,5	0	0	0	142 000	0	142 000	142 000
NITH	0,2	0,0	0,0	13,1	68 000	0	0	419 000	515 000	487 000	-28 000
RS	0,0	0,0	0,0	3,3	0	0	0	106 000	70 000	106 000	36 000
SUM					8 064 000	0	4 506 000	20 691 000	30 255 000	33 259 000	3 004 000

Tabell V4.2.12 Statsbudsjettet 2014

	Dataverdi dr. grad	Dataverdi EU	Dataverdi NFR	Dataverdi Vit. publ.	RBO dr.grad 2014	RBO EU 2014	RBO NFR 2014	RBO vit.publ 2014	SUM RBO 2013 - prisjustert	Sum RBO 2014 etter omfordeling	Endring 2014 - 13
MF	4,0	0,0	44,0	91,3	1 280 000	0	7 000	2 855 000	6 675 000	4 143 000	-2 532 000
BI	9,0	0,0	21 019,0	221,5	2 881 000	0	3 283 000	6 930 000	15 687 000	13 095 000	-2 592 000
MH	5,0	0,0	999,0	40,0	1 601 000	0	156 000	1 250 000	2 134 000	3 007 000	873 000
ATH	0,2	0,0	0,0	14,8	64 000	0	0	462 000	483 000	526 000	43 000
BDM	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	9 000	0	-9 000
BDH	0,2	0,0	0,0	0,8	64 000	0	0	23 000	58 000	87 000	29 000
CK	0,0	0,0	0,0	20,2	0	0	0	632 000	691 000	632 000	-59 000
DNE	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	0	0	0
DH	0,0	612,0	3 120,0	44,1	0	801 000	487 000	1 379 000	2 802 000	2 667 000	-135 000
DMMH	0,0	0,0	567,0	35,5	0	0	89 000	1 110 000	1 199 000	1 198 000	-1 000
FIH	0,2	0,0	0,0	27,5	64 000	0	0	860 000	711 000	925 000	214 000
HDH	0,0	0,0	0,0	13,5	0	0	0	421 000	174 000	421 000	247 000
HD	0,0	0,0	0,0	6,6	0	0	0	207 000	284 000	207 000	-77 000
HLB	0,0	0,0	0,0	0,7	0	0	0	21 000	189 000	21 000	-168 000
HLT	0,0	0,0	0,0	6,0	0	0	0	188 000	182 000	188 000	6 000
HS	0,0	0,0	0,0	1,0	0	0	0	31 000	56 000	31 000	-25 000
LDH	0,4	0,0	0,0	14,1	128 000	0	0	442 000	580 000	570 000	-10 000
MG	0,0	0,0	0,0	8,1	0	0	0	253 000	238 000	253 000	15 000
NLA	0,4	0,0	0,0	49,3	128 000	0	0	1 542 000	1 513 000	1 670 000	157 000
NDH	0,0	0,0	0,0		0	0	0	0	147 000	0	-147 000
NITH	0,0	0,0	0,0	11,6	0	0	0	364 000	504 000	364 000	-140 000
RS	0,0	0,0	0,0	6,2	0	0	0	194 000	110 000	194 000	84 000
SUM					6 210 000	801 000	4 022 000	19 164 000	34 426 000	30 199 000	-4 227 000

Tabell V4.2.13 Statsbudsjettet 2015

	Data-verdi dr. grad	Data- verdi EU	Dataverdi NFR	Data-verdi Vit. publ.	RBO drgrad 2015	RBO EU 2015	RBO NFR 2015	RBO vit.publ 2015	SUM RBO 2014 - prisjustert	Sum RBO 2015 etter omfordeling	Endring 2015-14
MF	3,0	0,0	73,4	103,0	1 010 000	0	12 000	3 597 000	4 549 000	4 619 000	70 000
BI	9,0	0,0	14 332,1	180,5	3 030 000	0	2 386 000	6 302 000	14 381 000	11 719 000	-2 662 000
MH	1,0	0,0	958,4	69,4	337 000	0	160 000	2 425 000	3 302 000	2 921 000	-381 000
ATH	0,0	0,0	0,0	24,5	0	0	0	857 000	578 000	857 000	279 000
BDM	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
HB	0,0	0,0	0,0	2,4	0	0	0	84 000	96 000	84 000	-12 000
HK	0,0	0,0	0,0	16,2	0	0	0	565 000	694 000	565 000	-129 000
DNE	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
DH	0,6	87,6	1 353,4	39,1	202 000	78 000	225 000	1 367 000	2 929 000	1 873 000	-1 056 000
DMMH	0,0	0,0	2 200,4	62,4	0	0	366 000	2 178 000	1 316 000	25 440 000	24 124 000
FIH	0,0	0,0	0,0	21,0	0	0	0	733 000	1 015 000	733 000	-282 000
HDH	0,0	0,0	0,0	7,8	0	0	0	274 000	462 000	274 000	-188 000
HD	0,0	0,0	0,0	6,5	0	0	0	229 000	227 000	229 000	2 000
HLB	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	23 000	0	-23 000
HLT	0,0	0,0	0,0	3,0	0	0	0	105 000	206 000	105 000	-101 000
LDH	0,0	0,0	0,0	11,9	0	0	0	416 000	627 000	416 000	-211 000
NLA	0,2	0,0	0,0	90,5	67 000	0	0	3 161 000	2 146 000	3 228 000	1 082 000
NDH	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
NITH	0,0	0,0	0,0	29,2	0	0	0	1 018 000	400 000	1 018 000	618 000
RS	0,0	0,0	0,0	1,0	0	0	0	35 000	213 000	35 000	-178 000
SUM					4 646 000	78 000	3 149 000	23 346 000	33 164 000	54 116 000	20 952 000

Tabell V4.2.14 Statsbudsjettet 2016

	Data- verdi dr. grad	Data- verdi EU	Dataverdi NFR	Data- verdi Vit. publ.	RBO dr.grad 2016	RBO EU 2016	RBO NFR 2016	RBO vit. publ 2016	SUM RBO 2015 - prisljustert	Sum RBO 2016 etter omfordeling	Samlet endring 2016 sammenlignet med 2015
MF	5,0	0,0	73,0	116,8	1 800 000	0	12 000	4 084 000	4 753 000	5 896 000	1 143 000
BI	13,2	0,0	11 628,0	271,9	4 753 000	0	1 838 000	9 503 000	12 059 000	16 094 000	4 035 000
MH	3,0	0,0	1392,0	74,7	1 080 000	0	220 000	2 610 000	3 005 000	3 910 000	905 000
ATH	0,2	0,0	0,0	16,1	72 000	0	0	563 000	882 000	635 000	-247 000
BDM	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
HK	0,0	0,0	0,0	25,8	0	0	0	902 000	581 000	902 000	321 000
DNE	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
DH	0,0	78,0	1 410,0	53,7	0	97 000	223 000	1 876 000	1 940 000	2 196 000	256 000
DMMH	1,0	0,0	1 772,0	38,5	360 000	0	280 000	1 347 000	2 618 000	1 987 000	-631 000
FIH	0,0	0,0	0,0	15,5	0	0	0	542 000	647 000	542 000	-105 000
HDH	0,0	0,0	0,0	11,4	0	0	0	399 000	282 000	399 000	117 000
HB	0,0	0,0	0,0	5,5	0	0	0	191 000	86 000	191 000	105 000
HD	0,0	0,0	0,0	4,2	0	0	0	147 000	235 000	147 000	-88 000
HLB	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
HILT	0,0	0,0	0,0	3,2	0	0	0	112 000	108 000	112 000	4 000
LDH	0,2	0,0	0,0	9,5	72 000	0	0	333 000	428 000	405 000	-23 000
NLA	1,0	0,0	0,0	46,4	360 000	0	0	1 621 000	3 322 000	1 981 000	-1 341 000
NDH	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
WH	0,0	0,0	0,0	16,2	0	0	0	566 000	1 048 000	566 000	-482 000
RS	0,2	0,0	0,0	1,0	72 000	0	0	35 000	36 000	107 000	71 000
SUM					8 569 000	97 000	2 573 000	24 831 000	32 030 000	36 070 000	4 040 000

Tabell V4.2.15 Statsbudsjettet 2017

	Dr.gr ad	EU	NFR	Publis ering	BOA	Uttrekk fra totalramm en	Uttelling Dr.grad	Uttelling EU	Uttelling NFR	Uttelling Publisering	Uttelling BOA	Sum lukket ramme
MF	6,3	0,0	429,8	118,1	3 080,8	-799 000	2 326 000	0	52 000	3 017 000	314 000	4 910 000
BI	10,1	138,0	7 761,5	284,2	97 282,0	-2 735 000	3 697 000	190 000	931 000	7 261 000	9 921 000	19 265 000
VID	3,2	523,1	2 993,0	142,0	11 588,0	-2 385 000	1 175 000	719 000	359 000	3 627 000	1 182 000	4 677 000
ATH	0,1	0,0	0,0	18,5	0,0	0	24 000	0	0	472 000	0	496 000
BDM	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
BAS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
DMMH	0,3	0,0	0,0	58,5	0,0	0	122 000	0	0	1 495 000	0	1 617 000
FIH	0,0	0,0	0,0	23,0	0,0	0	0	0	0	588 000	0	588 000
HLB	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0	0	0	0	26 000	0	26 000
HD	0,0	0,0	0,0	9,6	0,0	0	0	0	0	246 000	0	246 000
HLT	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0	0	0	0	149 000	0	149 000
HK	0,0	0,0	0,0	28,6	0,0	0	0	0	0	732 000	0	732 000
LDH	0,1	0,0	0,0	18,4	0,0	0	24 000	0	0	470 000	0	494 000
NLA	0,4	0,0	0,0	71,0	0,0	0	147 000	0	0	1 813 000	0	1 960 000
NDH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
RS	0,1	0,0	0,0	2,0	0,0	0	24 000	0	0	51 000	0	75 000
WH	0,0	0,0	0,0	36,4	0,0	0	0	0	0	929 000	0	929 000
SUM						-5 919 000	7 539 000	909 000	1 342 000	20 876 000	11 417 000	36 164 000

Utgitt av:
Kunnskapsdepartementet
Publikasjonen er også tilgjengelig på www.regjeringen.no

Omslagsbilde: Espen Tollefsen "Kastanje", 2010

Trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
05/2017 – opplag 100

